

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“กีฬา” นั้นมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของผู้คนอย่างมากมายมาตั้งแต่อดีตกาล เกี่ยวข้องกับคนทุกพื้นที่ ชนชาติ เพศ และวัย ตั้งแต่เด็ก วัยรุ่น วัยหนุ่มสาว จนล่วงชรา โดยอาจจะเข้ามามีส่วนร่วมกับกีฬาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง หากไม่รักที่จะเป็น “ผู้เล่น” (Players) ก็เลือกที่จะเป็น “แฟนตลอดไป” (Fan for life) หรือหากไม่ชอบกีฬา อาจจะไม่กล้าเผชิญกับความพ่ายแพ้ หรือล้มเหลวต่อหน้าคนอื่น หรือคิดว่ากีฬาเป็นอะไรที่น่าเบื่อ “เพราะไม่ใช่ทุกคนที่จะรักกีฬา คนที่ไม่ชอบกีฬาก็มี แต่พวกเขาจะเกิดความรู้สึกบางอย่าง เมื่อรู้ว่าทีมหรือลูกหลานของตนได้รับชัยชนะ นั่นก็คือความรู้สึกภาคภูมิใจ หากแพ้ก็จะรู้สึกห่อเหี่ยว”¹ และจากสถิติของคนอเมริกันพบว่าร้อยละ 96.3 หากไม่เล่นกีฬา ก็เลือกที่จะชม หรืออ่านบทความเกี่ยวกับกีฬาอย่างสม่ำเสมอ หรือเป็นการแสดงตัวตนผ่านทีมโปรดหรือผู้เล่น ยิ่งกว่านั้นก็คือเกือบร้อยละ 70 นั้นติดตามกีฬา เป็นประจำ ขณะที่ร้อยละ 42 จะมีส่วนร่วมกับการกีฬาทุกวัน²

ฟุตบอล ก็เป็นหนึ่งในหลายๆ ประเภทกีฬาที่มีรูปแบบการเล่นที่สนุก เร้าใจ และไม่ได้มีกฎ กติกา ที่ยากต่อการเข้าใจนัก จึงทำให้กีฬาฟุตบอลได้รับความนิยมมากที่สุดของคนทั้งโลก ประเภทหนึ่งรวมถึงประเทศไทย

กีฬาฟุตบอลในประเทศไทยได้มีการเล่นตั้งแต่ สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ต่อมาสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 พระองค์ทรงมีความสนพระทัยกีฬาฟุตบอลเป็นอย่างยิ่งถึงกับทรงกีฬาฟุตบอลเองและทรงตั้งทีมฟุตบอลส่วนพระองค์เอง ชื่อทีม “เสือป่า” จากพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทางด้านฟุตบอลนับได้ว่าเป็นยุคทองของไทยอย่างแท้จริง อีกทั้งยังมีการเผยแพร่ข่าวสารทางหนังสือพิมพ์รายวันกรุงเทพฯ เดลิเมต์ ได้ลงข่าวการแข่งขันฟุตบอลนัดสำคัญเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2458 ระหว่างทีมชาติสยาม กับทีมราชกรีฑาสโมสร มีการรายงานการแข่งขัน

¹ Dunning, E. (1999). *Sport Matters: Sociological Studies of sport, violence and civilization*. p. 5

² Simon, R. L. (1985). *Sports and Social Values*. p.2

อย่างละเอียด โดยเฉพาะบรรยากาศการแข่งขันที่มีเสียงไชโย เสียงตบมือ การแกว่งหมวก และผ้าเช็ดหน้า เพื่อแสดงความยินดี และยังได้ลงข่าวเป็น “โคลงฟุตบอล” ด้วยความดังนี้

ปางนี้ความก็กก้อง	ในนคร
อะไรจะสู้ฟุตบอล	เล่าหนอ
ไทยฝรั่งเจ๊กจีนมอญ	หลายชาติ
ดูเล่นคุยเอ้อเฮ้อ	สนุกล้ำเลยฝัน
ลวันฤกษ์เสร็จสร้าง	สโมสร
คือ “ราชกรีฑา” ขจร	ชื่ออ้าง
ก็มีเล่นฟุตบอล	เป็นพิเศษ
ถึงกับเบงค์ร้านห้าง	ปิดให้บางสถาน ³

จากบทโคลงดังกล่าว เป็นการยืนยันถึงความนิยมในสมัยนั้นที่มีต่อฟุตบอลแล้ว ยังทำให้ทราบว่าฟุตบอลนั้นคือส่วนหนึ่งในการเติมเต็มความสุขแห่งชีวิตที่จัดเป็นกิจกรรมที่ทำให้คนในสังคมผ่อนคลายจากภาระหน้าที่ในการงานของตนและมีความสุขไปกับฟุตบอลจนถึงขนาดที่กิจการต่างๆ ต้องหยุดชั่วคราว เพื่อให้ลูกจ้าง พนักงานของตนได้ไปชมฟุตบอล จนส่งผลให้ฟุตบอลเป็นกีฬาที่อยู่ในใจของคนไทยมายาวนาน กระทั่งมีวลีในยุคปัจจุบันที่ใช้กล่าวแทนความรู้สึกที่มีต่อกีฬานี้ว่า “บอลนอกมันแค่สะใจ แต่บอลไทยอยู่ในสายเลือด”

กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย จึงได้มีการพัฒนาจากการเล่นเพื่อออกกำลังกายและการแข่งขันกันทั่วๆ ไป ให้เป็นการแข่งขันเพื่อหาผู้ชนะเลิศและประโยชน์ตอบแทนเป็นปัจจัยสำคัญ โดยมีการกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์และข้อบังคับที่เป็นมาตรฐานและมีวิธีการจัดการในลักษณะที่เป็นระบบที่เรียกว่า “ลีกอาชีพ” ดังเช่นการแข่งขันที่ได้รับความนิยมในกลุ่มประเทศยุโรป อย่างฟุตบอลพรีเมียร์ลีกของอังกฤษ บุนเดสลีกาของเยอรมัน กัลโชเซเรียเอของอิตาลี ลา ลีกาของสเปน รวมถึงเจลีกของญี่ปุ่น และลีกของเกาหลีใต้

สำหรับประเทศไทยก็ได้มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพขึ้น เช่นเดียวกับหลายๆ ประเทศ โดยใช้ชื่อการแข่งขันว่า ไทยพรีเมียร์ลีก (ไทยลีก) หรือ THAILAND PREMIER LEAGUE ซึ่งเป็นการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในระดับสูงสุด ภายใต้การควบคุมและจัดการแข่งขันโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและองค์กรที่ได้รับสิทธิจากสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในการจัดบริหารและจัดการแข่งขันเช่นบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด

แม้ว่าฟุตบอลอาชีพของไทยในปัจจุบันจะประสบความสำเร็จจนเป็นที่นิยมและยอมรับจากคนในชาติเป็นอย่างมาก แต่ต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหา

³ จิรภัฏ จันทะเสน. 2547). ฟุตบอลเป็นการเล่นอย่างดี เพราะ ไม่มีการพนัน. หน้า 33-34.

เกี่ยวกับการจัดการข้อพิพาททางแพ่งที่เกี่ยวข้องกับกีฬาฟุตบอลอาชีพเช่น ข้อพิพาทจากการค้า ค่าจ้างแก่นักฟุตบอลรวมถึงบุคลากรในกีฬาฟุตบอลอาชีพ ที่มีปรากฏในหนังสือพิมพ์และสื่อต่างๆ ซึ่งอาจเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถจัดการกับปัญหาเหล่านั้นได้อย่างสมบูรณ์ แม้จะมีการนำวิธีระงับข้อพิพาทในรูปแบบต่างๆ มาใช้แก่ข้อพิพาทเหล่านั้นก็ตาม ซึ่งกระบวนการระงับข้อพิพาทนั้นจะมีด้วยกัน 2 วิธีหลักๆ คือ 1. การระงับข้อพิพาทในศาล 2. การระงับข้อพิพาทนอกศาล แต่วิธีระงับข้อพิพาทโดยศาลจะไม่ใช่ที่นิยมและพึงปฏิบัติมากนักสำหรับหลายๆ ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศอังกฤษนั้นจะมีธรรมเนียมปฏิบัติ มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว ว่าศาลจะไม่เข้าไปแทรกแซงหรือยุ่งเกี่ยวกับข้อพิพาทในวงการกีฬาและจะปล่อยให้เป็นที่ขององค์กรทางกีฬา (The Sport Bodies) ต่างๆ เป็นผู้ดำเนินการระงับข้อพิพาทดังกล่าวเอง อย่างไรก็ตามศาลจะเข้าไปแทรกแซงในกรณีที่มีการกระทำดังกล่าวฝ่าฝืนหรือขัดต่อหลักความยุติธรรมหรือในกรณีที่มีการกระทำที่ขัดต่อหลักการจำกัดการแข่งขันทางการค้า ซึ่งอาจเป็นผลเสียต่อสาธารณชน เป็นต้น⁴ ทำให้หน่วยงานหรือองค์กรด้านกีฬาของหลายๆ ประเทศรวมถึงประเทศไทยไม่สนับสนุนให้มีการนำข้อพิพาททางแพ่งที่เกี่ยวข้องกับกีฬาฟุตบอลอาชีพไปฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล แต่จะให้ความสำคัญ ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการนำวิธีระงับข้อพิพาททางเลือกอื่นนอกจากศาลมากกว่า ซึ่งกระบวนการระงับข้อพิพาทนอกศาล หรือ การระงับข้อพิพาททางเลือกอื่นที่ไม่ใช่วิธีฟ้องศาล (Alternative dispute resolution) จะแบ่งได้ 4 วิธี ได้แก่ การเจรจา (Negotiation) การไกล่เกลี่ย (Mediation) การประนีประนอมข้อพิพาท (Conciliation) และการใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการ (Arbitration)

สำหรับประเทศไทยแม้ได้นำรูปแบบการระงับข้อพิพาททางเลือกมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นวิธีเจรจาต่อรอง และวิธีไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ซึ่งเป็นวิธีระงับข้อพิพาท ที่สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยใช้เป็นแนวทางในการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพมาโดยตลอด แต่ก็ไม่สามารถทำให้ข้อพิพาททั้งหมดยุติลงได้ โดยการทำหน้าที่ในการเจรจาและการไกล่เกลี่ยของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย จนส่งผลให้มีข้อพิพาทที่ไม่สามารถระงับลงได้บางส่วน ต้องตกเป็นภาระแก่หน่วยงานหรือองค์กรอื่นในการทำหน้าที่ระงับข้อพิพาทต่อไป โดยเฉพาะศาลยุติธรรม จึงเห็นได้ว่าในส่วนของวิธีระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพของไทย ได้มีการนำวิธีระงับข้อพิพาทเกือบทุกวิธีมาใช้แล้วทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นวิธีระงับข้อพิพาททางเลือกอื่นที่ไม่ใช่ศาล อย่างเช่นวิธีเจรจาต่อรอง วิธีไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมข้อพิพาท ตลอดจนวิธีระงับข้อพิพาทโดยศาล แต่คงเหลือเพียงวิธีระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการเท่านั้น ที่ยังไม่เคยมีการใช้แก่การระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพของไทยเลยแม้แต่คดีเดียว ทั้งที่เป็นวิธีระงับข้อพิพาทที่ผสมระหว่างการระงับข้อพิพาท

⁴ สุนาฏ ชาญพิเชษฐพงศ์. (2550). *กฎหมายคุ้มครองนักกีฬาอาชีพ*. หน้า 144.

ทางเลือกอย่างการเจรจาต่อรอง การไถ่เกี้ยหรือประนอมข้อพิพาทกับการระงับข้อพิพาทโดยศาลรวมไว้ด้วยกัน อีกทั้งเป็นรูปแบบการระงับข้อพิพาทที่หลายประเทศได้นำมาใช้ เช่น สวิตเซอร์แลนด์ ไอร์แลนด์ รวมถึงประเทศอังกฤษ นอกจากนี้ยังเป็นวิธีระงับข้อพิพาทที่สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติหรือฟีฟ่าได้ให้การยอมรับ โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ข้อพิพาททางแพ่งที่เกี่ยวข้องกับกีฬาฟุตบอลอาชีพเหล่านั้นไม่เคยมีการนำสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการเลยในประเทศไทยก็เนื่องมาจากปัญหาเกี่ยวกับความตระหนักในความสำคัญและความเหมาะสมของระบบอนุญาโตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพที่ยังไม่เพียงพอ ปัญหาเกี่ยวกับการนำข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการ ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีบทบัญญัติในการอนุญาโตตุลาการที่เฉพาะสำหรับการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพ ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการอนุญาโตตุลาการ

ดังนั้น หากสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในวงการฟุตบอลไทยหรือการแก้ไขปรับปรุง กฎ ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับกีฬาฟุตบอลอาชีพรวมทั้งส่งเสริมให้มีการอนุญาโตตุลาการในวงการกีฬาโดยเฉพาะกีฬาฟุตบอล ให้มีความเป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศได้ ก็จะเป็นผลดีอย่างยิ่งต่อวงการฟุตบอลอาชีพ ทำให้นักกีฬาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทด้านกีฬาที่มีความเป็นสากลซึ่งหากอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะเกิดขึ้นในอนาคตนอกจากจะช่วยลดปริมาณคดีของศาลแล้วยังทำให้นักฟุตบอลหรือบุคลากรด้านฟุตบอลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยทั้งที่เป็นชาวไทยและต่างชาติซึ่งยังมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายของประเทศไทยไม่มากเท่าที่ควร สามารถระงับข้อพิพาทนั้นได้โดยความสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม และยิ่งไปกว่านั้นหากสามารถใช้การอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาฟุตบอลได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ยังสามารถส่งเสริมให้ประเทศไทยกลายเป็นศูนย์กลางการระงับข้อพิพาทด้านฟุตบอลของเอเชียได้อีกทางหนึ่งด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของกีฬาฟุตบอลสู่กีฬาฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยลักษณะข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพ วัตถุประสงค์ในการระงับข้อพิพาท แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทและการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการ

2. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีพิจารณาในการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาทางกฎหมายสำหรับการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางและมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมและเกิดผลบังคับใช้ได้จริง ในทางปฏิบัติของการอนุญาตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพ

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การอนุญาตตุลาการทางด้านกีฬาได้รับการยอมรับอย่างยิ่งในทวีปยุโรปและในระดับนานาชาติที่มีความก้าวหน้าในกีฬาฟุตบอลอาชีพ แต่สำหรับการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาในประเทศไทยนั้นยังไม่มีสถาบันระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาโดยเฉพาะที่มีรูปแบบที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม คงมีเพียงสถาบันการอนุญาตตุลาการของศาลยุติธรรมและของกระทรวงยุติธรรมเท่านั้นที่สามารถรับดำเนินการด้านอนุญาตตุลาการในคดีกีฬาให้ได้ แต่ก็ยังไม่อาจตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายในการระงับข้อพิพาทของกลุ่มความและยังไม่มีลักษณะที่สอดคล้องต่อการอนุญาตตุลาการทางด้านกีฬามากนักทั้งยังไม่มีความเป็นรูปธรรมทางกฎหมายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติเฉพาะที่จะใช้ในการดำเนินกระบวนการอนุญาตตุลาการและหลักเกณฑ์การดำเนินการอนุญาตตุลาการในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬา

หากสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนามาตรการรองรับในรูปแบบรวมถึงหลักเกณฑ์ของการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาตตุลาการสำหรับข้อพิพาทในฟุตบอลอาชีพให้มีความเหมาะสมกับกีฬาฟุตบอลอาชีพและสอดคล้องกับแนวทางของการอนุญาตตุลาการด้านฟุตบอลอาชีพของนานาชาติที่นำการอนุญาตตุลาการมาใช้แล้วก็ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ ก็จะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาวงการฟุตบอลอาชีพและช่วยลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่กระบวนการพิจารณาของศาลสามารถประหยัดงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนี้แล้วก็อาจเป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการอนุญาตตุลาการทางด้านกีฬาของอาเซียนและเอเชียได้ในอนาคต และที่สำคัญที่สุดคือการสร้างความเชื่อมั่นแก่คู่พิพาทว่าจะได้รับความเป็นธรรมด้วยการวินิจฉัยข้อพิพาทโดยบุคคลและสถาบันที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญทางด้านกีฬาโดยเฉพาะ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเฉพาะการอนุญาตตุลาการข้อพิพาททางแพ่งด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย โดยศึกษาถึงแนวทางการอนุญาตตุลาการข้อพิพาททางแพ่งด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพและบทบัญญัติเกี่ยวกับการอนุญาตตุลาการของสถาบันอนุญาตตุลาการในประเทศไทยและแนวทางปฏิบัติในการระงับข้อพิพาทและบทบัญญัติของสถาบันอนุญาตตุลาการด้านกีฬาในต่างประเทศที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน สภาพปัญหาและข้อขัดข้องในการอนุญาตตุลาการข้อพิพาททางแพ่งด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพที่เหมาะสมและเกิดผลบังคับใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การศึกษาวิจัยนั้นกระทำโดยค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งจะศึกษาจากทฤษฎี แนวคิด ความเห็นและข้อเท็จจริงจากตำรา บทความของนักกฎหมายที่ได้มีการแสดงความคิดเห็นต่างๆ จากวิทยานิพนธ์ วารสารทางกฎหมาย และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลจากระบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงค้นหาปัญหาและข้อเสนอแนะจากบุคคลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการของกีฬาฟุตบอลสู่กีฬาฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ลักษณะข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพ วัตถุประสงค์ในการระงับข้อพิพาท แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทและการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการ
2. ทำให้ทราบถึงรูปแบบและวิธีพิจารณาในการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยและต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาทางกฎหมายสำหรับการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย
4. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมและเกิดผลบังคับใช้ได้จริงในทางปฏิบัติของการอนุญาโตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย

บทที่ 2

วิวัฒนาการของกีฬาฟุตบอลสู่กีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยและลักษณะ ข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพ วัตถุประสงค์ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการ ระงับข้อพิพาทและการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการ

ข้อพิพาททางแพ่งเป็นเรื่องที่เอกชนมีสิทธิจัดการยุติข้อพิพาทของตนโดยวิธีการใดก็ได้ เพื่อมิให้เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ รวมทั้งการบริหารจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย โดยไม่จำเป็นต้องนำข้อพิพาทดังกล่าวฟ้องร้องต่อศาลแต่เพียงอย่างเดียวเหมือนเช่นอดีตอีกต่อไป โดยการระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolution) เป็นอีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งเป็นมิติใหม่แห่งการยุติปัญหาข้อพิพาทต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อคู่พิพาท นอกจากจะช่วยให้ข้อพิพาทระงับเสร็จสิ้นไปได้โดยความรวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่ายแล้ว ยังเป็นผลให้เกิดความพึงพอใจและรักษาสัมพันธ์ที่ดีของคู่พิพาทด้วย สำหรับการระงับข้อพิพาททางเลือกจะมีหลักเกณฑ์และลักษณะดังจะได้อธิบายรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 วิวัฒนาการของกีฬาฟุตบอลสู่กีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย

ฟุตบอล (Football) หรือซอกเกอร์ (Soccer)⁵ เป็นกีฬาที่มีผู้สนใจที่จะชมการแข่งขันและเข้าร่วมเล่นมากที่สุดคนในโลก คนชาติใดเป็นผู้กำเนิดกีฬานี้นั้นอย่างแท้จริงนั้นไม่อาจจะยืนยันได้แน่นอนเพราะแต่ละชนชาติต่างยืนยันว่าเกิดจากประเทศของตน แต่ในประเทศฝรั่งเศสและประเทศอิตาลี ได้มีการละเล่นชนิดหนึ่งที่เรียกว่า ซูเลอ (Soule) หรือจิโอโค เคล คาซิโอ (Gioco Del Calcio) มีลักษณะการเล่นที่คล้ายคลึงกับกีฬาฟุตบอลในปัจจุบัน ทั้งสองประเทศอาจจะถกเถียงกันว่ากีฬาฟุตบอลถือกำเนิดจากประเทศของตน อันเป็นการหาข้อยุติไม่ได้ เพราะขาดหลักฐานยืนยันอย่างแท้จริง ดังนั้น ประวัติของกีฬาฟุตบอลที่มีหลักฐานที่แท้จริงสามารถจะอ้างอิงได้ เพราะการเล่นที่มีกติกาการแข่งขันที่แน่นอน คือประเทศอังกฤษเนื่องจากประเทศอังกฤษตั้งสมาคมฟุตบอลในปี พ.ศ. 2406 และฟุตบอลอาชีพของอังกฤษเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2431

⁵ Sportphet. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2555, จาก <http://www.sportphet.com>

ฟุตบอล หรือ ซอกเกอร์ เป็นกีฬาประเภททีมที่เล่นระหว่างสองทีม โดยแต่ละทีมมีผู้เล่น 11 คน โดยใช้ลูกฟุตบอล เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายว่าเป็นกีฬาที่เป็นที่นิยมมากที่สุดในโลก โดยจะเล่นในสนามหญ้าสี่เหลี่ยมผืนผ้า หรือ สนามหญ้าเทียม โดยมีประตูอยู่กึ่งกลางที่ปลายสนามทั้งสองฝั่ง เป้าหมายคือทำคะแนน โดยพาลูกฟุตบอลให้เข้าไปยังประตูของฝ่ายตรงข้าม ในการเล่นทั่วไปผู้รักษาประตูจะเป็นผู้เล่นเพียงคนเดียวที่สามารถใช้มือหรือแขนกับลูกฟุตบอลได้ ส่วนผู้เล่นอื่นๆ จะใช้เท้าในการเตะลูกฟุตบอลไปยังตำแหน่งที่ต้องการ บางครั้งอาจใช้ลำตัว หรือ ศีรษะ เพื่อสกัดลูกฟุตบอลที่ลอยอยู่กลางอากาศ โดยทีมที่พาลูกฟุตบอลเข้าประตูฝ่ายตรงข้ามได้มากกว่าจะเป็นผู้ชนะ ถ้าคะแนนเท่ากันให้ถือว่าเสมอ แต่ในบางนัดที่เสมอกันในช่วงเวลาปกติแล้วต้องการหาผู้ชนะจึงต้องมีการต่อเวลาพิเศษ และหรือยิงลูกโทษขึ้นอยู่กับกฎระเบียบของรายการแข่งขันนั้นๆ

โดยกฎกติกาการเล่นสมัยใหม่จะถูกรวบรวมขึ้นในประเทศอังกฤษ โดยสมาคมฟุตบอลอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2406 ได้กำเนิด Laws of the Game เพื่อเป็นแนวทางกติกาการเล่นในปัจจุบัน ฟุตบอลในระดับนานาชาติจะถูกวางระเบียบโดยฟีฟ่า ซึ่งรายการแข่งขันที่มีเกียรติสูงสุดในระดับนานาชาติคือการแข่งขันฟุตบอลโลกซึ่งจะจัดขึ้นทุกๆ 4 ปี

วิวัฒนาการด้านฟุตบอลจะเป็นไปพร้อมกับความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ตลอดมา ต้นกำเนิดกีฬาตะวันออกไกลจะได้รับอิทธิพลมาจากสงครามครั้งสำคัญๆ เช่น สงครามพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช ได้นำเอา แกลโล-โรมัน (Gello-Roman) พร้อมกีฬาต่างๆ เข้ามาสู่เมืองกอล (Gaul) อันเป็นรากฐานส่วนหนึ่งของกีฬาฟุตบอลในอนาคต และการเล่นฮาร์ปาสตัม (Harpastum) ได้ถูกดัดแปลงมาเป็นกีฬาซูลอ

วิวัฒนาการของฟุตบอลในภาคตะวันออกไกล ขงจื้อได้กล่าวไว้ในหนังสือ กังฟู เกี่ยวกับกีฬา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกีฬาที่ใช้เท้าและศีรษะในสมัยจักรพรรดิ เซิงติ (Emperor Cneng Ti) (เมื่อ 32 ปีก่อนคริสตกาล) มีการเล่นกีฬาที่คล้ายกับฟุตบอลซึ่งเรียกว่าซื่อ-ชู (Tsu-Chu) ซึ่งหมายถึงการเตะลูกหนังด้วยเท้า กีฬานี้ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง ซึ่งนักประพันธ์และนักประวัติศาสตร์ในสมัยนั้นได้ยกย่องผู้เล่นที่มีชื่อเสียงให้เป็นวีรบุรุษของชาติ และในสมัยเดียวกันได้มีการเล่นคล้ายฟุตบอลในประเทศญี่ปุ่นอีกด้วย

สมาพันธ์ประจำทวีปของสมาคมฟุตบอลแห่งแรกที่ตั้งขึ้นคือ Conmebol ซึ่งเป็นสมาพันธ์ของอเมริกาใต้ สมาพันธ์นี้ได้ถูกจัดขึ้นเพื่อจัดตั้งเพื่อจัดการแข่งขันชิงชนะเลิศภายในทวีปอเมริกาใต้ ในปี พ.ศ. 2460 เกือบครึ่งศตวรรษ ต่อมาเมื่อการแข่งขันภายในทวีปได้แพร่หลายมากขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งสมาพันธ์ในทวีปอื่นๆ ขึ้นอีกคือสหภาพสมาคมฟุตบอลยุโรป ในปี พ.ศ. 2497 ซึ่งเป็นปีเดียวกับการจัดตั้งในทวีปเอเชีย และ 2 ปี ก่อนการจัดตั้งสมาคมฟุตบอลยุโรป ในปี พ.ศ. 2497 ซึ่งเป็นปีเดียวกับการจัดตั้งสหพันธ์ฟุตบอลแห่งแอฟริกา (Concacaf) หรือสหพันธ์

ฟุตบอลแห่งอเมริกากลาง อเมริกาเหนือและแคริบเบียน ได้ถูกจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2504 และ
 นื่องใหม่ในวงการฟุตบอลโลกคือ สมาพันธ์ฟุตบอลแห่งโอเชียเนีย (Oceannir)

สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (Federation International Football Association FIFA)
 ก่อตั้งขึ้นที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อ พ.ศ. 2447 โดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและ
 ประเทศที่เข้าร่วมก่อตั้ง 7 ประเทศคือ ฝรั่งเศส เบลเยียม เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ สเปน สวีเดนและ
 สวิตเซอร์แลนด์ มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ เมืองซูริก ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ สมาพันธ์ฟุตบอล
 ที่ได้รับการรับรองจากสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ มีดังต่อไปนี้คือ 1) Africa (C.A.F.) เป็นเขตที่มี
 สมาชิกมากที่สุด ได้แก่ ประเทศแอลจีเรีย ตูนิเซีย แซร์ไนจีเรีย และซูดาน เป็นต้น 2) America-North
 and Central Caribbean (Concacaf) ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา เม็กซิโก คิวบา เติ
 เอลซัลวาดอร์ กัวเตมาลา และฮอนดูรัส เป็นต้น 3) South America (Conmebol) ได้แก่ ประเทศเปรู
 บราซิล อูรุกวัย โบลิเวีย อาร์เจนตินา ชิลี เวเนซุเอลา อิควิเตอร์ และโคลัมเบีย เป็นต้น 4) Asia
 (A.F.C.) เป็นเขตที่มีสมาชิกรองจากแอฟริกา ได้แก่ ประเทศไทย มาเลเซีย เกาหลี ญี่ปุ่น ฮองกง
 เลบานอน อิสราเอล อิหร่าน จอร์แดน และเนปาล เป็นต้น 5) Europe (U.E.F.A.) เป็นเขตที่มีการ
 พัฒนามากที่สุด ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ฮังการี อิตาลี สกอตแลนด์ รัสเซีย สวีเดน
 สเปน และเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น และ 6) Oceannia เป็นเขตที่มีสมาชิกลน้อยที่สุดและเพิ่งจะได้รับการ
 แบ่งแยก ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฟิจิ และปาปัวนิวกินี เป็นต้น

ในทวีปเอเชียมีการจัดตั้งสมาพันธ์ฟุตบอลเอเชีย (Asian Football Confederation:
 A.F.C) เป็นองค์กรที่ควบคุมการแข่งขันฟุตบอลในทวีปเอเชีย ซึ่งดำเนินการด้านฟุตบอลภายใต้การ
 ควบคุมและกำกับของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (Federation International Football Association
 FIFA) จัดการเกี่ยวกับทีมฟุตบอล เงินรางวัล กฎระเบียบ รวมถึงลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดฟุตบอล
 เอเอฟซีเป็น 1 ใน 6 สมาคมที่จัดการแข่งขันฟุตบอลทั่วโลกของฟีฟ่าโดยก่อตั้งเมื่อปี
 พ.ศ. 2497 ที่ มะนิลา ในประเทศฟิลิปปินส์ ปัจจุบันสำนักงานใหญ่ย้ายมาอยู่ที่ กัวลาลัมเปอร์ ประเทศ
 มาเลเซีย ซึ่งประเทศสมาชิกของสมาพันธ์ฟุตบอลเอเชีย จะต้องปฏิบัติและดำเนินการตามข้อกำหนด
 และธรรมนูญของสมาพันธ์ฟุตบอลเอเชียและสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติอย่างเคร่งครัด

สำหรับสยามประเทศนั้น⁶ หนังสือพิมพ์บางกอก ไทมส์ บันทึกว่าการแข่งขันฟุตบอล
 อย่างเป็นทางการครั้งแรกที่ใช้กติกาการแข่งขัน ASSOCIATION FOOTBALL คือเมื่อวันเสาร์ที่
 2 มีนาคม พ.ศ. 2443 ณ ท้องสนามหลวง หรือทุ่งพระเมรุ ระหว่าง ทีมบางกอก กับ ทีมศึกษาธิการ
 (2 ต่อ 2 ประตู) ดังนั้นจึงอาจพอสันนิษฐานได้ว่า ก่อนหน้านั้นเมืองสยามคงจะมีการเล่นฟุตบอลกัน
 บ้างแล้ว แต่มิใช่การแข่งขันอย่างจริงจัง ดังเช่นนัดดังกล่าวซึ่งเป็นข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์ไปทั่ว

⁶ จิรัฏฐ์ จันทะเสน. ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานฟุตบอลแห่งสยาม. (สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2555).

พระนคร จนทำให้ต้องย้ายสนามแข่งขันจากกำหนดเดิม คือสนามโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ฝั่งตะวันตก ไปทำการแข่งขันที่ท้องสนามหลวงแทน เพราะมีอาณาบริเวณกว้างขวางที่จะรับผู้ชมได้มากกว่านั่นเองหากแต่ 1 ปีก่อนนั้น ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1900 หนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันตีพิมพ์ข่าวเกี่ยวกับคณะละครของนายบุศร์ มหิทร คหบดีชาวสยามที่นำคณะชุดใหญ่เดินทางไปแสดงและเผยแพร่วัฒนธรรม ณ ทวีปยุโรป ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1899 ซึ่งไม่ประสบความสำเร็จด้านผู้ชมสักเท่าใดนักจนทั้งคณะละครต้องทนทุกข์กันอยู่ที่เมืองอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ ทำให้เรื่องดังกล่าว ถูกนำไปเปรียบเทียบกับข่าวของทีมฟุตบอลชาวสยาม โดยมีชาวต่างประเทศ ชื่อ มร.โซโลมอน เป็นผู้นำไปตระเวนแข่งขัน ณ ประเทศออสเตรเลีย เมื่อ ค.ศ. 1890 (พ.ศ. 2433) ก็ไม่สามารถจะเก็บเงินได้ตามที่คาดหวังกันเอาไว้เช่นกัน นอกจากนี้ยังมีผู้เล่นเสียชีวิตด้วย 1 คน จนรัฐบาลออสเตรเลียต้องสงเคราะห์ช่วยส่งนักฟุตบอลที่เหลือกลับสู่สยามประเทศอย่างปลอดภัย

สำหรับชาวสยามเริ่มรู้จักฟุตบอลช่วงประมาณ พ.ศ. 2440 เมื่อรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงส่งพระราชโอรสและนักเรียนทุนหลวงไปศึกษา ณ เกาะบริเตน และราษฎรพากันเรียกว่า หมากเตะ แต่การเล่นส่วนใหญ่แล้วเน้นเพื่อความสนุกสนานมากกว่าจะเป็นทางการ

การแข่งขันฟุตบอลอย่างเป็นทางการครั้งแรกของเมืองสยาม เกิดขึ้นเมื่อ ร.ศ. 119 หนังสือพิมพ์บางกอกไทม์ (Bangkok Times) ประจำวันพุธที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2443 ได้ลงคอลัมน์ความยาว 5 บรรทัด ว่าการแข่งขันฟุตบอลตามข้อบังคับของแอสโซซิเอชัน จะถูกจัดให้มีขึ้นในเวลาบ่ายของวันเสาร์นี้ ระหว่างบางกอกกับศึกษาธิการและเล่นกันที่คิงส์คอลเลจ

กีฬาฟุตบอล ได้เข้ามาเป็นที่รู้จักของคนไทย เป็นเวลานานกว่า 115 ปี หรือหนึ่งศตวรรษแล้ว และชาวสยามคงจะเล่นเกมนี้ได้เป็นอย่างดี ก่อนที่จะเจริญรุ่งเรืองในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จนได้รับการขนานนามว่า ยุคทองของฟุตบอลเมืองสยาม (พ.ศ. 2453 – 2468) ภายหลังเหตุการณ์ทีมฟุตบอลชาวสยามเมื่อ พ.ศ. 2433 แล้ว อีก 66 ปีต่อมา นักฟุตบอลสยามอีกชุดหนึ่งก็ได้เดินทางไปประเทศออสเตรเลีย ในฐานะของ ทีมชาติไทย เพื่อลงแข่งขันฟุตบอลโอลิมปิก (พ.ศ. 2499) รอบสุดท้าย เป็นสมัยแรกในประวัติศาสตร์ของวงการลูกหนังเมืองไทย

ในอดีตเมื่อ 100 ปีที่ผ่านมา กีฬา ฟุตบอล หรือชาวสยามมักเรียกกันติดปากว่า หมากเตะ กำลังเริ่มเป็นที่นิยมทั่วพระนครและปริมณฑล โดยการส่งเสริมของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จนเกิดการแข่งขันฟุตบอลระหว่างชาติ ณ สนามราชกรีฑาสโมสร ขณะนั้น หนังสือพิมพ์กรุงเทพฯ เดลิเมล์ ฉบับวันพุธที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2458 ได้ลงข่าวและรายชื่อคณะฟุตบอลสำหรับชาติสยาม ชุดแรก จำนวน 11 คน นอกจากนักเลงฟุตบอลทีมชาติสยามจะได้รับ

หมวกพระราชทาน ก่อนลงสนามพบทีมฝ่ายยุโรปแล้ว ในวันเสาร์ที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2458 ระหว่างพักครึ่งฟุตบอลหน้าพระที่นั่ง ณ สนามโรงเรียนสวนกุหลาบ ผู้เล่นอีก 7 คน จึงได้นำมงกุฏพระราชทานจาก สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า และจากหนังสือทะเบียนนามสกุลพระราชทาน จึงทำให้สามารถทราบประวัติพอสังเขป 11 ขุนพลทีมชาติชุดแรก ในประวัติศาสตร์ของวงการลูกหนังเมืองไทย ดังนี้ หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร (พ.ศ. 2426 - 2514) ตำแหน่งแนวหน้า โอรสของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนเรศวรฤทธิ์ จบการศึกษาจากประเทศอังกฤษ เริ่มรับราชการที่กระทรวงการต่างประเทศ ในยามว่างจะทรงเล่นฟุตบอลกับชาวอังกฤษ ณ ราชกรีฑาสโมสร สระปทุมวัน เมื่อรัชกาลที่ 6 โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง กรรมการคณะฟุตบอลแห่งประเทศไทย จำนวน 7 คน จึงได้เข้าร่วมเป็นกรรมการเพื่อคัดเลือกนักฟุตบอลผู้แทนของชาติ นอกจากนี้เป็นหัวหน้าชุดทีมชาติคนแรกแล้ว ยังทรงสามารถทำประตูชัยให้แก่ทีมชาติสยาม

สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FEDERATION INTERNATIONALE OF FOOTBALL ASSOCIATION) หรือเรียกย่อว่า FIFA ก่อกำเนิดเกิดขึ้น โดยการประชุมร่วมกันของ 7 ชาติสมาชิก อันได้แก่ ฝรั่งเศส เบลเยียม เดนมาร์ก ฮอลแลนด์ สเปน สวีเดน และสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อ ค.ศ. 1904 (พ.ศ. 2447) เพื่อให้เป็นองค์กรควบคุมการแข่งขันฟุตบอลระดับชาติทั่วโลก หลังจากนั้น อีก 21 ปี พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงมีพระบรมราชานุญาตโปรดเกล้าฯ ให้ คณะฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้สมัครเป็นสมาชิกของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2468 (ค.ศ. 1925) ในขณะนั้น มร.จูลส์ ริเมต์ (JULES RIMET) ชาวฝรั่งเศส เป็นประธานสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาตินับเป็นสมาคมกีฬาแห่งแรกของสยามที่ได้เป็นภาคีองค์กรกีฬาระหว่างประเทศ นอกจากสมาชิกชาติแรกของทวีปเอเชีย (ลำดับที่ 38 ของโลก) อีกด้วย อนึ่ง เมื่อคณะฟุตบอลแห่งประเทศไทยฯ สมัครเป็นสมาชิกสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติแล้วนั้น ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2468 รัชกาลที่ 6 ได้ทรงเตรียมจัดงาน สยามรัฐพิพิธภัณฑน์ ณ สวนลุมพินี เพื่อการแสดงสินค้าของสยามสู่อารยะประเทศ พร้อมทั้งจัดให้มีการแข่งขันฟุตบอลระหว่างชาติ กล่าวกันว่า นักฟุตบอลมีการฝึกซ้อมและร่วมคัดเลือกตัวผู้เล่นทีมชาติกันอย่างพร้อมเพรียง แต่ปรากฏว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ทรงเสด็จสวรรคตก่อน จึงทำให้กิจกรรมดังกล่าวทั้งหมดต้องงดจัดไป ในขณะเดียวกัน 5 ปีต่อมา เมื่อค.ศ. 1930 ฟิฟ่าจึงได้จัดฟุตบอลโลก ขึ้นเป็นครั้งแรก ณ ประเทศอูรุกวัย เนื่องจากทีมชาติอูรุกวัยสามารถครองเหรียญทองฟุตบอลโอลิมปิก ถึง 2 สมัยซ้อน (ค.ศ. 1924 และ 1928) ทำให้ได้รับเลือกเป็นเจ้าภาพ WORLD CUP โดยนักฟุตบอลเจ้าถิ่นก็ไม่ทำให้เหล่ากองเชียร์ต้องผิดหวัง เมื่อคว้าถ้วยฟุตบอลโลกได้สำเร็จเป็นทีมแรกของโลก

รัชกาลที่ 6 ทรงพระราชดำริจัดตั้ง กรรมการคณะฟุตบอลแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2458 เพื่อคัดเลือกผู้เล่นจากรายการชิงโล่ของกระทรวงธรรมการและถ้วยทองของหลวง เป็นตัวแทน ของชาติในนาม คณะฟุตบอลสำหรับชาติสยาม ในวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2458 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นประธานการแข่งขันฟุตบอลระหว่างชาติ ทีมชาติสยาม กับทีมสปอร์ตคลับ ณ สนามราชกรีฑาสโมสร สระปทุมวัน การลงสนามแข่งขันนัดแรกของทีมชาติสยาม ชนะทีมฝ่ายยุโรป 2 ต่อ 1 ประตู ทีมสยามจึงได้ครองถ้วยของราชกรีฑาสโมสร และเหรียญที่ระลึกเป็นรางวัล ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ จึงได้ทรงสถาปนา สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2459 สภากรรมการฯ ชุดแรก ประกอบด้วยข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ รวม 7 ท่าน โดยมีพระยาประสิทธิ์สุภการ (หม่อมหลวงเพ็ญ ฝั่งบุญ ณ อยุธยา) เป็นสภานายก และพระราชครูธรรักษ์ (เสริญ ปันยารชุน) เป็นเลขธิการ ในปลายปีจึงเริ่ม จัดการแข่งขันฟุตบอลถ้วยใหญ่และถ้วยน้อย ขึ้นเป็นครั้งแรก ทีมชนะเลิศถ้วยใหญ่ คือ สโมสรกรม มหารสพ และทีมชนะเลิศถ้วยน้อย คือ สโมสรทหารบกราชวัลลภ

เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2468 สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยฯ จึงสมัครเป็นสมาชิกสมาพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FEDERATION INTERNATIONALE OF FOOTBALL ASSOCIATION) หรือฟีฟ่า (FIFA) องค์กรควบคุมการบริหารงานและรับผิดชอบการแข่งขันระดับชาติทั่วโลก อาทิฟุตบอลโลก (WORLD CUP) เป็นต้น

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 (พ.ศ. 2468 - 2477) คณะราษฎร เปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย (24 มิถุนายน พ.ศ. 2475) จึงทำให้สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยต้องหยุดจัดกิจกรรมลงชั่วคราว

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 (พ.ศ. 2477 - 2489) ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2477 ณ สนามหลวง มีการแข่งขันฟุตบอลเพื่อการกุศลและความสามัคคีระหว่าง นักศึกษาย่านท่าพระจันทร์กับสามย่าน ผลเสมอกัน 1 ต่อ 1 ประตูในปัจจุบันฟุตบอลประเพณีจุฬา-ธรรมศาสตร์ ยังคงถูกจัดขึ้นเป็นประจำเกือบทุกปี

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (พ.ศ. 2489 - ปัจจุบัน) มีการจัดการประชุมสภากรรมการ เพื่อแก้ไขข้อบังคับลักษณะปกครองฯ ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2499) ให้เหมาะสมกับสมัยนิยมและเปลี่ยนชื่อของสมาคมฯ เป็น สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (THE FOOTBALL ASSOCIATION OF THAILAND UNDER THE ROYAL PATRONAGE OF HIS MAJESTIC THE KING) หรืออักษรย่อ F.A.T.

ฟุตบอลเป็นกีฬาที่นิยมเล่นมากที่สุดในประเทศไทยแต่ฟุตบอลทีมชาติไทยเป็นทีมที่ประสบความสำเร็จได้แค่ในระดับอาเซียน ในขณะที่มีการจัดลีกฟุตบอลอยู่สองลีกคือไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก บริหารงานโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย และโปรลีก บริหารโดยการค้ากีฬาแห่งประเทศไทยและลีกรองดิวิชั่น 1 ของแต่ละส่วน ประเทศไทยไม่ค่อยสนับสนุนนักฟุตบอลอาชีพนักฟุตบอลจึงนิยมไปเล่นให้กับประเทศอื่นที่มีการสนับสนุนดีกว่า แต่หลังจากปี พ.ศ. 2552 ฟุตบอลอาชีพไทยเริ่มต้นตัว เนื่องจากสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยได้ตั้งกฎข้อบังคับให้แต่ละสโมสรจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล และมีสโมสรองค์กร รัฐวิสาหกิจ ปรับตัวไม่ได้ จึงต้องมีการยุบทีมทิ้ง หรือขายทีมไป หลังจากไทยพรีเมียร์ลีกฤดูกาล 2009 เริ่มขึ้น ผู้ชื่นชอบในฟุตบอลเริ่มเข้ามาชมการแข่งขันในสนามมากขึ้น เงินเดือนนักฟุตบอลสูงขึ้น การจัดการของแต่ละสโมสรดีขึ้น ฟุตบอลอาชีพไทยค่อยๆ พัฒนามาเป็นระดับ ส่งผลทำให้นักฟุตบอลที่เคยไปเล่นฟุตบอลอาชีพในต่างประเทศกลับมายังประเทศไทย เนื่องจากค่าตอบแทนไม่แตกต่างกันมากนัก ฟุตบอลของประเทศไทยถือว่าพัฒนาอย่างก้าวกระโดดเพราะเพียงไม่ถึงสิบปีเท่านั้นผู้ชมฟุตบอลหันมาเชียร์สโมสรฟุตบอลซึ่งกระจายไปยังต่างจังหวัดมากขึ้น ส่งผลทำให้เกิดท้องถิ่นนิยม จึงเป็นที่มาที่ผู้เข้าชมฟุตบอลไทยเข้าไปชมฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ดิวิชั่น 1 และดิวิชั่น 2 มากขึ้นนั่นเอง

การแข่งขันฟุตบอลภายในประเทศไทยนั้นอาจแบ่งออกได้เป็นรายการหลักๆ ตามลักษณะของการแข่งขันได้ดังต่อไปนี้คือ

1. ไทยพรีเมียร์ลีก มีสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันจำนวน 18 สโมสร ซึ่งจะทำการแข่งขันในช่วงประมาณเดือนมีนาคมถึงเดือนตุลาคม โดยแข่งขันในระบบเหย้าและเยือนแบบพบกันหมดทุกสโมสรเป็นจำนวนสโมสรรละ 34 นัด ในแต่ละนัดฝ่ายที่ชนะจะได้ 3 คะแนน ฝ่ายที่เสมอจะได้ 1 คะแนน และฝ่ายที่แพ้จะไม่ได้คะแนน และมีการจัดอันดับดังนี้คือสโมสรที่ได้คะแนนรวมสูงสุดเมื่อสิ้นสุดฤดูกาลเป็นผู้ชนะเลิศ ส่วนสโมสรที่ได้คะแนนรองลงมาจะถูกจัดอันดับลดหลั่นกันตามคะแนนรวมที่ได้จนถึงสโมสรสุดท้ายและสโมสรที่ได้คะแนน 3 อันดับสุดท้ายจะตกลงไปเล่นในระดับดิวิชั่น 1

2. ดิวิชั่น 1 มีสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันจำนวน 18 สโมสร ซึ่งจะทำการแข่งขันในช่วงเวลาเดียวกันและแบบเดียวกันกับการแข่งขันในระดับไทยพรีเมียร์ลีก โดยสโมสรที่ชนะเลิศและรองชนะเลิศอันดับ 1 และอันดับ 2 จะได้สิทธิเลื่อนขึ้นไปแข่งขันในระดับไทยพรีเมียร์ลีก และสโมสรที่ได้คะแนน 4 อันดับสุดท้ายจะตกลงไปเล่นในระดับดิวิชั่น 2

3. ดิวิชั่น 2 (ลีกภูมิภาค) ซึ่งแบ่งเป็นแบบกลุ่มตามลักษณะแห่งภูมิภาคจำนวน 5 ภูมิภาค โดยสโมสรที่ชนะเลิศและเป็นรองชนะเลิศแต่ละภูมิภาคจะได้สิทธิเข้าไปเล่นในรอบแชมป์เปียนลีก โดยอัตโนมัติ รวมกับอันดับ 3 ที่ดีที่สุดจากลีกภูมิภาคภาคเหนือ ลีกภูมิภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลี้กภูมิภาคภาคกลางและภาคตะวันออก หรือลี้กภูมิภาคกรุงเทพฯและปริมณฑล อีก 2 สโมสรรวมเป็น 12 สโมสร เพื่อทำการแข่งขันหา 4 สโมสรที่ดีที่สุดเลื่อนไปสู่ดิวิชัน 1

4. รายการการแข่งขันในแบบสมัครเล่นอาจแบ่งออกได้เป็น 3 รายการหลักๆ ตามลักษณะของการแข่งขันคือ 1. ฟุตบอลสโมสรชิงถ้วยพระราชทานประเภท ข 2. ฟุตบอลสโมสรชิงถ้วยพระราชทานประเภท ค และ 3. ฟุตบอลสโมสรชิงถ้วยพระราชทานประเภท ง

5. รายการการแข่งขันซึ่งมีความสำคัญและดำเนินการแข่งขันควบคู่กับการแข่งขันทั้งฟุตบอลอาชีพและฟุตบอลแบบสมัครเล่นด้วยดังต่อไปนี้คือ

1) ฟุตบอลสโมสรชิงถ้วยพระราชทานประเภท ก เป็นการแข่งขันหาผู้ชนะเลิศในระดับสูงสุดระหว่างสโมสรที่ชนะเลิศการแข่งขันของรายการไทยพรีเมียร์ลีกและรายการเอฟเอคัพ

2) ฟุตบอลไทยเอฟเอคัพ เป็นการแข่งขันโดยมีสโมสรจากไทยพรีเมียร์ลีก ดิวิชัน 1 และดิวิชัน 2 (ลี้กภูมิภาค) รวมถึงสโมสรจากถ้วยพระราชทานประเภท ข ถ้วยพระราชทานประเภท ค และถ้วยพระราชทานประเภท ง ด้วยที่เข้าร่วมการแข่งขันในระบบแพ้คัดออก

3) ฟุตบอลลีกคัพ เป็นการแข่งขันโดยมีสโมสรจากไทยพรีเมียร์ลีก ดิวิชัน 1 และดิวิชัน 2 (ลี้กภูมิภาค) เข้าร่วมการแข่งขันในระบบเหย้าและเยือน โดยมีนโยบายเพื่อกระจายความสนุกของการแข่งขันฟุตบอลไปทั่วประเทศ รวมถึงเปิดโอกาสให้สโมสรจากภูมิภาคต่างๆ ได้มีโอกาสลงเล่นกับสโมสรในระดับสูงสุด เพื่อเพิ่มกระแสความนิยมให้กับฟุตบอลในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

ประเทศไทยมีการจัดฟุตบอลลีกมาตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2539 แต่ไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนักทำให้ต้องยกเลิกไป ในปี พ.ศ. 2539 ได้มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลลีกขึ้น คือ ไทยลีกจัดการโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยซึ่งเริ่มจัดการแข่งขันครั้งแรกในปี พ.ศ. 2539 โดยใช้ชื่อว่า จอห์นนี่วอล์กเกอร์ไทยแลนด์ชอกเกอร์ลีก และได้เปลี่ยนไปตามชื่อของผู้สนับสนุนหลักในปีต่อๆ มาซึ่งปัจจุบันในฤดูกาลแข่งขัน 2012 ได้ใช้ชื่อการแข่งขันว่าสปอร์นเซอร์ไทยพรีเมียร์ลีก โดยเป็นการใช้ชื่อการแข่งขันที่ขึ้นต้นตามชื่อของเครื่องหมายการค้าเครื่องดื่มเกลือแร่ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนหลักของการแข่งขันในฤดูกาลดังกล่าว แต่ในยุคเริ่มต้นของฟุตบอลอาชีพนั้นสโมสรส่วนใหญ่ยังอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครทำให้คนส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ในต่างจังหวัด ไม่มีโอกาสได้ชมการแข่งขัน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2542 การกีฬาแห่งประเทศไทยได้จัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพ โปรลีกขึ้น ซึ่งเป็นการแข่งขันของสโมสรจากหลายภูมิภาคในประเทศไทยมาแข่งกันแบบเหย้าและเยือน ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 สโมสรจากโปรลีกก็ได้เข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลไทยลีกเป็นครั้งแรกคือ สโมสรฟุตบอลชลบุรีและสโมสรฟุตบอลสุพรรณบุรี และในปีถัดมาเพื่อเป็นการยกระดับฟุตบอลอาชีพของไทย ไทยลีกและโปรลีกก็ได้รวมตัวกันเป็น ฟุตบอล ไทยแลนด์ พรีเมียร์ลีก ซึ่งมี

คณะกรรมการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล เป็นฝ่ายจัดการแข่งขัน เพื่อวางรากฐานสู่การเป็นลีกฟุตบอลอาชีพอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ฟุตบอลอาชีพที่เป็นที่นิยมที่สุดและเป็นรายการแข่งขันฟุตบอลอาชีพสูงสุดของประเทศไทยคือรายการไทยพรีเมียร์ลีกซึ่งดำเนินการ โดยโดยบริษัทไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด (Thai Premier League Company Limited) หรือเรียกชื่อย่อว่า “ที พี แอล ซี” (TPLC) สถานที่ทำการตั้งอยู่ที่ สนามศุภชลาศัย ประตู่ 3 ถ.พระราม 1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยมีลักษณะการดำเนินธุรกิจให้บริการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพ ของประเทศไทยแบบครบวงจร ตามแนวทาง และนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทั้งนี้การดำเนินการให้บริการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพดังกล่าวแล้ว บริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดมีแนวทางและนโยบายในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อวงการฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ตามเจตนารมณ์ของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ซึ่งมีทุนจดทะเบียนมูลค่ารวม 5,000,000 บาท ประกอบด้วยหุ้นสามัญจดทะเบียนจำนวน 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท นอกจากนี้บริษัทไทยพรีเมียร์ลีก จำกัดได้มี พันธกิจในการดำเนินกิจการด้านการจัดการแข่งขันฟุตบอล ดังต่อไปนี้บริษัทไทยพรีเมียร์ลีก จำกัดจะดำเนินการบริหาร และจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของไทย หรือที่มีชื่อเรียกว่า “ไทยพรีเมียร์ลีก” (Thai Premier League Company) อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะจัดให้มีระบบการบริหารจัดการธุรการตามหลักสากลก้าวหน้า และจะใช้พนักงานที่มีความสามารถ และทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการบริหารจัดการ และมีความรู้ทางด้านฟุตบอลตามควรแก่กรณี ให้สมศักดิ์ศรีการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในระดับชาติ และ สมศักดิ์ศรีด้วยพระราชทาน ก. อีกทั้งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และร่วมมือกับสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการการแข่งขันให้กับสมาชิก และขยายให้ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยร่วมมือกับสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในการส่งเสริม และพัฒนามาตรฐานของผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและผู้เล่นของสมาชิก ตลอดจนผู้ตัดสินให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกับนานาชาติ ซึ่งมีแนวทางบริหารจัดการการแข่งขัน และมีมาตรการต่างๆ และรับผิดชอบในการบริหารงานของบริษัทไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้น ให้สมาชิกได้รับความเป็นธรรม ในการแบ่งรายได้จากสิทธิประโยชน์ต่างๆ และดูแลให้นักฟุตบอลอาชีพที่จดทะเบียนไว้ได้รับการปกป้องดูแลผลประโยชน์ และได้รับความเป็นธรรม อีกทั้งบริษัทไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด จะพยายามส่งเสริม และพัฒนามาตรฐานของการแข่งขันให้สูงขึ้นอยู่เสมอเพื่อเพิ่ม ความสนุกสนาน ตื่นเต้นและเร้าใจ แก่ผู้ชม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกคุ้มค่ากับค่าผ่านประตูที่เสียไป และจะเป็นการกระตุ้นให้มีผู้ชม เข้าชมการแข่งขันมากขึ้น รวมถึงเอาใจใส่ดูแลกรรมการและพนักงานของบริษัทไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด อย่างดี และจะให้ผลตอบแทนการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม มีมาตรฐานเทียบเคียงได้กับลักษณะของธุรกิจใน

อุตสาหกรรมเดียวกัน และเป็นไปตามขีดความสามารถทางการเงินของบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัด ที่สามารถจ่ายได้และบริษัทไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด ยินดีที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อสังคมและประเทศชาติตามควรแก่กรณีในการพัฒนาจิตสำนึกของเยาวชน และคนในชาติให้สอดคล้องกับการพัฒนากีฬา จิตใจ และวัฒนธรรมของประเทศไทย

ปัจจุบันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับอย่างสูง ซึ่งความนิยมดังกล่าวนี้มาจากทั้งชาวไทยและต่างประเทศ โดยเห็นได้จากสถิติต่างๆ ที่มีการบันทึกไว้ในการแข่งขันฟุตบอลอาชีพเช่นฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ฤดูกาล 2011 คือยอดผู้ชมรวม จำนวน 1,399,094 คน ยอดขายบัตรผ่านประตู จำนวน 100,625,503 บาท และยอดขายของที่ระลึก จำนวน 56,774,962 บาท คู่แข่งขันที่มีจำนวนผู้ชมมากที่สุดคือ วันที่ 20 มีนาคม 2554 คู่ที่ 32 บุรีรัมย์ พีอีเอ พบ ชลบุรี ณ สนามนิเวศ-ไอโมบาย ยอดผู้ชม 24,712 คน ยอดขายบัตรผ่านประตู 1,836,960 บาท และยอดขายของที่ระลึก จำนวน 810,000 บาท และฟุตบอลลีกดิวิชั่น 1 ฤดูกาล 2011 คือ ยอดผู้ชมรวมจำนวน 890,268 คน ยอดขายบัตรผ่านประตู จำนวน 36,481,968 บาทและยอดขายของที่ระลึก จำนวน 24,734,528 บาท คู่แข่งขันที่มีจำนวนผู้ชมมากที่สุด คือวันที่ 7 สิงหาคม 2554 คู่ที่ 176 สงขลา เอฟซี พบ บุรีรัมย์ เอฟซี ณ สนามกีฬาติณสูลานนท์ ยอดผู้ชม 36,715 คน ยอดขายบัตรผ่านประตู 1,500,000 บาท และยอดขายของที่ระลึก⁷ 1,966,000 บาท

2.2 ลักษณะข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพ

2.2.1 กรณีพิพาทระหว่างนักฟุตบอลสโมสรราชวิถีชาววังกับสโมสรฟุตบอลราชวิถี ชาววัง เกี่ยวกับการไม่จ่ายค่าจ้างตามเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการค้างชำระค่าจ้างและการยกเลิกสัญญาจ้างสโมสรฟุตบอลราชวิถี ชาววัง ซึ่งมีเหตุการณ์เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2554 เวลา 11.00 น. นักฟุตบอลสโมสร ราชวิถีชาววัง จำนวน 10 คน ได้นำเอกสารหลักฐานต่างๆ เข้าร้องเรียนกับสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย เนื่องจากกรณีที่สโมสรฟุตบอลต้นสังกัดไม่ยอมจ่ายเงินเดือนให้กับนักฟุตบอลเป็นเวลาเกือบ 3 เดือนแล้ว ทำให้นักฟุตบอลได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากไม่มีเงินไปใช้จ่าย ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ โดยกลุ่มนักฟุตบอลอ้างว่าทางสโมสรราชวิทยังนิ่งเฉยในความเดือดร้อนของนักฟุตบอลในเรื่องค่าใช้จ่ายจึงได้รวมตัวกัน เพื่อยื่นหนังสือให้ทางสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ช่วยเหลือไกล่เกลี่ยในปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะนักฟุตบอลทุกคนพยายามช่วยเหลือสโมสรโดยการทำผลงานได้เป็นอย่างดีโดยการครองอันดับที่ 1 ของตารางอันดับการแข่งขันฟุตบอลเอไอเอส ลีกภูมิภาค ดิวิชั่น 2 เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในช่วงเดือน มิถุนายน 2554 โดย

⁷ Thaipremierleague. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2555, จาก www.thaipremierleague.co.th

หลังจากไม่ได้รับเงินเดือนจากทางสโมสรราชวิถีเกือบ 3 เดือน ทำให้ในช่วงปิดครึ่งฤดูกาลแรกนักฟุตบอลบางคนก็กำลังเตรียมย้ายไปอยู่กับสโมสรใหม่เนื่องจากนักฟุตบอลรู้สึกขาดกำลังใจในการแข่งขันและเตรียมยื่นหนังสือขอย้ายสโมสรให้กับสโมสรต้นสังกัด

โดยวันที่ 13 มิถุนายน 2554 เวลา 12.00 น. ณ ห้องประชุมสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย พล.ต.ม.จ.จุลเจิม ยุคล ประธานสโมสรฟุตบอลราชวิถี ได้นำเอกสารค่าใช้จ่าย รวมไปถึงสัญญาของนักฟุตบอลที่เตรียมจะขอย้ายสโมสร เพื่อนำไปชี้แจงให้กับตัวแทนของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย รวมถึงนักฟุตบอลในสโมสรฟุตบอลราชวิถีที่ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยซึ่งนำโดยสามารถ เพชรหนู หัวหน้านักฟุตบอล

โดย พล.ต.ม.จ.จุลเจิม ยุคล ประธานสโมสรฟุตบอลราชวิถี กล่าวถึงการมาชี้แจงครั้งนี้ว่า “ในเมื่อนักฟุตบอลมีความประสงค์ที่อยากจะย้ายสโมสร ทางสโมสรก็ไม่ได้ห้ามอะไรอยู่แล้ว เพราะเราถือว่าผู้เล่นนั้นไม่มีใจอยู่กับสโมสรของเรา แต่การที่ทำให้ชื่อเสียงของสโมสรราชวิถีเสื่อมเสียชื่อเสียงถือว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎของสโมสรอย่างร้ายแรง ซึ่งตรงกับสัญญาที่สโมสรได้ระบุไว้ในข้อที่ 4 ที่ว่า สโมสรสามารถที่จะบอกยกเลิกสัญญาได้ทันที โดยไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น และสืบเนื่องไปถึงข้อ 4.3 ที่บอกว่า หากผู้เล่นประพฤติผิดวินัย หรือกฏข้อบังคับของสโมสร หรือกระทำการให้เกิดความเสื่อมเสียแก่สโมสร หรือกระทำการใดๆ อันผิดปกติวิสัยของนักกีฬาที่ดี” และยังคงกล่าวในขณะที่กำลังใกล้เกลี้ยอีกว่า “ทางสโมสรจะทำการปลดนักฟุตบอลทั้งหมดที่มีการยื่นเรื่องต่อสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย และจะจ่ายเงินที่ค้างอยู่เฉพาะในช่วงกลางเดือนเมษายน ถึง พฤษภาคม รวมเป็นหนึ่งเดือนครึ่งเท่านั้น และจะจ่ายให้อีก 10 วัน ในช่วงวันที่ 13 มิถุนายน 2554” หลังจากการที่ พล.ต.ม.จ.จุลเจิม ยุคล ประธานสโมสรฟุตบอลราชวิถีได้พูดถึงการจ่ายเงินที่เหลือให้นักฟุตบอลที่จะขอย้ายสโมสรเมื่อจบครึ่งฤดูกาลแรกแล้ว ก็ได้หยิบหนังสือยกเลิกสัญญาขึ้นมา โดยในหนังสือดังกล่าวนั้นได้ระบุตามข้อ 4 ที่ประธานสโมสรได้ระบุไว้ว่าสโมสรไม่ต้องจ่ายเงินให้กับนักฟุตบอลที่มีปัญหาพิพาทกับสโมสรต้นสังกัด

ซึ่งนักฟุตบอลทั้งหมดที่เห็นเช่นนั้นก็เกิดความไม่พอใจอย่างมากเพราะเห็นว่าเรื่องทั้งหมดกำลังจะจบลงด้วยการใกล้เกลี้ยกันด้วยดี แต่หากมีการลงชื่อในหนังสือยกเลิกสัญญาเขาจะไม่ได้รับเงินที่ทางสโมสรราชวิถีค้างเขาอยู่ จึงมีการโต้เถียงและเรียกร้องสิทธิของนักฟุตบอล ทำให้ต้องมีการอธิบายเหตุผลของแต่ละฝ่ายกันต่อไปอย่างยืดเยื้อ ภายใต้การควบคุมให้มีใกล้เกลี้ยเป็นไปโดยเรียบร้อยจากตัวแทนของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย

แต่ในท้ายที่สุดก็สามารถเจรจาใกล้เกลี้ยและตกลงกันได้โดย พล.ต.ม.จ.จุลเจิม ยุคล ประธานสโมสรฟุตบอลราชวิถี ได้กำหนดที่จะจ่ายเงินที่เหลือให้กับนักฟุตบอลว่า “ในวันที่ 16 มิถุนายน 2554 ทางสโมสรจะนำเงินที่ค้างนักฟุตบอลอยู่เดือนครึ่ง มาจ่ายให้กับทุกคนเพื่อที่จะ

ได้ให้ปัญหาทุกอย่างยุติลง ซึ่งทางสโมสรจะนัดทุกคนในเวลา 13.00 น. โดยจะนำเงินมาให้กับสามารถ เพชรหนู และนักฟุตบอลที่เหลือทุกคน แต่มีข้อแม้ว่านักฟุตบอลทุกคนจะต้องลงชื่อในหนังสือยกเลิกสัญญากับทางสโมสรทันที อีกทั้งทุกคนจะต้องนำชุดการแข่งขันของสโมสรราชวิถีที่ได้แจกไปคืนมาให้หมด และจะต้องจ่ายเงินคืน 1,000 บาท เพราะทางสโมสรต้องการเงินจำนวนนี้ที่ทางสโมสรได้ทำประกันอุบัติเหตุไว้กับนักฟุตบอลทั้งหมดที่กำลังจะยกเลิกสัญญานำไปทำให้กับผู้เล่นคนใหม่ที่จะย้ายเข้าสู่สโมสรในช่วงครึ่งฤดูกาลหลัง” ซึ่งทุกฝ่ายก็ตกลงยินยอมตามที่ได้ตกลงกันพร้อมทำตามทีแต่ละฝ่ายได้เสนอเรียกร้อง⁸

กรณีที่เกิดขึ้นนี้เป็นตัวอย่างกรณีศึกษาที่ดีมากที่จะเป็นเครื่องยืนยันและแสดงให้เห็นถึงกระบวนการระงับข้อพิพาทที่ไม่ต้องอาศัยคำชี้ขาดได้เป็นอย่างดีเนื่องจากมีกระบวนการระงับข้อพิพาทเบื้องต้นระหว่างคู่ความเองที่มีการเจรจาตกลงกันเองแต่ก็ไม่อาจตกลงกันได้จึงดำเนินการในระดับต่อไปตามแนวทางระงับข้อพิพาทตามรูปแบบสากลและตามกฎระเบียบของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดที่มีการกำหนดแนวทางระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้างไว้แล้วคือการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความและไม่ว่ากระบวนการจะเป็นอย่างไรแต่ท้ายที่สุดข้อพิพาทที่เกิดขึ้นก็สามารถที่จะหาแนวทางเพื่อยุติปัญหาร่วมกันได้โดยกระบวนการที่เรียกว่าการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความอันมีบุคคลซึ่งทำหน้าที่ประสานความเข้าใจระหว่างคู่ความที่มาจากสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย โดยการตกลงกันนั้นในที่สุดหลังจากการไกล่เกลี่ยได้สิ้นสุดลงก็ได้มีการดำเนินการตามที่ตกลงกันแต่กระบวนการไกล่เกลี่ยของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยนี้ค่อนข้างที่จะล่าช้าไม่ต่างจากกระบวนการพิจารณาดีโดยศาลและยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนทำให้คู่ความอาจเสียประโยชน์เมื่อเทียบกับหากกรณีนี้กำหนดให้ใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการโดยมีการยื่นเสนอข้อพิพาทแล้วก็สามารถไกล่เกลี่ยก่อนก็ได้หากไม่เสร็จสิ้นภายในกำหนดก็ให้ชี้ขาดได้เลยและในระหว่างนี้คู่ความยังต้องมีหน้าที่ต่อกันเพื่อไม่ให้ทั้งสองฝ่ายเสียหายโดยให้นักฟุตบอลลงเล่นต่อไปเพื่อสโมสรต่อขณะเดียวกันสโมสรก็ต้องวางหลักทรัพย์ค้ำประกันทั้งจำนวนเงินที่พิพาทกันและค่าจ้างระหว่างพิพาทกันนี้ว่าหากในที่สุดสโมสรต้องรับผิดชอบนักฟุตบอลก็สามารถเรียกค่าจ้างและค่าเสียหายใดๆ จากจำนวนเงินที่วางหลักประกันไว้ได้หรือหากนักฟุตบอลต้องรับผิดชอบสโมสรก็ไม่เสียหายเนื่องจากในระหว่างพิพาทนักฟุตบอลก็ได้ลงเล่นตามหน้าที่ของนักฟุตบอลแล้วเช่นกัน

⁸ SiamSport. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2555, จาก <http://www.siamsport.co.th>

2.2.2 กรณีพิพาทระหว่างพ.ต.ท.ประสงค์ พันธุ์สวัสดิ์กับสโมสรฟุตบอลแคช ทูเคย์ จันทบุรี เกี่ยวกับการเลิกจ้างอย่างไม่เป็นธรรม

กรณีพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพในกรณีเกี่ยวกับการยกเลิกสัญญาจ้างของสโมสรฟุตบอลจันทบุรี ซึ่งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2554 พ.ต.ท.ประสงค์ พันธุ์สวัสดิ์ ชนกะคดีที่ได้ฟ้องต่อศาลจากการถูกเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรมจากสโมสรฟุตบอลแคช ทูเคย์ จันทบุรี

จากกรณี พ.ต.ท.ประสงค์ พันธุ์สวัสดิ์ ถูกยกเลิกสัญญาจ้างอย่างไม่เป็นธรรมจากสโมสรฟุตบอลแคช ทูเคย์ จันทบุรี ต้นสังกัดฟุตบอลอาชีพในระดับดิวิชั่น 1 และพยายามร้องขอให้บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด เข้ามาช่วยไกล่เกลี่ย แต่ไม่ได้รับความร่วมมือจนกระทั่งได้ดำเนินการฟ้องศาลจังหวัดจันทบุรี ไปตั้งแต่วันที่ 7 มิถุนายน 2553 ปีที่ผ่านมา กระทั่งเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2554 ศาลจังหวัดจันทบุรี ได้พิจารณาความอาญา คดีดำเลขที่ 446/2553 และคดีแดงเลขที่ 529/2554 ระหว่าง พ.ต.ท.ประสงค์ พันธุ์สวัสดิ์ ในฐานะโจทก์ ฟ้องต่อบริษัท แคช ทูเคย์ จันทบุรี เอฟซี จำกัด เป็นจำเลย เนื่องจากจำเลยตกลงว่าจ้าง โจทก์เป็นนักฟุตบอลของจำเลย มีกำหนดระยะเวลา 10 เดือน นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-31 ตุลาคม 2553 ด้วยอัตราว่าจ้างเดือนละ 35,000 บาท พร้อมเบี้ยเลี้ยงฝึกซ้อมวันละ 500 บาท และมีข้อตกลงเงื่อนไขพิเศษเกี่ยวกับการฝึกซ้อมโดยจำเลยยอมให้โจทก์ฝึกซ้อมที่กรุงเทพมหานคร หากระยะเวลาใดไม่ติดภารกิจให้มาฝึกซ้อมที่สนามจังหวัดจันทบุรี โดยเฉพาะก่อนแข่งขันที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยที่โจทก์ทำหน้าที่ในฐานะผู้เล่น และเป็นหนึ่งในคณะที่ปรึกษาของหัวหน้าผู้ฝึกสอน (วิทยุर्थ กิจมงคลศักดิ์) พร้อมกันนี้จำเลยได้จ่ายค่าจ้างงวดแรกให้แก่โจทก์ 35,000 บาท กระทั่งวันที่ 26 เมษายน 2553 โจทก์ได้รับแจ้งจากนายมรด รัตนสังฆธรรม ผู้จัดการทีมขอยกเลิกสัญญาอ้างว่าโจทก์ไม่สามารถเข้าร่วมฝึกซ้อมกับสโมสรได้ และอ้างว่าเป็นนโยบายของผู้ฝึกสอนคนใหม่ และจำเลยไม่จ่ายค่าฝึกซ้อมของเดือนเมษายน 2553 ซึ่งโจทก์ได้ทวงถามหลายครั้งถึงสาเหตุการยกเลิกสัญญา และทวงค่าชดเชย แต่จำเลยเพิกเฉย กระทั่งวันที่ 3 พฤษภาคม 2553 จำเลยมีหนังสือยกเลิกสัญญาว่าจ้างโจทก์ โดยอ้างว่าโจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญา ทำให้ฝ่ายโจทก์เรียกร้องค่าเสียหายในส่วนละเมิดต่อชื่อเสียงและ การกล่าวอ้างอิงเป็นเท็จ และการแจ้งยกเลิกสัญญาเป็นเงิน 200,000 บาท และที่จำเลยยกเลิกสัญญาว่าจ้างตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงตุลาคม 2553 เป็นเงิน 245,000 บาท ขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 451,218 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงิน 445,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จแก่โจทก์ อย่างไรก็ตาม คดีดังกล่าวแม้ทางจำเลยจะยื่นคำให้การและฟ้องแย้ง แต่เมื่อศาลพิจารณาตามพยานหลักฐานแล้ว มีคำตัดสินให้จำเลย คือ บริษัท แคช ทูเคย์ จันทบุรี เอฟซี จำกัด ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ พ.ต.ท.ประสงค์ พันธุ์สวัสดิ์ ในฐานะโจทก์ ในส่วนค่าจ้างนับแต่วันบอกเลิกสัญญา จนถึงวันครบสัญญาจ้างเป็นเงิน 12,000 บาท รวม 7 เดือน เป็นเงิน 84,000 บาท และค่าเสียหายใน

ส่วนละเมิดต่อชื่อเสียง 50,000 บาท รวมค่าเสียหายทั้งสิ้น 134,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีจากเงินต้นจำนวนดังกล่าวนับถัดจากวันฟ้องตามที่โจทก์ขอมาเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ อีกทั้งให้จำเลย ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000 บาท ส่วนค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

อย่างไรก็ตามได้รับการเปิดเผยจาก พ.ต.ท.ประสงค์ พันธุ์สวัสดิ์ ว่า “พอใจกับการตัดสินคดีดังกล่าว ซึ่งความจริงแล้ว ไม่ต้องการให้ถึงศาล แต่เพราะต้องการรักษาความเป็นธรรมให้เกิดขึ้น อีกทั้งที่ผ่านมาได้ดำเนินการผ่านบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด แต่ดูเหมือนจะไม่ได้รับความสนใจในการดำเนินการไกล่เกลี่ยให้ จากนั้นไปคดีนี้น่าจะเป็นบรรทัดฐานให้วงการฟุตบอลไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักฟุตบอลรุ่นน้องๆ น่าจะได้อันติงสไปไปด้วย เพราะต่อไปนี้ทุกฝ่ายต้องเคารพสัญญาว่าจ้าง การจะมายกเลิกโดยปราศจากเหตุผลอันควร หรือขาดคุณธรรมจะทำไม่ได้อีกแล้ว”⁹

จากกรณีนี้จะเห็นได้ว่ากรณีของ พ.ต.ท.ประสงค์ พันธุ์สวัสดิ์ กับ กรณีของสโมสรฟุตบอลราชวิถีชววังกับนักฟุตบอลมีรายละเอียดที่คล้ายๆ กันคือต้นเหตุแห่งปัญหามาจากสัญญาจ้างและคู่ความเป็นนักฟุตบอลกับสโมสรต้นสังกัดแต่มีจุดที่อาจต่างกันชัดเจนตรงที่แนวทางในการดำเนินการระงับข้อพิพาทซึ่งกรณีของ พ.ต.ท.ประสงค์ พันธุ์สวัสดิ์นี้ได้มีการฟ้องร้องต่อศาลเลย โดยไม่มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกันก่อนทั้งที่“สัญญาว่าจ้างนักฟุตบอลอาชีพข้อที่ 9” แห่งระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยซึ่งกล่าวว่า “ในกรณีที่คู่สัญญาทั้ง 2 ฝ่ายไม่สามารถบรรลุข้อตกลงข้อใดๆ ตามที่ระบุไว้ในสัญญานี้ได้ก็ให้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการที่สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยแต่งตั้งขึ้นเพื่อหาข้อสรุปหากไม่สามารถตกลงกันได้ก็ให้ทั้ง 2 ฝ่ายดำเนินการไปตามแนวทางอนุญาโตตุลาการหรือตามกฎหมายของประเทศไทยต่อไป” แต่อย่างไรก็ตาม พ.ต.ท. ประสงค์ พันธุ์สวัสดิ์ก็แจ้งถึงเหตุที่ไม่ได้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยเนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยทำให้ไม่มีการไกล่เกลี่ยเกิดขึ้นซึ่งจะเห็นได้ว่าจากกรณีนี้การดำเนินการด้วยวิธีนี้ได้ผลชัดเจนในเรื่องผลบังคับที่สามารถบังคับได้ทันที โดยผลของกฎหมายและมีผลทั้งทางปฏิบัติและทางจิตวิทยาให้สโมสรต้องเข้าร่วมกระบวนการระงับข้อพิพาทแต่กระบวนการนี้ค่อนข้างที่จะล่าช้ามากเพราะกว่าที่จะมีผลคำตัดสินออกมานับแต่วันแรกที่ฟ้องใช้ระยะเวลาถึงกว่าหนึ่งปีซึ่งเท่ากับหนึ่งฤดูกาลแข่งขันซึ่งแต่ละสโมสรจะต้องทำการแข่งขันอย่างน้อยเกือบ 50 นัด นอกจากนั้นแล้วก็ยังเห็นได้อีกว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทยังมีข้อบกพร่องอยู่โดยเฉพาะในส่วนของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยที่ไม่มีการอำนวยความสะดวกรองรับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เรียกเรื่องมาและไม่มีมาตรการใดๆ ในการที่มีการ

⁹ แหล่งเดิม.

ฝ่าฝืน โดยการไม่เข้าสู่การไกล่เกลี่ยของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยก่อนทั้งที่ระเบียบภายในกำหนดไว้

2.2.3 กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในการส่งสโมสรฟุตบอลเข้าร่วมการแข่งขันของสโมสรหมู่บ้านจัดสรรสินธนาและสโมสรฟุตบอลบีบีซียูเอฟซี

กรณีปัญหาที่เกี่ยวกับสิทธิในการบริหารและส่งทีมเข้าร่วมการแข่งขันซึ่งนายมนตรี สุวรรณน้อย ผู้ก่อตั้ง สโมสรหมู่บ้านจัดสรรสินธนา ได้เป็น โจทก์ฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง โดยฟ้องสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยเป็นจำเลยที่ 1 บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด เป็นจำเลยที่ 2 และสโมสรฟุตบอลจุฬา อยู่ในเต็ดเป็นจำเลยที่ 3 ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นสโมสรฟุตบอล บีบีซียูเอฟซี เพื่อเรียกร้องขอคืนสิทธิในการบริหารและส่งสโมสรเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลอาชีพแต่ท้ายที่สุดเมื่อศาลแพ่งได้พิจารณาพยานหลักฐานแล้วก็ได้มีคำพิพากษายกฟ้องแต่อย่างไรก็ดีในกรณีที่ศาลได้ยกฟ้องไปนั้นไม่ได้เป็นการวินิจฉัยในประเด็นแห่งคดีแต่เนื่องจากนายมนตรี สุวรรณน้อย ผู้เป็นโจทก์เคยเป็นบุคคลล้มละลายมาก่อน ทำให้ไม่สามารถที่จะทำนิติกรรมได้จึงไม่มีอำนาจดำเนินการเสนอข้อพิพาทโดยการฟ้องคดีต่อศาล¹⁰

กรณีดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นชัดถึงจุดอ่อนของกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการพิจารณาคดีของศาลที่ไม่อาจตอบสนองและหาทางยุติข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริงเนื่องจากแม้ศาลจะมีการยกฟ้องในกรณีดังกล่าวแต่ข้อพิพาทก็ยังมิได้อยู่และยังไม่สิ้นสุดลงตามที่มีการยกฟ้องด้วยเหตุที่ศาลยกฟ้องเนื่องจากนายมนตรี สุวรรณน้อย ผู้เป็นโจทก์เคยเป็นบุคคลล้มละลายมาก่อนจะเห็นได้ว่าการใช้กระบวนการทางศาลนี้แม้จะมีข้อดีคือศาลเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายที่ดีมากอันเป็นที่ยอมรับหากข้อพิพาทได้เข้าสู่การตัดสินชี้ขาดจริงในเรื่องสิทธิการส่งสโมสรเข้าร่วมการแข่งขันซึ่งพิจารณาตามสัญญาและตามกฎหมายแพ่งรวมถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วคำพิพากษาก็จะแสดงโดยชัดแจ้งว่าฝ่ายใดมีสิทธิหน้าที่ดีกว่ากันที่คู่ความคงไม่ต้องถกเถียงกันและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายหรือหากข้อพิพาทนี้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยก็อาจจะสนองตอบความต้องการแก้ไขปัญหาคือข้อพิพาทได้ดีในระดับหนึ่งเนื่องจากสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นผู้จัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพเองทราบดีว่าฝ่ายใดมีสิทธิในการส่งสโมสรเข้าร่วมการแข่งขันดีกว่ากันแต่ก็อาจมีอุปสรรคในเรื่องการชี้ขาดเนื่องจากคู่ความปรารถนาถึงการหาทางออกที่ต้องมีฝ่ายแพ้นะเป็นสำคัญแต่สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยไม่มีอำนาจชี้ขาดข้อพิพาทที่ตนไกล่เกลี่ยทั้งไม่มีอำนาจบังคับใดๆ ตามกฎหมายนอกจากอำนาจตามกฎระเบียบว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพเท่านั้น

¹⁰ แหล่งเดิม.

2.2.4. กรณีพิพาทจากการทำร้ายร่างกายระหว่างนายประสาร พันธุ์สำลีและอดิเรก มณีเขียว นักฟุตบอลสโมสรของ ยูไนเต็คนายสุเปรม นนทะวงศ์ ผู้ตัดสิน

กรณีที่มีการแข่งขันฟุตบอลลีกภูมิภาคดิวิชั่น 2 ซึ่งฝ่ายจัดการแข่งขันฟุตบอลรายการ เอไอเอส ลีกภูมิภาค ดิวิชั่น 2 ลงโทษห้ามลงแข่งขันตลอดชีวิตต่อประสาร พันธุ์สำลี นักฟุตบอล สโมสรของ ยูไนเต็ค ที่เข้าไปทำร้าย สุเปรม นนทะวงศ์ ผู้ตัดสินที่ 1 ในระหว่างการแข่งขันซึ่ง สโมสรฟุตบอลของ ยูไนเต็ค เปิดสนามกีฬาอำเภอแกลง จังหวัดระยองเสมอกับ อาร์แบค บีอีซี เทโร ศาสน 1 ต่อ 1 ประเด็นซึ่งช่วงท้ายการแข่งขันมีเหตุวุ่นวายเกิดขึ้นเมื่อ ขวัญทอง พันธุ์ชยก นักฟุตบอลที่ ลงสนามมาใหม่ของสโมสรอาร์แบค บีอีซีเทโรศาสน เลี้ยงลูกฟุตบอลหลุดเข้าไปถึงในกรอบเขต โทษแต่เกิดปะทะกับอดิเรก มณีเขียว ผู้รักษาประตูของ ยูไนเต็ค ซึ่งออกมาตัดลูกฟุตบอลแล้วเกิด มีการปะทะกันโดยเป็นขวัญทอง พันธุ์ชยก ที่เป็นฝ่ายเล่นนอกกติกาต่ออดิเรก มณีเขียวก่อนทำให้อดิเรก มณีเขียว ไม่พอใจจึงได้จามสอกใส่ คู่กรณีทันที ทำให้ สุเปรม นนทะวงศ์ ผู้ตัดสินต้องให้ ใบแดงไล่ อดิเรก มณีเขียว ของสโมสรเจ้าบ้านออกจากสนามในที่สุด ส่วนคู่กรณีรับเพียงใบเหลืองทำ ให้ประสาร พันธุ์สำลี นักฟุตบอลร่วมสโมสรฟุตบอลของ ยูไนเต็คไม่พอใจและพยายามเข้าไปทำร้าย ผู้ตัดสิน ทำให้การแข่งขันหยุดไปเกือบ 5 นาที ซึ่งในที่สุดฝ่ายจัดการแข่งขันได้ทำการประชุมหารือ และได้บทสรุปการลงโทษดังนี้ ลงโทษ ประสาร พันธุ์สำลี แบ่งเป็นเจตนาทำร้ายร่างกายผู้ตัดสิน ห้ามลงแข่งขันเป็นเวลา 2 ปี ปรับ 5 หมื่นบาท คู่หมั้นผู้ตัดสิน ห้ามลงแข่งขันจำนวน 2 นัด ปรับ 5 พันบาท แสดงกิริยาไม่เหมาะสมต่อหน้าสาธารณชน ห้ามลงแข่งขันจำนวน 1 นัด ปรับ 5 พันบาท ทั้งนี้การกระทำดังกล่าวของประสาร พันธุ์สำลี ถือเป็นการทำลายภาพลักษณ์ของวงการฟุตบอลไทย ทำให้ฝ่ายจัดการแข่งขัน มีมติลงโทษประสาร พันธุ์สำลีห้ามยุ่งเกี่ยวกับวงการฟุตบอลตลอดชีวิต และปรับอีก 6 หมื่นบาท ขณะที่อดิเรก มณีเขียวผู้รักษาประตูของ ยูไนเต็คที่เจตนาทำร้ายนักฟุตบอลสโมสรอาร์แบค บีอีซีเทโรศาสนถูกตัดสินลงโทษห้ามลงแข่งขันจำนวน 1 นัด หัก 6 คะแนน (จากโทษใบแดง) และเจตนาทำร้ายคู่ต่อสู้ ห้ามลงแข่งขันจำนวน 6 นัด ปรับ 2 หมื่นบาทและพยายามทำร้ายผู้ตัดสินห้ามลงแข่งขันจำนวน 2 นัด ปรับ 1 หมื่นบาท¹¹

กรณีนี้ถือเป็นปัญหาที่มักเกิดขึ้นในช่วงที่ฟุตบอลอาชีพกำลังพัฒนาอย่างปัจจุบันซึ่ง นักฟุตบอลยังไม่เข้าใจถึงความเป็นฟุตบอลอาชีพอย่างแท้จริงที่ต้องยอมรับในการทำหน้าที่ของ ผู้ตัดสินและผลการแข่งขันซึ่งหากนักฟุตบอลเห็นว่ากรณีใดที่ไม่ถูกต้องก็สามารถทักท้วงหรือ ร้องเรียนไปยังฝ่ายจัดการแข่งขันได้แต่กลับมีการใช้กำลังทำร้ายซึ่งอยู่นอกเหนือกติกาการแข่งขันทำให้เกิดเป็นปัญหาข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพที่ซับซ้อนระหว่างข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลกับข้อพิพาทตามกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ทำให้อย่างน้อยต้องมีองค์กร

¹¹ แหล่งเดิม.

เข้ามาเกี่ยวข้องกับภาระรับข้อพิพาทตั้งแต่สององค์กรคือสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยที่ต้องรับข้อพิพาทตามกฎระเบียบการแข่งขันและลงโทษทางวินัยและสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งมีอำนาจเกี่ยวกับความผิดอาญาที่มีการทำร้ายร่างกายและอาจมีองค์กรอื่นที่เข้าจัดการเกี่ยวกับการรับข้อพิพาทที่เป็นความรับผิดชอบทางละเมิดซึ่งอาจทำได้หลายรูปแบบตั้งแต่เจรจา ไปจนถึงฟ้องศาลหรืออนุญาโตตุลาการ อันจะเห็นได้ว่าการรับข้อพิพาทด้านกีฬานั้นในบางครั้งก็มีความยุ่งยากมากซึ่งการดำเนินการรับข้อพิพาทควรต้องใช้แนวทางและวิธีการที่เหมาะสมที่สุดเพื่อให้ข้อพิพาทต่างๆ สิ้นสุดลง

2.2.5 กรณีพิพาทระหว่างกองเชียร์และสโมสรฟุตบอลนครปฐมเอฟซีกับกองเชียร์สโมสรฟุตบอลศรีสะเกษเอฟซีและผู้ตัดสิน

เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2553 ซึ่งนักฟุตบอล เจ้าหน้าที่และผู้ชมการแข่งขันของสโมสรฟุตบอลนครปฐม เอฟซี ไม่พอใจการทำหน้าที่ของกรรมการผู้ตัดสินและผลการแข่งขันจึงได้ทำร้ายกรรมการผู้ตัดสิน และผู้เข้าชมการแข่งขันที่สนับสนุนสโมสรศรีสะเกษ เอฟซี ในการแข่งขันเพื่อหาสโมสรเลื่อนชั้นขึ้นสู่ฟุตบอลรายการ ไทยพรีเมียร์ลีก จนเป็นเหตุให้กรรมการผู้ตัดสิน และผู้เข้าชมการแข่งขันที่สนับสนุนสโมสรศรีสะเกษ เอฟซี ได้รับบาดเจ็บจากการถูกทำร้ายและทรัพย์สินได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ดังกล่าวเช่นกัน โดยทางสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ได้มีการประชุมของคณะกรรมการและข้อประท้วง โดยมี พล.ต.ท. วรพงษ์ ชิวปรีชา เป็นประธาน พร้อมด้วย ดร. วิจิต ไข่มบุญเรือง ประธานบริษัทไทยพรีเมียร์ลีก และ พล.ต.ต. อำนวย นิ่มมะโน เป็นคณะกรรมการพิจารณาโทษ และการพิจารณาในครั้งนี้ ได้มี ตัวแทนจากทั้งสองสโมสรคู่กรณีมาให้ข้อมูล ก่อนที่จะมีมติลงโทษสโมสรนครปฐม ตัดสิทธิ์เข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลทุกรายการของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย เป็นเวลา 2 ปี และ ปรับเงินรวมทั้งสิ้น 160,000 บาท โดยจำแนกเงินค่าปรับเป็นความผิดของเจ้าหน้าที่สโมสรนครปฐม เอฟซี 100,000 บาท ปรับกองเชียร์ที่ก่อเหตุ 50,000 บาท และ ธนากร จำโงมมะ กองหลัง นครปฐม เอฟซี 10,000 บาท พร้อมห้ามลงแข่งขันจำนวน 1 นัด จากกรณีมีพฤติกรรมค่าทอผู้ตัดสินด้วยถ้อยคำ หยาบคาย นอกจากนี้หากครบ 2 ปีแล้ว เมื่อกลับมายังมีพฤติกรรมเหมือนที่ผ่านมาก็จะมีการเพิ่มโทษ ซึ่งถึงขั้นยุบทีม เพราะถือเป็นความผิดซ้ำซาก¹²

กรณีพิพาทนี้ก็ค่อนข้างคล้ายกับกรณีของการทำร้ายร่างกายระหว่างนายประสาร พันธุ์สำลี และนายอดิเรก มณีเชียวนักฟุตบอลสโมสรระยอง อยู่ในเต็ดกับนายสุเปรม นนทะวงศ์ ผู้ตัดสิน แต่กรณีนี้ค่อนข้างที่จะรุนแรงกว่ามากเพราะมีกองเชียร์เข้าร่วมในการทำร้ายร่างกายและทรัพย์สินด้วย โดยนอกจากกระทำต่อผู้ตัดสินแล้วยังทำร้ายกองเชียร์ฝ่ายตรงข้ามด้วยนอกจากกรณีนี้เป็นปัญหา

¹² แหล่งเดิม.

ข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพที่ค่อนข้างจะยุ่งยากเป็นอย่างยิ่งโดยมีลักษณะที่เป็นข้อพิพาทอย่างชนิดที่มีข้อพิพาทย่อยๆ ต่างๆ รวมอยู่ในกรณีเดียวอย่างแยกไม่ออกตั้งแต่ปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินชี้ขาดในการแข่งขันอันเป็นดุลพินิจของผู้ตัดสินและการควบคุมการแข่งขันและผู้เข้าชมของสโมสรเจ้าบ้านที่อยู่ในอำนาจของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย การทำผิดทางอาญาต่างๆ ซึ่งอยู่ในอำนาจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรณีเกี่ยวกับความเสียหายทางแพ่งซึ่งคู่ความสามารถตกลงกันเองได้หรืออาจให้มีการไกล่เกลี่ยกันได้หรืออาจให้ศาลหรือสถาบันอนุญาโตตุลาการชี้ขาด ซึ่งก็จะเห็นได้อีกแล้วว่าปัญหาข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลนั้นค่อนข้างที่จะยุ่งยากซับซ้อนและต้องอาศัยกระบวนการและผู้ระงับข้อพิพาทที่เหมาะสมเพื่อให้ข้อพิพาทยุติอย่างสมบูรณ์ที่สุดเพราะหากข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพไม่ได้จัดการอย่างถูกต้องแล้วก็จะส่งผลกระทบต่อวงการฟุตบอลอาชีพเป็นอย่างมากซึ่งจากกรณีศึกษานี้ควรมีการจัดการแยกข้อพิพาทต่างๆ ตามลักษณะโดยแยกข้อพิพาทที่สามารถระงับได้ก่อนก็ควรรีบดำเนินการเพื่อให้การแข่งขันฟุตบอลอาชีพดำเนินต่อไปได้แล้วข้อพิพาทอื่นๆ เช่นทางอาญาก็ให้เป็นอำนาจของผู้รับผิดชอบจัดการเพื่อให้เหลือข้อพิพาทน้อยที่สุดโดยไม่กระทบกับวงการฟุตบอลอาชีพ

2.3 วัตถุประสงค์ในการระงับข้อพิพาท

การระงับข้อพิพาทที่เป็นอุดมคติและเป็นขอคปรารถนาของทุกฝ่าย ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้ เป็นธรรม (Fair) รวดเร็ว (Speedy) ประหยัด (Cheap) มีกลไกการบังคับที่มีประสิทธิภาพ (Effective Enforcement Mechanism) รักษาความลับหรือมาตรการป้องกันความอื้อฉาวที่เกิดจากข้อพิพาท (Measure-against Bad Publicity) รักษาสัมพันธภาพระหว่างคู่ความ (Preservation of Relationship)¹³

1) เป็นธรรม (Fair) การสร้างความเป็นธรรม คือ ไม่ว่าจะเป็นความเป็นธรรมที่เกิดจากคู่กรณีตกลงกันเอง หรือมีคนกลางเข้ามาดำเนินการให้เกิดข้อตกลงขึ้นก็ตาม จะต้องมีความสมดุลลงตัวทุกด้านเป็นกลางอย่างแท้จริง เป็นที่พอใจของทุกฝ่าย ทำให้ทุกฝ่ายเกิดการปรองดองกันได้ และระงับข้อพิพาททั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเรื่องในอดีต ปัจจุบันหรือแม้แต่ในอนาคตก็ตาม

2) รวดเร็ว (Speedy) ความรวดเร็ว มีส่วนสำคัญยิ่งในการระงับข้อพิพาท เพราะหากล่าช้าอาจทำให้พยานหลักฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคคล เอกสาร วัตถุ และข้อมูลต่างๆ สูญหายไปได้ หรือการจดจำเหตุการณ์ของคนต้องเลือนลางจางหายไปด้วยระยะเวลาที่ยาวนานของการพิจารณาคดี

¹³ วิชัย อริยะนันท์ทกะ. (2540). “การระงับข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาการค้าระหว่างประเทศ.” ใน *รวมบทความ ข้อบังคับ ข้อตกลงระหว่างประเทศ กฎหมาย และคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ เล่ม 2*. หน้า 308.

และเป็นเหตุให้การสืบพยานหลักฐานต้องประสบกับปัญหาของความไม่ถูกต้องแท้จริงแห่งการพิจารณาคดี

3) ประหยัด (Cheap) ความหมายในที่นี้หมายถึง ประหยัดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่าย ของคู่ความในการเข้ามาดำเนินการระงับข้อพิพาท เป็นการรักษาประโยชน์สูงสุดของคู่ความทำให้ความเสียหายน้อยที่สุด และได้รับความคุ้มครองมากที่สุดในการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล

4) การรักษาความลับหรือการป้องกันความอื้อฉาวที่เกิดขึ้นจากข้อพิพาท (Measure-against Bad Publicity) การระงับข้อพิพาทที่ดีที่สุดควรจะรักษาความลับของคู่พิพาทไว้ โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงไม่ว่าจะเป็นตัวบุคคลหรือเสียชื่อเสียงทางธุรกิจการค้า และไม่ว่าจะทำให้เสียอำนาจการต่อรองในอนาคต โดยเฉพาะความลับในทางธุรกิจการค้าแล้ว ในบางครั้งจะมีความลับสุดยอดเสียยิ่งกว่าสิ่งใดๆ ทั้งปวง ถ้าเปิดเผยออกไปอาจนำมาซึ่งความเสียหายหรือเสียเปรียบทางธุรกิจได้

5) มีกลไกการบังคับที่มีประสิทธิภาพ (Effective Enforcement Mechanism) เป็นกรณีที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีการระงับข้อพิพาทเสร็จสิ้นลงแล้ว จึงมีการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงของการระงับข้อพิพาทนั้นซึ่งหมายถึง การบังคับคดีให้คู่กรณีปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ทำกันไว้ในการระงับข้อพิพาทจะต้องมีสภาพบังคับที่เป็นไปได้มีผลบังคับใช้ที่เป็นรูปธรรมและทุกฝ่ายยอมรับได้ โดยจะทำให้ส่งผลถึงความเชื่อมั่นในระบบและในการปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นด้วย

6) การรักษาสัมพันธภาพระหว่างคู่ความ (Preservation of Relationship) การระงับข้อพิพาทที่เป็นอุดมคติควรจะมุ่งส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่าง คู่ความควบคู่กันไป โดยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เรียบง่ายและเป็นมิตร ไม่สร้างความกดดันแต่ทุกฝ่ายความอาศัยความอะลุ้มอล่วยต่อกันและสร้างโอกาสให้มีการตกลงกันอย่างอิสระไม่เคร่งครัดด้วยทฤษฎีหมายมากนักและทำให้ง่ายแก่การตัดสินใจในการระงับข้อพิพาทจะเป็นการดีต่อสังคม

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท

ในปัจจุบันจำนวนประชากรแต่ละประเทศเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ตลอดจนสังคมโลกมีความเจริญเติบโตในทางการค้าและเศรษฐกิจ จึงส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและข้อพิพาทเพิ่มมากขึ้น ส่งผลทำให้ข้อพิพาทต่างๆ หลังไหลเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก ซึ่งวิธีการระงับข้อพิพาทที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างมาก ก็คือการฟ้องร้องคดีต่อศาล แต่การดำเนินการกระบวนการยุติธรรม โดยของค์กรศาลนั้นมีกฎเกณฑ์ขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติและรายละเอียดขั้นตอนวิธีการที่ซับซ้อนมาก จึงต้องใช้เวลาในการดำเนินการที่ยาวนาน และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก

ส่งผลทำให้ท้ายที่สุดการป้องกันและแก้ไขปัญหาข้อพิพาทในสังคมก็ไม่อาจแก้ไขเยียวยาผู้บริโภคได้ แต่กลับยิ่งทำให้สร้างความขัดแย้งให้มากยิ่งขึ้นไปอีก ดังนั้นจึงจำเป็นที่รับจะต้องพยายามแสวงหาเครื่องมือและกลไกขึ้นมาเพื่อระงับข้อพิพาทให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน ที่ต้องการความรวดเร็วและเป็นธรรม บรรลุวัตถุประสงค์ในอันที่จะคุ้มครองสังคมให้มีความสงบ กระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันจึงมีการหาวิธีการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีอื่นๆ นอกจากวิธีการทางศาล (Alternative Dispute Resolution) ซึ่งมีด้วยกันหลายวิธี แต่วิธีการระงับข้อพิพาทและรูปแบบการระงับข้อพิพาทนั้นมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความต้องการและความจำเป็นของสังคมในประเทศนั้นๆ ซึ่งพอสรุปได้ 4 รูปแบบ ดังนี้

2.4.1 การเจรจาต่อรอง (Negotiation) คำว่า “เจรจาต่อรอง” มาจากคำว่า เจรจา+ต่อรอง ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายว่า “เจรจา” หมายถึง พูด พูดจา พูดจากันเป็นทางการ ส่วนคำว่า “ต่อรอง” หมายถึง ขอลดให้น้อยลง คำว่าเจรจาต่อรองนี้ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Negotiate” หมายถึง Try to reach agreement by discussion จากรากศัพท์ดังกล่าว จึงอาจสรุปได้ว่า การเจรจาต่อรอง หมายถึง “การแสวงหาข้อตกลงร่วมกันระหว่างคู่กรณีตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป โดยอาศัยกระบวนการสันติวิธี”¹⁴

วิธีการนี้ถือเป็นวิธีการพื้นฐานที่สุด เมื่อเกิดความไม่เข้าใจหรือข้อขัดแย้งระหว่างกัน เนื่องจากตามปกติคงไม่มีใครที่รีบฟ้องศาลทันทีที่เกิดเรื่องพิพาทขึ้นเมื่อเกิดความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ปกติคู่กรณีมักจะพยายามพูดคุยปรับความเข้าใจกันก่อนเป็นธรรมดาหากสามารถหาจุดที่ทั้งสองฝ่ายต่างเห็นพ้องต้องกันได้ปัญหาที่จะจบลงและถือว่าได้มีการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นแล้ว วิธีการนี้ถือเป็นวิธีการที่สามารถทำได้โดยง่ายที่สุดไม่ต้องมีพิธีรีตองอะไรมากมายสามารถทำได้ที่ไหนและเมื่อใดก็ได้ที่คู่กรณีสะดวกอาจจะพูดคุยกันบนโต๊ะอาหารหรือในระหว่างเดินออกรอบในสนามกอล์ฟก็ได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการระงับข้อพิพาทก็ไม่ต้องการใคร เป็นพิเศษ ขอเพียงแต่มีคู่กรณีที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาร่วมพูดคุยกันก็เพียงพอแล้ว¹⁵ ในการหาจุดร่วมกันระหว่างคู่กรณีที่จะยุติปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วหรือคาดว่าจะเกิดขึ้นในภายภาคหน้า การระงับข้อพิพาทที่เป็นธรรม ประหยัด รวดเร็ว สามารถรักษาความลับและสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่ความตลอดจนมีสภาพบังคับที่ดีที่สุด เห็นจะเป็นการเจรจาต่อรอง เพื่อตกลงกันในระหว่างคู่ความด้วยตนเอง¹⁶ เหตุที่ถือว่าการแก้ปัญหาโดยวิธีนี้มีความเป็นธรรมเนื่องจากว่า คู่กรณีเป็นผู้เจรจาตกลงกันเอง เป็นผู้เลือกผลแห่งการเจรจาเองจึงต้อง

¹⁴ วิกรณ์ รัชป์วงชน. (2547, 16 ธันวาคม). “กลยุทธการเจรจาต่อรอง.” *วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช*, 2. หน้า 33.

¹⁵ สรวิศ ลิ้มปรั้งยี ก (ม.ป.ป.). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทนอกจากวิธีการทางศาล*. หน้า 4.

¹⁶ วิชัย อริยะนันทกะ. เล่มเดิม. หน้า 309.

ถือว่าเป็นธรรม และให้ความรู้สึกแก่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายว่าตนเป็นผู้ชนะ (Win/Win) ไม่ใช่ฝ่ายหนึ่งชนะและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้แพ้ (Win/Lose) อย่างเช่น การพิจารณาพิพากษาโดยศาลหรือการพิจารณาชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการ การบังคับตามสัญญาประนีประนอมก็ทำได้ง่ายเนื่องจากเกิดจากความสมัครใจของกลุ่มตนเอง¹⁷

วิธีการแบบนี้ประเทศไทยเราเรียกว่าการประนีประนอมยอมความ ซึ่งเป็นวิธีการระงับข้อพิพาทนอกศาลวิธีหนึ่ง ซึ่งคู่กรณีทั้งสองฝ่ายทำการเจรจาตกลงกันเอง การตัดสินใจต่างๆ ขึ้นอยู่กับคู่กรณี โดยไม่มีบุคคลที่สามารถชี้แนะชี้แนะในการตัดสินใจ แต่เกิดจากการสมัครใจของกลุ่มที่จะเจรจาตกลงระงับข้อพิพาทกันเอง ซึ่งการประนีประนอมยอมความนี้จะทำให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายสามารถรักษา สัมพันธภาพที่มีต่อกันไว้ได้หากตกลงกันสำเร็จ¹⁸ เช่นกันและเนื่องจาก คู่ความเจรจากันเองโดยไม่มีบุคคลที่สามจึงมีความประหยัด รวดเร็ว สามารถรักษาความลับและสงวนสัมพันธภาพระหว่างคู่ความด้วยกันได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม การเจรจาต่อรองยังต้องอาศัยความร่วมมือของคู่กรณีทั้งสองฝ่ายในการมานั่งร่วมโต๊ะเจรจา หากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยินยอมพร้อมใจเข้าร่วมการเจรจา ก็คงจะไม่สามารถไปบีบบังคับได้ นอกจากนั้น แม้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายจะยอมเข้าร่วมการเจรจา แต่ก็ไม่มีอะไรรับประกันได้ว่าท้ายที่สุดทั้งสองฝ่ายจะสามารถหาข้อยุติได้ เนื่องจากการเจรจาต่อรองนั้นจำเป็นต้องใช้วาทศิลป์ในการโน้มน้าวความคิดเห็นของอีกฝ่ายมากพอสมควร หากจะให้อีกฝ่ายยินยอมพร้อมใจก็จำเป็นต้องมีเหตุผลที่หนักแน่นจริงๆ (ซึ่งปกติจะเกิดขึ้นได้ยากเพราะการที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้นแต่แรกแสดงให้เห็นในตัวว่าทั้งสองฝ่ายต่างก็มีเหตุผลของตัวเองและอีกฝ่ายยังไม่ยอมรับ) นอกจากนั้นอีกฝ่ายมักมีข้อระแวงสงสัยตามธรรมชาติที่ว่าข้อเสนอของอีกฝ่าย จะแฝงนัยอะไรอยู่หรือไม่และอาจจะเสียเปรียบอีกฝ่ายได้หากยอมรับข้อเสนอ นั้น หากไม่สามารถหาข้อยุติด้วยการเจรจาได้คู่กรณีก็อาจจะต้องไปพึ่งพาวิธีระงับข้อพิพาทอื่นแทน¹⁹ ทั้งนี้และทั้งนั้นการที่คาดหวังว่าการเจรจาต่อรองจะต้องประสบความสำเร็จทุกครั้งคงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เพราะวิธีการดังกล่าวนี้มีข้อจำกัดอยู่บางประการที่อาจทำให้การเจรจาของกลุ่มเป็นอันล้มเหลวลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีเหตุปัจจัยมาจากตัวของคู่กรณีเอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความทึฏฐิ ความอยากที่จะเอาชนะ การไม่ยอมโอนอ่อนผ่อนตามหรือไม่ยอมอ่อนข้อให้แก่กัน ความกลัวที่ตนจะต้องเสียหาย รวมทั้งในกรณีที่ข้อพิพาทระหว่างประเทศก็อาจมีความขัดแย้ง

¹⁷ แหล่งเดิม, หน้า 3

¹⁸ ชาญณรงค์ ปราณจิตต์ และคณะ. (2543). *การวิจัยเพื่อหาวิธีลดปริมาณคดีที่มาสู่ศาล* (รายงานการวิจัย). หน้า 122.

¹⁹ สรวิศ ลิ้มปริงยี ก เล่มเดิม, หน้า 4-5.

ทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องได้ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวได้มีผลการวิจัยของศาสตราจารย์ Roger Fisher ในหนังสือ Getting to Yes ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลไม่ควรเจรจาต่อรองโดยตั้งเงื่อนไขของตนไว้ล่วงหน้า แต่ควรแยกปัญหาที่เกิดขึ้นกับความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างคู่เจรจา และพยายามหาจุดยืนหรือทางเลือก ซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมกันให้มากที่สุด ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นหลัก 5 ประการ ดังนี้²⁰

1) อย่าเข้าสู่การเจรจาโดยมีการตั้งเงื่อนไขไว้ก่อน เพราะเมื่อตั้งเงื่อนไขแล้วจะทำให้ยากแก่การเปลี่ยนท่าที นักเจรจาที่แข็งกร้าวมักจะตั้งเงื่อนไขในการเจรจาที่ค่อนข้างแข็งกระด้าง ท่าทีดังกล่าวจะช่วยให้อีกฝ่ายหนึ่งตอบได้ในลักษณะเดียวกัน การเจรจาโดยตั้งเงื่อนไขไว้ก่อนจะทำให้ตนเองมีหน้าที่ในการปกป้องเงื่อนไขของตน ทำให้เกิดความไม่คล่องตัว มีอัตราสูงกลัวที่จะต้องเสียหน้า

- 2) แยกปัญหาคนออกจากประเด็นข้อพิพาท
- 3) เน้นประโยชน์ร่วมกัน ไม่เน้นเงื่อนไขของตนเอง
- 4) สร้างทางเลือกเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน
- 5) เน้นข้อเท็จจริงที่เป็นกลาง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นเรื่องปัจจัยที่ทำให้การเจรจาต่อรองต้องล้มเหลวนี้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะปัจจัยจากตัวของคู่กรณีเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการใช้อารมณ์ความรู้สึกของฝ่ายตนเองเป็นที่ตั้ง ส่งผลให้มีการแสดงออกซึ่งอารมณ์ส่วนตัวในรูปแบบของการสร้างเงื่อนไขหรือการแสดงออกซึ่งจุดยืนของตนที่อีกฝ่ายจะต้องยอมรับให้ได้ และจากผลวิจัยดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นว่าบางครั้งการขาดเหตุผล ไม่สามารถแยกปัญหาส่วนตัวกับประเด็นข้อพิพาทออกจากกันได้ จะส่งผลให้การเจรจาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของทุกฝ่ายเป็นด้วยความยากลำบากมากยิ่งขึ้นหรือยิ่งไปกว่านั้นกลับเป็นการก่อให้เกิดความขัดแย้งที่ทวีขึ้นกว่าเดิม

2.4.1.1 ข้อดีของการเจรจาต่อรอง

1) มีความเป็นธรรม เนื่องจากเป็นการดำเนินการได้เองโดยคู่กรณีเท่าที่เห็นสมควรและไม่ทำให้ตนเองเสียเปรียบ สามารถยุติปัญหาข้อพิพาทได้ด้วยการทำความเข้าใจที่มีจุดร่วมเดียวกัน อีกทั้งเป็นการเจรจาต่อรองที่มุ่งเน้นการนำข้อเท็จจริงมาพูดคุยทำความเข้าใจกัน ทำให้เกิดความพอใจนำเรื่องที่เจรจาต่อรองกันและยิ่งไปกว่านั้นวิธีการนี้สามารถรักษาสัมพันธภาพที่คู่กรณีมีต่อกันให้คงอยู่เหมือนเดิมหรือเกิดรอยร้าวด้านความสัมพันธ์น้อยที่สุด

²⁰ วิชัย อริยะนันท์ทกะ. (2540, กรกฎาคม-กันยายน). “การระงับข้อพิพาทที่เกิดจากการสัญญาการค้าระหว่างประเทศ.” *ตุลาการ*, 44 (3). หน้า 106.

2) การเจรจาต่อรองสามารถยืดหยุ่นในส่วนของเรื่องรูปแบบวิธีการหรือขั้นตอนการเจรจาได้ตามที่คู่เจรจายกจะเห็นสมควร ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเจรจาได้ตามสภาพแห่งความขัดแย้งหรือข้อพิพาทนั้นๆ

3) ใช้เวลาที่สั้นหรือกล่าวได้ว่ามีความรวดเร็วในการยุติปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้น เพราะสามารถดำเนินการได้เองโดยคู่พิพาทซึ่งไม่จำเป็นต้องรอวัน เวลา ที่ทำหน้าที่ผู้เป็นคนกลางตัดสินข้อพิพาทมีว่างในการดำเนินการให้ เหมือนดังกรณีการระงับข้อพิพาท โดยวิธีไกล่เกลี่ย อนุญาโตตุลาการ หรือศาล แต่วิธีการเจรจาต่อรองนั้นอาศัยเพียงแค่ความสะดวกของคู่พิพาทว่าประสงค์จะเจรจากันก็เพียงพอแล้วก็สามารถดำเนินการได้

4) ประหยัด กล่าวคือการเจรจาต่อรองไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือสถานที่ ที่เคร่งครัดหรือมีมูลค่าที่สูงนักเพราะเป็นการดำเนินการได้โดยการพูดคุยตกลงทำความเข้าใจของคู่พิพาทเท่านั้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ค่าเสียเวลา ค่าพยานหลักฐาน ค่าใช้จ่ายแก่บุคคลภายนอก เป็นต้น อย่างเช่นกรณีการระงับข้อพิพาทโดยวิธีไกล่เกลี่ย อนุญาโตตุลาการหรือศาล ส่วนเรื่องสถานที่ในการเจรจาต่อรองนั้นยังเป็นเรื่องที่ประหยัดอีกทางเพราะสามารถทำการเจรจาได้ทุกสถานที่ตามแต่คู่พิพาทจะตกลงกัน บางทีอาจจะทำการเจรจากันที่สวนสาธารณะหรือบ้านของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ยอมทำได้เช่นกัน

5) ความตกลงใดๆ ที่ทำขึ้นเกิดจากความสมัครใจของทั้งสองฝ่ายเนื่องจากการดำเนินการระงับข้อพิพาทที่ทำขึ้น โดยคู่พิพาทด้วยกันเองมิได้มีบุคคลภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้องหรือมิได้มีบุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือองค์กรใดทำการบีบบังคับในการทำการเจรจาต่อรองรวมทั้งการตกลงตามการเจรจาต่อรองที่เกิดขึ้น ทุกเรื่องที่เกิดทุกขั้นตอนของการเจรจาล้วนมีที่มาจากความสมัครใจทั้งสิ้น หากฝ่ายใดไม่พึงพอใจในขั้นตอนหรือข้อตกลงที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้เจรจาต่อรองไปแล้วก็สามารถปฏิเสธการเจรจาต่อรองครั้งนั้นๆ ได้หรืออาจเปลี่ยนไปใช้วิธีการอื่นในการระงับข้อพิพาทแทนได้

6) สามารถรักษาความลับของคู่กรณีได้เพราะเป็นการดำเนินการระงับข้อพิพาทที่ทำโดยคู่กรณีเองโดยที่ไม่มีบุคคลภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้องหรือรู้เห็น

2.4.1.2 ข้อเสียของการเจรจาต่อรอง

1) ผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าอาจเป็นฝ่ายเสียเปรียบกล่าวคือแม้รูปแบบการเจรจาต่อรองจะเป็นการดำเนินการได้เองโดยคู่พิพาทไม่จำเป็นต้องมีบุคคลภายนอกยื่นมือเข้ามาช่วยหรือเป็นคนกลางในการช่วยระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นแต่ก็หาใช่ว่าจะเป็นหลักประกันถึงความยุติธรรมทุกกรณีทำการเจรจาต่อรองไม่เพราะการที่บุคคลซึ่งเป็นคู่พิพาทมิได้อยู่ในฐานะเดียวกันหรือมีคุณสมบัติที่เป็นสาระสำคัญที่เหมือนกัน ก็อาจเกิดความได้เปรียบเสียเปรียบขึ้นได้หรืออาจกล่าว

ได้ว่าผู้ที่มีความรู้ที่สูง มีประสบการณ์สูง มียศมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ลำดับสูงกว่า ย่อมได้เปรียบ คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้

2) การที่ต่างฝ่ายต่างตั้งเงื่อนไขของตนเองไว้ก่อนที่จะเข้าเจรจาต่อรองกัน การไม่ยอมลดทอนจิตใจต่อกัน การกลัวเสียหน้า มุ่งเอาประโยชน์ส่วนตัวตนเป็นที่ตั้งหรืออื่นๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นอุปสรรคในการทำให้การเจรจาต่อรองบรรลุผลไปได้

3) ปัญหาที่เกิดมาจากวัฒนธรรม ความเชื่อ หรือชาติพันธุ์ ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัย ที่ทำให้การเจรจาต่อรองไม่อาจประสบความสำเร็จได้

4) ผลการเจรจาต่อรองนั้นไม่ผูกพันคู่กรณีและบุคคลภายนอกบังคับได้ ตามหลักเรื่องบุคคลสิทธิแต่ไม่มีผลบังคับกันได้ตามกฎหมายจนกว่าจะได้มีคำพิพากษาตามสัญญา ประนีประนอมยอมความ

2.4.2 การไกล่เกลี่ยหรือการประนอมข้อพิพาท (Mediation or Conciliation) การระงับข้อพิพาท โดยวิธีไกล่เกลี่ยหรือประนอมข้อพิพาทเป็นการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างคู่กรณี โดยที่ คู่พิพาทตกลงกันให้บุคคลที่สามเข้ามาช่วยไกล่เกลี่ย เพื่อยังให้เกิดการประนีประนอมยอมความกัน โดยคู่พิพาททั้งสองฝ่ายยอมผ่อนผันข้อเรียกร้องของตนและแต่ละฝ่ายจะได้สิทธิตามที่ไกล่เกลี่ย หรือประนีประนอมยอมความกันนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยหรือประนอมข้อพิพาทไม่มีอำนาจ บังคับให้คู่กรณีพิพาทตกลงกัน ไม่มีอำนาจให้คำตัดสินหรือกำหนดผลลัพธ์แห่งการเจรจาให้แก่ คู่ความ แต่จะช่วยลดความตึงเครียด และสร้างบรรยากาศที่ดีในการเจรจา โดยในบางครั้ง ผู้ไกล่เกลี่ยหรือผู้ประนอมข้อพิพาท อาจเสนอแนวทางในการตกลงให้แก่คู่กรณีได้²¹

การระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยหรือการประนอมข้อพิพาท มีส่วนคล้ายกับการ ประนีประนอมยอมความโดยที่ผู้ประนอมข้อพิพาทจะเป็นผู้ทำการเจรจาไกล่เกลี่ยให้คู่กรณี ทำความตกลงกันแต่จะมุ่งเน้น สำหรับการระงับข้อพิพาทอันเกิดจากสัญญาในทางแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับธุรกิจเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศโดยอาศัยพื้นฐานของข้อตกลงระหว่าง คู่กรณีในสัญญา²²

2.4.2.1 แนวคิดการระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ย

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปในสังคมปัจจุบัน นักสังคมวิทยาจะมองปัญหา ความขัดแย้งในสังคมในมุมที่กว้างกว่านักกฎหมาย เนื่องจากมองว่า มนุษย์นั้นดำรงอยู่ภายใต้ อิทธิพลของเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม ตลอดจนค่านิยมของท้องถิ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ล้วนมีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ดังจะเห็นได้จากเมื่อเกิดข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งขึ้นในชุมชน

²¹ ชาญณรงค์ ปราณีจิตต์ และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 140-141.

²² แหล่งเดิม. หน้า 183-184.

ชนบท กลุ่มพิพาทมีแนวโน้มที่จะเลือกวิธีการระงับข้อพิพาทในแบบที่ตนมีความคุ้นเคยและมีความสะดวกมากกว่าวิธีการที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนที่มีบัญญัติไว้เป็นกฎหมาย

ในเรื่องนี้ได้มีผลการวิจัยของ William Chambliss และ Robert Seidman เกี่ยวกับวิธีการระงับข้อพิพาทของชาวชนบทและชาวเมือง²³ สรุปว่าสังคมที่มีความแตกต่างของชนชั้นน้อยมักจะใช้วิธีการระงับข้อพิพาทโดยบังคับการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในสังคมชนบท ประชาชนมีความแตกต่างทางเศรษฐกิจน้อยจึงมีโอกาสรู้จักกัน ฟังพวาอาศัยกันมาก เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นก็ต้องอะลุ่มอล่วยต่อกัน พยายามที่จะปรองดองกัน หากทำอะไรที่รุนแรงก็อาจจะทำให้อยู่ร่วมกันต่อไปได้ลำบาก ต่างจากคนในเมืองใหญ่ๆ ซึ่งมีการแบ่งชนชั้นทางสังคม เมื่อเกิดข้อพิพาทผู้ได้เปรียบทางเศรษฐกิจก็หวังแต่ประโยชน์ของตน จึงมุ่งเพียงจะให้กระบวนการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของตนให้ได้มากที่สุด เมื่อแพ้หรือชนะคดีก็ไม่จำเป็นต้องอยู่เห็นหน้าหรือฟังพวาอาศัยกันอย่างคนในชนบท ดังนั้นคนในเมืองใหญ่จึงนิยมที่จะบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายยิ่งกว่าการประนีประนอม

ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ David M. Engel²⁴ ซึ่งทำการค้นคว้าพฤติกรรมในการระงับข้อพิพาทในชนบทภาคเหนือของไทยในเขตจังหวัดเชียงใหม่ว่า คนไทยในชนบทนิยมที่จะระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความมากกว่า การฟ้องร้องคดี เมื่อมีกรณีพิพาทเกิดขึ้นหากคู่กรณีตกลงกันไม่ได้ก็จะให้บุคคลที่แต่ละฝ่ายเคารพนับถือในหมู่บ้าน โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านช่วยไกล่เกลี่ยประนีประนอม และหากตกลงกันไม่ได้อีกก็จะขอให้กำนันหรือนายอำเภอช่วยทำการไกล่เกลี่ย เว้นแต่จะเป็นเรื่องร้ายแรง หรือคู่กรณีพิพาทไม่เชื่อฟัง ไม่เคารพผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง จึงนำข้อพิพาทนั้นเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมายต่อไป

ส่วนในทางนิติศาสตร์ มองว่า เมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นวิธีการจัดการความขัดแย้งหรือข้อพิพาท ในอดีตมักถือความต้องการและความคิดของตนเป็นเป้าหมายในการจัดการกับความขัดแย้งนั้น โดยจัดการกับความขัดแย้งด้วยวิธีการมุ่งเอาชนะกันเพื่อให้ได้มาเพื่อชัยชนะ ต่อมาวิธีการจัดการกับความขัดแย้งได้ถูกพัฒนารูปแบบเรื่อยมาจากการให้ผู้นำในสังคมเป็นผู้จัดการและพัฒนาไปสู่ในรูปแบบของศาล โดยมีผู้พิพากษาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท จนกระทั่งพัฒนาไปสู่รูปแบบของกระบวนการยุติธรรมเต็มรูปแบบอันประกอบด้วย การสืบพยาน สอบสวน กระบวนการฟ้องคดี กระบวนการค้นหาข้อเท็จจริงในศาล กระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดี กระทั่งกระบวนการลงโทษผู้กระทำผิด

²³ William Chambliss and Robert Seidman. (1971). *Law Order and Power*. pp. 29-30.

²⁴ David M. Engel. (1978). *Code and Custom in a Thai Provincial Court*. pp. 55-96.

แม้การจัดการกับความขัดแย้งโดยกระบวนการทางศาลจะสามารถจัดการกับปัญหาข้อพิพาทได้ แต่การนำข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทไปสู่ศาลไม่ใช่วิธีการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งที่ดีที่สุด และยิ่งไปกว่านั้นกระบวนการทางศาลไม่อาจแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของผู้คนในสังคมให้หมดไปได้เพราะคำตัดสินของศาลย่อมต้องมีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ชนะและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้แพ้ (Win/Loss) คำตัดสินของศาลจึงไม่ใช่ทางออกที่ดีที่สุดของการจัดการกับความขัดแย้งเสมอไป

ด้วยเหตุนี้แนวคิดในการหาทางออกร่วมกันเพื่อระงับข้อขัดแย้งหรือจัดการกับปัญหาข้อพิพาทจึงเกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายให้คู่พิพาทสามารถทำความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถดำเนินชีวิตร่วมกันได้ อันจะส่งผลต่อความสงบสุขของสังคมส่วนรวม การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจึงเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทที่มีบุคคลที่สามารถเข้ามาทำหน้าที่เป็นคนกลาง ในการช่วยเหลือชักจูงให้คู่พิพาทยอมเจรจาผ่อนผันเข้าหากันอันจะนำไปสู่การทำความเข้าใจด้วยความพอใจทั้งสองฝ่าย ด้วยเหตุนี้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจึงเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งในการระงับข้อพิพาทแทนการนำคดีไปฟ้องร้องต่อศาล การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจึงมีแต่ชนะไม่มีแพ้ (Win-win)²⁵

2.4.2.2 ความหมายของการไกล่เกลี่ย

กระบวนการขจัดความขัดแย้งโดยวิธีการไกล่เกลี่ยนั้นจะมีความหมายและสาระสำคัญเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่แตกต่างกันไป ตามรูปแบบวิธีการของแต่ละประเทศ แต่หลักพื้นฐานของการไกล่เกลี่ยของทุกประเทศก็เพื่อระงับความขัดแย้งหรือระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธี

การไกล่เกลี่ย (Mediation or Conciliation) เป็นทางเลือกหนึ่งของวิธีการระงับข้อพิพาทแบบ ADR (Alternative Dispute Resolution) ซึ่งได้รับความนิยมมากขึ้น คำว่า “ไกล่เกลี่ย” หรือ “Mediation” หรือ “Conciliation” นั้น มีผู้ให้นิยามไว้หลายท่านทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ดังนี้

พจนานุกรมของ Black’s Law ให้ความหมายว่า คือการแทรกแซงหรือสอดแทรกของบุคคลที่สามเพื่ออยู่ระหว่างกลางบุคคลสองฝ่ายที่มีข้อพิพาทเพื่อชักจูงให้บุคคลที่มีข้อพิพาทปรับเปลี่ยนหรือตกลงในปัญหาข้อพิพาทได้ เป็นการตกลงในข้อพิพาทโดยการกระทำที่เป็นกลางหรือบุคคลที่เป็นกลาง

Professor Jacqueline M. Nolan-haley²⁶ แห่ง Fordham University ได้ให้ความหมายว่าการไกล่เกลี่ยเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในระยะสั้น มีแบบแผน มุ่งที่เนื้องานเป็นสำคัญและเป็นกระบวนการแทรกแซงอย่างมีส่วนร่วม โดยคู่พิพาทจะทำงานร่วมกับบุคคลที่สามที่เป็นกลางอย่างผู้ไกล่เกลี่ยเพื่อเข้าสู่การยอมรับในข้อตกลงของกันและกัน

²⁵ สุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย. (2539). *แนวคิดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท*. หน้า 1-3.

²⁶ Jacqueline M.Nolan-haley. (1992). *Alternative Dispute Resolution in a nutshell*. p. 56.

Gregory K. Burton and Robert S. Angyal²⁷ นักกฎหมายชาวออสเตรเลีย กล่าวว่า การไกล่เกลี่ยเป็นกระบวนการโดยสมัครใจที่ผู้ไกล่เกลี่ยเอื้ออำนวยให้เกิดการเจรจากันระหว่าง คู่พิพาทในการแก้ปัญหาของพวกเขาโดยช่วยแยกแยะประเด็นของปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ และช่วยพัฒนาทางเลือกต่างๆ ในการระงับข้อพิพาทเพื่อให้เกิดข้อตกลงตามความต้องการที่แท้จริง ของคู่พิพาททั้งสองฝ่าย

Christopher W.M²⁸ ให้ความเห็นว่า การไกล่เกลี่ย หมายถึง การแทรกแซงของบุคคลที่สาม ที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นกลางในการเจรจาหรือแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดย ผู้ไกล่เกลี่ยไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ แต่จะเป็นผู้ช่วยเหลือคู่กรณีด้วยความสมัครใจและสามารถ ตกลงกันในปัญหาความขัดแย้งร่วมกัน ได้

Henry J. Bron and Arthur L.²⁹ กล่าวไว้ว่า การไกล่เกลี่ย คือ กระบวนการที่ส่งเสริม ช่วยเหลือคู่กรณีด้วยบุคคลที่สามที่เป็นกลางที่เรียกว่า ผู้ไกล่เกลี่ย (Mediator) ซึ่งเป็นบุคคลที่ช่วยให้ คู่กรณีสามารถตกลงแก้ปัญหาข้อพิพาทของตนได้ โดยผู้ไกล่เกลี่ยไม่มีอำนาจในการทำการตัดสินใจ ที่จะมีส่วนผูกพันคู่กรณี แต่ผู้ไกล่เกลี่ยจะใช้กระบวนการ เทคนิคและความรู้ความเชี่ยวชาญต่างๆ ในการช่วยให้คู่กรณีเจรจากตกลงกันได้ข้อพิพาทที่มีอยู่โดยปราศจากการพิจารณาพิพากษาคดี โดยศาล

สำหรับประเทศไทย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้คำนิยามว่า ไกล่เกลี่ย หมายความว่า พยายามให้ปรองดองกัน พยายามให้ตกลงกัน ทำให้เรียบร้อย ทำให้เสมอกัน

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ได้ให้ความหมายของการไกล่เกลี่ยว่า การไกล่เกลี่ย คือกระบวนการระงับข้อพิพาทที่มีบุคคลที่สามเข้ามาช่วยเหลือให้คู่ความเจรจาท่องกันได้สำเร็จ ซึ่งการไกล่เกลี่ยจะช่วยให้คู่ความเจรจาท่องกันได้สำเร็จ ซึ่งการไกล่เกลี่ยจะช่วยให้คู่ความทั้งสอง ฝ่ายหรือทุกฝ่ายสามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกันจากกรณีที่มีการพิพาทกันนั้น ได้โดยผู้ไกล่เกลี่ย จะคอยเป็นผู้กระตุ้น แนะนำ โน้มน้าว เสนอแนะ แปรความหรือชี้แนะหนทางที่เป็นไปได้ในการ แก้ไขปัญหาข้อพิพาทให้แก่คู่ความ³⁰

²⁷ Gregory K. Burton and Robert S. Angyal. (1994). *In Dispute Resolution Methods*. p. 36.

²⁸ Christopher W. Moore. (1999). *The MEEDIATION process PRACTICEE Strategies for Resolving Conflict*. p. 15.

²⁹ Henry J. Brown and Arthur L. (1999). *Marriott, ADR Principles and Practice*. p. 127.

³⁰ ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. หน้า 159.

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ได้ให้ความหมายของการไกล่เกลี่ยว่า การไกล่เกลี่ย คือ กระบวนการระงับข้อพิพาทที่มีบุคคลที่สามเข้ามาช่วยเหลือให้คู่ความเจรจาต่อรองกันได้สำเร็จ ซึ่งการไกล่เกลี่ยจะช่วยให้คู่ความทั้งสองฝ่ายหรือทุกฝ่ายสามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกันจากกรณีที่มีการพิพาทกันนั้นได้โดยผู้ไกล่เกลี่ยจะคอยเป็นผู้กระตุ้น แนะนำ โน้มน้าว เสนอแนะ แปรความหรือชี้แนะหนทางที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทให้แก่คู่ความ³¹

สรวิศ ลิ้มปรีงยี ได้กล่าวว่า การไกล่เกลี่ย คือ กระบวนการที่ “ผู้ไกล่เกลี่ย” ซึ่งเป็น “คนกลาง” ไม่มีส่วนได้เสียกับเรื่องที่พิพาท เข้าช่วยคู่พิพาทให้ร่วมกันหารือและทำความเข้าใจ ปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้น เพื่อแสวงหาหนทางแก้ไขปัญหานั้นที่ทุกฝ่ายยอมรับ³²

ในประเทศไทย ความหมายของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและการประนีประนอมข้อพิพาท มิได้มีความหมายที่แยกออกจากกันอย่างชัดเจน สำหรับบางประเทศเช่นสหรัฐอเมริกาความหมายหรือกระบวนการของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (Mediation) และการประนีประนอมข้อพิพาท (Conciliation) มีการแยกออกจากกัน โดยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นเป็นวิธีการที่ให้ความสำคัญกับคู่ความในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเจรจาด้วยตนเอง โดยส่วนใหญ่มิได้กระทำผ่านทนายความ และผู้ไกล่เกลี่ยจัดพิพาทมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือทั้งสองฝ่ายในการหาข้อตกลงร่วมกัน สำหรับกระบวนการประนีประนอมข้อพิพาทนั้นมักกระทำผ่านทนายความของแต่ละฝ่าย โดยผู้ประนีประนอมข้อพิพาทซึ่งเป็นทนายความผู้มีประสบการณ์ จะทำหน้าที่ในการแยกแยะประเด็น ปัญหาและประเมินจุดอ่อนและจุดแข็งของคู่ความแต่ละฝ่าย และพยายามหาข้อตกลงระหว่างกัน³³

2.4.2.3 ข้อดีของการไกล่เกลี่ย

- 1) มีขั้นตอนในการดำเนินการที่เรียบง่าย สะดวกรวดเร็ว ประหยัด
- 2) มีคนกลางที่เรียกว่า “ผู้ไกล่เกลี่ยหรือผู้ประนีประนอมข้อพิพาท” เข้ามามีบทบาทในการเป็นคนกลางจึงช่วยทำให้บรรยากาศในการเจรจาดีขึ้น
- 3) สามารถทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย เพื่อให้ตกลงกันง่ายขึ้นและเป็นที่ยอมรับระหว่างกัน
- 4) ทำให้ข้อพิพาทที่มีอยู่หรือจะมีขึ้นระงับไปตามกฎหมายเพราะไม่สามารถอุทธรณ์ฎีกาได้อีก

³¹ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. (2544). *การระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการไกล่เกลี่ย*. หน้า 3.

³² สรวิศ ลิ้มปรีงยี ข (2550). *การจัดการความขัดแย้งกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท*. หน้า 61.

³³ มนตรี ศิลปมหาบัณฑิต. (2550). *การจัดการความขัดแย้งกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท*. หน้า 117.

2.4.2.4 ข้อเสียของการไกล่เกลี่ย

1) การรักษาความลับอาจไม่ดีเท่ากับการเจรจาต่อรอง เพราะการมีผู้ไกล่เกลี่ย หรือผู้ประนอมข้อพิพาทก็เป็นการที่ให้ผู้กลางภายนอกเข้ามาดูเห็นในข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้ไกล่เกลี่ย หรือผู้ประนอมข้อพิพาท จำเป็นต้องรับรู้ข้อเท็จจริงทั้งหมดเสียก่อนจึงจะสามารถเสนอความเห็นของตนเพื่อช่วยชี้แนะทางออกของปัญหาให้แก่คู่กรณีได้

2) คู่ความอาจใช้วิธีการไกล่เกลี่ยหรือประนอมข้อพิพาทนี้เพื่อเป็นการประวิงคดีได้

3) ผลของการประนอมข้อพิพาทไม่ผูกพันคู่กรณีและบุคคลภายนอกจนกว่าจะมีคำพิพากษาตามยอม

2.4.3 อนุญาโตตุลาการ (Arbitration) การระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการเป็นการตกลงเพื่อยุติข้อพิพาทโดยการตัดสินใจของคนกลาง ซึ่งจะต้องไม่ใช่เป็นฝ่ายในข้อพิพาทคือเป็นบุคคลภายนอกจะมีจำนวนหนึ่งคนหรือหลายคนก็ได้ โดยได้รับเลือกจากผู้เป็นคู่ความในข้อพิพาทหรือได้รับแต่งตั้งตามวิธีการที่ผู้เป็นคู่ความในข้อพิพาทได้ตกลงไว้หรือตามที่กฎหมายกำหนดให้ทำการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทเรื่องใดๆ โดยเฉพาะคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนั้นโดยทั่วไปแล้ว จะถือว่าถึงที่สุดหมายความว่าผลเป็นการยุติข้อพิพาท ทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายและคู่กรณีจะต้องผูกพันตามคำชี้ขาดนั้นเมื่อคู่กรณีเป็นผู้แพ้คดีไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาดอีกฝ่ายหนึ่งก็สามารถอาศัยองค์กรของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือศาลให้ทำการบังคับตามที่ได้ชี้ขาดนั้นได้³⁴

2.4.4 การพิจารณาคดีโดยศาล (Litigation) เป็นการระงับข้อพิพาทที่เกิดจากการที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดถูกโต้แย้งสิทธิจึงต้องนำข้อพิพาทฟ้องร้องเป็นคดีความต่อศาล โดยมีการนำพยานหลักฐานต่างๆ มาแสดงเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวอ้างในการถูกโต้แย้งสิทธิของตนและคู่กรณีฝ่ายที่ถูกกล่าวอ้างก็มีโอกาส สิทธิและหน้าที่ในการต่อสู้คดีโดยการนำสืบพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อให้การแก้ข้อกล่าวหาของตนได้เช่นกัน ซึ่งศาลจะดำเนินการพิจารณาตามหน้าที่ที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ซึ่งกฎหมายที่ให้อำนาจก็คือกฎหมายวิธีพิจารณาความของรัฐนั้นๆ จึงถือเป็นกลไกในการระงับข้อพิพาทที่มีมาตรฐานที่สุดจากวิธีการระงับข้อพิพาททั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มีหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่เข้มงวดเป็นอย่างมาก โดยการพิจารณาคดีของศาลจะเป็นการค้นหาข้อเท็จจริงในประเด็นสำคัญที่คู่ความโต้แย้งกันหรือเป็นการค้นหาความเสียหายที่แท้จริง โดยผู้พิพากษาซึ่งอยู่ในระบบราชการที่มีการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมมาเป็นเวลานานเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป เป็นที่พึงสุทธ้ายที่ทุกคนยอมรับในการ

³⁴ แหล่งเดิม.

ระงับข้อพิพาทศาลจะทำการตัดสินให้เกิดการแพ้ชนะระหว่างคู่ความ โดยทำเป็นคำพิพากษาของศาลนั้นมีผลผูกพันไม่เฉพาะเพียงแต่คู่กรณีเท่านั้น แต่ยังผูกพันไปถึงบุคคลภายนอกด้วยในบางกรณี รวมทั้งเมื่อคู่ความไม่พอใจคำพิพากษาของศาลชั้นต้นก็สามารถที่จะยื่นอุทธรณ์หรือยื่นฎีกาต่อศาลสูงได้ตามลำดับชั้นศาล

2.4.4.1 หลักเกณฑ์ที่เป็นสาระสำคัญของการฟ้องคดีต่อศาล ที่อาจสรุปได้ดังต่อไปนี้³⁵

1) เริ่มต้นคดีได้โดยคู่กรณีฝ่ายเดียว

การฟ้องคดีเป็นการระงับข้อพิพาทที่เริ่มต้นโดยคู่กรณีเพียงฝ่ายเดียว กล่าวคือ คู่กรณีฝ่ายที่ถูกโต้แย้งสิทธิ มีสิทธิที่จะนำข้อพิพาทนั้นไปฟ้องเป็นคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง

2) คู่กรณีที่ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาไม่มีโอกาสต่อสู้คดี

คู่กรณีฝ่ายที่ถูกกล่าวหาไม่มีโอกาสที่จะนำเสนอพยานหลักฐานของตนเพื่อแก้ต่างข้อกล่าวหาของคู่กรณีอีกฝ่าย

3) วิธีพิจารณา

เนื่องจากการดำเนินการทางศาลเป็นการใช้อำนาจอธิปไตยรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นอำนาจของรัฐ การบริหารงานยุติธรรมโดยผ่านองค์กรศาลยุติธรรมนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ศาลย่อมต้องปฏิบัติตามเขตอำนาจเพียงที่กฎหมายวิธีสบัญญัติให้อำนาจไว้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำไปโดยมีการพิจารณากฎหมายสารบัญญัติและหลักความยุติธรรมควบคู่กันด้วย เพราะเมื่อการพิจารณาคดีเสร็จสิ้นต้องมีคำพิพากษาซึ่งจะต้องส่งผลให้คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องเสียสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

4) คำพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษา

เมื่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาเสร็จสิ้นหลังจากที่ศาลได้พิจารณาพยานหลักฐานต่างๆ ที่คู่กรณีเสนอครบถ้วนแล้ว ก็จะต้องทำคำพิพากษาคดี ซึ่งคำพิพากษาอาจเป็นการบังคับให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือคู่กรณีทั้งสองฝ่าย กระทำการ จดเว้นกระทำการ โอนกรรมสิทธิ์ หรือส่งมอบทรัพย์สินที่พิพาท และออกคำบังคับให้ฝ่ายแพ้คดีต้องปฏิบัติตามคำพิพากษานั้น หากเกิดกรณีที่คู่ความฝ่ายที่แพ้คดีเพิกเฉย ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาก็ต้องให้ฝ่ายชนะคดียื่นคำร้องขอต่อศาลให้ออกหมายบังคับคดีและดำเนินการบังคับคดีโดยผ่านทางเจ้าพนักงานบังคับคดีตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้

³⁵ เสาวนีย์ อัสวโรจน์. (2548). คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีระงับข้อพิพาททางธุรกิจ โดยการอนุญาโตตุลาการ. หน้า 7.

2.4.4.2 วิธีในการฟ้องคดีต่อศาล

ในกรณีที่คุณคิดว่าตนเองถูกโต้แย้งสิทธิจะเป็นผู้เริ่มในการฟ้องคดีต่อศาล โดยในเอกสารคำฟ้องที่ยื่นต่อศาลต้องมีการบรรยายถึงสิทธิของคุณ บรรยายข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น หรือนิยามความสัมพันธ์ระหว่างคุณกับคู่กรณีอีกฝ่าย รวมทั้งบรรยายความเสียหายที่ได้รับ และคำขอท้ายคำฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์ที่จะให้ศาลดำเนินการอย่างไร เช่น ขอศาลบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการชำระหนี้ด้วยการกระทำการ งดเว้นกระทำการ หรือส่งมอบทรัพย์สิน เป็นต้น

ภายหลังจากที่ศาลรับฟ้องไว้แล้วก็จะให้คู่กรณีอีกฝ่ายสามารถต่อสู้คดีได้โดยการนำคำให้การภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดพร้อมทั้งสามารถนำพยานหลักฐานมานำสืบเพื่อสนับสนุนน้ำหนักของคำให้การของคุณได้ ต่อจากนั้นศาลก็จะทำการพิจารณาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ข้อกฎหมายที่นำมาใช้พิจารณารวมทั้งการพิจารณาพยานหลักฐานที่คุณความได้เสนอและนำสืบต่อศาลตามบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อที่ศาลจะได้ทำคำพิพากษาว่าจะให้คุณความฝ่ายใดปฏิบัติอย่างไรต่อไป ซึ่งฝ่ายที่แพ้คดีจะต้องปฏิบัติตามคำพิพากษา เว้นแต่จะมีการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาต่อไป

2.4.4.3 ข้อดีของการฟ้องคดีต่อศาล

1) ความเป็นกลาง กล่าวคือ ผู้พิพากษาที่ดำเนินการพิจารณาคดีจะเป็นบุคคลที่คู่พิพาทมีโอกาสทราบได้ว่าผู้พิพากษาท่านใดจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในคดีของคุณ อีกทั้งการเข้าสู่ตำแหน่งนั้นต้องเป็นไปตามคุณสมบัติ ขั้นตอนตามที่ระเบียบที่กำหนดไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างสูงและตามมรรยาทของศาลนั้นจะต้องไม่มีอคติต่อคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จึงทำให้คู่ความเกิดความมั่นใจในการทำหน้าที่ของศาล

2) ได้รับความเป็นธรรม กล่าวคือ คู่กรณีมีโอกาสในการนำเสนอพยานหลักฐานและนำสืบข้ออ้างของแต่ละฝ่ายได้อย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน โดยต้องดำเนินการภายในระยะเวลาและหลักเกณฑ์ที่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้ และได้รับการพิจารณาจากผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถในทางกฎหมายอีกทั้งมีบทบัญญัติทางกฎหมายกำหนดระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่ผู้พิพากษาจะต้องปฏิบัติตาม ซึ่งแตกต่างจากการดำเนินการของผู้ใกล้ชิดและอนุญาโตตุลาการ นอกจากนี้ยังได้รับการพิจารณาที่รอบคอบ ดังปรากฏจากการมีโอกาสอุทธรณ์และฎีกาได้ในขั้นต่อไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายให้สิทธิ ซึ่งก็เป็นอีกหนึ่งจุดที่มีความแตกต่างจากการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีประนีประนอมข้อพิพาท การประนีประนอมยอมความ และการอนุญาโตตุลาการ

3) ความสะดวกในการบังคับคดี กล่าวคือ เมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้วและคดีถึงที่สุดแล้ว แต่คู่กรณีฝ่ายที่แพ้คดีไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษานั้น การบังคับคดีให้ฝ่ายที่แพ้คดีปฏิบัติตามคำพิพากษานั้นสามารถทำได้โดยง่ายเพียงแค่อาศัยคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาซึ่งทำได้โดยยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลเพื่อให้ดำเนินการออกหมายบังคับคดีและเจ้าพนักงานบังคับคดีจะเป็นผู้ดำเนินการบังคับคดีกับฝ่ายที่แพ้คดีแทนฝ่ายที่ชนะคดี อันเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกระทำการได้อย่างสมบูรณ์และมีกฎหมายให้อำนาจไว้ ซึ่งหากพิจารณากับการบังคับคดีโดยวิธีอื่นเช่น การประนีประนอมยอมความนอกศาลและการอนุญาโตตุลาการที่คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีไม่สามารถบังคับคดีได้ตามผลของการระงับข้อพิพาทได้รวดเร็วเนื่องจากต้องมีการฟ้องคดีเพื่อบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมความหรือตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการซึ่งแม้จะสามารถบังคับฝ่ายที่แพ้คดีได้เช่นเดียวกับการบังคับคดีโดยการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการฟ้องคดีต่อศาลแต่ปัญหาความล่าช้า ความสะดวกก็เป็นส่วนสำคัญที่แตกต่างกัน

2.4.4.4 ข้อเสียของการฟ้องคดีต่อศาล

แม้การฟ้องคดีต่อศาลจะมีข้อดีที่คู่กรณีจะได้รับความเป็นธรรมและโดยเฉพาะอย่างยิ่งคืออำนาจที่สมบูรณ์ในการบังคับตามคำพิพากษา แต่อย่างไรก็ตามการฟ้องคดีต่อศาลก็ยังมีข้อบกพร่องอยู่บางประการดังนี้

1) สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย การฟ้องคดีต่อศาลนั้นย่อมมีค่าใช้จ่ายหลายส่วนด้วยกัน เช่น ค่าธรรมเนียมศาล ค่าทนายความ ค่าใช้จ่ายแก่พยานบุคคลที่มาเบิกความ ค่าใช้จ่ายในการเตรียมพยานหลักฐานต่างๆ ค่าเดินทางมาศาล เป็นต้น จึงเห็นได้ว่ามิใช่มีเพียงค่าใช้จ่ายโดยตรงจากการดำเนินการของศาลเท่านั้นแต่ยังมีค่าใช้จ่ายทางอ้อมในรูปแบบอื่นๆ อีกด้วย จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงและเป็นการสิ้นเปลืองซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคของผู้ที่ไม่ได้มีฐานะทางการเงินที่สูงในการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีทางศาล

2) ความล่าช้า เนื่องจากขั้นตอนในการฟ้องคดีซับซ้อนและมีขั้นตอนที่มาก และที่สำคัญอย่างยิ่งคือจำนวนปริมาณคดีที่มีจำนวนมาก อีกทั้งคู่ความสามารถอุทธรณ์ฎีกาได้อีกหากเป็นไปตามเงื่อนไขของบัญญัติกฎหมายแต่ก็มีข้อจำกัดที่น้อยมาก จึงทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมากหากเปรียบเทียบกับวิธีการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีอื่นๆ

3) ไม่สามารถรักษาความลับและชื่อเสียงของกลุ่มความได้เนื่องจากโดยหลักการพิจารณาคดีของศาลจะต้องทำอย่างเปิดเผย ประชาชนสามารถเข้ารับฟังการพิจารณาคดีของศาลได้เว้นแต่จะเป็นการพิจารณาคดีเป็นการลับเช่นคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับเพศหรือคดีเยาวชนและครอบครัว เป็นต้น

4) ไม่สามารถรักษาความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณี เนื่องจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลนั้นมีกระบวนการพิจารณาที่เปิดโอกาสให้คู่ความต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ เช่น มีการซักถาม ถามค้ำ ถามติงและการนำสืบพยานหลักฐานต่างๆ อันทำให้คู่ความรู้สึกเป็นศัตรูต่อกันอย่างที่จะยอมกันไม่ได้ นอกจากนี้ยังมีระยะเวลาในการต่อสู้คดีกันเป็นเวลานาน อันเป็นการยิ่งทำให้เกิดความแตกร้างในความสัมพันธ์ของคู่กรณีที่มีอยู่ก่อนหน้าที่ได้มีการฟ้องคดีต่อศาล จึงไม่สามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้

5) อาจไม่สมประโยชน์ของคู่กรณี กล่าวคือ ในการฟ้องคดีต่อศาลจะต้องมีการแพ้ชนะแห่งคดี ฝ่ายที่แพ้คดีก็ย่อมไม่พอใจคำพิพากษาของศาล ในขณะที่เดียวกันฝ่ายชนะคดีก็อาจไม่พอใจคำพิพากษาได้เช่นกันหากไม่ได้ชนะคดีทุกประเด็นที่ต่อสู้หรือไม่ได้รับสิทธิตามที่เรียกร้องไปอย่างเต็มที่เต็มจำนวนที่ต้องการ

6) เป็นภาระต่อศาลยุติธรรม เนื่องจาก ในการใช้สิทธิทางศาลนั้นมีได้หลายกรณีและบางครั้งในเรื่องที่เป็นคดีเล็กๆ น้อยๆ ที่อาจยอมความกันได้ หรือสามารถยุติปัญหากันได้โดยคู่กรณีเองก็ได้มีการนำคดีดังกล่าวมาฟ้องศาล ก็ย่อมทำให้มีคดีขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลให้การพิจารณาคดีต้องล่าช้า เนื่องจากจำนวนผู้พิพากษามีไม่เพียงพอและงบประมาณที่จำกัด

2.5 ตารางเปรียบเทียบกระบวนการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในรูปแบบต่างๆ

สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม ได้เปรียบเทียบกระบวนการในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้นพื้นฐานไว้ดังรายละเอียดตาราง ดังนี้³⁶

ตารางที่ 2.1 ตารางเปรียบเทียบกระบวนการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในรูปแบบต่างๆ

ลักษณะ	การเจรจา (Negotiation)	การเจรจาไกล่เกลี่ย โดยคนกลาง (Mediation)	อนุญาโตตุลาการ (Arbitration)	การพิจารณาคัดสินคดี (Adjudication)
สมัครใจ/ไม่สมัครใจ	สมัครใจ	สมัครใจ	สมัครใจ/ไม่สมัครใจ	ไม่สมัครใจ
ใช้บุคคลที่สาม	ไม่มีฝ่ายที่สาม	ฝ่ายที่สามกำกับกระบวนการเจรจา	ฝ่ายที่สามตัดสิน	ฝ่ายที่สามตัดสิน

³⁶ วันชัย วัฒนศัพท์. (2544). ความรู้เบื้องต้นกระบวนการแก้ไขปัญหาคข้อพิพาทที่เหมาะสม. หน้า 13.

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลักษณะ	การเจรจา (Negotiation)	การเจรจาไกล่เกลี่ย โดยคนกลาง (Mediation)	อนุญาโตตุลาการ (Arbitration)	การพิจารณาตัดสิน คดี (Adjudication)
ความเป็นทางการ	ไม่เป็นทางการ	ไม่เป็นทางการ	เป็นทางการ น้อยกว่า	เป็นทางการ
ธรรมชาติของ กระบวนการ	ยืดหยุ่น	ยืดหยุ่น	วิธีการที่มีการพัฒนา	วิธีการทางเทคนิค อย่างเคร่งครัด
ผลของกระบวนการ	มีความพอใจ ร่วมกัน	มีความพอใจร่วมกัน	มีความผูกพัน ไม่ผูกพันในการปฏิบัติ ตามผลการชี้ขาด	ใช้บังคับกับ คู่กรณีทั้งหลาย
การมีส่วนร่วม	โดยตรง	โดยตรง	โดยตรง/ทางอ้อม	ทางอ้อม

2.6 การระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ

การอนุญาโตตุลาการ (Arbitration) เป็นการระงับข้อพิพาทในทางแพ่งที่คู่กรณีตกลงกันเสนอข้อพิพาทของตนที่เกิดขึ้นแล้วหรือจะเกิดขึ้นในอนาคตให้บุคคลภายนอกซึ่งเรียกว่าอนุญาโตตุลาการ ให้ทำการพิจารณาชี้ขาดตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในการพิจารณา และคู่กรณีจะต้องผูกพันที่จะปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่เกิดขึ้นจากการระงับข้อพิพาทนั้น อีกทั้งเป็นการที่คู่กรณีประสงค์ที่จะหลีกเลี่ยงการฟ้องร้องคดีต่อศาล

2.6.1 ประวัติความเป็นมาของการอนุญาโตตุลาการ

การอนุญาโตตุลาการเป็นวิธีการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นและมีมานานแล้วในสังคมมนุษย์ตั้งแต่ยุคเริ่มแรก และเป็นวิธีระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นก่อนองค์กรอื่นๆ ที่สำคัญคือ เกิดขึ้นก่อนศาล อันเป็นองค์กรหลักของทางการที่มีหน้าที่ระงับข้อพิพาทของสังคมในปัจจุบัน³⁷

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่ามีการใช้การอนุญาโตตุลาการระงับข้อพิพาทในระหว่างกลุ่มรัฐในเมโสโปเตเมียสำหรับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับเขตแดน ตั้งแต่ 3,000 ปีก่อนคริสต์ศักราช³⁸

³⁷ Pieters Sanders. (1975). "Trends in Internationnal Commercial Arbitration." *Recueil Des Cours de L'Academic de Droit Internationnal de La Haye*, 220, 220.

³⁸ Treaties: From Crolinens the New Book of Knowledge, Retrieved July 14, 2012
http://teacher.scholastic.com/newszone/specialreports/cold_war/treaties.asp, June 5, 2002.

ส่วนข้อพิพาทระหว่างเอกชนก็มีการใช้การอนุญาโตตุลาการเช่นกัน เช่น จากหลักฐานที่ค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีในเมืองต่างๆ ของอาณาจักรซูเมอร์ เช่น เมืองอูร์ (Ur) แสดงว่าชาวซูเมอร์ซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าทางการค้ามาได้ใช้การอนุญาโตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาททางแพ่งและทางการค้ากันอย่างกว้างขวางในสังคมของตนและกับต่างสังคมกัน³⁹

ชาวกรีกเป็นชนชาติที่มีหลักฐานว่านิยมระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ ทั้งกรณีพิพาทในระหว่างประชาชนในนครรัฐเดียวกันและข้อพิพาทระหว่างนครรัฐต่างๆ ด้วย ตั้งแต่ศตวรรษที่หกก่อนคริสต์ศักราช ในราวคริสต์ศตวรรษที่สามการพิจารณาตัดสินคดีแพ่งทุกชนิดทำได้โดยเสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาด เพราะในขณะนั้นไม่มีศาล สถาบันศาลอย่างเช่นในปัจจุบันไม่ได้มีการตั้งขึ้นในสมัยสังคมยุคเริ่มแรก สังคมต่างๆ ใช้วิธีการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นวิธีการที่เกิดขึ้นก่อนศาลทั้งสิ้น⁴⁰

อย่างไรก็ตามแม้ว่าวิธีการอนุญาโตตุลาการจะเป็นที่รู้จักและใช้ในสังคมมนุษย์ตั้งแต่เดิม แต่หลังจากสมัยกรีกโรมันแล้วประเทศต่างๆ ในภาคพื้นยุโรปต่างมีอคติต่อการอนุญาโตตุลาการอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง โดยมีความคิดว่ารัฐเท่านั้นที่จะมีอำนาจในการวินิจฉัยข้อพิพาทและการบริหารงานยุติธรรม ดังนั้น ศาลของประเทศส่วนใหญ่จึงถือทัศนคติว่าข้อตกลงเสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาและชี้ขาดเป็นการลดทอนอำนาจของศาล สัญญาอนุญาโตตุลาการจึงใช้บังคับไม่ได้ แต่อย่างไรก็ดีเนื่องจากความสำคัญทางการค้าและความนิยมของพ่อค้าที่จะระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการมากกว่านำคดีไปสู่ศาล ทำให้สามารถผลักดันให้มีการออกกฎหมายในประเทศต่างๆ เพื่อให้มีการยอมรับและสนับสนุนการอนุญาโตตุลาการ ทัศนคติของศาลต่ออนุญาโตตุลาการก็ได้เปลี่ยนแปลงไป⁴¹ ทำให้ในปลายศตวรรษที่สิบเก้าและต้นศตวรรษที่ยี่สิบวิธีการอนุญาโตตุลาการจึงเป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลาย โดยเฉพาะในโลกยุคปัจจุบันที่เศรษฐกิจขยายตัวไปอย่างมากทัศนคติเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการจึงได้รับการสนับสนุนขึ้นอีกและได้รับการยอมรับและนิยมใช้กันแพร่หลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการธุรกิจ ทั้งนี้ เพราะระบบอนุญาโตตุลาการสามารถสนองตอบลักษณะเฉพาะของข้อพิพาททางการค้าประเภทต่างๆ ได้ดี เนื่องจากการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการคู่กรณีสามารถเลือกบุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นมาทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการชี้ขาดข้อพิพาทได้และสามารถตกลงกันในเรื่องของกระบวนการพิจารณาได้ซึ่งทำ

³⁹ Martin Domke, *The Law and Practice of commercial Arbitration* (Rev.ed.by Gabriel M. Wilner Imprint Wilmette).

⁴⁰ Pieter Sander. (1975). *Trends in International Commercial Arbitration*. p. 220.

⁴¹ อนันต์ จันทโรภากร. (2537). *กฎหมายว่าด้วยการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการนอกศาล*. หน้า 2.

ให้การพิจารณามีลักษณะที่ยืดหยุ่น ประหยัดและรวดเร็วกว่าการดำเนินคดีในศาลและที่สำคัญคือ มีบรรยากาศของมิตรภาพระหว่างคู่กรณีทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและยังมีส่วนช่วยลดคดีความที่จะนำไปสู่การพิจารณาของศาลได้มากจนในที่สุดประเทศต่างๆ ได้มีการพัฒนาเป็นกฎหมายยอมรับการมีผลใช้ได้ (Validity) ของข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการ⁴²

ปัจจุบันการอนุญาโตตุลาการเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาท ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพและได้รับความนิยมนำมาใช้มากขึ้น ประเทศต่างๆ ได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนับถือและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ เช่น อนุสัญญาฉบับนครเจนีวา (Geneva Convention) อนุสัญญาฉบับนครนิวยอร์ก (New York Convention) ซึ่งทำให้ศาลของประเทศที่เป็นภาคีอนุสัญญาเหล่านี้ยอมรับบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญากรุงนิวยอร์ก เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2502 เนื่องจากการอนุญาโตตุลาการได้รับการยอมรับกันมากขึ้นในการค้าระหว่างประเทศ เพื่อให้กฎหมายอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ระหว่างประเทศต่างๆ ทั่วโลกมีลักษณะเดียวกันหรือมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คณะกรรมาธิการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Commission of International Trade Law UNCITRAL) จึงได้ยกร่างกฎหมายแม่แบบอนุญาโตตุลาการขึ้น (The Model Law of Arbitration) เมื่อปี ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528) เพื่อเป็นแบบอย่างในการร่างกฎหมายอนุญาโตตุลาการภายในประเทศตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ⁴³

2.6.2 หลักทั่วไปของการอนุญาโตตุลาการ⁴⁴

การอนุญาโตตุลาการเป็นการระงับข้อพิพาทที่มีลักษณะพิเศษบางประการซึ่งเป็นพื้นฐานทั่วไปดังต่อไปนี้

2.6.2.1 เป็นการระงับข้อพิพาททางเลือก

ในปัจจุบันการอนุญาโตตุลาการเป็นการระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative to Dispute Resolution) อย่างหนึ่งนอกจากการฟ้องคดีต่อศาลซึ่งเป็นการระงับข้อพิพาทหลักของสังคม เช่นเดียวกับการไกล่เกลี่ยหรือการประนอมข้อพิพาทเพราะเป็นวิธีการระงับข้อพิพาทที่เห็นชัดเจนสำหรับข้อพิพาททุกชนิดคือศาลท้องถิ่น ซึ่งเกิดขึ้นและดำรงอยู่เพราะรัฐเป็นผู้จัดให้มีเพื่อระงับข้อพิพาทสำหรับบุคคลต่างๆ ในรัฐซึ่งรัฐมีอำนาจและความรับผิดชอบที่จะประกันว่ามีศาลอยู่มีการ

⁴² อนุก ศรีสนิท. เล่มเดิม. หน้า 30.

⁴³ ธารทิพย์ จงจักรพันธ์. (2539). *กฎหมายแม่แบบอนุญาโตตุลาการ*. หน้า 33.

⁴⁴ เสาวนีย์ อัสวโรจน์. เล่มเดิม. หน้า 30 – 33.

แต่งตั้งผู้พิพากษาซึ่งมีคุณสมบัติที่ดีและเหมาะสมกับการทำหน้าที่และมีวิธีพิจารณาที่วางหลักเกณฑ์เรื่องเขตอำนาจและกระบวนการพิจารณาคดีต่างๆ ของศาลไว้ชัดเจน

เนื่องจากการอนุญาโตตุลาการไม่ใช่การระงับข้อพิพาททางศาลแต่เป็นเรื่องที่คู่กรณีตกลงกันเลือกใช้ เมื่อคู่กรณีตกลงกันใช้การอนุญาโตตุลาการก็ทำให้ศาลไม่มีเขตอำนาจที่จะพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทนั้น ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่คู่กรณีพิพาทจะตกลงกันว่า จะเลือกใช้วิธีการอนุญาโตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาทหรือไม่ก็ได้

2.6.2.2 เป็นวิธีการระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับเอกชน

ตรงกันข้ามกับศาลที่เป็นองค์กรหรือวิธีระงับข้อพิพาทที่เป็นของรัฐ ตามปกติการอนุญาโตตุลาการเป็นเรื่องของเอกชนหรือเป็นเรื่องส่วนตัว เช่นเดียวกับสัญญาระหว่างคู่กรณีที่เป็นเรื่องส่วนตัวระหว่างคู่สัญญาและสัญญาอนุญาโตตุลาการก็เป็นเรื่องส่วนตัวระหว่างคู่กรณีที่พิพาท ดังนั้นเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นและมีการตกลงให้ใช้การอนุญาโตตุลาการไม่ว่าจะตกลงภายหลังจากที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้วหรือได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้าก่อนข้อพิพาทเกิด การระงับข้อพิพาทนั้นต้องเป็นไปตามระบบที่คู่กรณีตกลงกันคือ อนุญาโตตุลาการซึ่งเป็นเอกชนผู้ทำการระงับข้อพิพาท โดยอยู่ภายใต้การคุ้มครองของรัฐบางประการ และตนจะปฏิบัติตามสัญญาวิธีพิจารณาตลอดจนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเพราะการเลือกการอนุญาโตตุลาการแสดงถึงเจตนาของคู่กรณีที่จะให้อนุญาโตตุลาการเป็นผู้พิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทและคู่กรณีจะผูกพันตามส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทที่ตนเสนอต่ออนุญาโตตุลาการ

2.6.2.3 เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัญญา

สัญญาอนุญาโตตุลาการ (Arbitration Agreement) หมายถึง สัญญาหรือข้อตกลงที่คู่กรณีตกลงเสนอข้อพิพาทของตนเองต่ออนุญาโตตุลาการให้พิจารณาชี้ขาดโดยอาจตกลงกันเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้ว (Submission Agreement) หรือตกลงกันไว้ก่อนในสัญญาหนึ่งสัญญาใดที่มีอยู่ต่อกันว่า ถ้ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นจากสัญญาให้ระงับ โดยการอนุญาโตตุลาการ (Arbitration Clause) ในทางปฏิบัติการอนุญาโตตุลาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการระงับข้อพิพาททางธุรกิจของนานาประเทศนั้นเกิดจากสัญญาเสมอ หากไม่มีสัญญาอนุญาโตตุลาการคู่กรณีพิพาทก็ไม่ถูกบังคับให้ต้องระงับข้อพิพาทด้วยวิธีดังกล่าว

จากความหมายของสัญญาอนุญาโตตุลาการ (Arbitration Agreement) จะเห็นได้ว่าการตกลงให้ระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการนั้น สามารถกระทำได้ทั้งในกรณีที่ข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้วและกรณีข้อพิพาทที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งประเทศส่วนใหญ่แล้วยอมรับให้มีการอนุญาโตตุลาการ

ทั้งข้อพิพาทที่เกิดขึ้นแล้วและข้อพิพาทที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์⁴⁵ ประเทศอังกฤษ⁴⁶ และประเทศไทย⁴⁷ ซึ่งหลักนี้สอดคล้องกับหลักการของกฎหมายแม่แบบของการอนุญาโตตุลาการ (Model Law) และอนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ค.ศ. 1985 (New York Convention)

ดังนั้น การทำข้อตกลงหรือสัญญาอนุญาโตตุลาการดังกล่าวข้างต้นจึงแบ่งได้เป็น 2 ประการ คือ

1) การทำข้อตกลงหรือสัญญาเมื่อข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งเรียกว่า “Submission Agreement” กล่าวคือการทำข้อตกลงหรือสัญญาในลักษณะนี้เป็นการทำข้อตกลงหรือสัญญาซึ่งโดยมากแล้วจะทำเป็นสัญญาอีกฉบับหนึ่งแยกต่างหากจากสัญญาหลัก (Principal Contract) ซึ่งจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าข้อพิพาทที่จะให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดนั้นมีอะไรบ้าง⁴⁸ และจะทำเมื่อข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้ว การทำข้อตกลงในลักษณะนี้โดยทั่วไปแล้ว ไม่ค่อยจะได้รับความนิยมนอกจากเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้ว โอกาสที่คู่กรณีพิพาทจะมาทำความตกลงกันในเรื่องวิธีการระงับข้อพิพาทโดยให้บุคคลหนึ่งหรือหลายคน ซึ่งเป็นเอกชนมาตัดสินข้อพิพาทเป็นเรื่องที่กระทำได้ยากหากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการฟ้องร้องคดีต่อศาลจะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง เช่น ทำให้สามารถประวิงคดีให้ล่าช้าออกไป ฝ่ายนั้นก็มักจะไมยอมที่จะทำข้อตกลงในเรื่องการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการจึงทำให้ Submission Agreement ไม่เป็นที่นิยมในทางปฏิบัติ

---

⁴⁵ Arbitration Act 1986 in the Code of Civil Procedure of Netherland. Article 1020-Arbitration agreements in general

1. Parties may agree to submit arbitration disputes which have arisen or may arise between them out of a defined legal relationship, whether contractual or not.

2. The arbitration agreement mentioned in paragraph (1) includes both a submission by which the parties bind themselves to submit to arbitration an existing dispute between them and an arbitration clause under which parties bind themselves to submit to arbitration disputes which may arise in the future between them.

⁴⁶ English Arbitration 1996 section 6 (1) In this Part an “arbitration agreement” means an agreement to submit to arbitration present or future disputes (whether they are contractual or not).

⁴⁷ พระราชบัญญัติอนุโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 11.

⁴⁸ UNCITRAL Model Law Art. 7 (1) “Arbitration agreement” is an agreement by the the parties to submit to arbitration all certain disputes which have arisen or which may arise between them in respect of a defined legal relationship, whether contractual or not. An arbitration agreement may be in the form of an arbitration clause in a contract or in the form of a separate agreement.

2) การทำข้อตกลงหรือสัญญาเมื่อข้อพิพาทยังไม่เกิดขึ้น เป็นการตกลงกันไว้ล่วงหน้า ปกติมักจะทำพร้อมๆ กันกับสัญญาหลัก เพื่อความสะดวกมักจะเขียนไว้เป็นข้อตกลงรวมอยู่ในฉบับเดียวกับสัญญาหลัก ซึ่งเรียกว่า “Arbitration Clause” โดยกำหนดว่า หากมีข้อพิพาทเกิดขึ้นในอนาคตคู่สัญญาประสงค์จะให้ใช้วิธีการอนุญาโตตุลาการระงับข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งนั้น แทนการดำเนินคดีในศาล ในอดีตสัญญาประเภทนี้ไม่เป็นที่ยอมรับในหลายๆ ประเทศ เช่น ในกลุ่มละตินอเมริกา แต่ในปัจจุบันสัญญาประเภทนี้เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายในกฎหมายของประเทศต่างๆ เช่น ตามกฎหมายอนุญาโตตุลาการของประเทศอังกฤษ⁴⁹ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการของประเทศไทย⁵⁰ ตลอดจนสนธิสัญญาต่างๆ เช่น อนุสัญญาสัญญากรุงนิวยอร์ก (New York Convention 1958)⁵¹

สัญญาอนุญาโตตุลาการ โดยหลักทั่วไปเป็นสัญญาชนิดหนึ่งซึ่งอยู่ภายใต้หลักกฎหมายสัญญา เช่น ความสามารถ และเจตนาของคู่สัญญา แต่วัตถุประสงค์ในการทำสัญญาก่อนข้างมีลักษณะพิเศษ คือเป็นการกำหนดวิธีการระงับข้อพิพาทระหว่างคู่สัญญา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า สัญญาอนุญาโตตุลาการเป็นเรื่องของสารบัญญัติ แต่วัตถุประสงค์แห่งสัญญาเป็นเรื่องของวิธีบัญญัติ ซึ่งทำให้สัญญาอนุญาโตตุลาการมีลักษณะสำคัญ 2 ประการคือ⁵²

1) สัญญาอนุญาโตตุลาการ (Arbitration Agreement) เป็นสัญญาที่ตัดอำนาจศาลในการพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทระหว่างคู่สัญญา แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการห้ามศาลเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการอนุญาโตตุลาการเสียทั้งหมด การดำเนินกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ ส่วนหนึ่งยังต้องการความช่วยเหลือจากศาล ทั้งนี้เพราะการอนุญาโตตุลาการเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยเอกชน จึงขาดสภาพบังคับตามกฎหมายกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่สัญญา เช่น การเรียกพยานเอกสารจากบุคคลภายนอก การขอใช้วิธีการชั่วคราว เป็นต้น ยังจำเป็นต้องของความร่วมมือจากศาลเพื่อดำเนินการเหล่านี้

⁴⁹ English Arbitration act 1996, Section 6 (2) The reference in an agreement to a Written form of arbitration clause or to a document containing an arbitration clause constitutes an arbitration agreement if the reference is such as to make that clause part of the agreement.

⁵⁰ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 6.

⁵¹ New York Convention 1958, Article II 2. The term “agreement in writing” shall include an arbitral clause in a contract or an arbitration agreement, signed by the parties or contained in an exchange of letters or telegrams.

⁵² ธวัชชัย สุวรรณพานิช. (2540). *รวมบทความ ข้อบังคับ ข้อตกลงระหว่างประเทศ กฎหมายและคำพิพากษาฎีกาเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ เล่มที่ 2*. หน้า 52-53.

2) สัญญาอนุญาโตตุลาการเป็นบ่อเกิดที่ทำให้บุคคลที่สามคือ อนุญาโตตุลาการ (Arbitrator) มีอำนาจพิจารณาตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทและคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการย่อมผูกพัน คู่กรณีพิพาทต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดนั้น

หลักฐานแห่งสัญญา (Evidence of Arbitration Agreement)

ข้อตกลงหรือสัญญามอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดในข้อพิพาทที่มีอยู่แล้ว หรือที่จะมีขึ้นในอนาคตจะเกิดขึ้นได้ต้องมีคำเสนอคำสนองถูกต้องตรงกันระหว่างคู่สัญญา คู่สัญญาต้องมีความสามารถ ไม่ถูกข่มขู่หลอกลวง หรือมีข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำสัญญา สัญญาอนุญาโตตุลาการจึงมีผลสมบูรณ์ ดังนั้นการทำสัญญาอนุญาโตตุลาการจะต้องทำอย่างไร จึงจะสมบูรณ์ใช้บังคับได้

2.6.2.4 ต้องทำตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้

บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาโตตุลาการจะต้องปฏิบัติตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้เนื่องจากการอนุญาโตตุลาการนั้นแม้จะมีส่วนหนึ่งเป็นเรื่องของสัญญาแต่ก็มีส่วนผสมของการที่รัฐจะวางกฎเกณฑ์หรือเข้าไปช่วยเหลือดำเนินการในบางเรื่องเพราะอนุญาโตตุลาการและ คู่กรณีไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตัวเอง เช่นในการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นเรื่องของรัฐที่จะเข้าไปช่วยเหลือดูแลให้การอนุญาโตตุลาการดำเนินไปด้วยดีและก่อให้เกิด ประโยชน์ตลอดจนความเป็นธรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น กฎหมายอนุญาโตตุลาการจึงมีบทบัญญัติ บางเรื่องที่กำหนดให้คู่กรณีหรืออนุญาโตตุลาการต้องดำเนินการ เช่น ในกฎหมายอนุญาโตตุลาการ ของไทยนั้นระบุให้คู่กรณีต้องมีหลักฐานของสัญญาอนุญาโตตุลาการเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของ คู่กรณี เว้นแต่ในบางกรณี เช่น อยู่ในเอกสารที่ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ อนุญาโตตุลาการจะต้อง พิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทโดยดำเนินกระบวนการพิจารณาข้อพิพาทก่อนทำคำชี้ขาด ซึ่งกระบวนการพิจารณา จะเป็นไปตามที่คู่กรณีกำหนด แต่หากคู่กรณีไม่กำหนดก็จะอยู่ในอำนาจของอนุญาโตตุลาการ และ เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น ต้องรับฟังพยานหลักฐานของคู่กรณีทั้งสองฝ่ายก่อนทำคำชี้ขาด เว้นแต่คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องขาดนัด จึงจะมีการพิจารณาคดีเพียงฝ่ายเดียว และมีบทบัญญัติที่รัฐ ให้ความช่วยเหลือในการอนุญาโตตุลาการ เช่น การบังคับตามสัญญาอนุญาโตตุลาการและ การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

2.6.2.5 เป็นวิธีการระงับข้อพิพาทที่ให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

การอนุญาโตตุลาการนั้นเป็นวิธีการระงับข้อพิพาทที่ให้ความเป็นธรรมแก่บุคคล ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นกฎหมายอนุญาโตตุลาการจึงต้องมีบทบัญญัติที่ให้ความเป็นธรรมคุ้มครองทุกคน ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการอนุญาโตตุลาการ เช่น มีบทบัญญัติคุ้มครองคู่กรณีทุกฝ่ายโดยให้มีโอกาส อย่างเท่าเทียมกันในการเสนอพยานหลักฐานในการพิจารณาเพื่อประกอบกับข้ออ้างข้อโต้แย้งของตน

ไม่ว่าจะโดยการเปิดความด้วยตัวเองหรือเสนอพยานหลักฐาน โดยอาจเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และได้รับรู้และมีโอกาสโต้แย้งคัดค้านพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่งและอนุญาตตุลาการต้องปฏิบัติตามคือ ให้โอกาสดังกล่าวแก่คู่กรณีอย่างเท่าเทียมกัน และศาลให้ความช่วยเหลือแก่คู่กรณีหรืออนุญาตตุลาการเมื่อมีปัญหาที่ไม่อาจดำเนินการกันเองได้ ซึ่งก็เป็นการให้ความเป็นธรรมเช่นกัน

2.6.2.6 เป็นวิธีระงับข้อพิพาทที่มีผลเป็นที่สุดและผูกพันคู่กรณี

จากการที่คู่กรณีเป็นผู้เลือกการอนุญาตตุลาการแทนที่จะเป็นการดำเนินการทางศาล จึงเป็นการแสดงเจตนาของคู่กรณีว่าจะใช้การอนุญาตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาทนั้น และเท่ากับคู่กรณียอมรับรูปแบบของการระงับข้อพิพาทตลอดจนคำชี้ขาดและผลของคำชี้ขาดซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากการระงับข้อพิพาทซึ่งเกิดจากสัญญาของคู่กรณีนั้นด้วย เพื่อการที่คู่กรณีตกลงที่จะให้ระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาตตุลาการย่อมเป็นการแสดงโดยปริยายว่ายอมรับการอนุญาตตุลาการและเป็นการปฏิเสธวิธีพิจารณา โดยเคร่งครัดของศาลและสิทธิในการอุทธรณ์ที่มีอยู่ในศาลออกไป และกฎหมายอนุญาตตุลาการของนานาประเทศก็ยอมรับหลักการดังกล่าว ดังนั้น คำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการจึงถึงที่สุดและมีผลผูกพันคู่กรณี คือคู่กรณีไม่สามารถอุทธรณ์คำชี้ขาดต่อไปได้ และคู่กรณีต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดนั้น ซึ่งเป็นผลมาจากทั้งความผูกพันตามสัญญาของคู่กรณีและกฎหมายอนุญาตตุลาการที่เกี่ยวข้อง หากคู่กรณีฝ่ายใดไม่ยอมปฏิบัติตามคำชี้ขาดรัฐ โดยผ่านองค์กรของรัฐ เช่น ศาลก็จะบังคับตามคำชี้ขาดให้ หากได้รับการร้องขอจากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง เพราะถือว่าคู่กรณีต้องผูกพันตามสัญญาในการตกลงกันให้ใช้การอนุญาตตุลาการและคำชี้ขาดก็เป็นผลจากสัญญานั้น

2.6.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุญาตตุลาการ

การอนุญาตตุลาการเป็นวิธีการระงับข้อพิพาทโดยเอกชน ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการพิจารณาของอนุญาตตุลาการว่ามีอำนาจมากน้อยเพียงใด จะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายหรือไม่ ปัญหาความผูกพันของคำชี้ขาดและการบังคับตามคำชี้ขาด ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ได้เถียงกันมาเป็นเวลานาน จนมีการพัฒนาทฤษฎีต่างๆ ขึ้นมาเพื่ออธิบายลักษณะของการอนุญาตตุลาการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุญาตตุลาการมีความสำคัญต่อการกำหนดขอบเขตอำนาจของอนุญาตตุลาการ อำนาจของศาลในการเข้าแทรกแซงการดำเนินงานของอนุญาตตุลาการ ความผูกพันของคำชี้ขาดตลอดจนการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ นักนิติศาสตร์ได้แบ่งทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุญาตตุลาการออกเป็น 4 ทฤษฎี⁵³ คือ

⁵³ อนันต์ จันทโรภากร. เล่มเดิม. หน้า 20.

2.6.3.1 ทฤษฎีที่ถือว่าการชี้ขาดข้อพิพาทเป็นของรัฐ (Jurisdictional Theory)

ทฤษฎีนี้เห็นว่าการพิจารณาตัดสินข้อพิพาทเป็นอำนาจของอธิปไตยของรัฐ รัฐมีอำนาจเต็มทีในการควบคุมและกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการตามทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าการอนุญาโตตุลาการนั้นจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายภายในของรัฐที่กระทำการอนุญาโตตุลาการนั้น อย่างไรก็ตามแม้จะเป็นที่ยอมรับว่าการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการเกิดขึ้นจากความสมัครใจ (Voluntary) ของคู่กรณีโดยการตกลงกัน แต่ทฤษฎีนี้ถือว่าการมีผลบังคับใช้ของสัญญาอนุญาโตตุลาการ อำนาจของอนุญาโตตุลาการในการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทตลอดจนการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจะต้องขึ้นอยู่กับกฎหมายของรัฐที่มีการบังคับตามคำชี้ขาดทั้งสิ้น ดังนั้น หากไม่มีกฎหมายภายในของรัฐใดที่จะบังคับได้ในฐานะที่เป็น

“Applicable Law” (กฎหมายที่ใช้บังคับแก่กรณี) ยินยอมที่จะให้คู่กรณีเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการหรือให้อำนาจแก่อนุญาโตตุลาการในการพิจารณาและชี้ขาดข้อพิพาท หรือยอมรับที่จะให้คำชี้ขาดนั้นมีผลบังคับได้ คำชี้ขาดนี้ก็ไม่มีความหมายและไม่มีผลบังคับแต่อย่างใด อนุญาโตตุลาการก็ไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย ทฤษฎีนี้เห็นว่าการอนุญาโตตุลาการไม่ใช่เป็นสิ่งที่ เป็นสิทธิของคู่กรณี แต่เป็นสิ่งที่รัฐควบคุมอยู่ การจะอนุญาตหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับอำนาจของ รัฐเท่านั้น คู่กรณีจะสามารถเสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัยข้อพิพาทได้เฉพาะภายในขอบเขตที่กฎหมายของประเทศที่จะทำการอนุญาโตตุลาการให้กระทำได้เท่านั้น ดังนั้น หากกฎหมายยินยอมให้คู่สัญญาเสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการทำการพิจารณาและชี้ขาด การชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนั้นก็จะต้องถือเสมือนหนึ่งเป็นคำวินิจฉัยของศาล⁵⁴

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีนี้ถือว่าการระงับข้อพิพาทเป็นเรื่องอำนาจตุลาการของรัฐ อนุญาโตตุลาการเป็นเพียงข้อยกเว้นของการระงับข้อพิพาทที่กฎหมายภายในของรัฐอนุญาตให้ทำได้ การตกลงกันหรือสัญญาของคู่กรณีเป็นเพียงการใช้อำนาจตามข้อยกเว้นที่กฎหมายภายในให้อำนาจได้ ดังนั้นอำนาจและหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการในการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาท โดยอาศัยกฎหมายภายในของรัฐที่ให้อำนาจไว้ อนุญาโตตุลาการมีหน้าที่ต้องพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทโดยการ นำกฎหมายสารบัญญัติมาปรับใช้เช่นเดียวกับศาล ทฤษฎีนี้เน้นถึงความแน่ชัดของผลในทางกฎหมายของคดีพิพาทและคำชี้ขาดจะต้องเป็นไปตามกฎหมายของประเทศที่อนุญาโตตุลาการทำการพิจารณาชี้ขาด บทบาทหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการเกิดจากกฎหมายภายในของรัฐจึงคล้ายคลึงกับผู้พิพากษา ก็จะต้องพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทไปตามตัวบทกฎหมายและด้วยความยุติธรรม จะมีสิ่งที่แตกต่างกัน ก็คือ ผู้พิพากษามาจากการแต่งตั้งโดยตรงของรัฐ ส่วนการแต่งตั้ง

⁵⁴ สุชาติ ธรรมพิทักษ์กุล. (2535). *ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการ เป็นอำนาจของรัฐ*. หน้า 109.

อนุญาโตตุลาการมาจากการตกลงกันของกลุ่ม จะเป็นการอนุญาโตตุลาการจึงเกิดขึ้นจากการมอบอำนาจของรัฐให้แก่เอกชนในการระงับข้อพิพาทภายในขอบเขตที่กำหนดให้ การทำหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการจึงเป็นการทำหน้าที่แทนรัฐ ผลของทฤษฎีนี้คือไม่ต้องการให้อนุญาโตตุลาการมีอิสระในการใช้กฎหมายสารบัญญัติมากไปกว่าผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมและชี้ให้เห็นว่าคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนั้นควรเป็นไปตามกฎหมายของประเทศที่พิจารณาและมีคำชี้ขาดนั้นอนุญาโตตุลาการจำเป็นต้องนำหลักกฎหมายในประเทศนั้น หรือกฎหมายว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมายของประเทศนั้นมาใช้บังคับ

เกี่ยวกับคำชี้ขาด⁵⁵ ทฤษฎีนี้มีข้อบกพร่อง คือ ในบางครั้งประเทศที่ดำเนินการอนุญาโตตุลาการเป็นเพียงประเทศที่ได้รับการเลือกเพราะการดำเนินการระงับข้อพิพาทในประเทศนั้นๆ ทำให้สะดวกเท่านั้น โดยที่ประเทศนั้นไม่มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องกับการอนุญาโตตุลาการที่แท้จริง นอกจากทำให้คนของประเทศตนมีงานทำและได้ค่าธรรมเนียมของการอนุญาโตตุลาการที่กลุ่มเลือกที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาในประเทศนั้นเพียงเพราะความสะดวกประการเดียว จึงไม่ควรที่จะใช้กฎหมายภายในของประเทศดังกล่าวมาบังคับเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ⁵⁶

2.6.3.2 ทฤษฎีสัญญา (Contractual Theory)

ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดว่าการอนุญาโตตุลาการเป็นเรื่องของสัญญาอย่างชัดแจ้ง เนื่องจากการอนุญาโตตุลาการเกิดขึ้นได้โดยเจตนาและความสมัครใจ (Voluntary) ในการตกลงร่วมกันของกลุ่ม กลุ่มจึงมีเสรีภาพที่จะกำหนดขอบเขตอำนาจของอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ตัดสินว่าจะใช้อนุญาโตตุลาการในรูปแบบใดในการดำเนินกระบวนการชี้ขาดข้อพิพาท

เป็นผู้แต่งตั้งอนุญาโตตุลาการที่จะมาทำการชี้ขาดข้อพิพาท เป็นผู้กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการพิจารณาตลอดจนมีอิสระในการเลือกกฎหมายที่ใช้บังคับการอนุญาโตตุลาการ เมื่อถือว่าการอนุญาโตตุลาการเป็นเรื่องของสัญญาคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งมีผลมาจากสัญญา จึงถือเป็นข้อตกลงที่กลุ่มยินยอมรับการมีผลผูกพันทางสัญญาและสมัครใจที่จะปฏิบัติตาม⁵⁷

ทฤษฎีสัญญานี้ปฏิเสธอำนาจการแทรกแซงของรัฐ โดยถือว่าการอนุญาโตตุลาการเป็นเรื่องเจตนาและความสมัครใจ (Will and Consent) ของกลุ่ม ไม่ใช่เรื่องที่รัฐให้อำนาจรัฐจึงไม่ควรเข้ามายุ่งเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจจากกลุ่มทั้งสองฝ่ายให้ตัดสินข้อพิพาท การตกลงให้มีการอนุญาโตตุลาการและคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการถือเป็นสัญญา กลุ่มมีเสรีภาพภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่จะตกลงกันกำหนดเงื่อนไขและรายละเอียดต่างๆ ได้ตามใจ

⁵⁵ แหล่งเดิม, หน้า 110.

⁵⁶ พิชัยศักดิ์ ทรยางกูร, (2540). การอนุญาโตตุลาการ: ความรู้เบื้องต้นในทางทฤษฎี, หน้า 28.

⁵⁷ สุชาติ ธรรมพิทักษ์กุล, เล่มเดิม, หน้า 111.

สมัคร คู่สัญญาที่มีหน้าที่ตามสัญญาที่จะปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนั้น หากคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งละเลยไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งอาจบังคับโดยใช้อำนาจศาล แต่มิใช่ในฐานะที่จะถือว่าคำชี้ขาดนั้นเป็นคำพิพากษา หากแต่ถือว่าเป็นการบังคับตามสัญญา แต่อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ก็ไม่ได้ปฏิเสธอำนาจรัฐโดยสิ้นเชิง โดยเห็นว่าศาลอาจไม่บังคับให้ตามข้อตกลงเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ หากข้อพิพาทนั้นเป็นเรื่องที่รับไม่อนุญาตให้มีการพิจารณาและชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการ หรือในกรณีที่คำชี้ขาดขัดกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี หรือปรากฏว่าอนุญาโตตุลาการชี้ขาดข้อพิพาทโดยไม่คำนึงถึงหลักแห่งความยุติธรรม แต่ตามทฤษฎีนี้ศาลไม่มีอำนาจที่จะทบทวนทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่อนุญาโตตุลาการ ได้วินิจฉัย และไม่มีอำนาจที่จะเข้าไปแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ เรื่องนี้จึงเป็นแนวคิดที่แตกต่างไปจากทฤษฎีที่ถือว่าการชี้ขาดข้อพิพาทเป็นอำนาจของรัฐ⁵⁸

ทฤษฎีนี้มีข้อบกพร่องอยู่ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่งในการพิจารณาคดีของอนุญาโตตุลาการหากจำเป็นต้องบังคับพยานมาให้การที่ดี หรือจำเป็นต้องใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวในระหว่างรอการชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ดี เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยอำนาจศาลและกฎหมายภายในมาใช้ ประการที่สองในชั้นบังคับคดีตามคำชี้ขาดเป็นการบังคับเอากับตัวทรัพย์ก็จำเป็นต้องอาศัยอำนาจศาลในการบังคับชำระหนี้จากจำเลยซึ่งก็ต้องใช้กฎหมายภายในอยู่นั่นเอง⁵⁹

2.6.3.3 ทฤษฎีผสม (Mixed or Hybrid Theory)

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นเนื่องจากการพิจารณาเห็นว่าทั้งทฤษฎีที่ถือว่าการชี้ขาดข้อพิพาทเป็นอำนาจของรัฐ (Jurisdiction Theory) และทฤษฎีสัญญา (Contractual Theory) ยังมีข้อบกพร่องอยู่ กล่าวคือ ต่างก็ไม่สามารถที่จะอธิบายลักษณะของการอนุญาโตตุลาการได้ครบถ้วน ทั้งนี้เพราะการอนุญาโตตุลาการมีลักษณะทั้งที่เป็นกระบวนการวิธีพิจารณาในการระงับข้อพิพาท และทั้งที่เป็นสัญญาหรือข้อตกลงในการระงับข้อพิพาท โดยการอนุญาโตตุลาการ ซึ่งปรากฏว่ารูปแบบของการอนุญาโตตุลาการและวิธีพิจารณาความเป็นเรื่องที่คู่กรณีจะตกลงกันอันเป็นการสนับสนุนทฤษฎีสัญญา ส่วนผลของข้อตกลงและลักษณะการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ คู่สัญญาไม่มีอำนาจควบคุมหรือบังคับเป็นไปตามกฎหมายของประเทศที่จะมีการขอให้บังคับตามคำชี้ขาดเป็นการสนับสนุนทฤษฎีอำนาจรัฐ จึงทำให้ทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถครอบคลุมการอนุญาโตตุลาการได้ทั้งหมด⁶⁰ จากข้อบกพร่องดังกล่าวจึงมีการนำข้อดีของทั้งสอง

⁵⁸ อนันต์ จันทโรภากร. เล่มเดิม. หน้า 22.

⁵⁹ พิชัยศักดิ์ ทรายางกูร. เล่มเดิม. หน้า 27-28.

⁶⁰ อนันต์ จันทโรภากร. เล่มเดิม. หน้า 23.

ทฤษฎีมาผสมผสานกัน กล่าวคือข้อตกลงของคู่สัญญาที่จะระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการเป็นสิ่งที่คู่สัญญาจะตกลงกัน ซึ่งมาจากหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนาและหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนาเป็นการสนับสนุนทฤษฎีสัญญา และในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการมีขั้นตอนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความภายใต้กฎหมายวิธีบัญญัติของรัฐ อันเป็นการสนับสนุนทฤษฎีที่ถือว่าการชี้ขาดข้อพิพาทเป็นอำนาจของรัฐ จึงมีผู้พัฒนาทฤษฎีผสมนี้ขึ้นในปี ค.ศ. 1952 ผู้ที่พัฒนาทฤษฎีผสมนี้คือ ศาสตราจารย์ Sauser Hall โดยปรากฏอยู่ในรายงานที่ท่านเสนอต่อสถาบันกฎหมายระหว่างประเทศ (Institute de Droit International) ท่านให้คำนิยามการอนุญาโตตุลาการเป็น “a Mixed juridical institution sui generis which has its origin in the [parties] agreement and draws its jurisdictional effects from the civil law.” และได้อธิบายว่า การอนุญาโตตุลาการไม่สามารถที่จะตัดขาดจากกฎหมายได้โดยสิ้นเชิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ซึ่งจะต้องอิงกฎหมายของประเทศใดประเทศหนึ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาว่าข้อตกลงเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการนั้นสมบูรณ์หรือไม่ และคำชี้ขาดจะมีผลบังคับได้หรือไม่เพียงใด ในขณะที่เดียวกันท่านก็ยอมรับความจริงว่า การอนุญาโตตุลาการมีขึ้นได้ก็แต่โดยข้อตกลงของคู่กรณี และคู่กรณีเป็นผู้กำหนดบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการและกฎเกณฑ์ในการพิจารณาคดี⁶¹

รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ จันทโรภากร เห็นว่าความจริงแล้วทั้งสองทฤษฎีที่กล่าวมาไม่ได้มีความขัดแย้งกันเลย อนุญาโตตุลาการเกี่ยวข้องทั้งกฎหมายเอกชนและกฎหมายมหาชน มีลักษณะทั้งที่เป็นกระบวนการพิจารณาความและเป็นสัญญา ข้อตกลงให้ใช้อนุญาโตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาทนั้นเป็นสัญญาและก็ไม่มีเหตุผลอื่นที่จะถือว่าไม่ใช่สัญญา ดังนั้นความสมบูรณ์ของข้อตกลงดังกล่าวเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาตามกฎหมายที่ใช้ควบคุมการทำสัญญา ส่วนวิธีพิจารณาของอนุญาโตตุลาการนั้นก็จะต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายวิธีบัญญัติของรัฐ⁶²

จากแนวความคิดของทฤษฎีดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าการอนุญาโตตุลาการของไทยมีความสอดคล้องกับทฤษฎีนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการของไทยเกิดขึ้นจากความตกลงของคู่สัญญาโดยสมัครใจ (Voluntary) ซึ่งสัญญาหรือข้อตกลงนั้นจะต้องมีลักษณะชัดเจนว่าคู่สัญญาประสงค์ที่จะนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ ถ้าหากเขียนข้อความลอยๆ ไม่ชัดเจนว่า คู่สัญญาประสงค์จะระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการ ข้อตกลงนั้นก็ไม่มีผลบังคับให้คู่สัญญาต้องนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการซึ่งเป็นการสนับสนุนทฤษฎีสัญญา และเมื่อข้อพิพาทนั้นเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการในชั้นพิจารณาของอนุญาโตตุลาการยังต้องอาศัยอำนาจศาลในการ

⁶¹ แหล่งเดิม.

⁶² แหล่งเดิม.

ออกหมายเรียกพยาน การให้ส่งเอกสารหรือพยานวัตถุต่างๆ ตลอดจนการใช้วิธีการชั่วคราวและการชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของกลุ่มกรณีในระหว่างพิจารณา เมื่อมีคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการแล้ว แม้คำชี้ขาดจะมีผลผูกพันคู่กรณีได้ตามกฎหมายแต่อนุญาโตตุลาการไม่ใช่องค์กรของรัฐ จึงไม่มีอำนาจที่จะบังคับคู่กรณีตามคำชี้ขาดของตนได้ ดังนั้นเมื่อมีคำชี้ขาดแล้วหากคู่กรณีไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาดนั้น อีกฝ่ายหนึ่งจะต้องร้องขอต่อศาลให้มีคำพิพากษาตามคำชี้ขาดเพื่อบังคับอีกฝ่ายหนึ่งให้ปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ยังต้องอาศัยอาญาของรัฐ

2.6.3.4 ทฤษฎีความเป็นเอกเทศ (Autonomous Theory)

ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดว่า ลักษณะของอนุญาโตตุลาการจะต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการใช้ซึ่งทั้งสามทฤษฎีที่กล่าวมาแล้ว พยายามที่จะจัดว่าอนุญาโตตุลาการอยู่ในส่วนใดของระบบกฎหมายภายในประเทศ หรือกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายนั้นๆ ได้กำหนดขอบเขตของสิทธิในการเสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาและชี้ขาดหรือวิธีพิจารณาความของอนุญาโตตุลาการไว้อย่างไรหรือไม่ แต่ทฤษฎีความเป็นเอกเทศ (Autonomous Theory) ของอนุญาโตตุลาการนี้ มองการอนุญาโตตุลาการในฐานะที่เป็นตัวของมันเอง การอนุญาโตตุลาการนั้นทำอะไรบ้าง มีเป้าหมายอย่างไร หน้าที่ของมันคืออะไร และทำไมต้องเป็นเช่นนั้น โดยทฤษฎีเอกเทศนี้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการระงับข้อพิพาททางอนุญาโตตุลาการ โดยชี้ให้เห็นว่าการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการนั้นไม่เพียงแต่เป็นเพียงวิธีการระงับข้อพิพาทประการหนึ่งเท่านั้น แต่จะต้องถือว่าเป็นสถาบันหนึ่งที่เกิดขึ้น เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่คู่สัญญาที่เกี่ยวข้องและสถาบันนี้ก็เกิดจากเจตนาและความตกลงของคู่สัญญา⁶³

ทฤษฎีนี้เห็นว่าการพัฒนาของอนุญาโตตุลาการเกิดขึ้นจากการที่บรรดานักธุรกิจต่างๆ เห็นว่าวิธีระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากธุรกิจการค้าโดยอนุญาโตตุลาการนั้น ความจริงแล้วการอนุญาโตตุลาการเป็นสิ่งที่เกิดมาก่อนที่จะมีกฎหมายการอนุญาโตตุลาการ นักธุรกิจก็ใช้วิธีการนี้อยู่แล้ว กฎหมายเป็นเพียงสิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังเพื่อรองรับแนวปฏิบัติที่มีอยู่เดิมเท่านั้น เช่น มารองรับในเรื่องของเสรีภาพของกลุ่มที่จะตกลงเกี่ยวกับกฎหมายที่จะใช้บังคับกับปัญหาข้อพิพาทและวิธีพิจารณาความ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทั้งกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติ ดังนั้นเสรีภาพในการเลือกกฎหมายของกลุ่มจึงไม่ได้มาจากทฤษฎีสัญญา หรือทฤษฎีที่ถืออำนาจของรัฐ หากแต่เป็นผลที่มาจากความจำเป็นในทางปฏิบัติของนักธุรกิจ และการบังคับตามข้อตกลงอนุญาโตตุลาการ และคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ให้มีผลบังคับได้ก็ไม่ได้เกิดจากสัญญาหรือ

⁶³ สุชาติ ธรรมพิทักษ์กุล. เล่มเดิม. หน้า 118.

การมอบอำนาจจากรัฐ หากแต่เป็นเพราะความจำเป็นที่ต้องการให้อนุญาโตตุลาการเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁶⁴

ผลของทฤษฎีนี้ทำให้มีการยอมรับว่า การอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศ ไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของประเทศใดประเทศหนึ่งก็ได้ หรือที่เรียกว่า “Denationalised Arbitration” หรือ “Non-National Arbitration” คู่กรณีมีเสรีภาพที่จะตกลงกันได้โดยไม่มีการขบเซกจำกัดในเรื่องต่างๆ ของการอนุญาโตตุลาการ ไม่ว่าจะเป็นการตกลงกันในเรื่องกฎหมายสารบัญญัติ หรือกฎหมายวิธีสบัญญัติที่จะใช้บังคับการอนุญาโตตุลาการนั้นๆ ตลอดจนรูปแบบของการอนุญาโตตุลาการ และการอนุญาโตตุลาการก็ไม่จำเป็นต้องผูกติดกับหลักว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมายของประเทศที่ตนไปทำการพิจารณาคดี แต่สามารถที่จะใช้หลักที่ตนเห็นว่าเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละคดีหรืออาจใช้กฎหมาย หรือมาตรฐานขนบธรรมเนียมประเพณีและแนวทางปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้⁶⁵

2.6.4 ประเภทของการอนุญาโตตุลาการ

การระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการอาจกระทำได้ตั้งแต่มีข้อพิพาทเกิดขึ้นโดยคู่กรณียังมีได้ฟ้องคดีต่อศาลหรืออาจกระทำได้แม้ในขณะที่ข้อพิพาทเป็นคดีในศาลแล้วก็ตาม และอาจดำเนินการโดยอนุญาโตตุลาการที่คู่กรณีตั้งขึ้นเองโดยไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันอนุญาโตตุลาการ หรือดำเนินการโดยสถาบันอนุญาโตตุลาการที่คู่กรณีตกลงกันใช้บริการ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวการอนุญาโตตุลาการจึงสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท โดยอาจแบ่งตามขั้นตอนในการระงับข้อพิพาทว่าเป็นคดีที่อยู่ในศาลหรือไม่ หรือแบ่งตามวิธีการระงับข้อพิพาทว่าดำเนินการโดยสถาบันอนุญาโตตุลาการหรือไม่ หรือแบ่งตามลักษณะของข้อพิพาท ซึ่งมีรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไปนี้

2.6.4.1 ประเภทของการอนุญาโตตุลาการที่แบ่งตามขั้นตอนของข้อพิพาท

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการอนุญาโตตุลาการนั้นอาจกระทำได้ตั้งแต่เมื่อข้อพิพาทเกิดขึ้น และคู่กรณียังมีได้ฟ้องคดีต่อศาลหรืออาจกระทำได้แม้ในขณะที่ข้อพิพาทนั้นเป็นคดีอยู่ในศาลแล้วก็ตาม ดังนั้นจึงอาจแบ่งการอนุญาโตตุลาการตามลักษณะดังกล่าวได้เป็นสองประเภท คือ การอนุญาโตตุลาการนอกศาลและการอนุญาโตตุลาการในศาล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

⁶⁴ อนันต์ จันทรโสภากร. เล่มเดิม. หน้า 24.

⁶⁵ แหล่งเดิม.

1) การอนุญาโตตุลาการนอกศาล

คู่กรณีพิพาทอาจตกลงกันให้เสนอข้อพิพาทของตนให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาชี้ขาด โดยไม่ฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งอาจตกลงกันได้ล่วงหน้าก่อนข้อพิพาทเกิด หรืออาจตกลงกันเมื่อข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้วก็ได้

การระงับข้อพิพาทที่ยังไม่เป็นคดีต่อศาลโดยการอนุญาโตตุลาการนั้นตามปกติศาลไม่รับรู้และไม่เกี่ยวข้องหากไม่มีปัญหาและไม่มีขอความช่วยเหลือจากศาล จึงเรียกว่า การอนุญาโตตุลาการนอกศาล

การอนุญาโตตุลาการนอกศาลส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในวงการธุรกิจของนานาชาติ รวมทั้งประเทศไทยเป็นการอนุญาโตตุลาการนอกศาล เพราะในทางปฏิบัติมักเกิดจากการที่คู่กรณีพิพาทตกลงกันไว้ล่วงหน้าก่อนข้อพิพาทเกิดขึ้นว่าถ้าหากมีข้อพิพาทเกิดจากนิติสัมพันธ์ในสัญญาประธาน เช่น สัญญาซื้อขายที่มีต่อกันให้ระงับโดยการอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเรียกว่าข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรือข้อตกลงอนุญาโตตุลาการ (Arbitration clause) หรืออาจเกิดจากการที่คู่กรณีตกลงกันให้ใช้วิธีระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้ว (Submission) แต่ในทางปฏิบัตินี้ การอนุญาโตตุลาการนอกศาลมักเกิดจากข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ ซึ่งในกรณีของประเทศไทยนั้นอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545

เมื่อข้อพิพาทเกิดขึ้นและคู่กรณีได้ตกลงกันให้ระงับโดยการอนุญาโตตุลาการ กระบวนการระงับข้อพิพาทชนิดนี้ก็จะเริ่มต้นขึ้นจากคู่กรณีแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการโดยการดำเนินการเอง หากไม่เลือกที่จะใช้บริการของสถาบันอนุญาโตตุลาการ หรือเสนอข้อพิพาทนั้นต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการที่ตนตกลงใช้บริการและทำการตั้งอนุญาโตตุลาการตามกฎหมายข้อบังคับการอนุญาโตตุลาการของสถาบันนั้นๆ แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการที่คู่กรณีดำเนินการเอง และส่วนที่ไม่มีข้อบังคับวางหลักเกณฑ์ไว้ในกรณีการใช้บริการอนุญาโตตุลาการของสถาบันนั้นตกอยู่ภายใต้บังคับของ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545

หลังจากนั้นเมื่ออนุญาโตตุลาการได้รับการแต่งตั้งแล้ว ก็จะทำการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทที่คู่กรณีเสนอพยานหลักฐานต่อตน จากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายซึ่งอาจเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานอื่นๆ โดยใช้วิธีพิจารณาตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่คู่กรณีได้ตกลงกันไว้ หรือตามที่อนุญาโตตุลาการเห็นสมควร หากคู่กรณีมิได้กำหนดรายละเอียดไว้ หรือต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับที่เกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการของสถาบันที่เกี่ยวข้องหากเป็นการอนุญาโตตุลาการของสถาบันอนุญาโตตุลาการ

หลังจากอนุญาโตตุลาการพิจารณาข้อพิพาทเสร็จแล้วก็ต้องทำคำชี้ขาด และเมื่อทำคำชี้ขาด ซึ่งก็คือ คำสั่งให้คู่กรณีฝ่ายใดปฏิบัติอย่างไรแล้ว ก็เป็นอันเสร็จสิ้นกระบวนการอนุญาโตตุลาการ นอกศาลและคู่กรณีต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดนั้น เพราะการที่ตกลงกันทำสัญญาอนุญาโตตุลาการ ก็ต้องผูกพันที่จะปฏิบัติตามคำชี้ขาดซึ่งเป็นผลของสัญญาดังกล่าวนั้น แต่ถ้าคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ไม่ยอมปฏิบัติตามคำชี้ขาดและคู่กรณีอีกฝ่ายยังประสงค์ที่จะให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดนั้น คู่กรณี ฝ่ายนั้นก็ต้องขอให้องค์กรของรัฐที่กฎหมายบัญญัติให้บังคับตามคำชี้ขาดเช่นศาลสามารถบังคับ ตามคำชี้ขาดให้ได้

2) การอนุญาโตตุลาการในศาล

คู่กรณีอาจตกลงกันให้เสนอข้อพิพาทของตนที่เป็นคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดโดยความเห็นชอบของศาลได้ ซึ่งเรียกว่าการอนุญาโตตุลาการในศาล

การอนุญาโตตุลาการในศาลนั้นมีอยู่ในกฎหมายของบางประเทศเท่านั้น เช่น ไทยและ ในบางมลรัฐ (ประมาณกว่ายี่สิบมลรัฐ)⁶⁶ และบางเขตอำนาจของศาลสหรัฐอเมริกา (Federal state) (ประมาณ 26 แห่งของศาลแขวงสหรัฐ)⁶⁷ ในประเทศสหรัฐอเมริกา และอินเดียในอดีต

การเกิดของอนุญาโตตุลาการชนิดนี้มีความแตกต่างกันไปตามกฎหมายของแต่ละ ประเทศ กล่าวคือ ประเทศไทยซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 210-220 และ 222 แห่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จะเกิดขึ้นเมื่อคู่กรณีตกลงกันให้เสนอข้อพิพาทซึ่งเป็นคดีอยู่ใน ระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น โดยอาจเป็นประเด็นหนึ่งประเด็นใดในคดี หรือหลายประเด็นของคดี หรือทุกประเด็นในคดีต่อการอนุญาโตตุลาการ โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลและเมื่อศาลเห็นว่า ไม่ขัดต่อกฎหมายและกฎเกณฑ์อื่นๆ ที่กฎหมายกำหนดก็จะอนุญาตตามคำขอนั้น ส่วนในประเทศ อินเดียในอดีตนั้นอาจมีการอนุญาโตตุลาการสำหรับข้อพิพาทที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลก็ได้ หากคดียังไม่ถึงที่สุด โดยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเพียงฝ่ายเดียวยื่นคำร้องขอต่อศาลหรือคู่กรณีทั้งสอง ร่วมกันดำเนินการ เพื่อขอให้ใช้การอนุญาโตตุลาการตามกฎเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด⁶⁸ แต่ในบางรัฐ ของประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น เพนซิลวาเนียนั้นกฎหมายบังคับให้ศาลชั้นต้นที่มีคดีอยู่ในระหว่าง

⁶⁶ Susan M. Leeson and Bryan M. Johnston. (1988). *Ending It: Dispute Resolution in America*. pp. 77-85.

⁶⁷ The Alliance for Education in Dispute Resolution, "What is Court-Annexed Arbitration?" Retrieved August 25, 2012, from <<http://www.ilr.cornell.edu/alliance/Arbitration%20%Court-annexed.htm-11k>, 3 February 2003.

⁶⁸ N.D.Basu, N.D. Basu's. (1977). *The America Act 1940 Seventh Edition by Sudhir Kumar Bose*. p. 548.

พิจารณาซึ่งมีทุนทรัพย์ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น เคยกำหนดตั้งแต่ 2,000 เหรียญลงมา เสนอข้อพิพาทที่เป็นคดีอยู่นั้นต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อให้พิจารณาชี้ขาด⁶⁹ แต่ต่อมาในแต่ละรัฐก็ได้มีการแก้ไขจำนวนเงินให้สูงขึ้น โดยอาจแตกต่างกันไปบ้างตั้งแต่ 50,000-150,000 เหรียญ และคดีเหล่านั้นต้องไม่ใช่ข้อพิพาทที่เกี่ยวกับสหรัฐ (Federal) หรือเกี่ยวข้องกับสิทธิของพลเมือง⁷⁰

เมื่อศาลอนุญาโตตุลาการให้คู่กรณีดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการแล้วก็จะให้คู่กรณีตั้งอนุญาโตตุลาการ โดยการตกลงกันหรือตามคำแนะนำช่วยเหลือของศาล และหลังจากนั้นเมื่ออนุญาโตตุลาการรับหน้าที่แล้วก็จะทำการพิจารณาข้อพิพาทตามพยานหลักฐานต่างๆ ที่คู่กรณีเสนอต่อตนและตามหลักเกณฑ์ที่คู่กรณีกำหนดและภายใต้ความช่วยเหลือจากศาล

หลังจากที่อนุญาโตตุลาการทำการพิจารณาข้อพิพาทเสร็จแล้วก็ต้องทำคำชี้ขาด แต่ผลของคำชี้ขาดจะมีผลผูกพันคู่กรณีหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทยนั้นอนุญาโตตุลาการต้องเสนอคำชี้ขาดต่อศาลเพื่อให้ศาลพิพากษาตามคำชี้ขาดนั้น ส่วนในสหรัฐอเมริกาคำชี้ขาดไม่มีผลผูกพันคู่กรณีเว้นแต่คู่กรณียอมผูกพันตามคำชี้ขาดซึ่งศาลก็จะพิพากษาตามคำชี้ขาดนั้น แต่ถ้าคู่กรณีคัดค้านคำชี้ขาด คำชี้ขาดนั้นจะไม่มีผลบังคับและคู่กรณีที่เป็นคู่ความนั้นมีสิทธิขอให้ศาลดำเนินการระบวนพิจารณาในศาลต่อไป และในบางเขตถ้าคู่กรณีไม่ดำเนินการคัดค้านคำชี้ขาด เช่น 30 วัน นับแต่วันที่รับคำชี้ขาดและไม่ได้ขอให้ดำเนินการระบวนพิจารณาในศาลต่อไปคำชี้ขาดนั้นจะถูกส่งไปยังศาลเพื่อให้พิพากษาและกลายเป็นคำพิพากษาต่อไป แต่ถ้ามีการคัดค้านคู่กรณีทั้งสองฝ่ายต้องไปปรากฏตัวในศาลเพื่อให้ศาลทำการพิจารณาคดีต่อไป⁷¹

การอนุญาโตตุลาการในศาลนี้จะมีความสะดวกมาก เนื่องจากศาลดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษ และจะไม่เกิดปัญหาใดๆ แต่ในทางปฏิบัติโดยเฉพาะประเทศไทยไม่ได้รับความนิยมนำใช้กัน เนื่องจากเมื่อมีคดีขึ้นสู่ศาลแล้ว คู่ความมักไม่ต้องการให้บุคคลอื่นมาช่วยชี้ขาดให้ แต่ต้องการให้ศาลตัดสินคดีนั้นเพราะคู่กรณีพิพาทที่เลือกใช้การฟ้องคดีต่อศาลก็เพราะมั่นใจว่าศาลจะช่วยระงับข้อพิพาทได้ดีกว่าวิธีการอื่นๆ และแนวโน้มของการอนุญาโตตุลาการชนิดนี้ในบางประเทศอาจลดบทบาทลง เช่น ในอินเดียปัจจุบันก็ได้มีการยกเลิกไปแล้วโดยกฎหมายอนุญาโตตุลาการและการไกล่เกลี่ย ค.ศ. 1995⁷²

⁶⁹ Martin Domke. (1968). *The Law and Practice of Commerical Arbitration*. pp. 7-8

⁷⁰ Lisa Berntein. (1993, June). "Understanding the Limits of Court-Connected ADR: A Critique of Federal Court-Annexed Arbitration Program" 141(6) *University of Pennsylvania Law Review*, 2169, 2177-2178.

⁷¹ <http://www.id.uscourts.gov/arb-rule.htm>, 3 February 2003.

⁷² India: the Arbitration and Conciliation Bill, 1995, 7 (4) *Word Trade and Arbitration Meterial* 215, 247, (July 1995).

2.6.4.2 ประเภทของการอนุญาโตตุลาการที่แบ่งตามบุคคลที่ดำเนินการระดับข้อพิพาท ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินการโดยคู่กรณีเองหรือโดยการให้บริการของสถาบันอนุญาโตตุลาการก็ได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การอนุญาโตตุลาการที่คู่กรณีดำเนินการเอง (Ad Hoc Arbitration)

การอนุญาโตตุลาการที่คู่กรณีดำเนินการเอง หรือเรียกว่า การอนุญาโตตุลาการที่ไม่ใช่สถาบัน หรือการอนุญาโตตุลาการเฉพาะกิจ (Ad Hoc Arbitration) เกิดขึ้นเนื่องจากมีนักธุรกิจจำนวนมากในบางครั้งเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นเกรงว่าสถาบันอนุญาโตตุลาการที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นสถาบันประเภทใดอาจมีความโน้มเอียงไปในแนวความคิดของผู้บริหาร ผู้ก่อตั้งสถาบัน หรือพบว่า กฎเกณฑ์ของสถาบันอนุญาโตตุลาการต่างๆ ไม่ตรงกับความต้องการของตน⁷³ การอนุญาโตตุลาการในรูปแบบนี้ส่วนใหญ่จะดำเนินการเพราะมีความเชื่อถือและศรัทธาต่อบุคคลที่จะตั้งเป็นอนุญาโตตุลาการ การระดับข้อพิพาทตามรูปแบบนี้คู่กรณีพิพาทจะเป็นผู้กำหนดขั้นตอนและรายละเอียดต่างๆ ในกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการทั้งหมดไว้ในข้อตกลงอนุญาโตตุลาการไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ สถานที่พิจารณาคดี หรือวิธีดำเนินการกระบวนการพิจารณาหรือภาษาที่ใช้ และให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทของตนโดยไม่ใช้บริการอนุญาโตตุลาการของสถาบันใดๆ การอนุญาโตตุลาการในรูปแบบนี้จะไม่มีข้อบังคับ (Rules) ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการเหมือนดังเช่นอนุญาโตตุลาการที่ใช้สถาบัน ซึ่งคู่กรณีจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์กันเอง หรืออาจตกลงกันใช้ UNCITRAL Arbitration Rules ก็ได้

การอนุญาโตตุลาการประเภทนี้เหมาะสำหรับคู่กรณีพิพาทที่เต็มใจที่จะใช้วิธีการระดับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ และเป็นบุคคลที่รักษาคำมั่นสัญญาระหว่างกันและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เพราะถ้าคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ยอมให้ความร่วมมือแล้ว อาจทำให้การอนุญาโตตุลาการนั้นต้องล้มเลิกกลางคันได้ โดยเฉพาะในประเทศต่างๆ ที่มีกฎหมายอนุญาโตตุลาการไม่สมบูรณ์⁷⁴ การอนุญาโตตุลาการประเภทนี้จะต้องมีการกำหนดรายละเอียดต่างๆ ของการอนุญาโตตุลาการ และทางแก้ไขให้ครบถ้วนจึงจะทำให้การอนุญาโตตุลาการสามารถดำเนินต่อไปได้จนเสร็จสิ้น เช่น การตกลงกันกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการระดับข้อพิพาททั้งหมด ตั้งแต่การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ และทางแก้ไขหากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยอมแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ ตลอดจนกำหนดถึงกฎหมายที่จะใช้บังคับ วิธีสืบพยาน วิธีการชี้ขาดข้อพิพาทรูปแบบของคำชี้ขาด หรือหากคู่กรณีไม่อาจจะบรรยายรายละเอียดทั้งหมดได้ ก็อาจกำหนดให้ใช้ข้อบังคับของสถาบันหนึ่งมาใช้บังคับการอนุญาโตตุลาการที่คู่กรณีดำเนินการเองนี้ก็ได้

⁷³ อนันต์ จันทโรภากร. เล่มเดิม. หน้า 31.

⁷⁴ เสาวนีย์ อัสวโรจน์ ข (2530). การอนุญาโตตุลาการทางธุรกิจระหว่างประเทศ. หน้า 17.

เมื่อคู่กรณีตั้งอนุญาโตตุลาการแล้ว อนุญาโตตุลาการที่ได้รับการแต่งตั้งนั้น ก็จะพิจารณาข้อพิพาทตามพยานหลักฐานต่างๆ ที่คู่กรณีเสนอมา โดยปฏิบัติตามวิธีพิจารณาต่างๆ ที่คู่กรณีกำหนด หรือตามข้อบังคับที่คู่กรณีระบุ หรือตามดุลพินิจของตนโดยไม่ต้องไม่ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับกับการอนุญาโตตุลาการนั้น ในกรณีที่คู่กรณีมิได้ตกลงกันกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาไว้ หลังจากตั้งอนุญาโตตุลาการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทแล้ว ก็ต้องทำคำชี้ขาดโดยปฏิบัติตามกฎหมายที่ใช้บังคับกับการอนุญาโตตุลาการ ซึ่งคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการย่อมมีผลผูกพันให้คู่กรณีต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดนั้น⁷⁵

ข้อเสียของการอนุญาโตตุลาการในรูปแบบนี้ คือ การขาดบุคคลที่จะมาช่วยในการดำเนินงานด้านธุรกิจ ทำให้คู่กรณีหรืออนุญาโตตุลาการจะต้องทำงานธุรกิจต่างๆ เอง เพื่อจะทำให้กระบวนการอนุญาโตตุลาการสามารถดำเนินไปได้ เช่น การนัดเวลาและสถานที่เพื่อการพิจารณาคดี

การจัดหาที่พักระหว่างการพิจารณาคดี การติดต่อส่งเอกสาร และกำหนดการต่างๆ นอกจากนี้ยังพบว่าสัญญาหรือข้อตกลงที่ทำขึ้นเองของคู่กรณีมีข้อบกพร่องและไม่รัดกุมเพียงพอ เพราะคู่กรณีขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในชั้นพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ นอกจากความไม่รัดกุมของสัญญาอนุญาโตตุลาการแล้ว ยังเกิดปัญหาความไม่แน่นอนของรายละเอียดต่างๆ ที่คู่กรณีตกลงกันไว้เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการว่าศาลจะบังคับให้ได้หรือไม่เพียงใด หากมีการขอให้ศาลบังคับตามสัญญาอนุญาโตตุลาการหรือบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ด้วยเหตุของความไม่รัดกุมของการอนุญาโตตุลาการในรูปแบบนี้ องค์การสหประชาชาติได้จัดทำกฎเกณฑ์ที่เรียกว่า ECAFE Rules และ UNCITRAL Rules of Arbitration ขึ้นมาเพื่อให้คู่กรณีที่ประสงค์จะทำการอนุญาโตตุลาการโดยไม่ใช้สถาบันนำไปใช้กับอนุญาโตตุลาการของตน และเพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการระงับข้อพิพาททางการค้าโดยอนุญาโตตุลาการให้ดำเนินการได้ด้วยความสะดวก⁷⁶

2) การอนุญาโตตุลาการที่ใช้สถาบัน (Institutional Arbitration)

อนุญาโตตุลาการประเภทนี้เกิดจากการที่คู่กรณีตกลงกันให้ใช้บริการอนุญาโตตุลาการของสถาบันใดสถาบันหนึ่งที่ให้บริการในการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการมีหน้าที่ดำเนินการให้บริการการอนุญาโตตุลาการในด้านการบริหารงาน มิได้เป็นผู้พิจารณาชี้ขาดข้อพิพาท กล่าวคือสถาบันแต่ละแห่งจะมีรายชื่อบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญทางด้านต่างๆ ที่จะทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการ (Arbitrator) เช่น ด้านกฎหมาย วิศวกรรม แพทย์ สถาปัตยกรรม อุตสาหกรรม และอื่นๆ ไว้ให้คู่สัญญาที่ประสงค์จะ

⁷⁵ แหล่งเดิม. หน้า 15.

⁷⁶ อนันต์ จันทโรภากร. เล่มเดิม. หน้า 31.

ใช้บริการสถาบันเลือกผู้ได้รับเลือกให้เป็นอนุญาโตตุลาการ (Arbitrator) จะเป็นผู้ทำหน้าที่พิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทโดยปฏิบัติตามข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการนั้นๆ⁷⁷

ในปัจจุบันสถาบันที่ให้บริการทางด้านอนุญาโตตุลาการมีมากมาย แต่ละสถาบันก็มีกฎเกณฑ์และข้อบังคับเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการของตนเอง ในการเลือกใช้บริการสถาบันอนุญาโตตุลาการจึงต้องพิจารณาถึง ความเหมาะสมเฉพาะเรื่อง สถาบันที่ให้บริการทางด้านอนุญาโตตุลาการอาจจะเป็นสถาบันอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างรัฐบาล องค์กรระหว่างประเทศ หรือธุรกิจเอกชนจากประเทศต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการระงับข้อพิพาททางธุรกิจระหว่างประเทศ หรือสถาบันอนุญาโตตุลาการภายในประเทศ โดยแต่ละประเทศจะมีสถาบันอนุญาโตตุลาการอย่างน้อยหนึ่งแห่งที่ให้บริการทางด้านการระงับข้อพิพาท อาจได้แก่หอการค้าของประเทศนั้นๆ หรือสมาคมการค้าภายในประเทศต่างๆ ซึ่งอาจเป็นสถาบันที่ก่อตั้งขึ้นโดยรัฐ และถือเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐ หรืออาจก่อตั้งโดยเอกชน เช่น ประเทศไทยขณะนี้ มีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องอนุญาโตตุลาการในลักษณะสถาบัน ซึ่งมีทั้งภาครัฐและเอกชนหลายแห่ง เช่น สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2533 ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินการระงับข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการและเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีอนุญาโตตุลาการ รวมทั้งสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสมาคมประกันวินาศภัย เป็นต้น⁷⁸

สถาบันอนุญาโตตุลาการทุกแห่งจะมีกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับเป็นของตนเองซึ่งส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกันในหลักการใหญ่ๆ ของการดำเนินการระงับข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการ ข้อบังคับดังกล่าวนี้แต่ละสถาบันอาจร่างขึ้นเอง หรือนำข้อบังคับการอนุญาโตตุลาการขององค์กรระหว่างประเทศที่ได้รับความนิยมมาบังคับใช้ เช่น ข้อบังคับอนุญาโตตุลาการเฉพาะกิจ (UNCITRAL Rules Arbitration) ข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการมีความสำคัญต่อการดำเนินการในการระงับข้อพิพาททางอนุญาโตตุลาการโดยใช้สถาบัน ทั้งนี้เพราะข้อบังคับดังกล่าวจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่คู่กรณีพิพาทที่ต้องการใช้บริการของสถาบัน เพราะข้อบังคับจะมีรายละเอียดที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ เช่น การเสนอข้อพิพาทต่อสถาบัน การส่งเอกสาร การตั้งอนุญาโตตุลาการ ทางแก้ในกรณีคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยอมตั้งอนุญาโตตุลาการ ข้อบังคับก็จะกำหนดวิธีการแต่งตั้งไว้ ข้อบังคับจะกำหนดรายละเอียดของกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ เช่น การกำหนดสถานที่ วันเวลาของการพิจารณา สิทธิของคู่กรณีในการพิจารณาอำนาจของอนุญาโตตุลาการ การพิจารณาโดยคู่ความฝ่ายหนึ่งขาดนัด

⁷⁷ เสาวนีย์ อัสวโรจน์ ก เล่มเดิม. หน้า 16.

⁷⁸ แหล่งเดิม. หน้า 35.

การทำคำชี้ขาด ระยะเวลาการทำคำชี้ขาด รูปแบบของคำชี้ขาด กฎหมายที่ใช้บังคับกับการพิจารณา และคำชี้ขาด ตลอดจนค่าธรรมเนียมของอนุญาโตตุลาการ แต่อย่างไรก็ตามบรรดากฎหมายหรือข้อบังคับของสถาบันต่างๆ นั้นไม่มีสถานะเป็นกฎหมาย เมื่อคู่กรณีตกลงให้ทำการอนุญาโตตุลาการภายใต้กฎหมายหรือข้อบังคับของสถาบันใด กฎเกณฑ์หรือข้อบังคับนั้นมีผลเพียงเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงของคู่กรณีเท่านั้น โดยปกติแล้วข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการภายในประเทศก็จะต้องอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายอนุญาโตตุลาการของประเทศนั้น

บทที่ 3

รูปแบบและวิธีการดำเนินการในการอนุญาโตตุลาการ ตามกฎหมายอนุญาโตตุลาการและข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการ ในประเทศไทยและต่างประเทศ

การระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative dispute resolution) แต่ละรูปแบบต่างก็มีลักษณะ หลักเกณฑ์ และความเหมาะสมต่อการนำไปปรับใช้กับข้อพิพาทแต่ละกรณีแตกต่างกันไป ดังนั้นการเลือกใช้วิธีการระงับข้อพิพาททางเลือก คู่พิพาทจึงจำเป็นต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพที่อาจมีข้อพิพาทได้หลายรูปแบบ บางกรณีก็เป็นข้อพิพาทที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนแต่บางกรณีก็เป็นปัญหาที่ยุ่งยากต่อการพิสูจน์และพิจารณาข้อเท็จจริง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการวินิจฉัยข้อพิพาทในวงการฟุตบอลอาชีพที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องการเหยียดสีผิว และการล้มบอล เป็นต้น โดยข้อพิพาทต่างๆ นี้เป็นปัญหาที่อยู่คู่กับทุกประเทศที่มีการจัดแข่งขันฟุตบอลอาชีพที่ต้องประสบเหมือนกันทั่วโลก โดยต่างกันที่ระดับของความรุนแรงและการบริหารจัดการต่อปัญหาดังกล่าวจะมากน้อยหรือมีประสิทธิภาพเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับการจัดการของผู้ที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศไป ส่วนประเทศไทยซึ่งถือว่าอยู่ในช่วงกำลังพัฒนาฟุตบอลอาชีพอยู่และยังไม่สามารถจัดการในข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในวงการฟุตบอลอาชีพได้โดยสมบูรณ์อย่างเป็นระบบตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงทำให้เกิดเป็นข้อพิพาทเป็นประจำตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือการเผยแพร่ข่าวสารในรูปแบบอื่นๆ เช่น ปัญหาที่สโมสรฟุตบอลค้างจ่ายค่าจ้างแก่นักฟุตบอลและเจ้าหน้าที่ของสโมสร ปัญหาการคัดค้านการใช้สนามแข่งขันฟุตบอลซึ่งเป็นสนามกีฬาของสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของวงการฟุตบอลอาชีพไทยที่กำลังอยู่ในช่วงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาถึงวิธีการระงับข้อพิพาทในฟุตบอลอาชีพของต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการระงับข้อพิพาท โดยอนุญาโตตุลาการซึ่งถือได้ว่าเป็นวิธีการระงับข้อพิพาทที่ได้รับการยอมรับจากสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) และอีกหลายประเทศที่มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพ ทั้งนี้เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบและปรับใช้กับการระงับข้อพิพาทในฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับนานาประเทศต่อไป

3.1 รูปแบบและวิธีพิจารณาข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการในประเทศไทย

การระงับข้อพิพาททางเลือกอื่นนอกจากการฟ้องคดีต่อศาลที่มีการใช้ของผู้ของประเทศไทยนั้นมีทั้งการเจรจาต่อรอง การไกล่เกลี่ยหรือประนอมข้อพิพาท และการอนุญาโตตุลาการล้วนแต่สามารถแบ่งเบาภาระหน้าที่การทำงานด้านตุลาการของศาล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ที่นับวันยิ่งเป็นปัญหาที่ไม่มีการจัดการอย่างบูรณาการทั้งระบบ ซึ่งวิธีการระงับข้อพิพาททางเลือกหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับในนานาประเทศที่มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลที่เป็นฟุตบอลอาชีพก็คือ การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ ซึ่งการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการนั้นสำหรับประเทศไทยก็ได้มีการใช้อยู่ เพียงแต่ผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการฟุตบอลอาชีพยังมีความรู้และเข้าใจไม่มากเท่าที่ควรจึงไม่เคยมีการใช้วิธีระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการสำหรับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพภายในประเทศไทยแม้แต่คดีเดียว อันมีรายละเอียดที่จะได้กล่าวดังต่อไปนี้

3.1.1 พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545

3.1.1.1 คำนิยามของอนุญาโตตุลาการ

อนุญาโตตุลาการ คือ บุคคลภายนอกคนเดียวหรือหลายคนที่ถูกพิพาทเลือกมาเพื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นคนกลางในการทำคำชี้ขาดข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ดังนั้นการอนุญาโตตุลาการจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือการเลือกผู้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการ โดยคู่พิพาทและตัวของอนุญาโตตุลาการเองต่างต้องตระหนักถึงเรื่องต่างๆ ดังนี้ เช่น ความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ความซื่อสัตย์สุจริตและความเป็นกลางของผู้ที่จะถูกเลือกให้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการ

3.1.1.2 คุณสมบัติของอนุญาโตตุลาการ

บุคคลที่จะเป็นอนุญาโตตุลาการนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำคำชี้ขาดของคู่พิพาทเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นแล้วหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งผลของคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการย่อมกระทบต่อสิทธิของคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายในการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ นอกจากนี้การอนุญาโตตุลาการจะประสบความสำเร็จหรือไม่ นอกจากจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของคู่พิพาทแล้วส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญยิ่งก็คือการดำเนินการหรือบทบาทของอนุญาโตตุลาการที่จะเป็นส่วนสำคัญอีกทางในการอนุญาโตตุลาการว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด อีกทั้ง พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 19 ได้บัญญัติไว้เพียงว่า “อนุญาโตตุลาการต้องมีความเป็นกลางและเป็นอิสระรวมทั้งต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการ” ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการกล่าวไว้อย่างกว้างจนเกินไปจนมีอาจทราบได้ว่าหากคู่พิพาทมิได้มีการกำหนดเรื่องคุณสมบัติของอนุญาโตตุลาการ

เอาไว้จะอย่างไรต่อไป ดังนั้นการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเรื่องคุณสมบัติของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งมีข้อควรพิจารณาดังนี้⁷⁹

1) ความสามารถ เนื่องจากกฎหมายไทยมิได้บัญญัติในเรื่องของความสามารถของผู้ที่จะเป็นอนุญาโตตุลาการไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นเรื่องความสามารถของอนุญาโตตุลาการจึงต้องถือตามหลักความสามารถที่เป็นขั้นพื้นฐานในการทำนิติกรรมหรือจัดการงาน อย่างเช่น การทำนิติกรรมทั่วไปของบุคคลธรรมดาในเรื่องความสามารถของบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ ไม่เป็นผู้บกพร่องในความสามารถ เช่น ไม่เป็นผู้เยาว์ คนวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ และไม่ถูกจำกัดในการจัดการงานของตนเองตามกฎหมายอื่น เช่น ไม่เป็นคนล้มละลาย

2) ความเชี่ยวชาญ แม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติในเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะแต่ก็พอจะอนุมานได้ว่าอนุญาโตตุลาการต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ตนจะพิจารณาทำคำชี้ขาดเพราะความเชี่ยวชาญจะเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การอนุญาโตตุลาการเป็นไปอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

3) ความเป็นกลางและเป็นธรรม เนื่องจากการทำหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการเป็นการชี้ขาดข้อพิพาท ดังนั้นอนุญาโตตุลาการจึงไม่มีอะไรที่แตกต่างจากการดำเนินการที่คล้ายศาลมากที่สุด จึงอาจเปรียบเทียบได้ว่าการทำหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการต้องทำหน้าที่เยี่ยงผู้พิพากษา ซึ่งส่วนที่เหมือนกันของการทำหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการและผู้พิพากษาก็คือการวางตัวเป็นกลางในการชี้ขาดหรือตัดสินข้อพิพาท หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติอยู่ในมาตรา 19 วรรคแรก ซึ่งมีความใจความว่า “อนุญาโตตุลาการต้องมีความเป็นกลางและเป็นอิสระ” คำว่าเป็นกลาง (Neutrality) ของมาตราดังกล่าวจึงน่าจะเป็นการทำหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาไม่เข้าข้างคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทของคู่กรณีเท่านั้น ส่วนคำว่าเป็นอิสระ (Independence) ในมาตราดังกล่าวก็มิได้ให้คำจำกัดความที่ชัดเจน ซึ่งทำให้ดูว่าเป็นถ้อยคำที่มีความหมายที่กว้างเกินไป แต่ก็พออนุมานได้ว่าเป็น การเป็นอิสระจากคู่ความทั้งสองฝ่ายไม่ว่าจะเป็นการผูกพันโดยสายโลหิตหรือโดยหน้าที่การงาน เช่น การเป็นนายจ้างลูกจ้าง การเป็นผู้บังคับบัญชาหรืออยู่ใต้บังคับบัญชา เจ้าหนี้ลูกหนี้ เป็นต้น นอกจากนี้ต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนิติสัมพันธ์ที่คู่พิพาทมีต่อกัน หรือไม่เกี่ยวข้อง กับเหตุการณ์ที่พิพาทที่เกิดขึ้นอีกทั้งไม่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาท

⁷⁹ เสาวนีย์ อัสวโรจน์ ก เล่มเดิม. หน้า 104.

3.1.1.3 จำนวนอนุญาโตตุลาการ

จำนวนอนุญาโตตุลาการต้องเป็นจำนวนเลขคู่⁸⁰ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหากจำนวนอนุญาโตตุลาการเป็นจำนวนเลขคู่ก็อาจเกิดปัญหาได้เมื่อถึงขั้นตอนที่ต้องทำคำชี้ขาดที่บางกรณีที่เสียงเท่ากันจนมีอาจหาเสียงข้างมากได้ เพราะในการทำคำชี้ขาดนั้นต้องชี้ขาดไปตามมติเสียงข้างมากของคณะอนุญาโตตุลาการในกรณีที่มีอนุญาโตตุลาการหลายคน แต่ถ้าคู่สัญญาไม่ได้ตกลงกันเรื่องจำนวนอนุญาโตตุลาการก็ให้มีอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว ตาม พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 17 วรรคสาม

3.1.1.4 การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ

การแต่งตั้งบุคคลใดให้เข้ามาทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาดังนี้

1) ผู้ตั้งอนุญาโตตุลาการ โดยหลักแล้วการตั้งอนุญาโตตุลาการเป็นสิทธิของคู่พิพาท แต่ฝ่ายที่จะแต่งตั้งบุคคลใดให้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการว่ามีการเขียนไว้เป็นอย่างไร ในกรณีที่ไม่มี การตั้งอนุญาโตตุลาการศาลจะเป็นผู้ช่วยเหลือในการตั้งอนุญาโตตุลาการให้ถ้าคู่กรณีมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

2) กำหนดเวลาในการตั้งอนุญาโตตุลาการ ตามกฎหมายอนุญาโตตุลาการปัจจุบันมิได้บัญญัติเรื่องกำหนดเวลาในการตั้งอนุญาโตตุลาการไว้ เพียงแต่การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการหากไม่สามารถตกลงกันได้ก็จะให้ศาลเป็นผู้ตั้งแทนคู่พิพาท ตามความในมาตรา 18 แห่ง พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 ซึ่งแตกต่างจากมาตรา 12 พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 ฉบับเก่า ที่กำหนดให้คู่กรณีดำเนินการตั้งอนุญาโตตุลาการภายในเวลาอันสมควร ซึ่งเวลาอันสมควรที่บัญญัตินั้นก็ไม่สามารถได้ว่าเวลาใดจึงจะเป็นเวลาอันสมควร จึงถือได้ว่าเป็นประโยชน์มากนัก แต่ก็ยังเป็นการดีที่ได้มีการกล่าวเรื่องกำหนดของการตั้งอนุญาโตตุลาการเอาไว้

3) วิธีการตั้งอนุญาโตตุลาการ กฎหมายปัจจุบันไม่ได้กำหนดรูปแบบของการตั้งอนุญาโตตุลาการเอาไว้อย่างชัดเจน ซึ่งต่างจาก พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 ที่บัญญัติให้ต้องทำเป็นหนังสือ ลงวัน เดือน ปี และลงลายมือชื่อของผู้ตั้ง ซึ่งก็ควรทำหลักฐานดังกล่าวไว้เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจปรากฏขึ้นว่าได้มีการตั้งอนุญาโตตุลาการหรือไม่ ในประเด็นนี้จึงถือได้ว่าเป็นช่องว่างที่มีอยู่ของ พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 นี้

⁸⁰ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 17 วรรคแรก.

3.1.1.5 ผลของการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ

เมื่อมีการแต่งตั้งบุคคลใดเป็นอนุญาโตตุลาการโดยที่บุคคลนั้นยินยอมแล้ว บุคคลนั้นก็ต้องทำหน้าที่ในฐานะอนุญาโตตุลาการ คือพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทให้เสร็จสิ้น

ในการที่คู่กรณีพิพาทได้แต่งตั้งอนุญาโตตุลาการขึ้นมาแล้ว ต่อมาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายหรือสิ้นสภาพความเป็นนิติบุคคล ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ อันทำให้คู่กรณีดังกล่าวไม่สามารถจัดการงานของตนเองได้ แต่เหตุดังกล่าวก็ไม่ทำให้การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการที่ได้ทำไว้โดยชอบแล้วต้องเสียไป⁸¹

3.1.1.6 หลักเกณฑ์ของสัญญาอนุญาโตตุลาการ

เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดรายละเอียดของสัญญาอนุญาโตตุลาการไว้ อย่างชัดเจนเท่าที่ควร พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติเรื่องของสัญญาอนุญาโตตุลาการไว้ในมาตรา 11 วรรคแรก ซึ่งก็ไม่ชัดเจนพอควร จึงอนุมานได้ว่าควรมีหลักเกณฑ์ที่เป็นเช่นเดียวกับสัญญาอื่นๆ โดยทั่วไป ซึ่งควรจะมีหลักการดังต่อไปนี้

1) คู่สัญญา คือบุคคลซึ่งเป็นผู้พิพาทที่จะมีการทำสัญญาอนุญาโตตุลาการนั้น อาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ หากคู่สัญญาเป็นนิติบุคคลก็จะต้องทำผ่านผู้แทนนิติบุคคล ส่วนกรณีที่คู่สัญญาเป็นบุคคลธรรมดาก็จะต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถสมบูรณ์ตามกฎหมาย กล่าวคือ บรรลุนิติภาวะแล้ว ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ และไม่ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขอื่นใด เช่น การอยู่ในฐานะความเป็นผู้เยาว์⁸² คนวิกลจริต⁸³ บุคคลซึ่งมีคู่สมรสที่ได้ทำสัญญาอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทที่เกี่ยวกับสินสมรส⁸⁴ ตัวแทน⁸⁵ หรือลูกหนี้ในคดีล้มละลาย⁸⁶

2) ความตกลงให้มีสัญญาอนุญาโตตุลาการ เนื่องจากการอนุญาโตตุลาการนั้น เป็นการระงับข้อพิพาทที่ต้องเกิดจากการทำสัญญาเป็นหลัก จึงต้องมีความตกลงกันระหว่างคู่สัญญา (คู่กรณีพิพาท) ที่จะต้องมีทั้งคำเสนอและคำสนองที่ต้องตรงกันในการที่จะให้อนุญาโตตุลาการเป็นผู้ชี้ขาดในข้อพิพาททั้งหมดหรือบางส่วนทั้งที่เกิดขึ้นแล้วหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งการทำสัญญาอนุญาโตตุลาการดังกล่าวนั้นก็มิใช่ข้อควรพิจารณา เช่น 1) การแสดงเจตนาต้องเป็นไปด้วยใจสมัคร

⁸¹ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 12.

⁸² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 19.

⁸³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 30.

⁸⁴ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 1746 (7).

⁸⁵ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 801 (6).

⁸⁶ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483, มาตรา 22 และ 25.

เช่นเดียวกับการทำสัญญาอื่นๆ ตามมาตรา 149 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ ต้องไม่แสดงเจตนาเพราะความสำคัญผิดทั้งที่เป็นสาระสำคัญหรือคุณสมบัติของตัวบุคคล คู่สัญญา ต้องไม่ถูกหลอกลวง หรือถูกกลั่นแกล้ง ตามหลักกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ 2) ต้องไม่มีเหตุแทรกแซงอื่นที่อาจทำให้สัญญานั้นใช้บังคับไม่ได้ กล่าวคือการทำสัญญาอนุญาโตตุลาการนั้นจะต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

3) หลักฐานของสัญญาอนุญาโตตุลาการ เป็นสิ่งที่ พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 ให้ความสำคัญอีกหนึ่งเรื่อง ทั้งนี้เนื่องจากการเกิดสัญญาอนุญาโตตุลาการจะเกิดขึ้นโดยการทำสัญญาของคู่พิพาทเท่านั้น แต่ผลที่ตามมาคือในกรณีที่ไม่มีการปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ คู่กรณีอีกฝ่ายจึงจำต้องบังคับตามสัญญานั้น ซึ่งต้องใช้เป็นหลักฐานสำคัญในการขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดนั้น จึงต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือที่มีข้อความระบุไว้ว่าคู่กรณีได้ตกลงกันให้มีการอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทของตน ดังที่ได้บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ มาตรา 11 วรรคสอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติของมาตราดังกล่าวมิได้กล่าวถึงแบบของสัญญาว่าจะต้องมีรูปแบบอย่างไร แต่ต้องการสาระสำคัญเพียงแค่ว่าคู่พิพาทว่าได้ตกลงกันให้ระงับข้อพิพาทด้วยวิธีอนุญาโตตุลาการ และได้มีหลักฐานเป็นหนังสือพร้อมทั้งมีการลงลายมือชื่อของคู่สัญญาเท่านั้น ถ้าไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือก็มิได้ทำให้สัญญาอนุญาโตตุลาการดังกล่าวเป็นโมฆะเพราะไม่ใช่แบบเพียงแต่บังคับกันไม่ได้ตามกฎหมายแต่อย่างไรก็ตามสัญญาอนุญาโตตุลาการก็ยังคงสมบูรณ์อยู่ถ้าคู่กรณีปฏิบัติตามสัญญา

นอกจากเรื่องการทำสัญญาอนุญาโตตุลาการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นก็ยังมีเรื่องอื่นที่ควรให้ความสนใจในการทำสัญญาอนุญาโตตุลาการก็คือ ปัญหาว่าข้อพิพาทเรื่องใดบ้างที่สามารถอนุญาโตตุลาการได้ ซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้ ตามมาตรา 15 แห่ง พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้แล้วโดยให้สัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชนไม่ว่าเป็นสัญญาทางปกครองหรือไม่ก็ตาม คู่สัญญาก็อาจตกลงให้ใช้วิธีอนุญาโตตุลาการได้ จึงกล่าวได้ว่าในข้อพิพาทที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์หรือข้อพิพาททางปกครอง รวมทั้งข้อพิพาทอื่นใด ที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนก็สามารถตกลงให้ระงับข้อพิพาทนั้นโดยการอนุญาโตตุลาการได้ ทั้งนี้แม้ภายหลังจากที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคลก็มิทำให้ความสมบูรณ์ของสัญญาอนุญาโตตุลาการที่ได้ทำไปโดยสมบูรณ์นั้นต้องเสียไป ตามความในบทบัญญัติมาตรา 12 และหากมีการโอนสิทธิเรียกร้องใดๆ สิทธิใน ข้อเรียกร้องหรือความรับผิดชอบนั้นย่อมผูกพันผู้รับโอนไปด้วย ตามความในบทบัญญัติมาตรา 13 แห่ง พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545

3.1.1.7 วิธีพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ

ในการดำเนินการพิจารณาข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการของประเทศไทย อาจแบ่งได้ 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ การเริ่มต้นของการอนุญาโตตุลาการและการดำเนินกระบวนการพิจารณา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การเริ่มต้นของการอนุญาโตตุลาการ

พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติเรื่องการเริ่มต้นการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการไว้เพื่อขจัดปัญหาว่าเมื่อใดจึงจะถือว่าเป็นการเริ่มต้นดำเนินการอนุญาโตตุลาการ อันเป็นเรื่องสำคัญเพราะมีความเกี่ยวเนื่องกับการใช้สิทธิเรียกร้องและมีผลต่อการระงับข้อพิพาทของอายุความในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลและต่อมาในชั้นพิจารณาของศาลคู่พิพาทได้ร้องขอให้ศาลจำหน่ายคดีของคู่พิพาทเพื่อที่จะขอใช้สิทธิระงับข้อพิพาทนั้น โดยวิธีอนุญาโตตุลาการ โดยการเริ่มต้นของการอนุญาโตตุลาการได้บัญญัติไว้ในมาตรา 27 ดังนี้

มาตรา 27

“ในการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการให้ถือว่ามี การมอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาตามมาตรา 193/14(4) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการจะเริ่มต้นในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) เมื่อคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งได้รับหนังสือจากคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งขอให้ระงับข้อพิพาทนั้นโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ

(2) เมื่อคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งบอกกล่าวเป็นหนังสือแก่คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งให้ตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือให้ความเห็นชอบในการตั้งอนุญาโตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาทนั้น

(3) เมื่อคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีหนังสือแจ้งข้อพิพาทที่ประสงค์จะระงับต่อคณะอนุญาโตตุลาการในกรณีที่สัญญาอนุญาโตตุลาการกำหนดคณะอนุญาโตตุลาการไว้

(4) เมื่อคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสนอข้อพิพาทต่อหน่วยงานซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการตามที่ตกลงกันไว้”

การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแสดงความประสงค์จะทำการอนุญาโตตุลาการตามที่ได้ตกลงไว้ก่อนในสัญญาประจักษ์ จากรณีใดกรณีหนึ่งจากสี่กรณี คือเมื่อคู่กรณีฝ่ายหนึ่งส่งหนังสือถึงคู่พิพาทอีกฝ่ายแสดงความจำนงที่จะให้มีการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการตามสัญญาอนุญาโตตุลาการที่มีอยู่แล้ว และคู่กรณีฝ่ายหลังได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วก็ถือว่าได้เริ่มต้นการอนุญาโตตุลาการแล้ว หรือเมื่อคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งบอกกล่าวเป็นหนังสือให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งตั้งอนุญาโตตุลาการหรือให้ความเห็นชอบในการที่ตนตั้งอนุญาโตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาทตามสัญญาอนุญาโตตุลาการที่มีอยู่แล้ว หรือในกรณีที่มีการกำหนดคณะอนุญาโตตุลาการไว้แล้ว

และเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น คู่กรณีฝ่ายหนึ่งได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังคณะอนุญาโตตุลาการว่า ตนประสงค์จะเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ หรือเมื่อได้ใช้บริการอนุญาโตตุลาการของหน่วยงานที่ให้บริการดังกล่าวและเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น คู่กรณีฝ่ายหนึ่งได้เสนอข้อพิพาทต่อหน่วยงานดังกล่าวเพื่อใช้บริการอนุญาโตตุลาการ

2) หลักเกณฑ์ทั่วไปของกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ

การดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ของการอนุญาโตตุลาการย่อมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ก็เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของทุกฝ่ายคือการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นโดยเร็วที่สุดและยิ่งไปกว่านั้น คือความยุติธรรมและคำชี้ขาดที่เป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย ซึ่งสามารถให้อีกคู่กรณีทุกฝ่าย ได้นำเสนอพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เสนอต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อให้อนุญาโตตุลาการ ทราบถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้นำไปประกอบการพิจารณาและทำคำชี้ขาดต่อไป ในการ พิจารณาของอนุญาโตตุลาการโดยปกติจะเป็นการพิจารณาเป็นการลับ กล่าวคือ อนุญาตแต่บุคคลที่ เกี่ยวข้องเท่านั้นที่จะเข้าร่วมพิจารณาได้ เพราะเป็นไปตามหลักของอนุญาโตตุลาการที่ต้องการ รักษาความลับและชื่อเสียงของคู่พิพาท โดยการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการมีดังนี้

(1) หลักพื้นฐานของวิธีพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการมีหลักพื้นฐานหลายประการที่ใช้ ในวิธีพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเกิดจากกฎหมายอนุญาโตตุลาการ ข้อตกลงของคู่กรณีและ ธรรมเนียมปฏิบัติในการอนุญาโตตุลาการ อันมีรายละเอียดดังนี้

ก. การรับฟังพยานหลักฐานของคู่กรณีอย่างเท่าเทียมกัน คณะอนุญาโตตุลาการต้องรับ ฟังพยานหลักฐานของคู่กรณีก่อนที่จะชี้ขาดข้อพิพาท และในการรับฟังพยานหลักฐานนั้นต้อง ปฏิบัติต่อคู่กรณีทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน⁸⁷ ในการรับฟังพยานหลักฐาน คณะอนุญาโตตุลาการต้องม ีความเป็นกลางและต้องให้อีกคู่กรณีอย่างเท่าเทียมกัน โดยต้องไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการ ลำเอียง คือ จะให้อีกคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากกว่าอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ หากคณะอนุญาโตตุลาการ จะรับฟังพยานหลักฐานใดๆ ก็ต้องกระทำต่อหน้าคู่กรณีทุกฝ่าย ต้องให้ทุกฝ่ายรับรู้และให้มี ส่วนร่วมในการกระทำนั้นๆ เช่น ความถูกต้องหรือความมีอยู่จริงของพยานหลักฐานต่างๆ ที่นำเสนอ

ข. คู่กรณีสามารถตกลงกำหนดรายละเอียดในการพิจารณาได้ตามที่คู่กรณีตกลงกัน หากไม่ได้ตกลงกันก็ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่หากไม่มีความตกลงของคู่กรณีและ กฎหมายในเรื่องดังกล่าวก็มิได้บัญญัติไว้ก็ให้เป็นดุลพินิจของอนุญาโตตุลาการที่จะเป็นผู้กำหนด กระบวนการพิจารณาต่อไป สำหรับเรื่องการให้คู่กรณีสามารถตกลงกันในเรื่องต่างๆ ในการ อนุญาโตตุลาการได้นั้นจาก พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ ได้มีบทบัญญัติต่างๆ เช่น เรื่องสถานที่ในการ

⁸⁷ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 25 วรรคแรก.

อนุญาโตตุลาการ⁸⁸ ที่คู่กรณีสามารถเลือกสถานที่ได้ตามที่เห็นสมควรและเป็นการสะดวกแก่ทุกฝ่าย นอกจากนี้ยังมีเรื่องของภาษาที่ใช้ในการอนุญาโตตุลาการ โดยหากคู่กรณีใช้ภาษาที่ต่างกัน ก็จำเป็นต้องหาข้อตกลงร่วมกันระหว่างคู่พิพาทที่จะเลือกใช้ภาษา ถ้าไม่อาจหาข้อตกลงร่วมกันได้ ก็ให้อนุญาโตตุลาการเป็นผู้เลือกภาษาที่จะใช้ และอนุญาโตตุลาการอาจมีคำสั่งให้แนบคำแปลเอกสารที่คู่พิพาทอ้างเป็นพยานเป็นภาษาที่คู่พิพาทตกลงกันไว้หรือตามที่อนุญาโตตุลาการกำหนด⁸⁹ นอกจากนี้ก็อาจมีเรื่องต่างๆ ที่คู่กรณีสามารถตกลงกันได้ แต่ถ้าหาข้อตกลงร่วมกันไม่ได้ ก็เป็นไปได้ตามหลักทั่วไป คือการให้อนุญาโตตุลาการเป็นผู้กำหนด กล่าวคือการสืบพยานหรือการแถลงการณ์ ซึ่งอาจทำเป็นหนังสือหรืออาจทำด้วยวาจา⁹⁰ รวมถึงการยุติกระบวนการพิจารณาหากคู่กรณีฝ่ายเรียกร้อง ทั้งข้อเรียกร้องของตนหรือการพิจารณาโดยขาดนัด⁹¹ และหากคู่กรณีไม่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น คณะอนุญาโตตุลาการอาจตั้งผู้เชี่ยวชาญได้⁹²

3.1.1.8 บทบาทของศาลในกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ

เนื่องจากอนุญาโตตุลาการเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาท โดยเอกชน หรือสถาบันที่ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ บางเรื่องก็สามารถดำเนินการกันเองโดยคู่กรณีและอนุญาโตตุลาการได้เอง อย่างไรก็ตามก็มีบางเรื่องที่ต้องอนุญาโตตุลาการและคู่กรณีไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เพราะเอกชนไม่มีอำนาจบังคับให้บุคคลใดๆ กระทำการหรืองดเว้นกระทำการบางอย่างได้ เช่น การออกหมายเรียกพยานบุคคลเพื่อมาให้ปากคำพยาน หรือออกหมายเรียกเอกสารใดๆ เพื่อใช้ในการสืบพยานหลักฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียกเอกสารที่เป็นเอกสารสิทธิซึ่งออกโดยราชการ และเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการแสวงหาข้อมูลดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการได้เอง จึงจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรของรัฐ ซึ่งในกฎหมายภายในประเทศและในทางปฏิบัติของนานาชาติ ก็คือศาลที่จะให้ความช่วยเหลือในการอนุญาโตตุลาการรวมทั้งในกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ โดยจะให้ความช่วยเหลือเท่าที่จำเป็นและมีอำนาจแต่จะไม่เข้าไปก้าวก่ายกับการอนุญาโตตุลาการหากไม่มีความจำเป็น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

⁸⁸ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 26.

⁸⁹ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 28.

⁹⁰ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 30.

⁹¹ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 31.

⁹² พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 32.

1) ศาลที่มีเขตอำนาจ

คือ ศาลตามที่พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีเขตอำนาจในการช่วยเหลือคู่กรณีและคณะอนุญาโตตุลาการ ตั้งแต่ชั้นเริ่มต้นจนถึงชั้นการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 9 “ให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางหรือศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศภาคหรือศาลที่มีการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการอยู่ในเขตศาลหรือศาลที่คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลหรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทซึ่งได้เสนอต่ออนุญาโตตุลาการนั้นเป็นศาลที่มีเขตอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้”

ศาลที่มีเขตอำนาจในการช่วยเหลือในกระบวนการอนุญาโตตุลาการนั้นคือ ศาลใดศาลหนึ่งที่ระบุไว้ในมาตรา 9 ซึ่งคู่กรณีหรืออนุญาโตตุลาการแล้วแต่กรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดไว้สามารถขอให้ศาลช่วยเหลือตน

2) บทบาทของศาลในการให้ความช่วยเหลือในการอนุญาโตตุลาการ

ศาลมีบทบาทในเรื่องการให้ความช่วยเหลือในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การบังคับตามสัญญาอนุญาโตตุลาการ กล่าวคือ การบังคับตามสัญญาอนุญาโตตุลาการในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งที่ผิดสัญญาอนุญาโตตุลาการโดยนำข้อพิพาทไปฟ้องเป็นคดีต่อศาล ทั้งที่ยังมิได้เสนอข้อพิพาทนั้นต่ออนุญาโตตุลาการตามสัญญา คู่สัญญาฝ่ายที่ถูกฟ้องอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจไม่ช้ากว่าวันยื่นคำให้การให้มีคำสั่งจำหน่ายคดี เพื่อให้คู่สัญญาไปดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ⁹³

(2) การคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีทั้งก่อนหรือขณะอนุญาโตตุลาการ ในกรณีที่อยู่ในช่วงก่อนหรือระหว่างการอนุญาโตตุลาการอาจมีบุคคลใดกระทำการที่ทำให้คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดต้องได้รับความเสียหายหรือต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงได้ คู่กรณีฝ่ายนั้นก็มิสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลที่มีอำนาจเพื่อให้ใช้วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของตนทั้งก่อนหรือขณะที่ดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการได้⁹⁴

(3) การตั้งอนุญาโตตุลาการ ในกรณีที่คู่กรณีมีปัญหาในการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือประธานอนุญาโตตุลาการไม่ได้แต่งตั้งมาตั้งแต่เริ่มแรกหรือในภายหลัง คู่กรณีอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้ช่วยตั้งอนุญาโตตุลาการให้⁹⁵

(4) การขอให้ออกหมายเรียกพยานหรือมีคำสั่งให้ส่งเอกสารหรือวัตถุ⁹⁶

⁹³ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 14 .

⁹⁴ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 16.

⁹⁵ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 21.

3.1.1.9 คำชี้ขาดและการบังคับตามคำชี้ขาด

เมื่ออนุญาโตตุลาการทำการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทเสร็จแล้ว ก็ต้องปิดการพิจารณา โดยอาจให้แต่ละฝ่ายสรุปการอ้างพยานหลักฐานของแต่ละฝ่ายซึ่งคล้ายกับการแถลงปิดคดีในศาล หรือไม่ได้ก็ได้ หลังจากนั้นอนุญาโตตุลาการจะต้องทำคำชี้ขาด สำหรับหลักเกณฑ์ในการทำคำชี้ขาด และการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นมีรายละเอียดดังนี้

1) การทำคำชี้ขาดโดยเสียงข้างมาก กล่าวคือ ในการทำคำชี้ขาดนั้นมีลักษณะ เช่นเดียวกันกับการทำคำสั่งหรือคำวินิจฉัยอื่นๆ คือการที่ต้องถือตามมติเสียงข้างมาก⁹⁷ แต่ถ้าไม่สามารถหาเสียงข้างมากได้ เช่นการมีอนุญาโตตุลาการ 3 คน แต่เห็นกันคนละอย่าง ก็ให้ประธานอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ทำคำชี้ขาด เช่นเดียวกันกับการทำคำสั่งหรือคำวินิจฉัยอื่นๆ⁹⁸

2) กำหนดเวลาในการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 ไม่ได้กำหนดเวลาในการทำคำชี้ขาด ดังนั้น อนุญาโตตุลาการสามารถทำคำชี้ขาดให้เสร็จภายในเวลาที่เห็นสมควรตามความเหมาะสมแก่สถานการณ์ของแต่ละคดี เว้นแต่คู่กรณีตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

3) รูปแบบของคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ คือ ต้องทำเป็นหนังสือ⁹⁹ ระบุวันและสถานที่ในการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ¹⁰⁰ ต้องลงลายมือชื่อคณะอนุญาโตตุลาการ ถ้ามีอนุญาโตตุลาการจำนวนมากว่าหนึ่งคนต้องลงลายมือชื่ออนุญาโตตุลาการเสียงข้างมาก และเมื่ออนุญาโตตุลาการทำคำชี้ขาดเสร็จแล้ว ต้องส่งสำเนาคำชี้ขาดนั้นให้แก่คู่กรณีพิพาททุกฝ่าย¹⁰¹ ทั้งนี้ก็เพื่อให้คู่กรณีทุกฝ่ายได้ทราบผลของการวินิจฉัยอย่างเป็นทางการและที่สำคัญคือการใช้เป็นหลักฐานว่าคู่กรณีได้รับทราบผลของคำชี้ขาดแล้ว เพื่อให้คำชี้ขาดนั้นผูกพันคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง

4) ผลของคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

เมื่อมีการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเสร็จสิ้นลงแล้วและมีการส่งสำเนาคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไปให้แก่คู่กรณีแล้ว คำชี้ขาดนั้นย่อมผูกพันคู่กรณีที่เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งคำชี้ขาดมีผลต่างๆ ดังนี้

⁹⁶ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 33.

⁹⁷ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 35.

⁹⁸ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 35 วรรคแรก.

⁹⁹ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 37 วรรคแรก.

¹⁰⁰ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 37 วรรคสาม.

¹⁰¹ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 37 วรรคท้าย.

1) คำชี้ขาดนั้นถึงที่สุดและผูกพันคู่กรณี กล่าวคือ คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนั้น ย่อมถึงที่สุดอันเป็นการทำให้ข้อพิพาทนั้นสิ้นสุดลง จะทำการอุทธรณ์ฎีกาคำชี้ขาดนั้นต่อไปอีกไม่ได้ และมีผลผูกพันคู่กรณีต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดนั้น

2) คำชี้ขาดทำให้อนุญาโตตุลาการหมดหน้าที่¹⁰² และทำให้อนุญาโตตุลาการหมดอำนาจหน้าที่ไปด้วย (Functus officio) ซึ่งทำให้อนุญาโตตุลาการไม่สามารถดำเนินการใดๆ ในการพิจารณานั้นได้อีก โดยมีข้อยกเว้นบางประการเช่นการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยเช่นการแก้ไขหรือการดำเนินการให้คำชี้ขาดนั้นมีผลดีขึ้นได้

3.1.1.10 การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

ถึงแม้คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจะมีผลเป็นที่สุดและผูกพันคู่กรณีให้ต้องปฏิบัติตาม แต่ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดไม่ยอมปฏิบัติตามคำชี้ขาดนั้น คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะบังคับตามคำชี้ขาดนั้น โดยตนเองหรือให้อนุญาโตตุลาการบังคับอีกฝ่ายให้ทำตามคำชี้ขาดนั้นไม่ได้ เพราะอนุญาโตตุลาการหมดอำนาจไปแล้ว แต่อย่างไรก็ตามการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นเป็นเรื่องของอำนาจรัฐที่จะเข้ามาช่วยจัดการปัญหาเรื่องดังกล่าว ซึ่งมี 2 กรณีหลักๆ คือการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการตามกฎหมายไทย กับ การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการตามสนธิสัญญาหรือตามกฎหมายต่างประเทศ ดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 41

“ภายใต้บังคับมาตรา 42 มาตรา 43 และมาตรา 44 คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ว่าจะได้อำนาจขึ้นในประเทศใดให้ผูกพันคู่พิพาทและเมื่อได้มีการร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจย่อมบังคับได้ตามคำชี้ขาดนั้น

ในกรณีคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการกระทำขึ้นในต่างประเทศ ศาลที่มีเขตอำนาจจะมีคำพิพากษาบังคับตามคำชี้ขาดให้ต่อเมื่อเป็นคำชี้ขาดที่อยู่ในบังคับแห่งสนธิสัญญาอนุสัญญาหรือ ความตกลงระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี และให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่ประเทศไทยยอมตนเข้าผูกพันเท่านั้น” จากบทบัญญัตินี้จะเห็นได้ว่าประเทศไทยจะบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่กระทำขึ้นในต่างประเทศเฉพาะคำชี้ขาดที่อยู่ในบังคับแห่งสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับอนุญาโตตุลาการที่ประเทศไทยเป็นภาคีเท่านั้น นอกจากนั้นประเทศไทยจะบังคับตามคำชี้ขาดดังกล่าวภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศเท่าที่ประเทศไทยยอมตนผูกพันเท่านั้น

ส่วนกรณีที่เป็นการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการตามกฎหมายไทย คู่กรณีจะต้องดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 42 ที่วางหลักว่า

¹⁰² พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 38 วรรคแรก.

“เมื่อคู่พิพาทฝ่ายใดประสงค์จะให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ให้คู่พิพาท ฝ่ายนั้นยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในกำหนดเวลาสามปีนับแต่วันที่อาจบังคับตามคำชี้ขาดได้ เมื่อศาลได้รับคำร้องดังกล่าวให้รับทำการไต่สวนและมีคำพิพากษาโดยพลัน

ผู้ร้องขอบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการจะต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ มาแสดงต่อศาล

- (1) ต้นฉบับคำชี้ขาดหรือสำเนาที่รับรองถูกต้อง
- (2) ต้นฉบับสัญญาอนุญาโตตุลาการหรือสำเนาที่รับรองถูกต้อง
- (3) คำแปลเป็นภาษาไทยของคำชี้ขาดและสัญญาอนุญาโตตุลาการโดยมีผู้แปลซึ่งได้

สาบานตัวแล้วหรือปฏิญาณตนต่อหน้าศาลหรือต่อหน้าเจ้าพนักงานหรือบุคคลที่มีอำนาจในการรับคำสาบานหรือปฏิญาณหรือรับรองโดยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการรับรองคำแปลหรือผู้แทนทางการทูตหรือกงสุลไทยในประเทศที่มีการทำคำชี้ขาดหรือสัญญาอนุญาโตตุลาการนั้น” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวอาจกล่าวโดยรวมได้ดังนี้คือ ฝ่ายที่ชนะตามคำชี้ขาดไม่ว่าจะชนะเต็มตามที่ตนเรียกร้องหรือชนะแต่เพียงบางส่วน จึงจะถือว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจบังคับตามคำชี้ขาด อันถือเป็น ผู้ได้รับประโยชน์ตามคำชี้ขาดที่จำต้องใช้สิทธิที่ตนมีเพื่อรักษาสิทธินั้น อีกทั้งต้องยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ¹⁰³ ส่วนระยะเวลาของการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นคู่กรณีต้องยื่นคำร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดและต้องยื่นเอกสารต่างๆ ประกอบด้วย เช่น ต้นฉบับคำชี้ขาดหรือสำเนาที่รับรองความถูกต้อง หรือเอกสารใดๆ ที่เป็นภาษาต่างประเทศก็จะต้องมีการทำเอกสารคำแปลนั้นๆ ด้วย เพื่อให้ศาลทำการไต่สวนคำฟ้องที่คู่กรณีประสงค์ให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดนั้น

3.1.2 ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ

3.1.2.1 การใช้ข้อบังคับอนุญาโตตุลาการ

ให้ใช้ข้อบังคับอนุญาโตตุลาการแก่การอนุญาโตตุลาการซึ่งจัดการโดยสถาบัน เว้นแต่ คู่พิพาทจะตกลงเป็นอย่างอื่น โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการ¹⁰⁴ ซึ่งหมายความว่าข้อบังคับดังกล่าวนี้ให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ได้มีการเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรมนี้เท่านั้น ที่ถือว่าเป็นระเบียบข้อบังคับเฉพาะขององค์กร

¹⁰³ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, มาตรา 9.

¹⁰⁴ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 2.

3.1.2.2 การทำคำเสนอข้อพิพาทและคำคัดค้านหรือข้อเรียกร้องแย้ง

ในกรณีที่เป็นฝ่ายผู้เรียกร้องก็ต้องทำคำเสนอข้อพิพาท ส่งไปยังผู้ถูกร้อง โดยให้คู่พิพาทเสนอข้อพิพาทของตน (ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้เรียกร้อง”) โดยทำเป็นหนังสือประกอบด้วยรายละเอียดตามแบบที่กำหนดยื่นต่อผู้อำนวยการคำเสนอข้อพิพาทประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) คำขอให้ระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ
- 2) ชื่อและที่อยู่ของคู่พิพาท
- 3) ข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการหรือสัญญาอนุญาโตตุลาการ
- 4) สัญญาหรือนิติสัมพันธ์อันก่อให้เกิดหรือที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาท
- 5) ข้อเท็จจริงอันเป็นฐานแห่งข้อเรียกร้องและจำนวนเงินที่เรียกร้อง
- 6) ข้อเรียกร้องและคำขอ
- 7) กรณีที่ไม่ได้ตกลงกันไว้ก่อนให้ระบุจำนวนอนุญาโตตุลาการ

ให้ผู้เรียกร้องแนบสำเนาคำเสนอข้อพิพาทในจำนวนที่เพียงพอเพื่อส่งให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่ง (ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้คัดค้าน”) และคณะอนุญาโตตุลาการ¹⁰⁵ ซึ่งเป็นการแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 ที่ไม่ได้มีการกำหนดในเรื่องของคำคู่ความต่างๆ ว่าจะต้องประกอบไปด้วยรายละเอียดใดบ้าง และจากข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ในส่วนดังกล่าวนี้ก็ถือว่าเป็นการเพิ่มเติมช่องว่างดังกล่าวได้ในระดับหนึ่ง

ในกรณีที่เป็นฝ่ายผู้ถูกร้องหรือผู้คัดค้าน เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำเสนอข้อพิพาทแล้ว ก็จะต้องยื่นคำคัดค้านและข้อเรียกร้องแย้ง (ถ้ามี) ก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือมีรายละเอียดตามแบบที่สถาบันกำหนดพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอที่จะส่งให้แก่คณะอนุญาโตตุลาการและผู้เรียกร้องทั้งนี้ให้ยื่นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำเสนอข้อพิพาท¹⁰⁶ ซึ่งในการอนุญาโตตุลาการแล้วคำคัดค้านก็เปรียบได้กับ “คำให้การ” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรืออาญาอันเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติของประเทศไทย ส่วนข้อเรียกร้องแย้งก็เปรียบได้กับ “ฟ้องแย้ง” ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรืออาญาอันเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติของประเทศไทยเช่นกัน

¹⁰⁵ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 6.

¹⁰⁶ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 8.

3.1.2.3 ความสมบูรณ์ของการสื่อสารหรือแสดงเจตนาใดๆ ในการอนุญาตตุลาการ การส่งคำคู่ความหนังสือแจ้งความหรือเอกสารอื่นใดให้ถือว่ามิผลสมบูรณ์เมื่อได้ส่งให้แก่คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งผู้แทนหรือทนายความของฝ่ายนั้นหรือได้มีการส่งไปถึงภูมิลำเนาหรือสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้รับ หากไม่สามารถสืบหาภูมิลำเนาหรือสถานที่ประกอบธุรกิจที่แท้จริงได้ให้ส่งไปยังถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ประกอบธุรกิจที่ทราบครั้งสุดท้ายของบุคคลนั้น¹⁰⁷ แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีคำอธิบายให้เป็นที่เข้าใจว่าการติดต่อสื่อสารหรือการแสดงเจตนาใดๆ ในการอนุญาตตุลาการนั้น จะให้คู่พิพาทหรือสถาบันเป็นผู้ที่ดำเนินการเรื่องดังกล่าว

3.1.2.4 จำนวนและการตั้งอนุญาตตุลาการ

1) จำนวนของอนุญาตตุลาการตามข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรมนั้น ได้กำหนดไว้ให้มีอนุญาตตุลาการจำนวน 1 หรือ 3 คน¹⁰⁸ ซึ่งเป็นการกำหนดให้มีอนุญาตตุลาการที่เป็นจำนวนคู่ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกับเรื่องของจำนวนอนุญาตตุลาการตามพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. 2545 หมวด 2 มาตรา 17 ที่ได้กำหนดแนวทางในเรื่องจำนวนอนุญาตตุลาการอย่างเดียวกันทั้งนี้ก็เพื่อความสะดวกในการหามติเสียงข้างมากในการทำชี้ขาด

2) การตั้งอนุญาตตุลาการ ในกรณีที่กำหนดให้มีอนุญาตตุลาการจำนวน 1 คน ให้ดำเนินการดังนี้¹⁰⁹

(1) ให้คู่พิพาทแต่ละฝ่ายเสนอรายชื่ออนุญาตตุลาการจำนวน 3 รายชื่อไปยังสถาบัน

(2) เมื่อสถาบันได้รับรายชื่ออนุญาตตุลาการแล้วสถาบันอาจเสนอรายชื่ออนุญาตตุลาการอีก 3 รายชื่อแล้วส่งกลับไปให้คู่พิพาท

(3) ให้คู่พิพาทคัดเลือกรายชื่ออนุญาตตุลาการเรียงตามลำดับความพึงพอใจ ทั้ง 9 รายชื่อส่งกลับไปยังสถาบัน

(4) ให้สถาบันดำเนินการติดต่อบุคคลที่คู่พิพาทมีความพึงพอใจตรงกันสูงสุด เพื่อเป็นอนุญาตตุลาการ

¹⁰⁷ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาตตุลาการ สถาบันอนุญาตตุลาการ, ข้อ 3.

¹⁰⁸ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาตตุลาการ สถาบันอนุญาตตุลาการ, ข้อ 10.

¹⁰⁹ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาตตุลาการ สถาบันอนุญาตตุลาการ, ข้อ 11.

3) การตั้งอนุญาโตตุลาการ ในกรณีที่คู่พิพาทตกลงให้มีอนุญาโตตุลาการ จำนวน 3 คน ให้ดำเนินการดังนี้¹¹⁰

(1) ให้คู่พิพาทตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายละ 1 คน และให้อนุญาโตตุลาการดังกล่าวร่วม กันตั้งบุคคลภายนอกอีกคนหนึ่งเป็นประธานคณะอนุญาโตตุลาการ

(2) ให้นำข้อบังคับสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อ 11 มาใช้แก่การตั้งประธานคณะอนุญาโตตุลาการโดยอนุโลม

กรณีที่กำหนดให้อนุญาโตตุลาการมากกว่า 3 คน ก็ให้นำข้อบังคับสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อ 12 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

3.1.2.5 รูปแบบของการตั้งอนุญาโตตุลาการ¹¹¹

การตั้งอนุญาโตตุลาการต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของผู้ตั้งพร้อมทั้งระบุชื่อที่อยู่ สัญชาติ อาชีพและคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอนุญาโตตุลาการ

อนุญาโตตุลาการต้องให้ความยินยอมในการแต่งตั้งและให้อยู่ภายใต้ บังคับของประมวลจริยธรรมอนุญาโตตุลาการท้ายข้อบังคับนี้

3.1.2.6 การคัดค้านอนุญาโตตุลาการ

การคัดค้านให้ทำเป็นหนังสือแจ้งเหตุที่คัดค้าน โดยแจ้งชัดและยื่นต่อผู้อำนวยการภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับแจ้งชื่อและรายละเอียดของอนุญาโตตุลาการผู้นั้นหรือรู้ถึงข้อเท็จจริงแห่งการคัดค้าน แล้วแต่กรณี¹¹² ส่วนเหตุแห่งการคัดค้านนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นอิสระและเป็นกลางของอนุญาโตตุลาการผู้นั้น ดังปรากฏในบทบัญญัติที่มีอยู่ว่า “ข้อ 15 เมื่อได้รับการแต่งตั้งและตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ ให้อนุญาโตตุลาการเปิดเผยถึงข้อเท็จจริงอันอาจทำให้คู่พิพาทเกิดความสงสัยอันควรในความเป็นอิสระและความเป็นกลางของตนถ้าหากพึงมี” และ “ข้อ 16 (1) คู่พิพาทฝ่ายหนึ่งอาจคัดค้านอนุญาโตตุลาการซึ่งตั้งโดยคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งได้ หากมีความสงสัยอันควรในความเป็นอิสระและเป็นกลางของอนุญาโตตุลาการ” ส่วนการเสนอคำคัดค้านอนุญาโตตุลาการต่อผู้ใดนั้นแบ่งได้ 2 กรณี คือ 1) การเสนอคำคัดค้านให้คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้พิจารณาโดยการเสนอเรื่องจากผู้อำนวยการสถาบันอนุญาโตตุลาการหรือผู้อำนวยการสำนักกระบวนวิธีพิพาท ในกรณีที่คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งไม่เห็นด้วยกับการคัดค้าน หรือหากอนุญาโตตุลาการซึ่งถูกคัดค้านไม่ถอนตัวจากการเป็นอนุญาโตตุลาการ¹¹³ และ 2) การเสนอคำ

¹¹⁰ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 12.

¹¹¹ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 14.

¹¹² ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 16.

¹¹³ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 18 (1).

คัดค้านต่อศาล ในกรณีที่การคัดค้านอนุญาโตตุลาการไม่บรรลุผลหรือในกรณีที่มิอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียวโดยคู่พิพาทฝ่ายที่คัดค้านอาจยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยของคณะอนุญาโตตุลาการ¹¹⁴

3.1.2.7 กระบวนวิธีพิจารณาอนุญาโตตุลาการ

ในการดำเนินกระบวนพิจารณาของอนุญาโตตุลาการมีหลักพื้นฐานหลายประการที่ใช้ในวิธีพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเกิดจากกฎหมายอนุญาโตตุลาการ ข้อตกลงของคู่กรณีและธรรมเนียมปฏิบัติในการอนุญาโตตุลาการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ภาษาที่ใช้ในการพิจารณา เป็นเรื่องที่คู่พิพาทสามารถเลือกภาษาได้โดยอาศัยความตกลงของคู่พิพาทเป็นสำคัญ แต่ในเรื่องภาษาที่จะใช้นี้ ตามข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อ 20 บัญญัติไว้ว่า “กระบวนพิจารณาอนุญาโตตุลาการจะกำหนดเป็นภาษาใดก็ได้”

2) การสืบพยานเอกสารและพยานบุคคล หากเป็นกรณีนำสืบพยานเอกสารแต่ละฝ่ายจะต้องยื่นเสนอพยานเอกสารต่างๆ เพื่อสนับสนุนข้ออ้างข้อต่อสู้ของตนต่ออนุญาโตตุลาการตามวันเวลาที่อนุญาโตตุลาการกำหนด โดยที่อนุญาโตตุลาการมีอำนาจสั่งให้คู่พิพาทส่งเอกสารใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทให้ก็ได้¹¹⁵ ถ้าเป็นกรณีของการสืบพยานบุคคลรูปแบบการสืบพยานก็จะต่างไปจากการสืบพยานเอกสาร กล่าวคือ ในกรณีที่เป็นการสืบพยานบุคคลนั้นให้อนุญาโตตุลาการเป็นผู้ทำการสืบเอง อีกทั้งให้อนุญาโตตุลาการบันทึกคำพยาน โดยย่อเพื่ออ่านและให้พยานลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานแล้วเก็บรวบรวมไว้ในสำนวน¹¹⁶ และนอกจากนี้ในส่วนของการใช้พยานผู้เชี่ยวชาญก็สามารถให้นำสืบประเด็นพิพาทโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญให้เข้ามามีส่วนช่วยอนุญาโตตุลาการหรือคู่พิพาทในการให้ความเห็นแก่ประเด็นที่ต้องให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการให้แสดงข้อมูล ซึ่งอนุญาโตตุลาการนั้นจะให้ผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งทำรายงานความเห็นเสนอก็ได้ และเมื่อได้รับรายงานความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ให้สถาบันส่งสำเนาความเห็นให้อนุญาโตตุลาการและคู่พิพาททราบ คู่พิพาทอาจยื่นคำร้องขอซักถามผู้เชี่ยวชาญก็ได้ หากอนุญาโตตุลาการพิจารณาอนุญาตก็ให้นำวิธีการสืบพยานใน ข้อ 22 มาใช้บังคับโดยอนุโลม¹¹⁷

¹¹⁴ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 18 (2).

¹¹⁵ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 22 (1).

¹¹⁶ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 22 (2).

¹¹⁷ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 25.

3) รูปแบบของกระบวนการพิจารณาอนุญาตตุลาการ ถึงแม้ว่าการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาตตุลาการจะเป็นเรื่องที่ทำให้สิทธิแก่คู่พิพาทในการกำหนดรูปแบบและวิธีการต่างๆ ได้อย่างอิสระ ไม่เคร่งครัดอย่างเช่นการดำเนินการทางศาลและในส่วนของกระบวนการพิจารณาก็เช่นกัน คู่พิพาทสามารถกำหนดได้โดยคู่พิพาทเอง ซึ่งบทบัญญัติของสถาบันอนุญาตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อ 21 ได้กำหนดแนวทางในเรื่องกระบวนการพิจารณาอนุญาตตุลาการในกรณีที่คู่พิพาทไม่ได้ตกลงกันได้ โดยบัญญัติว่า “...ให้อนุญาตตุลาการมีอำนาจดำเนินกระบวนการใดๆ ตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงหลักความยุติธรรม และการให้คู่พิพาทมีโอกาสเสนอข้อเท็จจริงสนับสนุนข้อกล่าวอ้างข้อต่อสู้ของตนได้ตามควรแก่พฤติการณ์แห่งข้อพิพาทนั้น”

4) ภาระการพิสูจน์ก็ให้เป็นไปตามหลัก “ผู้ใดกล่าวอ้างผู้หนึ่งนำสืบ” เนื่องจากข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ข้อ 23 ที่ได้กำหนดเอาไว้ว่า “คู่พิพาทฝ่ายใดกล่าวอ้างข้ออ้างใด ให้ภาระการพิสูจน์ตกอยู่แก่คู่พิพาทฝ่ายที่กล่าวอ้าง” ซึ่งเป็นรูปแบบของวิธีพิจารณาแบบกล่าวหา เฉกเช่นกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศไทย

5) มาตรการรักษาความลับในการระงับข้อพิพาทของสถาบันอนุญาตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม ได้กำหนดไว้ให้การสืบพยานและกระบวนการให้กระทำเป็นการลับ¹¹⁸ และกำหนดไว้ว่าให้คู่พิพาทจะไม่อ้างอนุญาตตุลาการเป็นพยานในกระบวนการพิจารณาชั้นศาลเกี่ยวกับข้อพิพาทซึ่งเป็นข้อมูลแห่งกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาตตุลาการ¹¹⁹ โดยบทบัญญัตินี้ดังกล่าวนี้เป็นเรื่องที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันการนำข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่อาจรับกันในชั้นอนุญาตตุลาการไปเปิดเผยต่อบุคคลที่สาม

3.1.2.8 การทำคำชี้ขาด

1) การทำคำชี้ขาดโดยเสียงข้างมาก กล่าวคือ การทำคำชี้ขาดตามข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรมนั้นไม่แตกต่างไปจากพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. 2545 กล่าวคือให้คำชี้ขาดเป็นไปตามเสียงข้างมากของอนุญาตตุลาการ¹²⁰ เช่น ถ้ามีอนุญาตตุลาการ 3 คน ก็ต้องอาศัยมติของอนุญาตตุลาการอย่างน้อย 2 คน ในการชี้ขาดว่าจะให้ฝ่ายใดเป็นฝ่ายชนะ แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีได้มีบทบัญญัติในกรณีที่อนุญาตตุลาการต่างมีความเห็นไปคนละทางจนไม่สามารถหามติเสียงข้างมากได้ว่าท้ายที่สุดแล้วจะหาทางออกกันอย่างไร

¹¹⁸ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาตตุลาการ สถาบันอนุญาตตุลาการ, ข้อ 22 (3).

¹¹⁹ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาตตุลาการ สถาบันอนุญาตตุลาการ, ข้อ 24.

¹²⁰ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาตตุลาการ สถาบันอนุญาตตุลาการ, ข้อ 28.

2) แม้กำหนดเวลาในการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ตามพระราชบัญญัติ อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 ไม่ได้กำหนดเวลาในการทำคำชี้ขาดไว้ แต่อย่างไรก็ตามหากเป็นการ เสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม ก็จะสามารถทราบถึงระยะเวลา ที่อนุญาโตตุลาการต้องทำคำชี้ขาดให้แล้วเสร็จได้ เนื่องจากการได้มีการกำหนดเรื่องระยะเวลาในการ ทำคำชี้ขาดไว้อย่างชัดเจนว่าระยะเวลาในการทำคำชี้ขาดนั้นต้องทำให้เสร็จภายในกำหนดเวลาหนึ่ง ร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ตั้งอนุญาโตตุลาการคนสุดท้าย¹²¹ ดังนั้นจึงส่งผลให้คู่พิพาทสามารถรู้ได้ ว่าคดีจะสิ้นสุดลงเมื่อใด อันจะส่งผลให้ไม่เกิดความสงสัยและกังวลว่าคดีของตนจะเสร็จสิ้นเมื่อใด

3) รูปแบบของคำชี้ขาดต้องทำเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อของอนุญาโตตุลาการ ระบุ วัน เดือน ปี และสถานที่ทำคำชี้ขาดไว้โดยชัดเจน ในกรณีที่อนุญาโตตุลาการคนใด ไม่ลงลายมือชื่อไว้ ให้อนุญาโตตุลาการอื่นหรือผู้อำนวยการจดทะเบียนขอจดทะเบียน¹²² ทั้งนี้ก็เพื่อให้ คู่กรณีทุกฝ่ายได้ทราบผลของการวินิจฉัยอย่างเป็นทางการและที่สำคัญคือการใช้เป็นหลักฐานว่า คู่กรณีได้รับทราบผลของคำชี้ขาดแล้ว เพื่อให้คำชี้ขาดนั้นผูกพันคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง

4) ผลของคำชี้ขาดให้มีผลผูกพันคู่พิพาทแล้ว ตั้งแต่วันที่สำเนาคำชี้ขาดไปถึง คู่พิพาทฝ่ายนั้น¹²³ ซึ่งก็ไม่ต่างไปจากผลของคำชี้ขาดตามกฎหมายอนุญาโตตุลาการอื่นๆ ที่ถือว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการถือเป็นที่สุด เพราะในการอนุญาโตตุลาการนั้นจะไม่มีชั้นอุทธรณ์ หรือฎีกาอีกแต่อย่างใด สิ่งที่สามารถทำได้นับถัดจากวันที่มีคำชี้ขาดแล้วก็คือการขอแก้ไขคำชี้ขาด ที่ผิดพลาดหรือไม่ถูกต้องบางประการที่เล็กน้อยและหาทำให้เป็นการเปลี่ยนคำชี้ขาดไปอย่างสิ้นเชิง แต่อย่างใด

3.1.3 ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทในฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย

ฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยในปัจจุบันนั้นมีการดำเนินการแข่งขันอยู่หลายรายการแต่ รายการที่เป็นการจัดการแข่งขันและมีรูปแบบในการดำเนินการที่ค่อนข้างทันสมัยสอดคล้องกับการ ดำเนินการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในระดับสากลและมีลักษณะที่เป็นระบบที่สุดคือการ ดำเนินการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพรายการ “ไทยพรีเมียร์ลีก” ซึ่งบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด เป็นผู้ได้รับสิทธิด้วยพันธสัญญาที่มีต่อสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ได้ อำนาจให้บริหารจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพที่มีการแข่งขันในระบบลีกกล่าวคือทุกสโมสรที่มี สิทธิเข้าร่วมการแข่งขันจะแข่งขันแบบทุกสโมสรมพบกันหมดแล้วสะสมคะแนนการแข่งขัน ทีมที่มี คะแนนมากที่สุดในแต่ละฤดูกาลแข่งขันก็จะเป็นสโมสรที่ชนะเลิศและได้สิทธิต่างๆ ตามที่ผู้จัดการ

¹²¹ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 27.

¹²² ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 30.

¹²³ ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ, ข้อ 30 วรรคท้าย.

แข่งขันได้ตกลงไว้ในสัญญาเข้าร่วมการแข่งขัน นอกจากนี้การบริหารจัดการแข่งขันนั้นรวมถึงการบริหารจัดการรายรับรายจ่ายอันเกิดจากการแข่งขัน และรับผิดชอบในส่วนของการจัดการความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งอยู่ในอำนาจขององค์กรภายใต้ “ระเบียบและข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย” โดยบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด จะเป็นผู้มีหน้าที่จัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ทั้งสิ้น 2 รายการ คือ “ไทยพรีเมียร์ลีก” ซึ่งถือเป็นฟุตบอลอาชีพในระดับสูงสุดของประเทศ และอีกรายการหนึ่งคือ “ลีกดิวิชั่น 1” ซึ่งเป็นการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในลำดับรองลงมาจากรายการ “ไทยพรีเมียร์ลีก”

การดำเนินการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพบางครั้งย่อมเกิดปัญหาข้อพิพาทหรือเกิดความขัดแย้งเป็นธรรมดา ไม่ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีสาเหตุมาจากอะไรก็ตาม ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขันต้องเข้ามาดำเนินการเพื่อหาแนวทางระงับข้อพิพาทนั้นอย่างรวดเร็วที่สุด ประหยัดค่าใช้จ่าย และที่สำคัญที่สุดคือต้องเกิดความเป็นธรรม ซึ่งในลำดับต่อไปจะได้กล่าวถึงรูปแบบและวิธีการดำเนินการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในรายการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.3.1 ผู้มีอำนาจรับพิจารณาข้อพิพาท

การดำเนินการเสนอเรื่องร้องเรียน ข้อประท้วงหรือข้อพิพาทต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้เสนอต่อบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด หากเป็นเรื่องที่อยู่ในเขตอำนาจตามที่ระเบียบการจัดการแข่งขันกำหนดไว้ก็สามารถรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาได้ และเมื่อบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด ได้รับเรื่องดังกล่าวไว้แล้ว ก็จะดำเนินการแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการพิจารณามารยาท วินัย และข้อประท้วง” ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่พิจารณาและกำหนดบทลงโทษ ซึ่ง “คณะอนุกรรมการพิจารณามารยาท วินัย และข้อประท้วง” ดังกล่าวมีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้¹²⁴

- 1) พิจารณาข้อประท้วงของสโมสรต่างๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขันในกรณีที่มีการร้องเรียนเรื่องการปฏิบัติผิดกฎระเบียบการแข่งขัน
- 2) พิจารณาการกระทำ หรือความประพฤติผิดมารยาท วินัย ของสโมสร เจ้าหน้าที่ ทีม ผู้เล่น และหรือกองเชียร์ ที่เกิดขึ้นก่อน ระหว่าง หรือภายหลังการแข่งขัน
- 3) กำหนดโทษเนื่องจากการทำผิดตามข้อ 1 และข้อ 2 ข้างต้น
- 4) ประสานงานกับคณะอนุกรรมการจัดการแข่งขัน และให้คณะอนุกรรมการควบคุมการแข่งขันทราบถึงการลงโทษดังกล่าว

¹²⁴ ระเบียบและข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ประจำปี 2555 บทที่ 3, ข้อที่ 2.3

นอกจากนี้ยังปรากฏในส่วนของเรื่องร้องเรียน หรือข้อประท้วง ที่จะอยู่ในอำนาจวินิจฉัยของคณะกรรมการเอาไว้ในบทที่ 6 เรื่อง การลงโทษการกระทำผิดกฎ กติกา มารยาท ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

ข้อ 2.1 “.....ถ้ามีปัญหาใดๆ เกี่ยวกับสิทธิและคุณสมบัติของผู้เล่น หรือการอื่นใด อันละเมิดต่อระเบียบการแข่งขัน สโมสรสมาชิกมีสิทธิที่จะยื่นหนังสือประท้วงได้ ยกเว้น การประท้วงผลการแข่งขัน หรือประท้วงการตัดสินของผู้ตัดสิน.....”

จากการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณามารยาท วินัย และข้อประท้วง ตามขั้นตอนของบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัด แสดงให้เห็นว่าทางฝ่ายผู้จัดการแข่งขันอย่างบริษัทไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด ได้ตั้งคณะทำงานเพื่อดูแลเรื่องข้อพิพาทต่างๆ ที่เกิดขึ้นและเป็นการรองรับปัญหาที่จะเกิดขึ้นไว้แล้วพอสมควร แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าหน้าที่ความรับผิดชอบที่คณะกรรมการพิจารณามารยาท วินัย และข้อประท้วงดังกล่าวมีนั้นก็เป็นแค่เพียงอำนาจในการดูแลรับผิดชอบเฉพาะในส่วนของกฎระเบียบการแข่งขันเท่านั้น กล่าวคือมีอำนาจรับเพียงแค่เรื่องการทำผิดกติกาของการแข่งขัน ที่มีการประท้วงการเล่นที่ฝ่าฝืนกฎกติกา เพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบการเล่นกีฬาฟุตบอลที่เป็นสากลตามกฎของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) เท่านั้น นอกจากนี้ก็ได้มีการให้อำนาจรับเรื่องร้องเรียนหรือข้อพิพาทที่ว่าด้วยการปฏิบัติตัวของผู้เล่นหรือผู้ที่ระเบียบการแข่งขันกำหนดด้านมารยาท และวินัย ทั้งที่เกิดในช่วงเวลาก่อน ระหว่าง หรือภายหลังการแข่งขันเท่านั้น

3.1.3.2 การดำเนินกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการ

ในการดำเนินการพิจารณาของคณะกรรมการนั้นมีบัญญัติไว้ใน เรื่องที่เกี่ยวกับการลงโทษการกระทำผิดกฎ กติกา มารยาท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การประท้วงข้อพิพาทที่คณะกรรมการพิจารณามารยาท วินัย และข้อประท้วงรับไว้วินิจฉัยได้แล้วนั้น การประท้วงต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมหลักฐานและเงินประกัน การประท้วงจำนวน 5,000 บาทโดยหนังสือประท้วงต้องส่งถึงคณะกรรมการพิจารณามารยาท วินัย และข้อประท้วงหรือผู้ได้รับมอบหมาย ภายใน 48 ชั่วโมง (ไม่นับวันหยุดราชการ) หลังจากการแข่งขันสิ้นสุดลง¹²⁵

2) เมื่อ คณะกรรมการพิจารณามารยาท วินัย และข้อประท้วงได้รับหนังสือประท้วงแล้วให้ส่งเรื่องให้กับคณะกรรมการพิจารณามารยาท วินัย และข้อประท้วงของบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัด จากนั้นให้คณะกรรมการพิจารณามารยาท วินัย และข้อประท้วงส่งสำเนาหนังสือประท้วงนั้นให้แก่ผู้ที่ถูกประท้วงทันที และให้ผู้ที่ถูกประท้วงนั้น ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณะกรรมการพิจารณามารยาท วินัย และข้อประท้วงภายใน 48 ชั่วโมง นับตั้งแต่ได้รับสำเนา

¹²⁵ ระเบียบและข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของไทย ประจำปี 2555 บทที่ 6, ข้อที่ 2.1.1

หนังสือประท้วง (ไม่นับวันหยุดราชการ) ณ บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดโดยจัดส่งทางโทรสารหรือทางไปรษณีย์ลงทะเบียน (EMS) และเมื่อวันที่ปรากฏในเอกสารดังกล่าวเป็นหลักฐานในการที่คณะกรรมการพิจารณา มารยาท วินัย และข้อประท้วงเห็นสมควรให้มีการไต่สวน และทำการพิจารณาโดยอาจเชิญผู้แทนองค์กรสมาชิกที่มีอำนาจหรือที่ได้รับมอบหมาย มาให้การโดยให้บันทึกคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณา มารยาท วินัย และข้อประท้วงถือเป็นที่สุด¹²⁶

จาก “ระเบียบและข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย” ของบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดในส่วนของกฎพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณา มารยาท วินัย และข้อประท้วง แสดงให้เห็นว่าการทำหน้าที่และการดำเนินการพิจารณา ยังคงเป็นเรื่องของการบังคับให้เป็นไปตามกฎกติกาของการจัดการแข่งขันเพื่อให้การแข่งขันเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและส่งเสริมการมีน้ำใจนักกีฬาเท่านั้น ส่วนเรื่องอื่นที่นอกเหนือจากนี้ก็ไม่ใช่อำนาจที่จะเข้าไปดำเนินการยุติข้อพิพาทอย่างสมบูรณ์เพราะไม่มีข้อบัญญัติที่ให้อำนาจไว้

3.1.3.3 การระงับข้อพิพาทที่อยู่นอกเหนือเขตอำนาจการพิจารณาของบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด

จากที่ได้ศึกษามาในหัวข้อก่อนนี้จะเห็นได้ว่าการตั้งคณะกรรมการต่างๆ ขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น แต่ก็เป็นการพิจารณาข้อประท้วงที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎการแข่งขันหรือประพฤตินอกวินัยหรือมารยาทเท่านั้น ส่วนเรื่องอื่นนอกเหนือจากนั้นก็มิได้มีการบัญญัติไว้ในระเบียบการจัดการแข่งขันเอาไว้แต่อย่างใด ทำให้เกิดเป็นช่องว่างของข้อบัญญัติที่ต้องใช้วิธีการระงับข้อพิพาทวิธีอื่นที่ไม่ใช่การดำเนินการของคณะกรรมการพิจารณา มารยาท วินัย และข้อประท้วง ของบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด

1) โดยข้อพิพาทที่อยู่นอกเหนืออำนาจที่บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดจะสามารถรับไว้ดำเนินการให้ได้นั้นแม้จะไม่มีมีการบัญญัติเอาไว้อย่างชัดเจนแต่ก็ได้มีการเสนอแนวทางของการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเอาไว้ในข้อตกลงระหว่าง บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด กับองค์กรสมาชิกเพื่อเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย รายการ ไทยพรีเมียร์ลีกและลีกดิวิชั่น 1 ตุลาคม 2555 ข้อที่ 6.4 บัญญัติเอาไว้ใน 4) ว่า “ยอมรับในบทบาทของอนุญาโตตุลาการสำหรับการกีฬา (Court of Arbitration for Sports) ที่มีหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทการกีฬาโดยไม่ต้องนำเรื่องไปฟ้องศาล”

จากข้อตกลงหรือข้อสัญญาดังกล่าวที่เป็นการทำขึ้นระหว่างบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีกจำกัด ในฐานะผู้จัดการแข่งขันได้ทำกับองค์กรสมาชิก (สโมสรฟุตบอล) ในฐานะผู้เข้าร่วมการแข่งขัน บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีกจำกัด ก็ได้ใช้วิธีการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพแบบสากล ซึ่งก็คือ

¹²⁶ ระเบียบและข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ประจำปี 2555 บทที่ 6, ข้อ 2.1.2

การอนุญาโตตุลาการเพื่อหาข้อยุติในปัญหาต่างๆ โดยให้การยอมรับในบทบาทการทำหน้าที่ของ ศาลอนุญาโตตุลาการสำหรับการกีฬา (Court of Arbitration for Sports) เพื่อให้เข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นสถาบันอนุญาโตตุลาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านกีฬาที่องค์กรด้านกีฬาทั่วโลกยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับการยอมรับจากสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) ที่เป็นองค์กรด้านกีฬาฟุตบอลที่กำกับดูแลการดำเนินงานด้านฟุตบอลของเกือบทุกประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย การอนุญาโตตุลาการสำหรับกีฬาฟุตบอลอาชีพ และจากการที่ฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยได้ยอมรับและยินยอมให้เสนอเรื่องพิพาทต่อ ศาลอนุญาโตตุลาการสำหรับการกีฬา (Court of Arbitration for Sport) ได้นั้นก็เป็นการแสดงออกถึงความเป็นสากลในการเลือกใช้วิธีระงับข้อพิพาททางฟุตบอล เพราะในบางกรณีที่เกิดขึ้นอาจเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนหรือเป็นเรื่องที่ศาลยุติธรรมภายในประเทศยังไม่มีบรรทัดฐานของคำพิพากษาอย่างชัดเจน กรณีที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือกรณีการแสดงออกซึ่งความขัดแย้ง ความเกลียดชังในสีผิวและชาติพันธุ์ เช่นการใช้คำพูดระหว่างการแข่งขันในการเหยียดสีผิว หรือแสดงออกถึงการเหยียดสีผิว เช่นการปากด้วยใส่หรือการแสดงกริยาท่าทางคล้ายลิง เป็นต้น ล้วนเป็นเรื่องที่ต้องใช้ประสบการณ์รวมทั้งความรู้ความเข้าใจในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งในบางครั้งการพิสูจน์เรื่องดังกล่าวของศาลยุติธรรมของแต่ละรัฐก็มีแนวทางที่ต่างกันไป ขึ้นอยู่กับระบบการพิจารณาความเป็นรูปแบบใด ความรู้ความสามารถในเรื่องพิพาทนั้นผู้พิพากษามีอย่างน้อยเพียงใด และประการสำคัญอีกประการคือผลการวินิจฉัยในข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจะมีความเป็นธรรมที่มีลักษณะเป็นสากลเพียงใด การที่ในองค์กรที่ตั้งขึ้นเป็นองค์กรเฉพาะและดูแลในด้านกีฬา ก็เป็นการหาแนวทางที่เหมาะสม

2) นอกจากการระงับข้อพิพาทที่ปรากฏในข้อสัญญาระหว่าง บริษัทไทยพรีเมียร์ลีก จำกัดกับสโมสรฟุตบอลต่างๆ แล้ว ก็ยังมีการบัญญัติวิธีการระงับข้อพิพาททางเลือกไว้ในส่วนอื่นอีก นั่นก็คือในสัญญาว่าจ้างนักฟุตบอลอาชีพ ที่เป็นสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างนักฟุตบอลในฐานะผู้รับจ้างกับสโมสรฟุตบอลในฐานะผู้ว่าจ้าง โดยมีการกำหนดไว้ใน ข้อที่ 9 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “ในกรณีที่คู่สัญญา ทั้ง 2 ฝ่ายไม่สามารถบรรลุข้อตกลงใดๆ ตามที่ระบุไว้ในสัญญานี้ได้ ก็ให้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการที่สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย แต่งตั้งขึ้นเพื่อหาข้อสรุป หากยังไม่สามารถหาข้อตกลงกันได้ก็ให้ทั้ง 2 ฝ่ายดำเนินการไปตามแนวทางของอนุญาโตตุลาการ หรือตามกฎหมายของประเทศไทยต่อไป”

จากข้อความที่ปรากฏในสัญญาว่าจ้างนักฟุตบอลอาชีพดังกล่าว เห็นได้ว่าเป็นการกำหนดข้อตกลงในการระงับข้อพิพาทที่อยู่นอกเหนือเขตอำนาจที่บริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดจะรับไว้พิจารณาได้จึงได้มีการเสนอแนวทางให้นำเรื่องพิพาทเสนอไปยังอนุญาโตตุลาการ และศาลยุติธรรมของประเทศไทย ซึ่งในการกำหนดข้อตกลงไว้เพียงเท่านี้ ส่วนรูปแบบการดำเนินกระบวนการพิจารณา

ก็ให้เป็นไปตามรูปแบบที่องค์กรทั้งสองบัญญัติไว้ ซึ่งเป็นเรื่องที่คุณกรณิต้องดำเนินการต่อไปด้วยตนเอง

จากที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดของตัวอย่างกรณีศึกษาในเบื้องต้นสำหรับการระงับข้อพิพาทในวงการฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยที่ใช้การระงับข้อพิพาทในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเจรจา การไกล่เกลี่ย และการฟ้องคดีต่อศาล แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีรูปแบบการระงับข้อพิพาททางเลือกอีก 1 รูปแบบก็คือ การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับและถูกนำมาใช้แก่การระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์เกือบทุกประเภทอีกทั้งรวมถึงการใช้วิธีดังกล่าวนี้ต่อการระงับข้อพิพาทในวงการฟุตบอลอาชีพด้วยเช่นกัน ซึ่งเรื่องอนุญาโตตุลาการก็เป็นหนึ่งในมาตรการระงับข้อพิพาทที่ทางองค์กรด้านฟุตบอลที่มีอิทธิพลต่อหน่วยงานด้านฟุตบอลของทุกประเทศทั่วโลกอย่างสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) ก็ยังได้กำหนดในเรื่องของอนุญาโตตุลาการไว้ในกฎระเบียบด้านกีฬาฟุตบอลของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้แล้วยังพบว่ามีอีกหลายประเทศในทวีปยุโรปที่ใช้การอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาท เช่น ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี และไอร์แลนด์ เป็นต้น อันแสดงให้เห็นว่าประเทศที่มีการพัฒนาด้านฟุตบอลอาชีพจนเป็นที่ยอมรับในคุณภาพฟุตบอลอาชีพประเทศนั้นๆ จะบริหารจัดการปัญหาข้อพิพาทต่างๆ โดยวิธีการเดียวกันคือการอนุญาโตตุลาการ ซึ่งแม้ว่าประเทศไทย จะได้มีการจัดฟุตบอลอาชีพเช่นกันและได้มีการกำหนดเรื่องอนุญาโตตุลาการไว้แล้วก็ตาม ในสัญญามาตรฐานที่ทางฝ่ายผู้จัดการแข่งขันซึ่งก็คือบริษัทไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด ได้ใช้เป็นสัญญามาตรฐานซึ่งสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันจะต้องมีข้อกำหนดเรื่องอนุญาโตตุลาการด้วย แต่ก็พบว่าทุกกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นในวงการฟุตบอลไทยนั้นไม่เคยมีปรากฏแม้แต่คดีเดียวที่จะใช้วิธีการอนุญาโตตุลาการสำหรับการระงับข้อพิพาทด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพภายในประเทศเลย ทั้งที่เป็นการระงับข้อพิพาทที่เป็นสากลของการระงับข้อพิพาทในฟุตบอลอาชีพทั่วโลกและเป็นวิธีระงับข้อพิพาททางเลือกที่สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) ก็ให้การยอมรับเช่นนั้น อีกทั้งยังเป็นวิธีที่สะดวก ประหยัด รวดเร็ว รักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างคู่ความ รักษาความลับ เป็นธรรม และมีกลไกการบังคับตามคำตัดสินที่มีประสิทธิภาพไม่ต่างจากศาล แต่กลับถูกเพิกเฉยจากคู่พิพาทที่จะใช้วิธีการอนุญาโตตุลาการแก่การระงับข้อพิพาทในฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย

3.2 รูปแบบและวิธีการดำเนินการในการอนุญาโตตุลาการทางด้านกีฬาของสถาบันอนุญาโตตุลาการในต่างประเทศ

เนื่องจากการจัดฟุตบอลอาชีพในต่างประเทศได้กำเนิดขึ้นก่อนประเทศไทยเป็นเวลายาวนาน ทำให้ประเทศเหล่านั้นย่อมมีการเข้าใจถึงรูปแบบและอุปสรรคของการจัดให้มีฟุตบอลอาชีพที่มีมากกว่าประเทศไทยซึ่งอยู่ในช่วงที่กำลังพัฒนาด้านฟุตบอลอาชีพอยู่ หากจะเปรียบเทียบฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยก็คงจะเปรียบได้กับเด็กที่อยู่ในวัยที่เพิ่งจะหัดเดิน ที่มีความทะเยอทะยานจะเดินแต่ก็ยังมีปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้ไม่สามารถก้าวเดินอย่างมั่นคงได้ ดังนั้นการเรียนรู้แนวคิด วิธีการบริหารความขัดแย้ง ข้อพิพาท หรืออุปสรรคอื่นใดต่อการพัฒนาฟุตบอลอาชีพของต่างประเทศเพื่อนำมาเปรียบเทียบและประยุกต์ใช้กับฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยก็จะเป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยได้อย่างเป็นระบบและมีความเป็นสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการใช้วิธีระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการต่อข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับกีฬาฟุตบอล

3.2.1 สาระสำคัญของรูปแบบและวิธีการดำเนินการในการอนุญาโตตุลาการทางด้านกีฬาในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ COURT OF ARBITRATION FOR SPORT (CAS)

ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาแห่งประเทศสวิตเซอร์แลนด์มีแนวทางปฏิบัติและบทบัญญัติเฉพาะในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาในรูปแบบต่างๆ เช่นการเจรจาต่อรองและการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความทั้งหมดถึงมีบทบัญญัติในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาโดยการอนุญาโตตุลาการซึ่งมีสาระสำคัญแห่งบทบัญญัติดังต่อไปนี้คือ

1) เกี่ยวกับการบังคับใช้บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการ¹²⁷

ประมวลวิธีพิจารณาฉบับนี้จะถูกนำมาใช้บังคับในกรณีที่คู่ความซึ่งพิพาทกันได้ตกลงร่วมกันเสนอให้มีการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาต่อศาลอนุญาโตตุลาการกีฬาแห่งสวิตเซอร์แลนด์ซึ่งข้อพิพาทดังกล่าวนี้คู่ความอาจจะระบุให้มีการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการโดยกำหนดไว้ในข้อสัญญาหรืออาจทำข้อตกลงให้มีการระงับข้อพิพาทโดยใช้วิธีการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการขึ้นในภายหลังหรือในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์คำวินิจฉัยหรือคำตัดสินที่สหพันธ์ สมาคม หรือองค์กรด้านกีฬาซึ่งมีบทบัญญัติหรือข้อกำหนดไว้โดยเฉพาะให้สามารถเสนอข้อพิพาทเข้าสู่การดำเนินการระงับข้อพิพาทไปยังศาลอนุญาโตตุลาการกีฬาแห่งสวิตเซอร์แลนด์โดยใช้กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการ

¹²⁷ CAS Arbitration Rule, R 27.

โดยข้อพิพาทที่เกิดขึ้นนั้นต้องมีประเด็นที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกีฬา หรือกรณีพิพาทที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการหรือกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านกีฬา หรือการตกลงเจรจาหรือการดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านกีฬา

2) สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการระงับข้อพิพาท¹²⁸

สถานที่แห่งการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการของศาลอนุญาโตตุลาการกีฬาแห่งสวิตเซอร์แลนด์และการอนุญาโตตุลาการแต่ละครั้ง คือ ณ เมืองโลซาน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ อย่างไรก็ตามอาจจะมีการตกลงกันเป็นอย่างอื่นหลังจากมีการปรึกษาร่วมกันกับคู่ความทุกฝ่ายและประธานคณะอนุญาโตตุลาการ แต่ในกรณีที่ยังมีได้มีการกำหนดสถานที่แห่งการอนุญาโตตุลาการ อย่างไรก็ตามผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาอาจใช้ดุลพินิจเป็นผู้กำหนดสถานที่และแนวทางในการพิจารณาเองได้โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมแห่งลักษณะข้อพิพาท

3) ภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการในการดำเนินกระบวนการพิจารณา¹²⁹

ภาษาที่ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาแห่งสวิตเซอร์แลนด์ใช้ในการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการคือ ภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ ในกรณีที่ไม่ได้มีการระบุในข้อตกลงในประเด็นเรื่องภาษาที่จะใช้ระหว่างคู่กรณีด้วยกันหรือต่อคณะอนุญาโตตุลาการ หากไม่สามารถตกลงกันได้ก็ให้ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้เลือกภาษาเพียง 1 ภาษา (จาก 2 ภาษาข้างต้น) ในการที่จะใช้ในการพิจารณาไต่สวนข้อพิพาท เว้นแต่คู่ความจะได้กำหนดกันไว้เป็นอย่างอื่น

คู่กรณีอาจร้องขอให้ใช้ภาษาอื่นใดนอกเหนือจาก 2 ภาษาที่กล่าวไว้ข้างต้นได้ หากได้รับความยินยอมจากผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา (ในกรณีที่ได้รับความยินยอม) ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาอาจมีการกำหนดเงื่อนไขให้ทำการแปลข้อความหรือเอกสารใดๆ ที่เกี่ยวข้องในคดีโดยกำหนดให้แต่ละฝ่ายรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือบางส่วนของการแปลเอกสารนั้นๆ

องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจกำหนดให้สำนวนหรือเอกสารใดๆ ที่ใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในกรณีที่เป็นภาษาอื่นใดนอกจากภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษก็ได้แต่ต้องแปลข้อความนั้นเป็นภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาอังกฤษพร้อมทั้งมีการรับรองความถูกต้องของข้อความในเอกสารที่แปลนั้นด้วย

¹²⁸ CAS Arbitration Rule, R 28.

¹²⁹ CAS Arbitration Rule, R 29.

4) ผู้รับมอบอำนาจและที่ปรึกษา¹³⁰

คู่ความแต่ละฝ่ายอาจแต่งตั้งให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ตนเห็นว่าเหมาะสมเข้าทำหน้าที่เป็นผู้รับมอบอำนาจหรือที่ปรึกษาของตนได้ โดยต้องแจ้งชื่อและนามสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ และโทรสารของบุคคลที่จะเป็นผู้รับมอบอำนาจของคู่ความแต่ละฝ่ายไปยังศาลอนุญาโตตุลาการ ด้านกีฬาและคู่กรณีอีกฝ่ายรวมทั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการทราบ โดยจะต้องมีหนังสือมอบอำนาจแนบมาพร้อมกันด้วย

5) การแจ้งข้อความและการติดต่อสื่อสาร¹³¹

การแจ้งข้อความและการติดต่อสื่อสารต่างๆ ที่ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาหรือที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการแจ้งต่อคู่กรณี จะดำเนินการโดยสำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา การแจ้งข้อความและการติดต่อสื่อสารจะถูกส่งไปยังคู่กรณีตามที่อยู่ปรากฏในคำร้องให้มีการอนุญาโตตุลาการหรือตามที่อยู่ที่มีการแจ้งเปลี่ยนแปลงในภายหลัง

การติดต่อสื่อสารต่างๆ ของคู่ความทุกฝ่ายไปยังศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาหรือที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการ ให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ หรือโทรสารไปยังสำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา (ในกรณีที่มีเหตุขัดข้องทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ จะต้องรีบดำเนินการแจ้งถึงเหตุขัดข้องเช่นนั้น)

คู่ความฝ่ายใดซึ่งยื่นคำร้องขอให้มีการอนุญาโตตุลาการ คำร้องขออุทธรณ์ และคำแถลงใดๆ ทั้งหมด ที่เป็นลายลักษณ์อักษรจะต้องจัดทำสำเนาส่งให้แก่คู่กรณีอีกฝ่ายและคณะอนุญาโตตุลาการพร้อมด้วยสำเนาเพิ่มเติมอีก 1 ฉบับ เพื่อ ส่งให้แก่ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา ในกรณีที่ไม่นับปฏิบัติตามกฎนี้ ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะไม่ดำเนินการตามคำร้องขอใดๆ ที่ได้รับทราบมานั้น ในกรณีที่มีการแนบเอกสารประกอบคำร้อง คำแถลงที่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งการส่งเอกสารเช่นนั้น ไปยังสำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาที่อาจดำเนินการด้วยวิธีส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้และสำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาที่อาจจะส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์นั้นต่อไปให้แต่ละฝ่ายด้วยวิธีการเดียวกันนั้น

6) กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ¹³²

ระยะเวลาที่กำหนดตามบทบัญญัติฉบับนี้จะเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ถัดจากที่มีการเสนอข้อพิพาทต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาโดยรวมถึงวันหยุดราชการและวันที่ปิดทำการก็เป็นระยะเวลาที่ใช้ในการสิ้นสุดได้ด้วย กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่ใช้ตามบทบัญญัตินี้

¹³⁰ CAS Arbitration Rule, R 30.

¹³¹ CAS Arbitration Rule, R 31.

¹³² CAS Arbitration Rule, R 32.

สำหรับการติดต่อสื่อสารใดๆ ที่ได้รับก่อนเที่ยงคืนของวันสุดท้ายที่กำหนดเวลาให้ถือว่าได้ทำภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าวันสุดท้ายของระยะเวลาที่เป็นวันหยุดราชการหรือไม่เป็นวันทำการในประเทศของคู่ความที่มีหน้าที่ดำเนินการ ให้ถือว่าวันแรกนับถัดจากวันหยุดราชการหรือไม่เป็นวันทำการที่เป็นวันเปิดทำการเป็นวันสุดท้ายที่ครบกำหนด

การบังคับใช้หลักเกณฑ์ในเรื่องกำหนดเวลาให้เป็นไปตามความเห็นชอบของประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการหรือถ้ายังไม่ได้มีการตกลงกำหนดเรื่องเวลากันไว้ ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจกำหนดให้มีการขยายระยะเวลาออกไปให้แตกต่างไปจากที่ระบุไว้ในบทบัญญัติฉบับด้วยก็ได้ถ้าหากระยะเวลาเบื้องต้นที่กำหนดไว้ไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยยื่นคำร้องขอแถลงขอยกเว้นระยะเวลาที่กำหนดไว้และยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลานั้น

7) ความเป็นอิสระและคุณสมบัติของอนุญาโตตุลาการ¹³³

ผู้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการจะต้องมีและดำรงไว้ซึ่งความเป็นกลางและเป็นอิสระจากคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดและจะต้องเปิดเผยถึงเหตุใดๆ ที่อาจมีผลทำให้กระทบถึงความเป็นกลางต่อคู่ความทุกฝ่าย

อนุญาโตตุลาการทุกคนที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อตามบทบัญญัติของบทบัญญัติฉบับนี้จะต้องมีความเชี่ยวชาญในบทบัญญัติที่ใช้ในการอนุญาโตตุลาการและต้องทุ่มเทเวลาในการที่จะดำเนินการให้การอนุญาโตตุลาการสำเร็จลุล่วงโดยไม่ชักช้า

8) การคัดค้านการทำหน้าที่ขององค์คณะอนุญาโตตุลาการ¹³⁴

องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจจะถูกคัดค้านได้หากคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเกิดความสงสัยเกี่ยวกับความเป็นอิสระและความเป็นกลางก็สามารถทำคำคัดค้านการทำหน้าที่ขององค์คณะอนุญาโตตุลาการ ซึ่งการเสนอคำคัดค้านนั้นต้องกระทำภายในเจ็ดวันนับจากวันที่มีการแจ้งถึงรายชื่อบุคคลผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นองค์คณะอนุญาโตตุลาการ

กรณีที่มีการยื่นคำร้องคัดค้านอนุญาโตตุลาการโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งย่อมอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการศาลอนุญาโตตุลาการก็พาระหว่างประเทศซึ่งศาลอนุญาโตตุลาการก็พาระหว่างประเทศแต่เพียงผู้เดียวที่มีอำนาจใช้ดุลยพินิจในการวินิจฉัยคำร้องคัดค้านดังกล่าว กรณีที่มีการยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงซึ่งยื่นโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คณะกรรมการศาลอนุญาโตตุลาการก็พาระหว่างประเทศอาจชี้ขาดไม่ให้ผู้ที่ถูกคัดค้านทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการตามคำร้องของ

¹³³ CAS Arbitration Rule, R 33.

¹³⁴ CAS Arbitration Rule, R 34.

คู่ความฝ่ายที่คัดค้านหากเห็นว่ามิมูล โดยต้องทำคำชี้ขาดเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมเหตุผลในการวินิจฉัย

9) การออกจากการทำหน้าที่ขององค์คณะอนุญาโตตุลาการ¹³⁵

อนุญาโตตุลาการอาจถูกถอดถอนจากตำแหน่งโดยศาลอนุญาโตตุลาการกีฬาระหว่างประเทศ ถ้าอนุญาโตตุลาการผู้ใดถูกคัดค้านหรือละเว้นในการปฏิบัติหน้าที่ของตนหรือไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ศาลอนุญาโตตุลาการกีฬาระหว่างประเทศอาจใช้อำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าวผ่านทางคณะกรรมการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติฉบับนี้ โดยคณะกรรมการอาจเชิญคู่ความฝ่ายต่างๆ รวมทั้งอนุญาโตตุลาการที่มีเหตุดังกล่าวข้างต้น เพื่อสอบถามและให้อนุญาโตตุลาการเขียนรายงานชี้แจง โดยสรุปพร้อมเหตุผลอันสมควร เพื่อประกอบการวินิจฉัย

10) การปฏิบัติหน้าที่แทนตำแหน่งที่ว่างลง¹³⁶

ในกรณีที่อนุญาโตตุลาการลาออก ตาย ถูกคัดค้านหรือถูกถอดถอน จะมีการเปลี่ยนตัวผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนโดยให้เป็นที่ไปตามบทบัญญัติที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการแต่งตั้ง เว้นแต่ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น และการดำเนินกระบวนการพิจารณาจะต้องดำเนินต่อเนื่องไปจากกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้ทำไปแล้วก่อนหน้าที่จะมีการเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน

11) มาตรการคุ้มครองชั่วคราว¹³⁷

คู่ความอาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนยื่นคำร้องขอให้มีการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการหรือยื่นอุทธรณ์คำตัดสินได้โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาและศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะต้องมีคำวินิจฉัยในคำร้องขอโดยเร็ว ซึ่งผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาหรือประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการแล้วแต่กรณี อาจกำหนดให้มีการยื่นคำคัดค้านได้ภายในเวลา 10 วัน หรือสั้นกว่านั้น โดยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมแก่กรณี แต่ในกรณีฉุกเฉินอาจกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวได้โดยไม่ต้องฟังคำคัดค้านประกอบการวินิจฉัยก็ได้ และศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาอาจกำหนดให้คู่ความฝ่ายซึ่งยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราววางเงินประกันความเสียหายด้วยก็ได้

¹³⁵ CAS Arbitration Rule, R 35.

¹³⁶ CAS Arbitration Rule, R 36.

¹³⁷ CAS Arbitration Rule, R 37.

12) คำเสนอข้อพิพาทเพื่อให้มีการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ¹³⁸

ในกรณีที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นข้อเรียกร้องให้มีการอนุญาโตตุลาการภายใต้กระบวนการพิจารณาแห่งข้อบังคับฉบับนี้จะต้องยื่นข้อเรียกร้องต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาซึ่งประกอบด้วยข้อความดังจะกล่าวต่อไปนี้

- 1) ชื่อและที่อยู่โดยชัดเจนของผู้ยื่นข้อเรียกร้องให้มีการอนุญาโตตุลาการ
- 2) คำร้องซึ่งบรรยายถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ใช้สนับสนุนพร้อมทั้งระบุประเด็นสำคัญแห่งกรณีพิพาทซึ่งประสงค์ที่จะเสนอต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาให้ตัดสิน
- 3) สำเนาสัญญาหรือหนังสือใดๆ ซึ่งมีข้อตกลงกำหนดให้นำคู่ความสามารถข้อพิพาทเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการตามบทบัญญัติฉบับนี้ได้
- 4) คำแถลงเกี่ยวกับจำนวนและการเสนอชื่ออนุญาโตตุลาการในกรณีที่มีการกำหนดให้มีอนุญาโตตุลาการจำนวน 3 คน ให้ผู้ยื่นข้อเรียกร้องระบุชื่อและที่อยู่ของอนุญาโตตุลาการที่ผู้ยื่นข้อเรียกร้องได้เลือกไว้ จากบัญชีรายชื่ออนุญาโตตุลาการของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาระหว่างประเทศ

เมื่อยื่นข้อเรียกร้อง ผู้เรียกร้องต้องชำระค่าธรรมเนียม ณ สำนักงานศาลตามอัตราที่กำหนดไว้ ในกรณีที่ไม่ชำระค่าธรรมเนียมตามที่กำหนด สำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะมีการพิจารณาและให้โอกาสผู้เรียกร้องให้ดำเนินการตามขั้นตอนอีกครั้ง หากไม่ดำเนินการตามที่กำหนดถือว่าได้กระบวนการอนุญาโตตุลาการได้สิ้นสุดลง

13) การเริ่มต้นดำเนินการอนุญาโตตุลาการและเขตอำนาจศาลของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา¹³⁹

เว้นแต่กรณีที่มีข้อตกลงกำหนดกันไว้เป็นอย่างอื่น ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะต้องกำหนดแนวทางในการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เหมาะสมแก่พิพาทโดยไม่ชักช้า โดยเฉพาะการเรียกให้คู่กรณีฝ่ายผู้ถูกร้องดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนและเลือกบุคคลที่จะมาทำหน้าที่เป็นองค์คณะในการอนุญาโตตุลาการโดยเลือกจากบัญชีรายชื่อที่กำหนดไว้พร้อมกับคำคัดค้านต่อผู้ในการอนุญาโตตุลาการอันอาจประกอบด้วยต่อไปนี้

- 1) คำคัดค้านโต้แย้งข้อกล่าวหาโดยสังเขป
- 2) คำคัดค้านต่อผู้ว่าการดำเนินการระงับข้อพิพาทนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- 3) ข้อเรียกร้องแย้ง

¹³⁸ CAS Arbitration Rule, R 38.

¹³⁹ CAS Arbitration Rule, R 39.

ผู้ถูกเรียกร้องอาจยื่นคำร้องขอภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นคำให้การโต้แย้งคัดค้าน เพื่อขอผ่อนผันการชำระค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติฉบับนี้ได้

องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจใช้อำนาจของตนที่มีตามบทบัญญัติฉบับนี้โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงการพิจารณาใดๆ ระหว่างคู่ความที่มีอยู่ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาโดยการอนุญาโตตุลาการ

ในกรณีที่มีการโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจในการดำเนินการระงับข้อพิพาทของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา สำนักงานศาลศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาหรือองค์คณะอนุญาโตตุลาการ (แล้วแต่กรณี) อาจหารือร่วมกับคู่ความที่กำหนดให้ยื่นหนังสือในการก่อตั้งอำนาจในการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ โดยขอให้ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬามีอำนาจ ในการวินิจฉัยข้อพิพาทนั้นให้สมบูรณ์

ในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องขอให้มีการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ และมีมูลความแห่งกรณีพิพาทที่อยู่ในระหว่างขั้นตอนการดำเนินการระงับข้อพิพาทอยู่ก่อนแล้ว ในกรณีที่ผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาหรือประธานคณะอนุญาโตตุลาการ (แล้วแต่กรณี) เห็นสมควร อาจหารือร่วมกับคู่ความในการกำหนดให้รวมการพิจารณาของกรณีพิพาทที่อยู่ระหว่างการอนุญาโตตุลาการเข้ากับกรณีพิพาทที่ได้ยื่นคำร้องขอให้มีการอนุญาโตตุลาการเข้ามาใหม่เพื่อมีคำตัดสินไปพร้อมกันในครั้งนี้ด้วยก็ได้

14) จำนวนองค์คณะอนุญาโตตุลาการ¹⁴⁰

องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะประกอบด้วยอนุญาโตตุลาการจำนวน 1 คน หรือ 3 คน แล้วแต่กรณี แต่ในกรณีที่ข้อตกลงในสัญญาอนุญาโตตุลาการนั้น ไม่ได้มีการระบุถึงจำนวนองค์คณะอนุญาโตตุลาการไว้ ผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะเป็นผู้กำหนดจำนวนอนุญาโตตุลาการได้ โดยพิจารณาจากจำนวนทุนทรัพย์และลักษณะแห่งของข้อพิพาทเกิดขึ้น

15) การแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการ¹⁴¹

คู่ความอาจตกลงร่วมกันในการการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการจากบัญชีรายชื่อของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาในกรณีที่ข้อสัญญาไม่มีการระบุเกี่ยวกับเรื่องการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการไว้ การเลือกอนุญาโตตุลาการจะต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในวรรคถัดไป การเลือกอนุญาโตตุลาการในกรณีที่กำหนดให้มีอนุญาโตตุลาการ 1 คน คู่ความจะต้องตกลงร่วมกันในการเลือกอนุญาโตตุลาการให้เสร็จสิ้นภายใน 15 วันนับจากวันที่ได้ยื่นคำร้องขอให้มีการ

¹⁴⁰ CAS Arbitration Rule, R 40.1.

¹⁴¹ CAS Arbitration Rule, R 40.2.

อนุญาโตตุลาการ แต่หากไม่สามารถตกลงดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนดผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะเป็นผู้ชี้ขาดด้วยตนเอง

ในกรณีที่มีการกำหนดให้มีอนุญาโตตุลาการ 3 คน ผู้เรียกร้องจะต้องเสนอรายชื่อผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นองค์คณะอนุญาโตตุลาการในคำร้องขอให้มีการอนุญาโตตุลาการ หรือ ภายในเวลาที่กำหนดไว้แต่ในกรณีที่มีได้มีการเสนอรายชื่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะเป็นผู้ชี้ขาดเลือกองค์คณะอนุญาโตตุลาการแทนคู่ความด้วยตนเอง

16) การแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการและการส่งสำนวนความและเอกสาร¹⁴²

อนุญาโตตุลาการซึ่งได้รับการเสนอชื่อไม่ว่ากรณีใดๆ เพื่อให้เข้าทำหน้าที่เป็นองค์คณะอนุญาโตตุลาการ ก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นองค์คณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าวจะต้องถูกตรวจสอบให้แน่ใจว่าอนุญาโตตุลาการผู้นั้นมีคุณสมบัติครบถ้วนและถูกต้องตามที่กำหนดไว้

เมื่อการดำเนินการเกี่ยวกับการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการเสร็จสิ้นแล้วสำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะแจ้งให้ทราบถึงรูปแบบและการยื่นเอกสารหลักฐานในการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการแต่อย่างไรก็ตามคู่ความจะต้องชำระค่าใช้จ่ายล่วงหน้าตามอัตราที่ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาที่กำหนดไว้ด้วย

องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจแต่งตั้งที่ผู้ช่วยหรือปรึกษาขององค์คณะอนุญาโตตุลาการก็ได้ ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะต้องมีความเป็นอิสระจากคู่ความทุกฝ่ายโดยให้ถือว่าค่าใช้จ่ายใดๆ ที่เกี่ยวกับผู้ช่วยหรือปรึกษาขององค์คณะอนุญาโตตุลาการเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการ

17) ในกรณีที่มีผู้เรียกร้องหรือผู้ถูกเรียกร้องหลายฝ่าย¹⁴³

ในกรณีที่มีการร้องขอให้มีการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการซึ่งมีผู้เรียกร้องหรือผู้ถูกเรียกร้องหลายฝ่าย ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะกำหนดแนวทางดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยคำนึงถึงลักษณะแห่งข้อพิพาทจำนวนของคู่ความประกอบจำนวนอนุญาโตตุลาการที่จะทำหน้าที่ในองค์คณะอนุญาโตตุลาการ โดยการหารือและตกลงร่วมกันระหว่างคู่ความทุกฝ่าย แต่ในกรณีที่ไม่สามารถหาข้อตกลงร่วมกันได้ถึงจำนวนอนุญาโตตุลาการให้ผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาชี้ขาดถึงจำนวนอนุญาโตตุลาการในองค์คณะอนุญาโตตุลาการด้วยตนเอง ในกรณีที่มีการกำหนดให้มีผู้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียวก็ให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการในกรณีที่มีคนเดียว

¹⁴² CAS Arbitration Rule, R 40.3.

¹⁴³ CAS Arbitration Rule, R 41.1.

ในกรณีที่มีการกำหนดให้มีผู้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการ 3 คน และมีผู้เรียกร้องหลายฝ่าย ผู้เรียกร้องจะต้องร่วมกันเสนอชื่อเลือกองค์คณะอนุญาโตตุลาการ ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงร่วมกันได้ให้ผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาชี้ขาดแทน

ในกรณีที่มีการกำหนดให้มีผู้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการ 3 คน และมีผู้คัดค้านหลายฝ่าย ผู้คัดค้านจะต้องร่วมกันเสนอชื่อเลือกองค์คณะอนุญาโตตุลาการ ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงร่วมกันได้ให้ผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาชี้ขาดแทน

ในกรณีที่ข้อพิพาทมีคู่ความตั้งแต่ 3 ฝ่ายขึ้นไป หรือมากกว่านั้นการเลือกอนุญาโตตุลาการให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างคู่ความทุกฝ่าย

ในกรณีทั้งหลายที่กล่าวข้างต้นการเลือกประธานคณะอนุญาโตตุลาการให้เป็นไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการแต่งตั้งประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการ

18) การเรียกคู่ความเข้ามาในคดี¹⁴⁴

ถ้าคู่ความฝ่ายซึ่งถูกเรียกร้องประสงค์ที่จะให้บุคคลภายนอกเข้ามาเป็นคู่ความในการอนุญาโตตุลาการจะต้องยื่นคำร้องพร้อมทั้งเหตุผลและแนบสำเนาอีกฉบับเสนอไปยังสำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาโดย ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะเป็นผู้ดำเนินการในการส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวไปยังบุคคลภายนอกผู้นั้นและการตั้งบุคคลดังกล่าวต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดและให้บุคคลภายนอกผู้นั้นทำคำตอบรับในการเข้าเป็นคู่ความร่วมในคดีภายในระยะเวลาที่ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬากำหนด

19) การร้องสอดเข้ามาในกระบวนการพิจารณา¹⁴⁵

หากบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในข้อพิพาทมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมเป็นคู่ความในการอนุญาโตตุลาการจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาพร้อมด้วยเหตุผลประกอบ ภายใน 10 วัน นับจากวันที่ได้รู้หรือควรรู้ถึงการนำข้อพิพาทเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการ แต่ทั้งนี้ต้องก่อนการสืบพยานหลักฐานนัดแรกได้เริ่มขึ้นหรือก่อนกระบวนการพิจารณาได้เสร็จสิ้นลง ในกรณีที่ไม่มี การสืบพยาน โดยสำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะส่งสำเนาคำร้องสอดให้แก่คู่ความทุกฝ่ายทราบและกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการร่วมพิจารณาของคู่ความที่ร้องสอดเข้ามานั้น

¹⁴⁴ CAS Arbitration Rule, R 41.2.

¹⁴⁵ CAS Arbitration Rule, R 41.3.

20) หลักเกณฑ์ว่าด้วยการหมายเรียกเข้าเป็นคู่ความและการร้องสอด¹⁴⁶

บุคคลภายนอกซึ่งเข้าร่วมในการดำเนินการอนุญาโตตุลาการหากมีส่วนได้เสียตามสัญญาอนุญาโตตุลาการหรือมีบุคคลใดร้องขอเป็นหนังสือโดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรให้เข้ามาในคดี เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติฉบับนี้ ผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาอนุญาตให้เข้ามาในคดีได้ แต่การเข้าร่วมดังกล่าวต้องไม่กระทบต่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว

ถ้าผู้อำนวยการอนุญาโตตุลาการให้บุคคลภายนอกเข้าร่วมเป็นคู่ความในคดี ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะต้องดำเนินการกระบวนการพิจารณาให้สอดคล้องกับจำนวนของอนุญาโตตุลาการและวิธีการแต่งตั้งซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคู่ความทุกฝ่าย ในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงดังกล่าวระหว่างคู่ความ ผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะต้องชี้ขาดเกี่ยวกับจำนวนของอนุญาโตตุลาการตามบทบัญญัตินี้ในมาตรา R40.1 หากอนุญาโตตุลาการมีเพียงผู้เดียวที่ได้รับการแต่งตั้ง ตามบทบัญญัตินี้ในมาตรา R40.2 ถ้ามีอนุญาโตตุลาการที่ได้รับการแต่งตั้ง 3 คน อนุญาโตตุลาการจะต้องได้รับการแต่งตั้งโดยผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาและการเสนอชื่อและแต่งตั้งผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการ

ผู้ร้องสอดที่ได้เข้าเป็นคู่ความร่วมกับคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่สามารถคัดค้านกระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินอยู่ก่อนที่ตนได้เข้ามาและห้ามมิให้ผู้ร้องสอดใช้สิทธิอย่างอื่นนอกเหนือไปจากสิทธิที่มีอยู่ของคู่ความซึ่งตนเข้าร่วม

21) การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท¹⁴⁷

องค์คณะอนุญาโตตุลาการ(หลังจากได้รับการแต่งตั้งในกรณีที่ได้มีการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการแล้ว) หรือผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา (ในกรณีที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการ) แล้วแต่กรณี เมื่อพิจารณาแล้วเห็นสมควรอาจกำหนดให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เข้าสู่การอนุญาโตตุลาการในเวลาใดๆ ก็ได้ และการระงับข้อพิพาทจากการไกล่เกลี่ยนั้นให้ถือว่ามีผลบังคับเป็นคำตัดสิน โดยการอนุญาโตตุลาการเมื่อได้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นลายลักษณ์อักษรระหว่างคู่ความ

¹⁴⁶ CAS Arbitration Rule, R 41.4.

¹⁴⁷ CAS Arbitration Rule, R 42.

22) การรักษาความลับในการดำเนินกระบวนการพิจารณา¹⁴⁸

การดำเนินกระบวนการพิจารณาภายใต้บทบัญญัติฉบับนี้จะถูกรักษาไว้เป็นความลับไม่ว่าจะเป็นคู่ความทุกฝ่ายของคณะอนุญาโตตุลาการ และ ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะไม่เปิดเผยข้อเท็จจริงหรือข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาแก่บุคคลภายนอกได้ นอกจากนั้นคำตัดสินชี้ขาดก็จะไม่ได้รับการเปิดเผยต่อบุคคลภายนอก เว้นแต่คู่กรณีทุกฝ่ายยินยอมให้เปิดเผยหรือกรณีที่ผู้อำนวยความสะดวกกำหนดว่าให้สามารถเปิดเผยต่อบุคคลภายนอกได้

23) การยื่นคำคู่ความหรือเอกสารใดๆ ก่อนการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการ¹⁴⁹

การดำเนินกระบวนการพิจารณาในการยื่นคำคู่ความให้ทำโดยรูปแบบหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรแต่หากเห็นสมควรอาจให้ดำเนินการด้วยวาจาก็ได้

โดยในการยื่นคำคู่ความนั้นจะต้องบรรยายพยานหลักฐานทั้งหมดที่จะใช้นำสืบสนับสนุนข้ออ้างของฝ่ายตนประกอบการดำเนินกระบวนการพิจารณาในบัญชีระบุพยานและหลังจากได้ยื่นบัญชีระบุพยานและเสนอพยานหลักฐานแล้วห้ามมิให้เสนอพยานหลักฐานใดๆ เพิ่มเติมอีก เว้นแต่คู่ความจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นหรือในกรณีที่เห็นสมควรองค์คณะอนุญาโตตุลาการอนุญาตให้สามารถทำได้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ในคำคู่ความจะต้องแจ้งถึงรายชื่อของพยานบุคคลพร้อมทั้งคำเบิกความที่จะใช้ประกอบข้ออ้างและรายชื่อของพยานผู้เชี่ยวชาญพร้อมทั้งรายละเอียดของพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นว่ามีความเชี่ยวชาญด้านใดพร้อมทั้งอาจยื่นคำร้องขอให้หมายเรียกพยานดังกล่าวเข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณา

หากมีการยื่นเสนอคำฟ้องแย้งหรือมีการโต้แย้งคัดค้านเรื่องอำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณา สำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะกำหนดวันเวลาในการยื่นคำให้การหรือพยานหลักฐานใดๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำฟ้องแย้งหรือการโต้แย้งคัดค้านเรื่องอำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในประเด็นซึ่งมีการเรียกร้อง

24) กระบวนการในการดำเนินกระบวนการระงับข้อพิพาท¹⁵⁰

ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะเป็นผู้กำหนดแนวทางในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นและกำหนดวันเวลาในการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงของคู่ความทุกฝ่ายโดยการสืบพยานหลักฐานต่างๆ พยานบุคคล พยานผู้เชี่ยวชาญด้วยการเบิกความด้วยวาจา

¹⁴⁸ CAS Arbitration Rule, R 43.

¹⁴⁹ CAS Arbitration Rule, R 44.1.

¹⁵⁰ CAS Arbitration Rule, R 44.2.

ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะเป็นผู้กำหนดแนวทางในการดำเนินกระบวนการพิจารณาไต่สวนข้อเท็จจริงให้กระชับและจำกัดให้อยู่ภายในเฉพาะประเด็นสำคัญที่พิพาทกัน และเว้นแต่คู่ความจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นการดำเนินกระบวนการพิจารณาสำหรับข้อพิพาทจะไม่มี การเปิดเผยต่อบุคคลภายนอกซึ่งไม่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ในกรณีที่คณะอนุญาโตตุลาการมีการใช้ล่ามช่วยเหลือในการแปลภาษา ค่าใช้จ่ายจะตกเป็นของหน้าที่ของคู่กรณีฝ่ายซึ่งเสนอพยานบุคคลดังกล่าวซึ่งประสงค์ให้ใช้เป็นพยานหลักฐานสนับสนุน

ในกรณีที่คู่ความฝ่ายใดเสนอให้มีการสืบพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้แล้วหากมีค่าใช้จ่ายของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวให้ตกเป็นของคู่ความฝ่ายซึ่งเสนอให้นำสืบในสำนวน

ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจกำหนดให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในการไต่สวนและสืบพยานหลักฐานของคู่ความ พยานบุคคล พยานผู้เชี่ยวชาญผ่านระบบ การประชุมผ่านจอภาพ (Videoconference) ก็ได้ และในกรณีที่ได้มีการหารือร่วมกันกับคู่ความทุกฝ่ายแล้วอาจกำหนดให้พยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญทำคำเบิกความล่วงหน้ามาแทนการมาให้การเบิกความด้วยตนเองก็ได้

ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจจำกัดหรือไม่ยินยอมให้ในการรับฟังคำเบิกความของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญหรือพยานหลักฐานใดๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้อง กับประเด็นข้อพิพาทแห่งคดี

ก่อนดำเนินการพิจารณาข้อพิพาทในการไต่สวนรับฟังพยานบุคคล พยานผู้เชี่ยวชาญหรือล่ามอาจกำหนดให้บุคคลดังกล่าวข้างต้นปฏิบัติตามตนก่อนว่าจะให้การและเบิกความด้วยความสัตย์และเป็นความจริงมิเช่นนั้นจะได้รับการลงโทษเนื่องจากการเบิกความเท็จ

เมื่อการไต่สวนได้เสร็จสิ้นลงห้ามมิให้คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดยื่นคำคู่ความเพิ่มเติม เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

หลังจากที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการได้หารือร่วมกับคู่ความแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานที่คู่ความนำสืบเพียงพอต่อการทำคำวินิจฉัย จะทำคำวินิจฉัยโดยไม่รับฟังพยานหลักฐานใดๆ อีกก็ได้

25) การหมายเรียกพยานหลักฐานโดยองค์คณะอนุญาโตตุลาการเข้ามาในการดำเนิน กระบวนพิจารณา¹⁵¹

คู่ความอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลหมายเรียกพยานหลักฐานใดๆ ซึ่งอยู่ในความครอบครอง หรือภายใต้การควบคุมของคู่ความอีกฝ่ายหรือบุคคลภายนอก ซึ่งคู่ความเห็นว่าพยานหลักฐาน ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับกรณีพิพาทที่อยู่ระหว่างดำเนินกระบวนพิจารณา

ในกรณีที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการเห็นสมควรเพื่อให้การดำเนินกระบวนพิจารณา รับฟังพยานหลักฐานสมบูรณ์รัดกุม อาจมีคำสั่งกำหนดให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นพยานหลักฐาน เพิ่มเติมหรืออาจกำหนดให้มีการตรวจสอบพยานหลักฐานหรือให้มีการแต่งตั้งพยานผู้เชี่ยวชาญ เข้ามาในคดีโดยองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจกำหนดให้คู่ความฝ่ายนั้นเป็นผู้ชำระค่าใช้จ่าย

องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจหารือร่วมกับคู่ความเกี่ยวกับการแต่งตั้งและกำหนด นัดหมายผู้เชี่ยวชาญในข้อพิพาท โดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รับการแต่งตั้งนั้นต้องมีความเป็นกลางและ เป็นอิสระจากคู่ความฝ่ายต่างๆ และจะต้องเปิดเผยถึงข้อเท็จจริงที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความ เป็นอิสระต่อคู่ความทุกฝ่าย

26) การดำเนินกระบวนพิจารณาแบบรวบรัด¹⁵²

ผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาหรือองค์คณะอนุญาโตตุลาการแล้วแต่กรณี อาจกำหนดให้ดำเนินกระบวนพิจารณาในลักษณะรวบรัดและในรูปแบบที่เหมาะสมได้เมื่อได้รับความ ยินยอมจากคู่ความทุกฝ่ายแล้ว

27) การขาคัดพิจารณา¹⁵³

หากผู้ยื่นข้อเรียกร้องไม่ยื่นคำแถลงประกอบข้อเรียกร้องตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน บทบัญญัติฉบับนี้ให้ถือว่าคำร้องขอให้ดำเนินการอนุญาโตตุลาการนั้นเป็นอันตกไป และ หากคู่ความฝ่ายซึ่งถูกเรียกร้องไม่ยื่นคำให้การหรือคำแถลงโต้แย้งคัดค้านตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ในบทบัญญัติฉบับนี้ องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินกระบวนพิจารณาอนุญาโตตุลาการต่อไป และทำคำตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทไปฝ่ายเดียวก็ได้

ถ้าคู่ความฝ่ายใดในคดีเพิกเฉยต่อการเสนอพยานหลักฐานเข้าสู่กระบวนพิจารณา อนุญาโตตุลาการในการรับฟังพยานหลักฐานขององค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินกระบวน พิพิจารณาและมีคำวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทตามพยานหลักฐานเท่าที่มีก็ได้

¹⁵¹ CAS Arbitration Rule, R 44.3.

¹⁵² CAS Arbitration Rule, R 44.4.

¹⁵³ CAS Arbitration Rule, R 44.5.

28) กฎหมายที่ใช้บังคับในการตัดสินชี้ขาด¹⁵⁴

องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งคู่ความตกลงร่วมกันกำหนดให้ใช้บังคับแก่กรณีพิพาทที่เสนอให้ดำเนินการอนุญาโตตุลาการ แต่ในกรณีที่มีได้มีการกำหนดไว้หรือไม่อาจตกลงร่วมกันได้ องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะตัดสินข้อพิพาทตามกฎหมายแห่งสวิตเซอร์แลนด์

29) คำตัดสินชี้ขาด¹⁵⁵

การตัดสินชี้ขาดต้องกระทำโดยถือมติเสียงข้างมากหรือในกรณีที่ไม่มีอาจหาเสียงข้างมากได้ให้ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการเพียงผู้เดียวเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด โดยจะต้องทำคำตัดสินชี้ขาดเป็นลายลักษณ์อักษรและลงลายมือชื่อและวันที่ซึ่งทำคำตัดสินชี้ขาดเว้นแต่คู่กรณีจะตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ต้องระบุเหตุผลที่ใช้ประกอบการพิจารณาทำคำตัดสินพร้อมลงลายมือชื่อของประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการ อย่างไรก็ตามก่อนที่จะมีการแจ้งให้คู่ความทราบถึงคำตัดสินชี้ขาด จะต้องถูกส่งคำตัดสินชี้ขาดไปนั้นยังเลขาธิการแห่งศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ถูกต้องและให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด หากมีองค์คณะอนุญาโตตุลาการนายใดที่มีความเห็นที่ไม่เห็นพ้องกับคำตัดสินชี้ขาดก็ให้ทำความเห็นแย้งพร้อมแสดงเหตุผลประกอบความเห็นแย้งนั้นแนบรวมไปกับผลคำชี้ขาดแห่งคดีเพื่อส่งให้กับศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาต่อไป

คำชี้ขาดที่ได้รับแจ้งมาจากสำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาให้ถือเป็นที่สุดและมีผลผูกพันคู่สัญญาทุกฝ่ายและห้ามมิให้โต้แย้งคัดค้านโดยอ้างเหตุว่าไม่ได้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานประกอบการธุรกิจในประเทศสวิตเซอร์แลนด์เว้นแต่เฉพาะกรณีที่มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อตกลงหรือสัญญาให้อนุญาโตตุลาการให้นำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการ

30) การอุทธรณ์คำตัดสินชี้ขาด¹⁵⁶

คำร้องขออุทธรณ์โต้แย้งคำตัดสินของสหพันธ์ สมาคม หรือองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ดำเนินการเกี่ยวกับกีฬาอาจเสนอต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาได้ในกรณีที่มิได้มีกฎระเบียบหรือข้อบังคับขององค์กรเช่นนั้น มีบทบัญญัติกำหนดไว้ว่าสามารถอุทธรณ์ต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาได้ หรือในกรณีที่คู่กรณีพิพาทกันตกลงกันไว้ว่าสามารถอุทธรณ์ต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาได้

¹⁵⁴ CAS Arbitration Rule, R 45.

¹⁵⁵ CAS Arbitration Rule, R 46.

¹⁵⁶ CAS Arbitration Rule, R 47.

31) คำร้องขออุทธรณ์คำตัดสินชี้ขาด¹⁵⁷

ผู้อุทธรณ์จะต้องยื่นคำร้องขออุทธรณ์ต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาซึ่งประกอบด้วยข้อความดังต่อไปนี้

- 1) ชื่อนามสกุลและที่อยู่ของผู้ถูกร้อง
- 2) สำเนาคำชี้ขาดหรือคำวินิจฉัยใดๆ ซึ่งประสงค์ร้องขออุทธรณ์โต้แย้ง
- 3) คำร้องขอทุเลาการบังคับ
- 4) คำแถลงถึงการเสนอชื่อผู้ทำหน้าที่เป็นองค์คณะอนุญาโตตุลาการของผู้เรียกร้อง จากบัญชีรายชื่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา เว้นแต่กรณีที่คุณความตกลงกันในห้องคณะอนุญาโตตุลาการมีเพียง 1 คน เท่านั้น
- 5) คำแถลงขอทุเลาการบังคับตามคำตัดสินชี้ขาดพร้อมเหตุผลสนับสนุน
- 6) สำเนาบทบัญญัติกฎหมายหรือกฎระเบียบข้อบังคับหรือข้อตกลงหรือสัญญาใดๆ ที่กำหนด ให้คู่ความสามารถนำข้อพิพาทเข้าสู่การระงับข้อพิพาท โดยศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาได้ เมื่อได้ยื่นคำร้องขอดังกล่าวข้างต้นเรียบร้อยแล้วให้ผู้เรียกร้องดำเนินการชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่สำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬากำหนดไว้

ในกรณีที่ข้อเรียกร้องดังกล่าวข้างต้นซึ่งแถลงร้องขออุทธรณ์ต่อสำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬานั้นมีความบกพร่อง สำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาอาจกำหนดให้ดำเนินการยื่นแก้ไขข้อบกพร่องเสียใหม่ภายในระยะเวลาที่กำหนดอีกครั้งให้ผู้ถูกต้องสมบูรณ์ก็ได้ และหากไม่ดำเนินการหรือไม่ดำเนินการใช้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดให้ถือว่าคำร้องขอเช่นนั้นเป็นอันตกไป

32) ระยะเวลาในการยื่นคำร้องขออุทธรณ์¹⁵⁸

ในกรณีที่กฎระเบียบหรือข้อบังคับ ขององค์กรไม่ได้กำหนดไว้หรือไม่ได้มีข้อตกลงในสัญญากำหนดเอาไว้ล่วงหน้ากำหนดระยะเวลาในการยื่นคำร้องขออุทธรณ์จะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 21 วัน นับแต่ได้รับคำตัดสินชี้ขาดอย่างไรก็ตามผู้อำนวยการอาจขยายกำหนดเวลาเช่นนั้นได้หากได้หารือร่วมกับคู่ความทุกฝ่ายแล้ว

¹⁵⁷ CAS Arbitration Rule, R 48.

¹⁵⁸ CAS Arbitration Rule, R 49.

33) จำนวนองค์คณะอนุญาโตตุลาการพิจารณาอุทธรณ์¹⁵⁹

การพิจารณาชั้นอุทธรณ์จะต้องเสนอชื่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการซึ่งประกอบด้วยองค์คณะอนุญาโตตุลาการจำนวน 3 คน เว้นแต่ผู้เรียกร้องจะได้กำหนดไว้ในเวลาซึ่งได้ยื่นคำร้องขอแล้ว ว่าคู่ความทุกฝ่ายตกลงร่วมกันว่าให้องค์คณะอนุญาโตตุลาการมีจำนวนนายเดียวเท่านั้น แต่ในกรณีที่คู่ความไม่สามารถหาข้อตกลงร่วมกันได้ถึงจำนวนองค์คณะอนุญาโตตุลาการให้ผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาพิจารณาโดยใช้ดุลพินิจเป็นผู้ชี้ขาดถึงจำนวนองค์คณะอนุญาโตตุลาการว่าควรมีจำนวนเท่าใดโดยคำนึงถึงทุนทรัพย์และลักษณะความร้ายแรงแห่งข้อพิพาทนั้น

ในกรณีที่มีข้อพิพาทตั้งแต่ 2 กรณีหรือมากกว่านั้นขึ้นไปซึ่งมีปัญหาที่มีข้อเท็จจริงอันมีมูลความแห่งข้อพิพาทเป็นอย่างเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาอาจพิจารณาเสนอให้ทำการรวมข้อพิพาททุกกรณีโดยใช้องค์คณะอนุญาโตตุลาการชุดเดียวกันในการดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อความสะดวกรวดเร็วและดำเนินไปในแนวทางเดียวกันแต่หากในกรณีที่สัญญาอนุญาโตตุลาการของคู่สัญญาไม่ได้ระบุในเรื่องการรวมข้อพิพาทไว้ให้ผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจชี้ขาดด้วยตนเอง

34) คำแถลงในอุทธรณ์¹⁶⁰

ภายใน 10 วัน นับแต่วันครบกำหนดเวลาให้ยื่นคำร้องอุทธรณ์ ผู้เรียกร้องจะต้องยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาโดยบรรยายแถลงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งประสงค์ใช้ประกอบสนับสนุนประกอบในอุทธรณ์รวมถึงพยานหลักฐานที่ใช้เพื่อนำเสนอต่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการแต่หากไม่ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ให้ถือว่าอุทธรณ์นั้นเป็นอันตกไป

ในการบรรยายอุทธรณ์ผู้เรียกร้องจะต้องแถลงถึงรายชื่อของพยานบุคคลรวมถึงพยานหลักฐานอื่นใดที่ประสงค์จะนำมาแสดงและรายชื่อของพยานผู้เชี่ยวชาญและข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นที่มีความชำนาญซึ่งประสงค์ที่จะหมายเรียกให้เข้ามาให้การเป็นพยานในข้อพิพาท รวมถึงยื่นคำเบิกความล่วงหน้าของพยานบุคคลเว้นแต่อนุญาโตตุลาการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

¹⁵⁹ CAS Arbitration Rule, R 50.

¹⁶⁰ CAS Arbitration Rule, R 51.

35) การเริ่มต้นการดำเนินกระบวนการพิจารณา¹⁶¹

เว้นแต่ได้มีการกำหนดแนวทางในการระงับข้อพิพาทไว้ตั้งแต่ต้น หากไม่มีข้อตกลงหรือสัญญาให้นำข้อพิพาทเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการเสนอต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาหรือไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทกำหนดไว้ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะกำหนดแนวทางในการดำเนินกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการตามความเหมาะสมแห่งกรณี

36) การเสนอชื่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการ¹⁶²

เว้นแต่คู่ความจะได้ระบุไว้ในสัญญาให้มีองค์คณะอนุญาโตตุลาการเพียงนายเดี่ยวหรือผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาเห็นควรกำหนดให้มีอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว ผู้ถูกเรียกร้องจะต้องเสนอชื่อภายใน 10 วัน นับแต่ได้รับคำร้องขออุทธรณ์ในกรณีที่ไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะเป็นผู้เลือกแทนผู้ถูกเรียกร้องเอง

37) การแต่งตั้งและการรับรองการทำหน้าที่ขององค์คณะอนุญาโตตุลาการ¹⁶³

ในกรณีที่กำหนดจำนวนองค์คณะของอนุญาโตตุลาการได้แล้วให้มีจำนวน 1 คน หรือ 3 คน แล้วแต่กรณี สำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาก็จะแต่งตั้งและมอบอำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการตามที่ได้มีการเสนอหรือแต่งตั้งมา เว้นแต่กรณีที่ ไม่ได้กำหนดไว้ก่อนแล้วหรือไม่อาจตกลงกันได้ให้ผู้อำนวยความสะดวกด้านกีฬาเป็นผู้แต่งตั้งและรับรองการแต่งตั้งด้วยตนเอง หลังจากนั้นก็จะมอบสำนวนความและเอกสารใดๆ ในคดีเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาและวินิจฉัยข้อพิพาทให้แก่องค์คณะอนุญาโตตุลาการ

อย่างไรก็ดีองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจแต่งตั้งบุคคลใดๆ ให้เป็นผู้ช่วยหรือที่ปรึกษาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาซึ่งจะต้องมีความอิสระ ไม่มีส่วนได้เสียกับคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายใดๆ ที่เกิดขึ้นถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วย

---

¹⁶¹ CAS Arbitration Rule, R 52.

¹⁶² CAS Arbitration Rule, R 53.

¹⁶³ CAS Arbitration Rule, R 54.

38) คำให้การของผู้ถูกเรียกร้องและเขตอำนาจในการระงับข้อพิพาท¹⁶⁴

ภายใน 21 วัน นับแต่ได้รับคำร้องขออุทธรณ์ผู้ถูกเรียกร้องจะต้องยื่นคำให้การต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาซึ่งประกอบด้วยข้อความดังต่อไปนี้

- 1) คำให้การโต้แย้งอุทธรณ์
- 2) คำแถลงโต้แย้งอำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด
- 3) พยานหลักฐานซึ่งผู้ถูกเรียกร้องประสงค์ที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานสนับสนุนข้อโต้แย้ง
- 4) ชื่อสกุลของพยานบุคคลและคำเบิกความของพยานบุคคลซึ่งประสงค์ที่จะใช้สนับสนุนข้อโต้แย้ง
- 5) ชื่อสกุลของพยานผู้เชี่ยวชาญและระบุถึงความสามารถของพยานผู้เชี่ยวชาญผู้ซึ่งประสงค์จะให้เข้ามาเป็นพยาน

ถ้าผู้ถูกเรียกร้องไม่ดำเนินการยื่นคำให้การภายในระยะเวลาที่กำหนดองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินการพิจารณาและทำคำตัดสินชี้ขาดไปฝ่ายเดียวก็ได้

อย่างไรก็ตามผู้ถูกเรียกร้องอาจยื่นคำร้องขอให้ขยายกำหนดเวลาในการยื่นคำให้การได้ หากได้ชำระเงินประกันความรับผิดชอบล่วงหน้า

องค์คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจบริบูรณ์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการโดยตนเองโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงการดำเนินกระบวนการพิจารณาของกลุ่มความที่มีอยู่ก่อนที่ข้อพิพาทจะเข้าสู่การดำเนินกระบวนการพิจารณา

ในกรณีที่มีการโต้แย้งในประเด็นที่เกี่ยวกับอำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา สำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาหรือองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจเรียกให้คู่ความยื่นคำแถลงถึงอำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา อย่างไรก็ตามสำหรับกรณีทั่วไปอาจดำเนินการพิจารณาตัดสินและทำคำชี้ขาดเบื้องต้นก็ได้

39) การขอเพิ่มเติมพยานหลักฐานและการไต่ถามประนีประนอมยอมความ¹⁶⁵

เว้นแต่คู่ความได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นหรือประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นห้ามมิให้คู่ความยื่นข้อเรียกร้องหรือข้อโต้แย้งเพิ่มเติมหรือยื่นพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนข้ออ้างของตน

¹⁶⁴ CAS Arbitration Rule, R 55.

¹⁶⁵ CAS Arbitration Rule, R 56.

ในเวลาใดๆ ที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการเห็นสมควรอาจกำหนดให้ดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความก็ได้และหากคู่ความตกลงกันได้ก็ให้ทำคำชี้ขาดตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่คู่ความตกลงร่วมกันนั้น

40) ขอบเขตการดำเนินกระบวนการพิจารณาและรับฟังพยานหลักฐาน¹⁶⁶

องค์คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจบริบูรณ์ในการดำเนินการไต่สวนและตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและข้อกฎหมาย และอาจกำหนดคำชี้ขาดใหม่แทนคำชี้ขาดซึ่งถูกโต้แย้งคัดค้านหรือเพิกถอน สำหรับการเสนอสำนวนความประจักษ์ขององค์คณะอนุญาโตตุลาการจะเป็นผู้กำหนดแนวทางในการดำเนินการติดต่อสื่อสารในการนำสืบพยานหลักฐานเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาของคู่ความในการนำเสนอพยานบุคคลและพยานผู้เชี่ยวชาญให้มาเบิกความประกอบการวินิจฉัยข้อพิพาท

หลังจากรับฟังพยานหลักฐานที่คู่ความเสนอหากองค์คณะอนุญาโตตุลาการเห็นว่าเพียงพอต่อการตัดสินชี้ขาดแล้วองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจตัดพยานหลักฐานบางส่วนที่เห็นว่าไม่จำเป็นหรือไม่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทออกไปก็ได้ โดยการดำเนินกระบวนการพิจารณาจะดำเนินไปในสถานที่ซึ่งมีการบันทึกภาพไว้เป็นหลักฐานในการดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยเว้นแต่คู่ความจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

หากคู่ความฝ่ายใดไม่ดำเนินการใดๆ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามที่ตนมีหน้าที่ต้องกระทำองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปโดยพิจารณาตามพยานหลักฐานเพียงเท่าที่มีและตัดสินชี้ขาดตามพยานหลักฐานที่มีก็ได้

41) กฎหมายและบทบัญญัติที่นำมาใช้บังคับ¹⁶⁷

องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะทำคำชี้ขาดข้อพิพาทตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับและบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งเสนอโดยคู่ความทุกฝ่ายแต่ในกรณีที่คู่ความไม่อาจตกลงร่วมกันได้ก็จะพิจารณาและวินิจฉัยตามกฎหมายแห่งประเทศซึ่งสมาพันธ์ สมาคมหรือองค์กรที่ดำเนินการเกี่ยวเนื่องกับกีฬาซึ่งพิพาทกันนั้นมีภูมิลำเนาหรือพิจารณาและวินิจฉัยตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งองค์คณะอนุญาโตตุลาการเห็นว่าเหมาะสมกับลักษณะแห่งข้อพิพาทนอกจากนั้นองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะต้องชี้แจงประกอบการทำคำชี้ขาดข้อพิพาทด้วย

¹⁶⁶ CAS Arbitration Rule, R 57.

¹⁶⁷ CAS Arbitration Rule, R 58.

42) คำตัดสินชี้ขาด¹⁶⁸

โดยคำตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทให้ดำเนินการโดยยึดถือตามเสียงข้างมากขององค์คณะอนุญาโตตุลาการ แต่ในกรณีที่ไม่สามารถหาเสียงข้างมากได้ให้ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ชี้ขาด โดยคำตัดสินชี้ขาดจะแถลงพร้อมเหตุผลประกอบลงในเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วลงวันที่และลงลายมือชื่อขององค์คณะอนุญาโตตุลาการผู้ตัดสิน

โดยก่อนที่จะลงลายมือชื่อในคำตัดสินชี้ขาดจะต้องเสนอคำตัดสินชี้ขาดให้เลขาธิการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ถูกต้องและให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด

องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะแจ้งคำตัดสินชี้ขาดให้คู่ความทราบและคำชี้ขาดให้มีผลบังคับนับแต่เวลาที่คู่ความได้รับแจ้งคำตัดสินชี้ขาด คำตัดสินชี้ขาดขององค์คณะอนุญาโตตุลาการให้ถือเป็นที่สุดและผูกพันคู่ความทุกฝ่าย

การดำเนินการในการตัดสินชี้ขาดจะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 3 เดือน นับแต่วันถัดจากวันที่ได้ยื่นข้อพิพาทต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาซึ่งกำหนดเวลาดังกล่าวนั้นประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจขอขยายได้หากได้รับอนุญาตจากศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา

คำตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทนั้นให้ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปทราบเว้นแต่คู่ความได้กำหนดเอาไว้ว่าให้เก็บรักษาข้อเท็จจริงในคำตัดสินชี้ขาดไว้เป็นความลับ

43) การตีความ¹⁶⁹

คู่ความอาจร้องขอให้ ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาตีความของคำตัดสินชี้ขาดได้ในกรณีที่มีส่วนหนึ่งส่วนใดของคำตัดสินชี้ขาดที่ได้ดำเนินการนั้น ไม่ชัดเจนหรือมีข้อบกพร่องหรือมีความคลุมเครือหรือเมื่อมีข้อความส่วนหนึ่งส่วนใดในคำตัดสินชี้ขาดมีข้อความขัดแย้งกันหรือปรากฏว่าคำตัดสินชี้ขาดมีข้อความซึ่งพิมพ์ผิดพลาดหรือมีการคำนวณตัวเลขผิดพลาดโดยชัดเจน

เมื่อมีการเสนอให้มีการตีความข้อความในคำตัดสินชี้ขาดผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา จะต้องดำเนินการดำเนินการตรวจทานเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของคำตัดสินชี้ขาด ประกอบการตีความและผู้อำนวยการศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา อาจมอบให้องค์คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบและตีความข้อความในคำตัดสินชี้ขาดซึ่งมีเหตุบกพร่องอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวข้างต้น

¹⁶⁸ CAS Arbitration Rule, R 59.

¹⁶⁹ CAS Arbitration Rule, R 63.

44) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอนุญาโตตุลาการ¹⁷⁰

เมื่อยื่นคำร้องขอเสนอข้อพิพาทหรือคำร้องขออุทธรณ์ ให้ผู้เรียกร้องหรือผู้อุทธรณ์ดำเนินการชำระค่าธรรมเนียมตามระเบียบของสำนักกระงับข้อพิพาทเป็นเงิน 1000 ฟรังก์ สวิตเซอร์แลนด์ มิเช่นนั้นจะไม่ได้รับการดำเนินการในขั้นตอนต่อไปโดย ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา ทั้งนี้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จะต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายไว้ในบัญชีการเงินเพื่อใช้ในการประเมินค่าใช้จ่ายเมื่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาสิ้นสุดต่อไปและในกรณีที่มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาสิ้นสุดลงก่อนที่จะได้มีการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาทั้งหมด

เมื่อได้มีการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการเรียบร้อยแล้ว สำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงในภายหลังถึงจำนวนค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องชำระก็ได้และหากมีการยื่นคำฟ้องแย้งของผู้ถูกร้องก็จะมีการกำหนดถึงจำนวนค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมใหม่อีกครั้ง

เมื่อได้ตรวจสอบค่าใช้จ่ายที่จะใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของกลุ่มความถ่วงหน้าแล้วสำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะกำหนดค่าใช้จ่ายในการอนุญาโตตุลาการซึ่งกลุ่มความจะต้องชำระและกลุ่มความทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันชำระหากกลุ่มความไม่ชำระค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดให้ถือว่าการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการเป็นอันสิ้นสุดลง

กลุ่มความแต่ละฝ่ายจะต้องชำระค่าใช้จ่ายและค่าป่วยการใดๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับพยานบุคคล พยานผู้เชี่ยวชาญ ล่ามแปลภาษาที่ตนเสนอและในกรณีที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการกำหนดให้มีการหมายเรียกพยานผู้เชี่ยวชาญหรือล่ามแปลภาษาเข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือให้มีการไต่สวนพยานบุคคลเพิ่มเติมจากในสำนวนความกลุ่มความก็จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายใดๆ ของบุคคล เช่นว่านั่นด้วย

เมื่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาได้เสร็จสิ้นลงสำนักงานศาล ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะกำหนดค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาซึ่งจะรวมถึงค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการในการบริการของสำนักงานศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาตามอัตราที่กำหนดไว้ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการไต่สวนเพื่อสืบพยานหลักฐานของพยานบุคคล พยานผู้เชี่ยวชาญและล่ามแปลภาษาด้วย

ในคำตัดสินชี้ขาด องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะกำหนดให้กลุ่มความต้องชำระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอนุญาโตตุลาการโดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่ายร่วมกันชำระตามอัตราส่วนเท่าๆ กัน และองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจใช้ดุลพินิจกำหนดให้แสดง

¹⁷⁰ CAS Arbitration Rule, R 64.

เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาตลอดจนค่าใช้จ่ายและค่าป่วยการใดๆ ของพยานบุคคลและล่ามแปลภาษาด้วย

3.2.2 สารระสำคัญของรูปแบบและวิธีการดำเนินการในการอนุญาตโตตุลาการทางด้านกีฬาในประเทศไอร์แลนด์

สำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ (JSI) ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในย่านเวสต์พาร์ค กรุงดับลิน ประเทศไอร์แลนด์ โดยมีแนวทางปฏิบัติและบทบัญญัติเฉพาะในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาในรูปแบบต่างๆ เช่นการเจรจาต่อรองและการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความซึ่งรวมถึงมีบทบัญญัติในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาโดยการอนุญาตโตตุลาการซึ่งมีสารระสำคัญแห่งบทบัญญัติดังต่อไปนี้คือ

1) คำนิยามทั่วไปว่าด้วยการอนุญาตโตตุลาการแห่งไอร์แลนด์

“Just Sport Ireland (JSI)” คือ นิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดซึ่งที่ได้รับการรับรองจากรัฐโดยก่อตั้งขึ้นเพื่อ โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการด้านการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาของไอร์แลนด์ โดยมีพันธกิจในการอำนวยความสะดวกในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาด้วยวิธีการอนุญาตโตตุลาการหรือการไกล่เกลี่ยอย่างมีประสิทธิภาพอันมีลักษณะที่ประหยัดค่าใช้จ่ายและดำเนินการด้วยความโปร่งใสยุติธรรม

“คณะกรรมการผู้บริหาร” คือ กรรมการและเลขาธิการบริษัทของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ (JSI) (ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม) หรือคณะอนุกรรมการดังกล่าวด้วย

“นายทะเบียน” หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งโดยสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ (JSI) ในการทำหน้าที่อำนวยความสะดวกสำหรับให้บริการในการระงับข้อพิพาท โดยนายทะเบียนจะต้องดำเนินงานร่วมกันกับ “คณะกรรมการผู้บริหาร” ในการดำเนินการซึ่งอยู่ภายใต้การรับผิดชอบของตน

“บัญชีรายชื่ออนุญาตโตตุลาการ” หมายถึง บัญชีรายชื่ออนุญาตโตตุลาการซึ่งกำหนดโดยสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ (JSI) (ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม) ซึ่งคู่ความจะต้องเลือกอนุญาตโตตุลาการจากบัญชีรายชื่ออนุญาตโตตุลาการเพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการอนุญาตโตตุลาการของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ (JSI)

“ประธานอนุญาตโตตุลาการ” หมายถึง อนุญาตโตตุลาการบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ (JSI) ในทำหน้าที่เป็นประธานของอนุญาตโตตุลาการทั้งหมดที่อยู่ในบัญชีรายชื่ออนุญาตโตตุลาการ

“องค์คณะอนุญาโตตุลาการ” หมายถึง อนุญาโตตุลาการผู้หนึ่งผู้ใดในบัญชีรายชื่ออนุญาโตตุลาการซึ่งได้รับการแต่งตั้งในการระงับข้อพิพาทตามบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้

2) หลักเกณฑ์ทั่วไป¹⁷¹

บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ให้ใช้บังคับในการระงับข้อพิพาทใดๆ ที่เกี่ยวกับบทบัญญัติหรือข้อบังคับของสหพันธ์กีฬา องค์การของรัฐ สโมสร สมาคมหรือองค์กรที่มีการดำเนินการหรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเกี่ยวกับกีฬาสำหรับข้อพิพาทที่เข้าสู่การระงับข้อพิพาทหรือในกรณีที่ข้อตกลงหรือข้อกำหนดร่วมกันระหว่างคู่กรณีพิพาทกันให้นำข้อพิพาทเข้าสู่การระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการของ

ซึ่งพันธกิจของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์สำหรับการดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการนี้ของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์คือ

(a) กำหนดรูปแบบหรือช่วยเหลือในการจัดตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการเพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือชี้ขาดข้อพิพาทที่เข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับกีฬา

(b) ช่วยเหลือและสนับสนุนในการบริหารจัดการของการดำเนินกระบวนการพิจารณา และความรับผิดชอบขององค์คณะอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาให้เป็นไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้

3) ขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยการอนุญาโตตุลาการ

คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยื่นคำร้องขอให้ดำเนินกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับกีฬาที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางวินัย การเลือกตั้ง การแต่งตั้ง การสรรหา และกรณีใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยชี้ขาดของสหพันธ์กีฬา องค์การของรัฐ สโมสร สมาคมหรือองค์กรที่มีการดำเนินการหรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเกี่ยวกับกีฬาในกรณีที่มีข้อกำหนดภายในองค์กรหรือมีตกลงตกลงกันไว้โดยเฉพาะระหว่างคู่กรณีที่พิพาทกันกำหนดไว้ว่าในกรณีที่มีข้อพิพาทใดๆ เกิดขึ้นให้สามารถนำข้อพิพาทเข้าสู่การดำเนินการระงับข้อพิพาท โดยการอนุญาโตตุลาการตามบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์หรือโดยสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์¹⁷²

¹⁷¹ JSI Arbitration Rule, Article 1.

¹⁷² JSI Arbitration Rule, Article 2.1.

4) คำแถลงในคำร้องขออนุญาโตตุลาการ¹⁷³

ผู้อุทธรณ์สามารถยื่นคำแถลงคำร้องขอส่งไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์และส่งไปยังคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งว่าต้องการนำข้อพิพาทเข้าสู่การระงับข้อพิพาท โดยการอนุญาโตตุลาการ โดยแนบเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้พร้อมกันไปกับคำแถลงขอให้นำข้อพิพาทเข้าสู่การระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ

(a) ชื่อสกุลและรายละเอียดที่ใช้ในการติดต่อที่เกี่ยวกับคู่กรณีทุกฝ่าย แต่หากในกรณีที่คู่กรณีเป็นบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีต้องแจ้งวันเดือนปีเกิดด้วย (ในกรณีที่ทราบ) และต้องแนบชื่อสกุลและรายละเอียดที่ใช้ในการติดต่อของบิดามารดาหรือผู้ใช้อำนาจปกครองของคู่กรณีที่เป็นบุคคลอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

(b) รายละเอียดและสถานที่อีกทั้งสำเนาของการคำชี้ขาดซึ่งร้องขอคัดค้าน

(c) คำขอท้ายฟ้องให้เยียวยาหรือแก้ไขในข้อพิพาทที่เกิดขึ้น

(d) คำร้องขอให้ทุเลาการบังคับพร้อมเหตุผลประกอบการสนับสนุนในระหว่างที่ข้อพิพาทอยู่ในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณา

(e) คำร้องขอให้ดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการแบบรวบรัด

(f) คำร้องขอเกี่ยวกับการออกหมายเรียกพยานเอกสารเข้ามาในกระบวนการพิจารณา

(g) คำร้องเสนอชื่อองค์คณะทำหน้าที่ในการอนุญาโตตุลาการจำนวน 3 คน

(h) สำเนาบทบัญญัติหรือข้อตกลงที่ตกลงร่วมกันระหว่างคู่ความซึ่งกำหนดให้นำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยอาศัยบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ หรือโดยสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์

(i) คำแถลงในประเด็นที่เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือข้อกำหนดเปลี่ยนแปลงแก้ไขบางส่วนของรูปแบบการดำเนินการจากบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการ ซึ่งคู่กรณีทุกฝ่ายได้ตกลงร่วมกันให้มีการดำเนินการอนุญาโตตุลาการ รวมถึงค่าใช้จ่าย สถานที่ดำเนินการอนุญาโตตุลาการ จำนวนของการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ แนวทางการดำเนินกระบวนการพิจารณา อำนาจในการดำเนินการและการชี้ขาดข้อพิพาทและการรักษาความลับ

(j) หลักฐานการชำระค่าธรรมเนียมในการดำเนินการของ สำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์

¹⁷³ JSI Arbitration Rule, Article 2.2.

ให้ผู้ยื่นคำร้องดำเนินการตามรูปแบบซึ่งกำหนดให้ดำเนินการดังกล่าวข้างต้นนี้เมื่อยื่นข้อเรียกร้อง แต่รูปแบบดังกล่าวข้างต้นนี้อาจปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในเวลาใดๆ ก็ได้ตามความเหมาะสม

5) ระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณา¹⁷⁴

ในกรณีที่ไม่ได้มีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการไว้โดยเฉพาะทั้งในบทบัญญัติหรือข้อกำหนดขององค์กรซึ่งดำเนินการเกี่ยวเนื่องกับกีฬาหรือข้อตกลงซึ่งได้ทำกันไว้เดิม กำหนดระยะเวลาในการยื่นคำสำนวนความที่จะต้องส่งต่อ สำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ และสำหรับส่งไปยังคู่ความอีกฝ่ายจะต้องดำเนินการภายใน 14 วัน นับจากมีคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องที่ได้ยื่นคำร้องขอออกซึ่งผู้ยื่นคำร้องให้เห็นด้วย

ถ้าคำร้องขอให้ดำเนินกระบวนการพิจารณา มีข้อบกพร่อง นายทะเบียนอาจกำหนดให้ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาอันสมควรก็ได้ อย่างไรก็ตามกำหนดระยะเวลาซึ่งนายทะเบียนกำหนดให้ยื่นคำแถลงขอขยายกำหนดระยะเวลานั้นออกไปก็ได้ แต่หากไม่ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดนายทะเบียนจะจำหน่ายคำร้องนั้นออกเสียก็ได้

กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ จะเริ่มต้นนับจากวันถัดจากวันซึ่งได้รับแจ้งจากสำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ โดยวันหยุดราชการและวันหยุดนักขัตฤกษ์จะรวมคำนวณเข้าไปในกำหนดระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วย โดยให้ถือว่าวันสุดท้ายแห่งกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดนั้นคือเวลาที่เที่ยงคืนตรงของวันสุดท้ายแห่งกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้แต่ในกรณีที่วันสุดท้ายแห่งกำหนดระยะเวลายุติสิ้นสุดเป็นวันหยุดราชการและวันหยุดนักขัตฤกษ์ในประเทศของคู่ความฝ่ายใดๆ แล้วให้ขยายกำหนดระยะเวลาในการสิ้นสุดออกไปเป็นวันแรกของวันเปิดทำการตามปกติ

การยื่นคำร้อง คำแถลงและคำให้การใดๆ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาสำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์อาจขยายออกไปให้ได้ตามสมควร ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลามาพร้อมเหตุผล

6) การยื่นคำเสนอข้อพิพาทของผู้เรียกร้อง¹⁷⁵

ภายในกำหนดระยะเวลา 14 วันนับจากวันนับจากวันซึ่งได้ยื่นคำร้องขอนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ ผู้ยื่นคำร้องจะต้องยื่นสำนวนความแห่งข้อพิพาทซึ่งประกอบด้วยข้อความดังกล่าวต่อไปนี้เสนอไปยังสำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ และส่งไปยังคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อทราบ

¹⁷⁴ JSI Arbitration Rule, Article 2.3.

¹⁷⁵ JSI Arbitration Rule, Article 2.4.

- (a) คำแถลงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ใช้สนับสนุนข้ออ้างข้อเถียงของตน
- (b) แนบสำเนาของเอกสารทั้งหมดซึ่งประสงค์ที่จะเสนอเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการ
- (c) รายชื่อของพยานบุคคลทั้งหมดรวมถึงพยานผู้เชี่ยวชาญซึ่งประสงค์จะใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบข้ออ้างข้อเถียงของตนพร้อมกับแนบคำให้การของพยานเช่นว่านั้นมา พร้อมกันด้วยอย่างไรก็ตามอาจยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาในการยื่นเอกสารดังกล่าวข้างต้นได้ แต่จะต้องยื่นคำร้องพร้อมชี้แจงเหตุผลประกอบก่อนกำหนดระยะเวลาที่ยื่นได้สิ้นสุดลง
- (d) คำแถลงถึงลักษณะของการดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือคำร้องขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ไปยังคู่กรณีทุกฝ่าย ซึ่งได้ตกลงกันไว้ในการอนุญาโตตุลาการ รวมถึงกรณีที่ยังไม่ได้ตกลงร่วมกันกำหนดไว้เช่น ค่าใช้จ่าย สถานที่ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา กรอบระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณา อำนาจการตัดสินใจและการรักษาความลับ
- (e) ชื่อสกุล ที่อยู่และรายละเอียดสำหรับใช้ในการติดต่อของผู้รับมอบอำนาจหรือบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้ยื่นคำแถลงข้อเรียกร้อง
- รูปแบบซึ่งกล่าวไว้ในคำแถลงคำร้องขอให้นำมาใช้ในการกระบวนการพิจารณาซึ่งได้ยื่นมานั้นอาจถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงในเวลาใดๆ โดยสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ ตามความเหมาะสม
- 7) การทำคำคัดค้านของผู้ถูกร้อง¹⁷⁶
- ภายในกำหนดระยะเวลา 14 วันนับจากวันนับจากวันซึ่งได้รับคำเสนอข้อพิพาทของผู้เรียกร้องนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการจะต้องยื่นคำให้การโต้แย้งพร้อมแสดงเหตุผลประกอบดังต่อไปนี้กลับไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์และคู่ความทุกฝ่ายซึ่งเข้าร่วมในกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการ
- (a) คำให้การโต้แย้งคัดค้านรวมถึงคำคัดค้านถึงอำนาจในการดำเนินการ และหรือคำฟ้องแย้งอันมีมูลความอย่างเดียวกันนั่นเอง
- (b) ตอบรับทั้งหมดหรือบางส่วนของคำแถลงในคำร้องขออนุญาโตตุลาการรวมถึงมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองชั่วคราวด้วย
- (c) แนบสำเนาของเอกสารทั้งหมดที่จะใช้นำเสนอเป็นพยานหลักฐานในคดีเว้นแต่เอกสารนั้นได้ยื่นหรืออยู่ในความครอบครองของคู่กรณีอีกฝ่ายซึ่งได้เข้าร่วมในการอนุญาโตตุลาการอยู่ก่อนแล้ว

¹⁷⁶ JSI Arbitration Rule, Article 2.5.

(d) บัญชีระบุพยานทั้งหมดซึ่งรวมถึงพยานผู้เชี่ยวชาญพร้อมแนบคำให้การของพยานบุคคลแต่ละคนซึ่งใช้ประกอบข้อกล่าวอ้างในการโต้แย้ง อย่างไรก็ตามอาจยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาในการยื่นเอกสารดังกล่าวข้างต้นได้แต่จะต้องยื่นคำร้องพร้อมชี้แจงเหตุผลประกอบก่อนกำหนดระยะเวลาที่ยื่นบัญชีระบุพยานดังกล่าวได้สิ้นสุดลง

(e) คำแถลงถึงลักษณะของการดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือคำร้องขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ไปยังคู่กรณีทุกฝ่าย ซึ่งได้ตกลงกันไว้ในการอนุญาโตตุลาการ รวมถึงกรณีที่ยังไม่ได้ตกลงร่วมกันกำหนดไว้เช่นค่าใช้จ่าย สถานที่ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา กรอบระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอำนาจการตัดสินและการรักษาความลับ

(f) ชื่อสกุล ที่อยู่และรายละเอียดสำหรับใช้ในการติดต่อของผู้รับมอบอำนาจหรือบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้ถูกร้อง

รูปแบบซึ่งกำหนดในคำให้การที่ให้นำมาใช้ในกระบวนการพิจารณาซึ่งได้ยื่นมานั้น อาจถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงในเวลาใดๆ โดยสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ตามความเหมาะสม

8) การยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม¹⁷⁷

เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากองค์คณะอนุญาโตตุลาการหรือมีข้อกำหนดตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมหลังจากที่การยื่นคำแถลงคำร้องขออนุญาโตตุลาการและอีกฝ่ายได้ตอบรับภายในกำหนดระยะเวลาแล้ว

ในกรณีที่คู่ความฝ่ายซึ่งถูกร้องไม่ยื่นคำให้การและโต้แย้งแสดงเหตุผลภายในระยะเวลาที่กำหนดองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการและทำคำวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทฝ่ายเดียวก็ได้¹⁷⁸

9) การขอเข้าร่วมเป็นคู่ความและคำร้องสอด¹⁷⁹

ในกรณีที่ผู้ถูกร้องมีความประสงค์ที่จะให้ผู้ใดเข้ามาเป็นคู่ความในคดีก็สามารถทำได้โดยทำเป็นคำร้องขอและเหตุผลประกอบพร้อมแนบสำเนาเสนอไปยังผู้ที่ตนประสงค์ให้เข้ามาในคดี หลังจากนั้นองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะกำหนดเวลาให้คู่ความฝ่ายที่ 3 ในคดียื่นคำขอรับเข้าสู่การดำเนินกระบวนการพิจารณาและยื่นสำนวนความต่อสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์และคู่ความทุกฝ่ายภายในระยะเวลาที่กำหนด

¹⁷⁷ JSI Arbitration Rule, Article 2.6.

¹⁷⁸ JSI Arbitration Rule, Article 2.7.

¹⁷⁹ JSI Arbitration Rule, Article 3.

ในกรณีที่บุคคลภายนอกประสงค์ที่จะเข้าเป็นคู่ความในกระบวนการอนุญาโตตุลาการ จะต้องแจ้งความประสงค์ไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ในโอกาสแรกที่จะกระทำได้และต้องยื่นคำร้องขอร้องสอดและคำให้การภายในระยะที่สำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์กำหนด และสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์จะเป็นผู้ส่งคำร้องขอร้องสอดไปยังคู่ความทุกฝ่ายในกระบวนการอนุญาโตตุลาการให้ทราบเกี่ยวกับการเข้าร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น

บุคคลภายนอกอาจเข้าร่วมในกระบวนการอนุญาโตตุลาการได้ในกรณีมีข้อกำหนดไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการให้เข้าร่วมได้หรือในกรณีที่คู่ความทุกฝ่ายได้ให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรให้สามารถเข้าร่วมในกระบวนการพิจารณาได้

10) การดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยรวบรัด¹⁸⁰

คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่เข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการอาจยื่นคำร้องขอให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยรวบรัดได้

ในกรณีที่คู่ความตกลงร่วมกันให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยรวบรัด องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะกำหนดแนวทางในการระงับข้อพิพาทตามความเหมาะสมโดยหารือร่วมกันกับคู่ความทุกฝ่าย

ในกรณีที่คู่ความได้ตกลงร่วมกันให้ย่นระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่างๆ ตามบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจปรับเปลี่ยนโดยขยายกำหนดระยะเวลาดังกล่าวได้ในกรณีที่มีเหตุผลอันสมควรเพื่อให้การระงับข้อพิพาทบรรลุผลได้ตามความมุ่งหมายของคู่ความ

11) การติดต่อสื่อสาร¹⁸¹

การแจ้งคำบอกกล่าวและการติดต่อสื่อสารใดๆ จากสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์หรือองค์คณะอนุญาโตตุลาการต่อคู่ความทุกฝ่ายจะดำเนินการโดยนายทะเบียนผ่านทางผู้ส่งสาส์น ทางไปรษณีย์หรือทางโทรสาร และคำวินิจฉัยชี้ขาดและคำสั่งใดๆ ซึ่งออกโดยองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะดำเนินการเมื่อตรวจสอบแล้วว่าคู่กรณีได้ชำระค่าธรรมเนียมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

การติดต่อสื่อสารใดๆ จากคู่ความไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ (JSI) หรือองค์คณะอนุญาโตตุลาการให้ส่งโดยผู้ส่งสาส์น ทางไปรษณีย์หรือทางโทรสารไปยังนายทะเบียนในกรณีที่มีข้อขัดข้องใดๆ จะต้องรีบยื่นคำแถลงถึงข้อขัดข้องเช่นว่านั้น คำแถลงและคำร้องขออนุญาโตตุลาการ การตอบรับ การยื่น คำร้องขอเข้าร่วมเป็นคู่ความและการร้องสอด

¹⁸⁰ JSI Arbitration Rule, Article 4.

¹⁸¹ JSI Arbitration Rule, Article 5.

รวมถึงเอกสารและพยานหลักฐานใดๆ ซึ่งนำเสนอต่อศาลเพื่อสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อโต้แย้งของคุณโดยผ่านทางผู้ส่งสาส์น ทางไปรษณีย์หรือทางโทรสารนั้นจะต้องแนบสำเนาเสนอไปยังอนุญาโตตุลาการ ทุกคนไปพร้อมกับต้นฉบับของเอกสารซึ่งส่งไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ และในกรณีที่คู่ความฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดยื่นคำคู่ความไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์หรือองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะต้องแนบสำเนาส่งไปยังคู่ความฝ่ายต่างๆ ที่เข้าร่วมในการอนุญาโตตุลาการพร้อมกันด้วย

การยื่นคำคู่ความและพยานหลักฐานใดๆ ของคู่ความ คู่ความควรยื่นคำคู่ความและพยานหลักฐานใดๆ เช่นว่านั้นไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ (JSI) และคู่ความทุกฝ่ายพร้อมกับการยื่นผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ด้วย

นายทะเบียนอาจกำหนดให้การติดต่อสื่อสารใดๆ ไปยังองค์คณะอนุญาโตตุลาการและคู่ความฝ่ายต่างๆ จะต้องแนบสำเนาเอกสารและพยานหลักฐานใดๆ ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารต้องแนบสำเนาดังกล่าวไปยังนายทะเบียนด้วยอีกฉบับหนึ่ง

ในกรณีที่มีข้อตกลงร่วมกันระหว่างคู่กรณีและได้รับความยินยอมจากสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์อาจอนุโลมให้คู่ความยื่นคำคู่ความและพยานหลักฐานใดๆ ผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ได้

12) ภาษาทางการที่ใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา¹⁸²

ภาษาที่ใช้ในการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการในการติดต่อสื่อสาร แต่คู่ความอาจตกลงร่วมกันให้ใช้ภาษาอื่นใดในการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์แทนการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการในการติดต่อสื่อสาร หากได้รับความยินยอมจากองค์คณะอนุญาโตตุลาการ อย่างไรก็ตามก็ยังคงองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจมีคำสั่งกำหนดให้คู่ความรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือบางส่วนในการแปลหรือการตีความภาษา เช่นว่านั้นก็ได้อีก

องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจมีคำสั่งว่าเอกสารใดๆ ซึ่งคู่ความได้ยื่นในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษให้แปลคำแปลพร้อมกับคำรับรองความถูกต้องของคำแปลมาด้วยก็ได้

¹⁸² JSI Arbitration Rule, Article 6.

13) การแต่งตั้งผู้รับมอบอำนาจหรือที่ปรึกษา¹⁸³

คู่ความอาจแต่งตั้งผู้รับมอบอำนาจหรือที่ปรึกษาของตนในการดำเนินการใดๆ ก็ได้และอย่างไรก็ตามไม่ว่าเวลาใดๆ ก่อนการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการและหลังมีจากมีการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการนายทะเบียนอาจเรียกให้ผู้ซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจของคู่ความให้ยื่นหนังสือมอบอำนาจหรือหนังสือแต่งตั้งซึ่งแสดงอำนาจในการเข้าดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนคู่ความ

14) การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท¹⁸⁴

ก่อนการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการและหลังมีจากมีการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการนายทะเบียนอาจเสนอแนะแนวทางในการระงับข้อพิพาทต่อคู่ความให้ดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการไกล่เกลี่ยก็ได้และหากในกรณีที่คู่ความตกลงที่จะเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการไกล่เกลี่ยแล้วก็นำบทบัญญัติว่าด้วยการระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยมาใช้บังคับและกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจะต้องได้รับการปกปิดไว้เป็นความลับและจะไม่กระทบใดๆ ต่อกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ ซึ่งกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอาจจะเริ่มมีขึ้นในเวลาใดๆ ก็ได้แม้อยู่ในระหว่างการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการอย่างไรก็ตามในกรณีที่มีการดำเนินกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยให้การดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการระงับไว้เป็นการชั่วคราวเว้นแต่คู่ความ จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น อย่างไรก็ตามการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินต่อไปในเวลาใดๆ ก็ได้หากข้อพิพาทที่ได้มีการไกล่เกลี่ยไม่อาจหาข้อยุติร่วมกันได้

15) องค์คณะอนุญาโตตุลาการ¹⁸⁵

การแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการเพื่อทำหน้าที่ระงับข้อพิพาทภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้โดยให้มีองค์คณะอนุญาโตตุลาการ 1 คนเว้นแต่คู่ความจะได้ตกลงกันไว้ให้มีองค์คณะอนุญาโตตุลาการ 3 คน โดยเลือกจากบัญชีรายชื่ออนุญาโตตุลาการของสำนักระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไออาร์แลนด์ซึ่งผู้เรียกร้องจะต้องเสนอรายชื่อบุคคลซึ่งตนเห็นควรทำหน้าที่เป็นองค์คณะอนุญาโตตุลาการไปพร้อมกับคำแถลงคำร้องขอให้มีการอนุญาโตตุลาการและ ผู้ถูกเรียกร้องจะต้องเสนอรายชื่อบุคคลซึ่งตนเห็นควรทำหน้าที่เป็นองค์คณะอนุญาโตตุลาการภายใน 7 วัน นับจากวันได้รับคำแถลงคำร้องขอให้มีการอนุญาโตตุลาการ หากในกรณีที่คู่ความทุกฝ่ายไม่สามารถหาข้อตกลงร่วมกันได้ถึงถึงบุคคลซึ่งจะทำหน้าที่เป็นองค์คณะในการ

¹⁸³ JSI Arbitration Rule, Article 7.

¹⁸⁴ JSI Arbitration Rule, Article 8.

¹⁸⁵ JSI Arbitration Rule, Article 9.

อนุญาโตตุลาการนายทะเบียนจะเป็นผู้ชี้ขาดกำหนดถึงตัวบุคคลซึ่งจะทำหน้าที่เป็นองค์คณะในการอนุญาโตตุลาการ

ในกรณีที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะต้องประกอบด้วยอนุญาโตตุลาการจำนวน 1 คน นายทะเบียนจะเป็นผู้ทำการแต่งตั้งโดยจะเลือกจากบัญชีรายชื่อของอนุญาโตตุลาการเว้นแต่คู่ความทุกฝ่ายจะได้มีข้อตกลงร่วมกันไว้ว่าจะร่วมกันเลือกองค์คณะอนุญาโตตุลาการด้วยตนเอง

ในกรณีที่ยกอนุญาโตตุลาการกำหนดให้ประกอบด้วยอนุญาโตตุลาการจำนวน 3 คน ฝ่ายผู้เรียกร้องและฝ่ายผู้ถูกร้องเสนอรายชื่อบุคคลซึ่งตนเห็นว่าเหมาะสมฝ่ายละหนึ่งคนจากบัญชีรายชื่ออนุญาโตตุลาการที่จะทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการ และเมื่อได้มีการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการแล้ว นายทะเบียนจะเป็นผู้เลือกผู้ซึ่งจะทำหน้าที่ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการ เว้นแต่คู่ความจะได้มีข้อตกลงร่วมกันไว้ว่าจะร่วมกันในการเลือกประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการจากบัญชีรายชื่ออนุญาโตตุลาการด้วยตนเอง

หากคู่ความไม่สามารถหาข้อตกลงร่วมกันได้ในการเสนอชื่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการ ตามบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ ให้นายทะเบียนเป็นผู้ชี้ขาดในการดำเนินการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการแทนคู่ความ

ในกรณีที่มีคู่ความมากกว่า 2 ฝ่าย ผู้ยื่นข้อเรียกร้องจะเป็นผู้เสนอชื่อบุคคลซึ่งจะมาทำหน้าที่เป็นองค์คณะในการอนุญาโตตุลาการและหรือร่วมกันเลือกพร้อมกับผู้ถูกร้อง แต่หากคู่ความไม่สามารถหาข้อตกลงร่วมกันได้ในการเสนอชื่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการ ตามบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ ให้นายทะเบียนเป็นผู้ชี้ขาดในการดำเนินการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการแทนคู่ความ

เมื่อได้แต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการแล้วนายทะเบียนจะเป็นผู้แจ้งต่อคู่ความให้ทราบถึงผลการแต่งตั้ง โดยทั้งนี้อนุญาโตตุลาการทุกนายจะต้องทำหน้าที่ในการเป็นอนุญาโตตุลาการด้วยความเป็นอิสระจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอนุญาโตตุลาการ แต่ก่อนได้รับการแต่งตั้งโดยนายทะเบียนอนุญาโตตุลาการที่ได้รับการเสนอชื่อจะต้องลงนามให้คำรับรองในคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าวจากนายทะเบียนในความเป็นกลางและเปิดเผยต่อนายทะเบียนถึงข้อเท็จจริงต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อให้คู่ความเชื่อมั่นถึงความเป็นกลางและเมื่อผู้ได้รับการเสนอชื่อดำเนินการเช่นนั้นแล้วนายทะเบียนจะแจ้งไปยังคู่ความให้ทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตามหากมีหรืออาจมีกรณีอย่างหนึ่งอย่างใดลักษณะดังกล่าวข้างต้นซึ่งอาจกระทบต่อความเป็นอิสระและความเป็นกลางของคู่ความจะต้องแจ้งไปยังนายทะเบียนและคู่ความให้ทราบโดยทันที

อนุญาโตตุลาการซึ่งได้รับเลือกอาจถูกคัดค้านหรือตั้งรังเกียจได้หากมีพฤติการณ์อันมีเหตุให้ควรสงสัยถึงความอิสระและเป็นกลาง โดยผู้คัดค้านการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการจะต้อง

แสดงหลักฐานต่างๆ ประกอบในการร้องคัดค้าน โดยต้องทำคัดค้านเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน 7 วัน นับจากวันที่ได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุอันควรสงสัยในความอิสระและเป็นกลางของอนุญาโตตุลาการ โดยผู้คัดค้านต้องทำคำคัดค้านเป็นลายลักษณ์อักษรแสดงพฤติการณ์หรือเหตุแห่งคำคัดค้าน เสนอไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์

เว้นแต่ในกรณีที่มีการคัดค้านการทำหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการหรือคู่ความได้มีข้อตกลงร่วมกันในการเปลี่ยนตัวของผู้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการ ภายใต้บทบัญญัตินี้ให้อำนาจแก่ผู้อำนวยการของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์แต่เพียงผู้เดียวที่มีอำนาจในการชี้ขาด ถอดถอนอนุญาโตตุลาการ โดยการออกคำชี้ขาดจะดำเนินการต่อเมื่อหลังจากได้หารือร่วมกันกับ คู่ความทุกฝ่ายแล้วและคำชี้ขาดให้ถือเป็นที่สุด

ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดดำเนินการติดต่อหรือปรึกษาเป็นการส่วนตัวในทาง มิชอบกับอนุญาโตตุลาการหรือผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นอนุญาโตตุลาการในกรณีที่เกี่ยวข้องกับประเด็น ซึ่งพิพาทกันเว้นแต่ในกรณีที่เป็นการขอคำแนะนำทั่วไป ไปเกี่ยวกับการกระงับข้อพิพาทหรือ การสอบถามถึงคุณสมบัติในการทำงานหรือการมีส่วนได้เสียหรือความเป็นกลางหรือความเป็น อิสระจากคู่ความอีกฝ่าย

ในกรณีที่ภายหลังจากที่มีการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการแล้ว หากอนุญาโตตุลาการท่านใด เสียชีวิตหรือมีการยื่นหนังสือขอลาออกจากการทำหน้าที่หรือผู้อำนวยการของสำนักกระงับข้อพิพาท ด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์พิจารณาแล้วเห็นว่าอนุญาโตตุลาการไม่อาจทำหน้าที่ในการกระงับข้อพิพาท ให้บรรลุล่วงวัตถุประสงค์ได้ ให้นายทะเบียนแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการคนใหม่เป็นองค์อนุญาโตตุลาการ แทนที่อนุญาโตตุลาการซึ่งได้ออกจากตำแหน่งเช่นว่านั้น ไปและแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบกรณี ดังกล่าวข้างต้นต่อไป

การแต่งตั้งหรือถอดถอนใดๆ ต่อผู้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการซึ่งดำเนินการโดยนาย ทะเบียนหรือผู้อำนวยการของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์แล้วแต่กรณีภายใต้ บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้จะต้องดำเนินการด้วยความเป็นธรรมโดยต้องมีการ พิจารณาอย่างรอบคอบตามลักษณะที่เกิดขึ้นและพฤติการณ์แห่งกรณี โดยยึดหลักการที่ว่า อนุญาโตตุลาการทุกคนย่อมต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเป็นอิสระและเป็นกลางและต้อง ไม่กระทำการอันมีลักษณะเอนเอียงเข้าข้างคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด นายทะเบียนจะเป็นผู้กำหนด ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายใดๆ ที่เกี่ยวข้องแก่องค์คณะผู้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการในข้อพิพาท

16) อำนาจในการทำคำตัดสินชี้ขาดข้อพิพาท¹⁸⁶

องค์คณะอนุญาโตตุลาการมีคำตัดสินเกี่ยวกับข้อพิพาทซึ่งตนมีอำนาจวินิจฉัยภายใต้ ข้อตกลงให้ดำเนินการอนุญาโตตุลาการของคู่ความ ซึ่งมีข้อตกลงหรือข้อสัญญาส่วนหนึ่งส่วนใด หรือมีบทบัญญัติใดๆ ขององค์กรซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเกี่ยวกับกีฬาแล้วไว้ โดยเฉพาะให้นำข้อพิพาทเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการให้ดำเนินการและปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือข้อกำหนดเช่นนั้นอย่างเคร่งครัด

หากคู่ความมีความประสงค์ที่จะคัดค้านอำนาจในการตัดสินข้อพิพาทขององค์คณะ อนุญาโตตุลาการหรือการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการ ให้ยื่นคำร้องขอคัดค้านภายใน กำหนดเวลาซึ่งสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์กำหนด ซึ่งองค์คณะอนุญาโตตุลาการ อาจชี้ขาดเหตุแห่งการคัดค้านเช่นนั้นทันทีหรือกล่าวไว้ในส่วนหนึ่งของคำตัดสินในข้อพิพาท ที่อนุญาโตตุลาการก็ได้

คู่กรณีที่ทำเนิการด้วยการอนุญาโตตุลาการที่ไม่คัดค้านในช่วงเวลาที่มีสิทธิคัดค้าน ตามบทบัญญัติหรือข้อตกลงภายใต้กฎอนุญาโตตุลาการให้ถือว่าได้สละสิทธิในการคัดค้าน

17) แนวทางในการดำเนินกระบวนการพิจารณา¹⁸⁷

องค์คณะอนุญาโตตุลาการต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ และดำเนินกระบวนการพิจารณาในการอนุญาโตตุลาการตามรูปแบบที่และแนวทางที่เหมาะสมและ สมควรแก่กรณีซึ่งอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในการอนุญาโตตุลาการตาม รูปแบบที่คู่ความร่วมกันเสนอได้หากองค์คณะอนุญาโตตุลาการพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมแก่ การดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยการอนุญาโตตุลาการสำหรับข้อพิพาท

คำชี้ขาดขององค์คณะอนุญาโตตุลาการที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการดำเนินกระบวนการ พิจารณาข้อพิพาทจะต้องกระทำด้วยความเป็นธรรมและเป็นกลาง อนุญาโตตุลาการจะต้อง กำหนดให้คู่ความดำเนินกระบวนการพิจารณาซึ่งเหมาะสมแก่คดีและควรหลีกเลี่ยงกรณีที่สามารถทำให้การ ดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ล่าช้ารวมถึงเสียค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นเพื่อความเป็นธรรมและมี ประสิทธิภาพสำหรับการระงับข้อพิพาท

องค์คณะอนุญาโตตุลาการซึ่งได้รับการแต่งตั้งภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการ อนุญาโตตุลาการฉบับนี้ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหรือการละเว้นการปฏิบัติใดๆ ที่เกิดขึ้นจาก การปฏิบัติหรืออ้างว่าปฏิบัติหน้าที่เว้นแต่การกระทำหรือละเว้นการกระทำนั้นเกิดขึ้นเพราะ ความทุจริต

¹⁸⁶ JSI Arbitration Rule, Article 10.

¹⁸⁷ JSI Arbitration Rule, Article 11.

สำนักกระรับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ (ซึ่งหมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ของสำนักกระรับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์) ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในกรณีใดๆ สำหรับการปฏิบัติใดๆ หรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ขององค์คณะอนุญาโตตุลาการที่ได้รับการแต่งตั้งภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยอนุญาโตตุลาการฉบับนี้

18) การรับฟังพยานหลักฐาน¹⁸⁸

ให้มีการรับฟังพยานหลักฐานของคู่ความในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาขององค์คณะอนุญาโตตุลาการจะรับฟังเกี่ยวกับคำเบิกความด้วยวาจาของพยานบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงพยานหลักฐานอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรมกันตามที่ได้รับการระบุไว้ในการยื่นบัญชีระบุพยานที่ได้เสนอต่ออนุญาโตตุลาการไว้แล้ว

ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจกำหนดให้ดำเนินกระบวนการสืบพยานหลักฐาน โดยการประชุมทางไกลหรือผ่านระบบการสื่อสารโดยวิธีการประชุมผ่านจอภาพ (Videoconference) ก็ได้ในกรณีที่มีข้อตกลงร่วมกันของคู่ความทุกฝ่ายเพื่อให้บุคคลตามข้อตกลงที่ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการยกเว้นให้พยานบุคคลดังกล่าวไม่ต้องเดินทางมาในระหว่างการพิจารณาคดี แต่อย่างไรก็ตามพยานบุคคลดังกล่าวนั้นคู่ความที่เสนอต้องได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้โดยถูกต้องแล้ว

การดำเนินกระบวนการพิจารณาในการรับฟังพยานหลักฐานจะต้องเก็บไว้เป็นความลับและไม่เปิดเผยให้บุคคลภายนอกได้รับทราบเว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากคู่ความให้สามารถเปิดเผยได้

องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะกำหนดวันที่ เวลา และสถานที่ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาภายหลังจากได้มีการปรึกษารือกับคู่ความทุกฝ่ายแล้ว โดยนายทะเบียนจะเป็นผู้ดำเนินการแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายที่เข้าร่วมการดำเนินกระบวนการพิจารณาทราบถึงกำหนดการที่ชัดเจนเกี่ยวกับวันที่ เวลา และสถานที่ที่จะใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาทราบต่อไป

หากองค์คณะอนุญาโตตุลาการเห็นว่าข้อพิพาทพยานหลักฐานซึ่งรับฟังมาแล้วนั้นเพียงพอแก่การที่จะชี้ขาดตัดสินในกรณีที่พิพาทกันได้แล้วจะวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทโดยไม่จำเป็นต้องรับฟังพยานหลักฐานอื่นๆ ประกอบเพิ่มเติมก็ได้แล้วชี้ขาดตามความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานซึ่งคู่ความทุกฝ่ายได้ยื่นต่ออนุญาโตตุลาการ

คู่ความแต่ละฝ่ายต้องดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลฝ่ายตนซึ่งจะเข้าร่วมในการสืบพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคลที่นำมาเองหรือหมายเรียกเข้ามาในคดีรวมถึงผู้รับมอบอำนาจหรือที่ปรึกษาของฝ่ายตน โดยแจ้งให้นายทะเบียนรับทราบ

¹⁸⁸ JSI Arbitration Rule, Article 12.

19) การนำสืบพยานบุคคล¹⁸⁹

คู่ความทุกฝ่ายจะต้องแจ้งให้องค์คณะอนุญาโตตุลาการและคู่ความอีกฝ่ายรับทราบถึงพยานบุคคลใดๆ ที่เข้าร่วมในการดำเนินกระบวนการรวมทั้งพยานผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้หมายเรียกและยื่นบัญชีระบุพยานสำหรับพยานดังกล่าวตามไว้แล้วโดยชอบ

องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจซักถามพยานบุคคลในระหว่างที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาก็ได้และควบคุมการนำสืบและถามค้านพยานบุคคลดังกล่าวโดยคู่ความทุกฝ่ายด้วย

ในกรณีที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสนอพยานบุคคลเข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณา หากพยานบุคคลดังกล่าวนั้นไม่เข้ามาให้การเบิกความในการดำเนินกระบวนการที่ให้องค์คณะอนุญาโตตุลาการชี้ขาดตามพยานหลักฐานเท่าที่มีอยู่โดยไม่จำเป็นต้องพิเคราะห์ถึงการขาดไปแห่งพยานบุคคลเช่นนั้น หรือการยื่นเสนอหรือยื่นบัญชีระบุพยานของพยานบุคคลดังกล่าวไม่ชอบตามบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ก็ห้ามมิให้รับฟังคำเบิกความใดๆ ของพยานบุคคลนั้นเช่นกัน

ค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายใดๆ ของพยานบุคคลรวมทั้งพยานผู้เชี่ยวชาญซึ่งคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสนอเข้ามาให้เป็นของคู่ความฝ่ายซึ่งเสนอพยานดังกล่าวนั้นเข้ามา

20) การนำสืบพยานผู้เชี่ยวชาญ¹⁹⁰

องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะต้องแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบถึงการแต่งตั้งพยานผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความเป็นกลางและเป็นอิสระจากคู่ความทุกฝ่ายในการเข้ามาทำหน้าที่ให้ความเห็นในประเด็นซึ่งคู่ความโต้แย้งกันและเป็นปัญหาซึ่งองค์คณะอนุญาโตตุลาการต้องวินิจฉัย เว้นแต่คู่ความทุกฝ่ายจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจมีการกำหนดให้พยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะอนุญาโตตุลาการให้ส่งคำเบิกความในประเด็นใดประเด็นหนึ่งเข้ามาล่วงหน้าหรืออาจเรียกให้พยานผู้เชี่ยวชาญเข้ามาในคดีเพื่อให้องค์คณะอนุญาโตตุลาการหรือคู่ความฝ่ายใดซักถามคำเบิกความในประเด็นอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่พิพาทกัน

องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจซักถามพยานผู้เชี่ยวชาญในระหว่างที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาก็ได้และควบคุมการนำสืบและถามค้านพยานผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวโดยคู่ความทุกฝ่ายด้วย

ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายของพยานผู้เชี่ยวชาญที่แต่งตั้ง โดยองค์คณะอนุญาโตตุลาการให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายในการอนุญาโตตุลาการตามบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้

¹⁸⁹ JSI Arbitration Rule, Article 13.

¹⁹⁰ JSI Arbitration Rule, Article 14.

21) คำตัดสินชี้ขาดขององค์คณะอนุญาโตตุลาการ¹⁹¹

คำตัดสินชี้ขาดขององค์คณะอนุญาโตตุลาการให้ทำเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมกับโดยต้องมีการลงลายมือชื่อขององค์คณะอนุญาโตตุลาการและระบุนวันที่พร้อมทั้งระบุเหตุผลซึ่งใช้ประกอบในการทำคำตัดสินนั้น

คำตัดสินชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการซึ่งเป็นลายลักษณ์อักษรนั้นสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไออาร์แลนด์จะต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบโดยเร็วที่สุดและโดยปรกติจะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 2 เดือน นับแต่วันที่ได้มีการยื่นข้อพิพาทต่อสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไออาร์แลนด์

กรณีที่องค์คณะในการพิจารณาข้อพิพาทประกอบด้วยอนุญาโตตุลาการสามคน องค์คณะอนุญาโตตุลาการซึ่งพิจารณาจะต้องตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อพิพาทตามเสียงมติเสียงข้างมาก และในกรณีที่ไม่สามารถหาเสียงข้างมากได้ ให้ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ชี้ขาดและให้คำชี้ขาดของประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการถือเป็นที่สุด แต่องค์คณะอนุญาโตตุลาการฝ่ายเสียงข้างน้อยที่ไม่เห็นด้วยอาจทำความเห็นแย้งดังกล่าวพร้อมระบุเหตุผลประกอบรวมอยู่ในคำตัดสินชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการด้วยก็ได้

คำชี้ขาดขององค์คณะอนุญาโตตุลาการกรณีมีเพียงคนเดียวหรือของประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการให้ดำเนินการส่งคำชี้ขาดนั้นไปยังนายทะเบียนเพื่อให้นายทะเบียนดำเนินการส่งสำเนาคำชี้ขาดไปยังคู่ความทุกฝ่ายทราบต่อไป

เว้นแต่ในบทบัญญัติที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นคำชี้ขาดขององค์คณะอนุญาโตตุลาการให้ถือเป็นที่สุดและผูกพันคู่กรณีและหากคู่กรณีฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบตามคำชี้ขาดไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาดนั้น คู่กรณีฝ่ายซึ่งมีสิทธิเรียกร้องสามารถนำผลคำชี้ขาดในชั้นอนุญาโตตุลาการเพื่อร้องขอให้สถาบันตุลาการแห่งรัฐซึ่งมีเขตอำนาจมีคำพิพากษาให้คู่กรณีปฏิบัติตามคำชี้ขาดนั้นเช่นว่านั้นได้

องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องบางประการให้ถูกต้อง อันเนื่องมาจากการดำเนินการหรือการคำนวณหรือการพิมพ์ที่ผิดพลาดรวมถึงข้อบกพร่องอื่นใดในลักษณะเดียวกันนั้นซึ่งเกิดขึ้นในคำตัดสินชี้ขาด หรือในกรณีที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสนอให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องซึ่งเกิดจากการพิมพ์ผิดพลาดของคำตัดสินหรือให้มีการตีความคำตัดสินซึ่งมีความไม่ชัดเจนหรือไม่สมบูรณ์หรือกำกวมหรือข้อความใดขัดแย้งกันเองหรือคำตัดสินขัดแย้งกับเหตุผลที่ใช้ประกอบการวินิจฉัยแต่อย่างไรก็ตามหากคู่ความเป็นผู้เสนอให้มีการแก้ไขข้อผิดพลาดหรือขอให้มีการตีความคำตัดสินชี้ขาดแล้วจะต้องดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อนายทะเบียนภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำตัดสินชี้ขาด หากองค์คณะอนุญาโตตุลาการเห็นควรให้มีการแก้ไข

¹⁹¹ JSI Arbitration Rule, Article 15.

หรือแปลความในคำตัดสินชี้ขาดซึ่งบกพร่องนั้นให้ดำเนินการในรูปแบบของการออกคำสั่งแบบ
ท้ายคำตัดสินชี้ขาดประกอบในส่วนหนึ่งของคำตัดสินชี้ขาดและแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบภายใน
30 วัน นับแต่ได้รับคำร้องขอจากคู่ความ

คำชี้ขาดขององค์คณะอนุญาโตตุลาการที่ซึ่งมีต่อคู่ความหากคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
ไม่เห็นด้วยสามารถยื่นอุทธรณ์โต้แย้งไปยังศาลอนุญาโตตุลาการทางด้านกีฬา (Court of Arbitration
for Sport) ในกรุงโลซาล ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ก็ได้ หากมีระเบียบข้อบังคับหรือข้อตกลงกำหนด
ไว้ว่าให้สามารถดำเนินการเช่นนั้นได้

การยื่นเรื่องอุทธรณ์ต่อศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬานั้นบุคคลที่ยื่นอุทธรณ์จะต้องยื่น
ภายใน 21 วัน นับจากวันซึ่งได้รับคำวินิจฉัยชี้ขาดจากสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์
(JSI) และหลังจากนั้นให้ดำเนินการตามบทบัญญัติว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล
อนุญาโตตุลาการด้านกีฬาและสำหรับองค์คณะพิจารณาอนุญาโตตุลาการจะไม่มีอำนาจหรือหน้าที่
ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาใน ข้อพิพาทเช่นนั้นอีกต่อไปเว้นแต่จะได้รับคำร้องขอคำปรึกษา
จากศาลอนุญาโตตุลาการทางด้านกีฬา (Court of Arbitration for Sport)

22) อำนาจขององค์คณะอนุญาโตตุลาการในการดำเนินกระบวนการพิจารณา¹⁹²

องค์คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติว่าด้วยการ
อนุญาโตตุลาการแห่งไอร์แลนด์ฉบับนี้และบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการแห่งไอร์แลนด์
ฉบับใดๆ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมโดยอาศัยบทบัญญัติฉบับนี้และองค์คณะอนุญาโตตุลาการ
มีอำนาจในการดำเนินการดังต่อไปนี้

(a) อนุญาตให้คู่ความยื่นคำคู่ความและเสนอสำนวนความหรือพยานหลักฐานในการ
ดำเนินกระบวนการพิจารณา

(b) กำหนดแนวทางในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในการอนุญาโตตุลาการ

(c) กำหนดให้คู่ความกระทำหรือละเว้นจากการกระทำบางอย่างที่เกี่ยวกับการดำเนิน
กระบวนการพิจารณา

(d) ดำเนินการรับฟังพยานหลักฐานและสืบพยานหลักฐาน

(e) ออกคำสั่งให้คู่ความยื่นพยานเอกสารหรือวัตถุพยานใดๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาในการ
ดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อประกอบการพิจารณาขององค์คณะอนุญาโตตุลาการหรือคู่ความอีกฝ่าย

(f) ชี้ขาดพยานหลักฐานรวมถึงดำเนินการสืบพยานหลักฐานและชี้แจงน้ำหนัก
พยานหลักฐานตามบทบัญญัติซึ่งเกี่ยวกับลักษณะพยานหลักฐาน

¹⁹² JSI Arbitration Rule, Article 16.

(g) พิจารณากฎหมายที่บังคับใช้ตามหลักกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับที่เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างทนายความและตัวความ

(h) ดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการในกรณีที่มีการขาคัดยื่นคำให้การหรือขาคัดพิจารณาของกลุ่มความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือ

(i) รวมการดำเนินกระบวนการพิจารณากับข้อพิพาทอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกันกับข้อพิพาทที่อยู่ในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาในกรณีที่มีข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรของกลุ่มความทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเสนอให้รวมการดำเนินกระบวนการพิจารณาเข้าด้วยกัน

(j) พิจารณาเกี่ยวกับการเข้าร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของบุคคลภายนอกคดีในกรณีที่บุคคลภายนอกยื่นคำร้องหรือกลุ่มความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอโดยเสนอคำร้องขอต่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการ

(k) กำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวใดๆ และออกคำสั่งใดๆ อันเป็นการทุเลาการบังคับตามคำชี้ขาดรวมถึงการบังคับตามคำชี้ขาดไว้ชั่วคราวในระหว่างที่ดำเนินการโต้แย้งคัดค้านคำชี้ขาดแต่อย่างไรก็ตามองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวหรืออนุญาตให้ทุเลาการบังคับตามคำชี้ขาดได้ต่อเมื่อได้รับการเสนอคำร้องขอเป็นหนังสือจากกลุ่มความเท่านั้น

(l) ทำความเห็นเพื่อเสนอแนะประกอบในการทำคำชี้ขาด

(m) องค์คณะอนุญาโตตุลาการรวมถึงนายทะเบียนจะต้องศึกษาแนวทางการดำเนินกระบวนการพิจารณาและดำเนินการตามบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของตน

องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจมอบอำนาจในการทำคำตัดสินชี้ขาดให้แก่ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ดำเนินการชี้ขาดก็ได้

ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่ามิเหตุจำเป็นและสมควรก่อนมีการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจมอบอำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาให้อนุญาโตตุลาการผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งอยู่ในบัญชีรายชื่ออนุญาโตตุลาการมีอำนาจก็ได้

23) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยการอนุญาโตตุลาการ¹⁹³

เมื่อยื่นคำร้องขอให้มีการอนุญาโตตุลาการ ผู้ยื่นคำร้องต้องชำระเงินค่าธรรมเนียมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาให้แก่สำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ตามระเบียบซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนนี้ให้ตกเป็นพับ อย่างไรก็ตามทนายที่พิพาทกันนั้นอาจขอให้มีการแก้ไขได้โดยแจ้งให้สำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ทราบ และค่าใช้จ่ายใดๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนิน

¹⁹³ JSI Arbitration Rule, Article 17.

กระบวนการพิจารณาของกลุ่มความแต่ละฝ่ายนั้นสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์จะทำบัญชีรวบรวมแจ้งให้กลุ่มความทราบเมื่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาได้เสร็จสิ้นลง

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการให้รวมถึงค่าใช้จ่ายในการจัดการของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ที่เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการ ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายของผู้เชี่ยวชาญทางซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากองค์คณะอนุญาโตตุลาการ ซึ่งนายทะเบียนจะเป็นผู้สรุปยอดและรวบรวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดแล้วแจ้งให้กลุ่มความทุกฝ่ายทราบต่อไป

กลุ่มความแต่ละฝ่ายจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายใดๆ อันเกิดขึ้นเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการรวมทั้งค่าป่วยการของทนายความ พยานบุคคล พยานผู้เชี่ยวชาญและล่ามซึ่งอาจกำหนดไว้ในคำตัดสินชี้ขาดอนุญาโตตุลาการ

เว้นแต่กลุ่มความจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะกำหนดให้กลุ่มความฝ่ายหนึ่งใดต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการหรือกำหนดให้กลุ่มความร่วมกันรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการตามส่วนแล้วแต่กรณี

24) การรักษาความลับในการดำเนินกระบวนการพิจารณา¹⁹⁴

การดำเนินกระบวนการพิจารณาภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้จะต้องถูกรักษาเป็นความลับ โดยกลุ่มความและองค์คณะอนุญาโตตุลาการรวมถึงสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์ต้องดำเนินการให้เป็นความลับในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการรวมทั้งในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสำนวนความหรือพยานหลักฐานใดๆ ทั้งหมดซึ่งประสงค์ที่จะใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการโดยกลุ่มความใดๆ และหรือผู้ซึ่งเข้าร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการ

ภายใต้บทบัญญัติฉบับนี้สำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์อาจเผยแพร่คำตัดสินชี้ขาดในการดำเนินกระบวนการพิจารณาภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ได้เว้นแต่กลุ่มความจะได้กำหนดไว้ให้รักษาไว้เป็นความลับ

25) กฎหมายที่นำมาใช้บังคับในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและตัดสินชี้ขาด¹⁹⁵

การดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาทโดยบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ให้อยู่ภายใต้กฎหมายแห่งประเทศไอร์แลนด์ซึ่งหมายความรวมถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการแห่งประเทศไอร์แลนด์ด้วย

¹⁹⁴ JSI Arbitration Rule, Article 18.

¹⁹⁵ JSI Arbitration Rule, Article 19.

การวินิจฉัยข้อพิพาทที่เข้าสู่การอนุญาโตตุลาการภายใต้ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้อาจวินิจฉัยและดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งคู่ความร่วมมือเสนอแต่ในกรณีที่คู่ความไม่สามารถตกลงกันได้หรือไม่อาจเลือกให้องค์คณะอนุญาโตตุลาการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายแห่งประเทศไอร์แลนด์รวมถึงเลือกบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นใดที่จะนำมาใช้บังคับโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมแก่กรณี

สถานที่ทำการของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์และองค์คณะอนุญาโตตุลาการซึ่งได้รับการแต่งตั้งภายใต้ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้อยู่ที่กรุงดับลิน ประเทศไอร์แลนด์

3.2.3 สารสำคัญของรูปแบบและวิธีการดำเนินการในการอนุญาโตตุลาการทางด้านกีฬาสถาบันอนุญาโตตุลาการในประเทศอังกฤษ

สำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษมีแนวทางปฏิบัติและบทบัญญัติเฉพาะในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาในรูปแบบต่างๆ เช่นการเจรจาต่อรองและการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความซึ่งรวมถึงมีบทบัญญัติในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาโดยการอนุญาโตตุลาการซึ่งมีสาระสำคัญแห่งบทบัญญัติดังต่อไปนี้คือ

1) บทบัญญัติทั่วไป

บทบัญญัติฉบับนี้ (รวมทั้งฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) จะใช้บังคับแก่กรณีที่มีข้อสัญญา การยื่นข้อเสนอ หรือมีกฎระเบียบข้อบังคับใดๆ กำหนดให้ดำเนินกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการภายใต้ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการระงับข้อพิพาทของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษหรือโดยสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษและในกรณีที่มิใช่ข้อกำหนดให้ดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการของคู่ความให้ดำเนินการตามบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้¹⁹⁶

ในกรณีที่กำหนดให้ดำเนินการอนุญาโตตุลาการตามบทบัญญัติฉบับนี้จะมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(a) แต่งตั้งและช่วยเหลือในการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการตามอำนาจหน้าที่ในการระงับข้อพิพาทด้านกีฬาตามบทบัญญัติฉบับนี้

(b) สนับสนุนให้การดำเนินการระงับข้อพิพาทขององค์กรให้สำเร็จราบรื่น โดยสมบูรณ์

¹⁹⁶ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 1.

2) อำนาจหน้าที่ขององค์คณะอนุญาโตตุลาการ

องค์คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจหน้าที่ในการระงับข้อพิพาทดังต่อไปนี้

(a) การระงับข้อพิพาทที่เรียกให้ดำเนินการตามคำร้องขอให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยการอนุญาโตตุลาการ

(b) การระงับข้อพิพาทที่เรียกให้ดำเนินการตามการดำเนินกระบวนการพิจารณาแบบครบถ้วนทุกขั้นตอน

ผู้อำนวยการสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษจะตัดสินข้อพิพาทตามแนวทางในการดำเนินกระบวนการพิจารณา 2 รูปแบบ ดังกล่าวข้างต้น

3) คำร้องขอให้ดำเนินกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ¹⁹⁷

คู่ความฝ่ายซึ่งได้ยื่นข้อเรียกร้องอาจยื่นคำร้องในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย การใช้สารกระตุ้น หรือการเลือกตั้งรวมทั้งกรณีที่เกี่ยวข้องกับคำตัดสินชี้ขาดของสหพันธ์กีฬาหน่วยงานเกี่ยวกับกีฬา สมาคมหรือองค์กรกีฬา ในกรณีที่กฎระเบียบข้อบังคับหรือมีข้อกำหนดไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการกำหนดไว้ว่าหากในกรณีที่มีข้อพิพาทใดๆ ดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นให้สามารถนำข้อพิพาทเข้าสู่การระงับข้อพิพาทตามบทบัญญัติของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษหรือต่อสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬากีฬาแห่งอังกฤษ

4) คำเสนอข้อพิพาท

คู่ความฝ่ายซึ่งได้ยื่นข้อเรียกร้องจะต้องยื่นข้อเสนอให้ระงับข้อพิพาทต่อสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษส่งแจ้งให้คู่ความอีกฝ่ายซึ่งถูกเรียกร้องทราบในคำร้องขอให้ระงับข้อพิพาทซึ่งประกอบด้วยข้อความดังต่อไปนี้

(a) ชื่อสกุลและที่อยู่ที่ใช้ในการติดต่อและรายละเอียดเกี่ยวกับสัญญาของคู่ความทุกฝ่ายแต่หากในกรณีที่คู่ความผู้ใดอายุต่ำกว่า 18 ปี ให้แจ้งวันเดือนปีเกิดเข้ามาด้วยเท่าที่สามารถทราบได้

(b) รายละเอียดของสำเนาคำตัดสินชี้ขาดซึ่งโต้แย้งคัดค้าน

(c) คำร้องขอให้เยียวยาและบรรเทาความเสียหายของผู้เรียกร้อง

(d) คำร้องขอทุเลาการบังคับพร้อมเหตุผลประกอบ

(e) สำเนากฎระเบียบข้อบังคับหรือข้อกำหนดในสัญญาอนุญาโตตุลาการกำหนดที่ไว้ว่าหากในกรณีที่มีข้อพิพาทใดๆ ดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นให้สามารถนำข้อพิพาทเข้าสู่การระงับข้อพิพาทตามบทบัญญัติของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษหรือต่อสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษ

¹⁹⁷ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 2.

5) กำหนดระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณา

ในกรณีที่ไม่ได้มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการยื่นข้อเรียกร้องไว้โดยเฉพาะ ในกฎระเบียบข้อบังคับขององค์กรเกี่ยวกับกีฬาหรือข้อตกลงในสัญญาไว้ก่อนให้ดำเนินการตาม กำหนดระยะเวลาซึ่งกำหนดโดยสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษที่กำหนดให้ผู้ยื่น ข้อเรียกร้องจะต้องดำเนินการภายใน 21 วัน นับจากวันที่ได้มีคำตัดสินชี้ขาด

6) คำแถลงในคำร้องขอให้ระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ

ผู้ยื่นข้อเรียกร้องจะต้องเสนอให้สำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษและแจ้งให้ คู่ความฝ่ายซึ่งถูกเรียกร้องทราบถึงคำร้องขอเสนอข้อพิพาทซึ่งประกอบด้วยข้อความดังต่อไปนี้

(a) การบรรยายรายละเอียดแห่งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายซึ่งใดๆ ซึ่งประสงค์ที่จะ เรียกร้องและใช้ประกอบข้อเรียกร้องของผู้ยื่นข้อเรียกร้อง

(b) สำเนาเอกสารใดๆ ทั้งหมดซึ่งผู้ยื่นข้อเรียกร้องประสงค์ที่จะใช้อ้างอิง

(c) คำแถลงซึ่งคู่ความตกลงร่วมกันเสนอให้ใช้ในการดำเนินกระบวนการรวมถึง การกำหนดหน้าที่ในการชำระค่าใช้จ่าย สถานที่ในการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการ การเปลี่ยนแปลงกำหนดระยะเวลาตามข้อบังคับที่มีอยู่ อำนาจในการทำคำตัดสินชี้ขาด การรักษา ความลับ จำนวนองค์คณะอนุญาโตตุลาการหรือข้อกำหนดอื่นใด

7) คำตอบรับคำเสนอในการระงับข้อพิพาท

ภายในกำหนดเวลา 14 วัน นับแต่วันซึ่งผู้ถูกเรียกร้องได้รับคำร้องขอเสนอข้อพิพาท ผู้ถูกเรียกร้องจะต้องเสนอคำตอบรับกลับไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษและ แจ้งให้คู่ความฝ่ายซึ่งเรียกร้องทราบถึงคำตอบรับคำร้องขอเสนอข้อพิพาทซึ่งประกอบด้วย ข้อความดังต่อไปนี้

(a) การยอมรับหรือปฏิเสธคำร้องขอเสนอข้อพิพาททั้งหมดหรือบางส่วน พร้อมด้วย คำให้การโต้แย้งชี้แจงเหตุผลในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ใช้ในการประกอบการยอมรับ หรือปฏิเสธและข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้ถูกเรียกร้องประสงค์จะใช้ ประกอบการอ้างอิง

(b) สำเนาเอกสารใดๆ ทั้งหมดซึ่งผู้ถูกเรียกร้องประสงค์ที่จะใช้อ้างอิงเว้นแต่เอกสาร ต่างๆ ดังกล่าวนั้นอยู่ในความครอบครองของคู่ความฝ่ายซึ่งยื่นข้อเสนอร้องอยู่ก่อนแล้ว

(c) ข้อเสนอแนะใดๆ เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการ

8) คำแถลงขอขยายเวลาในการยื่นเอกสารและพยานหลักฐาน

ห้ามมิให้คู่ความยื่นคำร้องขอขยายกำหนดระยะเวลาในการเสนอคำร้องขอเสนอข้อพิพาทหรือคำแถลงตอบรับคำเสนอข้อพิพาทไม่ว่ากรณีใดๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากองค์คณะอนุญาโตตุลาการหรือคู่ความกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่คู่ความฝ่ายซึ่งถูกเรียกร้องขาดนัดยื่นคำให้การหรือไม่ดำเนินการยื่นคำให้การภายในระยะเวลาที่กำหนด องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินการขบวนพิจารณาต่อไปและทำคำตัดสินชี้ขาดไปฝ่ายเดียวก็ได้

9) การติดต่อสื่อสารในการแจ้งคำตัดสินชี้ขาด

การแถลงคำตัดสินชี้ขาดและเหตุผลซึ่งใช้ประกอบในการพิจารณาวินิจฉัยขององค์คณะอนุญาโตตุลาการให้แจ้งไปยังคู่ความทุกฝ่ายและส่งสำเนาคำตัดสินชี้ขาดส่งไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษโดยเร็วที่สุดเท่าที่อาจทำได้หรืออย่างช้าที่สุดภายใน 2 เดือน นับจากวันซึ่งสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษได้รับคำเสนอข้อเรียกร้องเว้นแต่คู่ความจะได้อำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

10) การดำเนินการขบวนอนุญาโตตุลาการแบบสมบูรณ¹⁹⁸

ในกรณีที่คู่ความประสงค์ที่จะให้ดำเนินการอนุญาโตตุลาการภายใต้การดำเนินการขบวนพิจารณาอนุญาโตตุลาการแบบครบถ้วนสมบูรณทุกขั้นตอน คู่ความฝ่ายซึ่งยื่นคำร้องขอเสนอข้อพิพาทหรือคู่ความทุกฝ่ายอาจร่วมกันเสนอต่อสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษและแจ้งให้คู่ความฝ่ายซึ่งถูกเรียกร้องทราบโดยแถลงด้วยหนังสือทำเป็นเป็นลายลักษณ์อักษรถึงการอนุญาโตตุลาการแบบครบถ้วนทุกขั้นตอนซึ่งประกอบด้วยข้อความดังต่อไปนี้¹⁹⁹

(a) ชื่อสกุลและที่อยู่และข้อตกลงในสัญญาของคู่ความที่กำหนดให้คู่ความนำข้อพิพาทเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการได้ในกรณีที่มีความขัดแย้งใดๆ เกิดขึ้นพร้อมคำแถลงแต่หากในกรณีที่คู่ความผู้ใดอายุต่ำกว่า 18 ปี ให้แจ้งวันเดือนปีเกิดเข้ามาด้วยเท่าที่สามารถจะทราบได้

(b) สำเนารายละเอียดแห่งหนังสือสัญญาซึ่งมีข้อกำหนดว่าหากมีข้อพิพาทใดๆ แห่งนิติกรรมสัญญาเกิดขึ้นให้นำข้อพิพาทเข้าสู่การดำเนินการอนุญาโตตุลาการหรือข้อตกลงที่กำหนดลงไว้โดยเฉพาะว่าคู่ความเข้าสู่การระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการระงับข้อพิพาทแห่งอังกฤษหรือโดยสำนักกระงับข้อพิพาทแห่งอังกฤษ

¹⁹⁸ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 3.

¹⁹⁹ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 3.1.

(c) คำแถลงซึ่งบรรยายถึงข้อเท็จจริงและลักษณะแห่งข้อพิพาทที่เกิดขึ้นและข้อเรียกร้องของผู้เรียกร้องต่อผู้ถูกเรียกร้องรวมถึงคำร้องขอให้ทุเลาการบังคับและเยียวยาความเสียหาย ในวันที่สำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษได้รับคำร้องขอให้ถือเป็นวันเริ่มต้นแห่งกำหนดระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยการอนุญาโตตุลาการ²⁰⁰

11) คำร้องขอเรียกร้องให้ดำเนินการระงับข้อพิพาท²⁰¹

ภายใน 21 วัน นับจากวันเริ่มต้นดำเนินการยื่นข้อเรียกร้องเสนอต่อสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษและแจ้งให้คู่ความฝ่ายซึ่งถูกเรียกร้องทราบคำเสนอข้อเรียกร้องจะประกอบด้วยข้อความดังต่อไปนี้

(a) การบรรยายรายละเอียดแห่งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายซึ่งใดๆ ซึ่งประสงค์ที่จะเรียกร้องและใช้ประกอบข้อเรียกร้องของผู้ยื่นข้อเรียกร้อง

(b) สำเนาเอกสารใดๆ ทั้งหมดซึ่งผู้ยื่นข้อเรียกร้องประสงค์ที่จะใช้สนับสนุนอ้างอิง

(c) คำแถลงซึ่งคู่ความตกลงร่วมกันเสนอให้ใช้ในการดำเนินกระบวนการรวมถึงการกำหนดหน้าที่ในการชำระค่าใช้จ่าย สถานที่ในการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการ การเปลี่ยนแปลงกำหนดระยะเวลาตามข้อบังคับที่มีอยู่ อำนาจในการทำคำตัดสินชี้ขาด การรักษาความลับ จำนวนองค์คณะอนุญาโตตุลาการหรือข้อกำหนดอื่นใด

12) การตอบรับการเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของผู้ถูกเรียกร้อง²⁰²

ภายใน 21 วัน นับแต่วันซึ่งผู้ถูกเรียกร้องได้รับคำร้องขอเสนอข้อพิพาท ผู้ถูกเรียกร้องจะต้องเสนอคำตอบรับกลับไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษและแจ้งให้คู่ความฝ่ายซึ่งเรียกร้องทราบถึงคำตอบรับคำร้องขอเสนอข้อพิพาทซึ่งประกอบด้วยข้อความดังต่อไปนี้

(a) การยอมรับหรือปฏิเสธคำร้องขอเสนอข้อพิพาททั้งหมดหรือบางส่วน พร้อมด้วยคำให้การโต้แย้งชี้แจงเหตุผลในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ใช้ในการประกอบการยอมรับหรือปฏิเสธและข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้ถูกเรียกร้องประสงค์จะใช้ประกอบการอ้างอิง

(b) คำฟ้องแย้งซึ่งถึงข้อเท็จจริงและลักษณะแห่งข้อพิพาทที่เกิดขึ้นของผู้ถูกเรียกร้อง คำร้องขอเยียวยาความเสียหายรวมถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ใช้ประกอบการโต้แย้งคัดค้าน

(c) สำเนาเอกสารใดๆ ทั้งหมดซึ่งผู้ถูกเรียกร้องประสงค์ที่จะใช้อ้างอิงเว้นแต่เอกสารต่างๆ ดังกล่าวนั้นอยู่ในความครอบครองของคู่ความฝ่ายซึ่งยื่นข้อเรียกร้องอยู่ก่อนแล้ว

²⁰⁰ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 3.2.

²⁰¹ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 3.3.

²⁰² Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 3.4.

(d) ข้อเสนอแนะใดๆ เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการ

13) คำแถลงขอขยายการยื่นเอกสารหลักฐาน²⁰³

ผู้เรียกร้องอาจดำเนินการภายใน 21 วัน นับแต่ได้ยื่นคำฟ้องแย้งเสนอต่อสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษและแจ้งให้คู่ความฝ่ายซึ่งถูกเรียกร้องทราบให้ทำคำให้การแก้ฟ้องแย้งนั้นห้ามมิให้คู่ความเสนอคำแถลงใดๆ หลังจากที่ได้ยื่นคำขอเสนอข้อพิพาทหรือคำตอบรับหรือคำฟ้องแย้งหรือคำให้การแก้ฟ้องแย้งแล้วแต่กรณีเว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากองค์คณะอนุญาโตตุลาการหรือได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

หากผู้ถูกเรียกร้องไม่ดำเนินการหรือตอบรับหรือฟ้องแย้งหรือโต้แย้งคัดค้านคำฟ้องแย้งภายในระยะเวลาที่กำหนด องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินการพิจารณาต่อไปและทำคำตัดสินชี้ขาดไปฝ่ายเดียวกันได้

14) การแจ้งผลของคำตัดสินชี้ขาด²⁰⁴

การแถลงคำตัดสินชี้ขาดและเหตุผลซึ่งใช้ประกอบในการพิจารณาวินิจฉัยขององค์คณะอนุญาโตตุลาการให้แจ้งไปยังคู่ความทุกฝ่ายและส่งสำเนาคำตัดสินชี้ขาดส่งไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษโดยเร็วที่สุดเท่าที่อาจทำได้หรืออย่างช้าที่สุดภายใน 4 เดือน นับจากวันซึ่งสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษได้รับคำเสนอข้อเรียกร้องเว้นแต่คู่ความจะได้อำนาจไว้เป็นอย่างอื่น

15) การติดต่อสื่อสาร²⁰⁵

คู่ความและองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะติดต่อสื่อสารกันผ่านสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษ โดยผู้อำนวยการสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษอาจกำหนดให้การติดต่อสื่อสาร ณ สถานที่ใดๆ ในการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์คณะอนุญาโตตุลาการและคู่ความพร้อมกับต้องแนบเอกสารที่ใช้ตอบโต้และเอกสารใดๆ ทั้งหมดส่งไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษด้วย

การติดต่อสื่อสารใดๆ จากคู่ความหนึ่งฝ่ายใดไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษหรือต่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะต้องแนบสำเนาดังกล่าวให้สำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษหรือต่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการหนึ่งฉบับและแนบสำเนาอีกฉบับให้คู่ความอีกฝ่ายด้วย

²⁰³ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 3.5.

²⁰⁴ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 3.7.

²⁰⁵ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 4.

การติดต่อสื่อสารด้วยวิธีการใดๆ โดยไปรษณีย์ด่วนพิเศษ โทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ไปยังคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามที่อยู่ของแต่ละฝ่ายในคำร้อง คำแถลง ให้ถือตามที่อยู่ที่ระบุแจ้งต่อ สำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษหรือต่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการและต่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง

16) การไต่ถามเกี่ยวกับประนีประนอมยอมความ²⁰⁶

ก่อนแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการผู้อำนวยการสำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษหรือองค์คณะอนุญาโตตุลาการในกรณีที่หลังจากได้มีการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการแล้วแต่กรณีอาจแนะนำหรือเสนอแนวทางในการระงับข้อพิพาทของคู่ความโดยการไต่ถามก็ทำได้

17) รูปแบบขององค์คณะอนุญาโตตุลาการ²⁰⁷

ข้อพิพาทใดๆ ซึ่งได้เสนอต่อสำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษจะได้รับการตัดสินชี้ขาดโดยองค์คณะผู้ตัดสินซึ่งประกอบด้วยองค์คณะอนุญาโตตุลาการจำนวน 1 คน หรือ 3 คน แล้วแต่กรณีซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษ เว้นแต่คู่ความจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นซึ่งการเสนอชื่อแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการของคู่ความนั้นให้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติฉบับนี้ หนึ่งผู้อำนวยการสำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษจะเป็นผู้กำหนดถึงจำนวนผู้ตัดสินที่จะเป็นองค์คณะอนุญาโตตุลาการโดยร่วมพิจารณาพร้อมกับคู่ความว่าจะมีจำนวน 1 คน หรือ 3 คน แล้วแต่ความเหมาะสมและลักษณะแห่งข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเว้นแต่คู่ความจะได้ตกลงกันไว้แล้วว่าให้้องค์คณะอนุญาโตตุลาการมีจำนวน 1 คนหรือ 3 คน

ในกรณีที่คู่ความตกลงร่วมให้มี้องค์คณะอนุญาโตตุลาการจำนวน 1 คน และคู่ความสามารถตกลงร่วมกันได้ถึงตัวบุคคลผู้ซึ่งจะทำหน้าที่เป็น้องค์คณะอนุญาโตตุลาการให้เสนอความดังกล่าวไปยังผู้อำนวยการสำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษเพื่อดำเนินการแต่งตั้งต่อไปตามระเบียบ แต่ในกรณีที่คู่ความไม่สามารถหาข้อตกลงร่วมกันได้ในการเสนอชื่อผู้ซึ่งจะทำหน้าที่เป็น้องค์คณะอนุญาโตตุลาการให้ผู้อำนวยการสำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษเป็นผู้ชี้ขาดด้วยตนเอง

ในกรณีที่คู่ความตกลงร่วมให้มี้องค์คณะอนุญาโตตุลาการจำนวน 3 คน ให้คู่ความแต่ละฝ่ายเสนอชื่อ้องค์คณะอนุญาโตตุลาการฝ่ายละ 1 คน แล้วเสนอไปยังผู้อำนวยการสำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษเพื่อแต่งตั้งต่อไปและผู้อำนวยการสำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่ง

²⁰⁶ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 5.

²⁰⁷ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 6.

อังกฤษจะเป็นผู้เลือกผู้ทำหน้าที่เป็นองค์คณะอนุญาโตตุลาการจำนวน 1 คน เพื่อแต่งตั้งเป็นองค์คณะอนุญาโตตุลาการ

ในกรณีที่คู่ความไม่อาจตกลงร่วมกันในการเลือกองค์คณะอนุญาโตตุลาการได้ตามบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ให้ผู้อำนวยการสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษเป็นผู้ชี้ขาดด้วยตนเอง และในกรณีที่กำหนดให้มีองค์คณะอนุญาโตตุลาการจำนวน 3 คน คู่ความจะต้องร่วมกันเลือกองค์คณะอนุญาโตตุลาการคนที่ 3 เพื่อทำหน้าที่เป็นประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการหลังจากแต่ละฝ่ายร่วมกันเสนอชื่อเลือกฝ่ายละคนแล้วแต่ในกรณีที่คู่ความไม่สามารถหาข้อตกลงร่วมกันได้หรือเสนอขอให้ผู้อำนวยการสำนักกระงับข้อพิพาทเป็นผู้ดำเนินการให้ผู้อำนวยการสำนักกระงับข้อพิพาทพิจารณาจากบัญชีรายชื่ออนุญาโตตุลาการของสถาบัน

สำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษจะแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบถึงองค์คณะอนุญาโตตุลาการผู้ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินและแจ้งชื่อของประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการในกรณีที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการประกอบด้วยผู้ตัดสินจำนวน 3 คน

คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจคัดค้านการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการได้ในกรณีที่มีเหตุสงสัยถึงความเป็นกลางและความเป็นอิสระของอนุญาโตตุลาการนายใด หากคู่ความประสงค์ที่จะคัดค้านในการแต่งตั้งจะต้องดำเนินการภายใน 7 วันนับแต่วันซึ่งได้รับแจ้งผลการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษ

หลังจากได้มีการแต่งตั้งองค์คณะอนุญาโตตุลาการแล้วในกรณีที่อนุญาโตตุลาการนายใดได้ถึงแก่ความตายหรือยื่นหนังสือขอลาออกหรือถูกถอดถอนหรือปฏิเสธที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปหรือประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการเห็นว่าไม่มีความเหมาะสมหรือความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้อำนวยการสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษดำเนินการตามบทบัญญัติว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาสำหรับการแต่งตั้งและถอดถอนองค์คณะอนุญาโตตุลาการเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน

หากองค์คณะอนุญาโตตุลาการเสียงข้างมากเห็นว่าองค์คณะอนุญาโตตุลาการนายใดไม่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่หรือมีบัญญัติใดที่เกี่ยวข้องกับการทำคำชี้ขาดหรือคำตัดสินกำหนดไว้ให้สามารถถอดถอนองค์คณะอนุญาโตตุลาการเช่นว่านั้นออกได้และองค์คณะอนุญาโตตุลาการที่เหลืออยู่ก็ยังคงสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้

คำร้องขอให้ดำเนินการแต่งตั้งหรือการถอดถอนให้ดำเนินการโดยผู้อำนวยการสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษหรือประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการแล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณากระงับข้อพิพาทของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษ โดยอนุญาโตตุลาการทุกนายจะต้องดำเนินการอนุญาโตตุลาการภายใต้

บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้ด้วยความเป็นอิสระ เป็นกลางด้วยความยุติธรรมและ
 อย่างเต็มความสามารถอีกทั้งต้องไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอนเอียงไม่เข้าข้างคู่ความฝ่ายหนึ่ง
 ฝ่ายใด

18) อำนาจหน้าที่ขององค์คณะอนุญาโตตุลาการ²⁰⁸

องค์คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจวินิจฉัยขอบเขตอำนาจของตนรวมถึงความมีอยู่หรือ
 ความสมบูรณ์ถูกต้องของสัญญาอนุญาโตตุลาการและความสมบูรณ์ถูกต้องของการแต่งตั้งองค์คณะ
 อนุญาโตตุลาการซึ่งประเด็นปัญหาข้อพิพาทที่ได้เสนอต่อสำนักกระบวนข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษ
 อยู่ภายในขอบเขตอำนาจขององค์คณะอนุญาโตตุลาการและเพื่อวัตถุประสงค์นี้ให้ถือว่าข้อสัญญา
 อนุญาโตตุลาการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อสัญญาหลักเป็นข้อสัญญาแยกต่างหากจากสัญญาหลักแล้ว
 ผลของคำวินิจฉัยขององค์คณะอนุญาโตตุลาการซึ่งวินิจฉัยว่าสัญญาหลักเป็น โหมะหรือไม่สมบูรณ์
 จะไม่กระทบกระเทือนถึงข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ

19) การดำเนินกระบวนการพิจารณาในการอนุญาโตตุลาการ²⁰⁹

องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยการอนุญาโตตุลาการตาม
 ความเหมาะสมของลักษณะแห่งข้อพิพาทและดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยการอนุญาโตตุลาการ
 ตามรูปแบบวิธีการซึ่งได้รับการเสนอจากคู่ความในกรณีที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการพิจารณาแล้ว
 เห็นว่าสามารถดำเนินการได้และไม่ฝ่าฝืนต่อสิ่งใด ซึ่งองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะต้องดำเนิน
 กระบวนการพิจารณาตามที่กำหนดไว้ในบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับนี้และกฎระเบียบ
 ข้อบังคับอื่นใดที่นำมาใช้อย่างเคร่งครัด ในบางกรณีองค์คณะอนุญาโตตุลาการเมื่อได้รับความ
 ยินยอมจากคู่ความอาจดำเนินกระบวนการพิจารณาแบบรวบรัดก็ได้และนอกจากนั้นการดำเนิน
 กระบวนการพิจารณาเพื่อทำคำตัดสินชี้ขาดขององค์คณะอนุญาโตตุลาการจะต้องดำเนินการด้วย
 ความเป็นกลาง เป็นธรรมและเสมอภาค

20) การรับฟังพยานหลักฐาน²¹⁰

องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจกำหนดให้คู่ความร่วมมือกันกำหนดวันที่ เวลาและสถานที่
 เพื่อใช้ในการรับฟังการสืบพยานหลักฐานในการดำเนินกระบวนการพิจารณา คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
 อาจยื่นคำร้องขอให้พยานบุคคลใดเบิกความด้วยวาจาต่อหน้าองค์คณะอนุญาโตตุลาการก็ได้
 แต่ในกรณีที่พยานบุคคลดังกล่าวขาดนัดตามหมายเรียกให้เข้ามาให้การ องค์คณะอนุญาโตตุลาการ
 อาจพิจารณาแล้วมีคำตัดสินชี้ขาดโดยรับฟังตามพยานหลักฐานเท่าที่มีอยู่ในสำนวนก็ได้

²⁰⁸ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 7.

²⁰⁹ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 8.

²¹⁰ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 9.

การดำเนินกระบวนการพิจารณาในการสืบพยานและรับฟังพยานหลักฐานให้ปกปิดไว้เป็นความลับเว้นแต่คู่ความจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นหรือองค์คณะอนุญาโตตุลาการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

21) การนำสืบพยานบุคคล²¹¹

คู่ความทุกฝ่ายจะต้องแจ้งให้องค์คณะอนุญาโตตุลาการและคู่ความอีกฝ่ายทราบถึงตัวพยานบุคคลซึ่งฝ่ายตนประสงค์ที่จะเรียกให้เข้ามาเป็นพยานบุคคลในกระบวนการพิจารณาภายในระยะเวลาซึ่งองค์คณะอนุญาโตตุลาการกำหนด และหากในกรณีที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการกำหนดให้มีการส่งประเด็นและคำเบิกความล่วงหน้าที่เป็นสาระสำคัญซึ่งคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์ที่ใช้ประกอบการพิจารณาเป็นพยานหลักฐานของฝ่ายตนมายังองค์คณะอนุญาโตตุลาการเพื่อตรวจพิจารณาพยานหลักฐานเบื้องต้นก่อนสืบพยานหลักฐานก็ได้และองค์คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นว่าจะให้นำเข้าพยานดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการพิจารณาสืบพยานหลักฐานหรือไม่ก็ได้

องค์คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจในการไต่สวนพยานบุคคลซึ่งเบิกความด้วยตนเองได้และมีอำนาจในการควบคุมการสืบพยานและซักถามคำเบิกความของพยานโดยคู่ความ²¹²

22) การนำสืบพยานผู้เชี่ยวชาญ²¹³

องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบถึงการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินกระบวนการพิจารณาซึ่งอาจมีหนึ่งคนหรือมากกว่านั้นก็ได้เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาใดๆ แก่องค์คณะอนุญาโตตุลาการในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและวินิจฉัยข้อพิพาท โดยพยานผู้เชี่ยวชาญจะต้องปฏิบัติหน้าที่และดำรงตนด้วยความเป็นกลางและเป็นอิสระจากคู่ความทุกฝ่าย ซึ่งองค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจกำหนดให้คู่ความมาให้การหรือส่งมอบพยานหลักฐานใดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อประกอบคำวินิจฉัยในข้อพิพาทเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบได้

เว้นแต่คู่ความจะได้ร่วมกันกำหนดกันไว้เป็นอย่างอื่นก่อนถึงวันที่จะมีการพิจารณาสืบพยานหลักฐานกัน องค์คณะอนุญาโตตุลาการอาจเรียกให้พยานผู้เชี่ยวชาญทำคำเบิกความด้วยลายลักษณ์อักษรเป็นหนังสือล่วงหน้าส่งมายังองค์คณะอนุญาโตตุลาการและหรือรับฟังประกอบคำเบิกความรวมถึงอาจให้พยานผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมในการสืบพยานขององค์คณะอนุญาโตตุลาการหรือให้คู่ความซักถามคำให้การจากพยานผู้เชี่ยวชาญก็ได้

²¹¹ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 10.

²¹² Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 10.2.

²¹³ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 11.

ค่าธรรมเนียมหรือค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายใดๆ ของพยานผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยองค์คณะอนุญาโตตุลาการให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยการอนุญาโตตุลาการ

คู่ความจะต้องแจ้งให้องค์คณะอนุญาโตตุลาการและคู่ความอีกฝ่ายทราบในโอกาสแรกที่สามารถทำได้หรือภายในระยะเวลาที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการกำหนดในกรณีที่มีการยื่นบัญชีระบุพยานกำหนดให้หมายเรียกพยานผู้เชี่ยวชาญเข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณา และหากองค์คณะอนุญาโตตุลาการกำหนดให้มีการส่งประเด็นและคำเบิกความล่วงหน้าที่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์ที่ใช้ประกอบการพิจารณาเป็นพยานหลักฐานของฝ่ายตนมายังองค์คณะอนุญาโตตุลาการเพื่อตรวจพิจารณาพยานหลักฐานเบื้องต้นก่อนสืบพยานหลักฐานก็ได้และองค์คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นว่าจะให้นำเข้าพยานผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการพิจารณาสืบพยานหลักฐานหรือไม่ก็ได้

องค์คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจในการไต่สวนพยานผู้เชี่ยวชาญซึ่งมาเบิกความด้วยตนเองได้และมีอำนาจในการควบคุมการสืบพยานและซักถามคำเบิกความของพยานผู้เชี่ยวชาญโดยคู่ความ

23) อำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและทำคำวินิจฉัยชี้ขาดขององค์คณะอนุญาโตตุลาการ²¹⁴

การตัดสินและหรือการทำคำวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทขององค์คณะอนุญาโตตุลาการให้ดำเนินการโดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรลงในเอกสารและระบุวันเดือนปีที่จัดทำเอกสารนั้นพร้อมกับลงลายมือชื่อขององค์คณะอนุญาโตตุลาการทุกคนและเหตุผลประกอบในการการตัดสินและหรือการทำคำวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทนั้น

ในกรณีที่มียุติการโดยองค์คณะอนุญาโตตุลาการจำนวน 3 นาย การตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทใดๆ ให้ดำเนินการโดยถือตามเสียงขององค์คณะอนุญาโตตุลาการฝ่ายข้างมากแต่ในกรณีที่คะแนนเสียงเท่ากันหรือไม่อาจหาฝ่ายข้างมากได้ให้ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ชี้ขาดและคำชี้ขาดนั้นให้ถือเป็นที่สุด

ในกรณีที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการมีเพียงนายเดียวหรือในกรณีที่ประธานองค์คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ชี้ขาดให้ส่งคำตัดสินหรือคำวินิจฉัยชี้ขาดนั้นเสนอไปยังสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษและให้สำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษรับรองผลการดำเนินการดังกล่าวและแจ้งไปยังคู่ความให้ทราบต่อไป

²¹⁴ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 12.

คำตัดสินหรือคำวินิจฉัยชี้ขาดซึ่งออกโดยสำนักกระบวนพิจารณาพิพากษาแห่งอังกฤษ ให้ถือเป็นที่สุดและผูกพันคู่ความทุกฝ่าย และคู่ความอาจเรียกร้องให้ดำเนินการบังคับตามคำตัดสิน หรือคำวินิจฉัยชี้ขาดผ่านหรือภายใต้ข้อตกลงในสัญญาโดยอาศัยบทบัญญัติฉบับนี้หรือการยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่หรือการบังคับใดๆ ได้ต่อศาลที่มีเขตอำนาจตามกฎหมายในการบังคับตามคำตัดสินหรือคำวินิจฉัยชี้ขาดนั้น

องค์คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจในการกำหนดค่าเสียหายที่เป็นตัวเงินรวมถึงดอกเบี้ยในทุนทรัพย์ที่มีการเรียกร้องซึ่งเกิดขึ้นจากการละเมิดหรือผิดสัญญาได้ด้วยนอกจากนั้นยังมีอำนาจกำหนดให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งกำหนดไว้ในสัญญาของคู่ความที่มีต่อกันรวมทั้งการแก้ไขหรือเพิกถอนการดำเนินการใดๆ ให้ถูกต้องด้วย

นอกจากกรณีดังกล่าวข้างต้นองค์คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(a) อนุญาตให้คู่ความแก้ไขสำนวนความแห่งข้อพิพาทและยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมเกี่ยวกับพยานหลักฐาน

(b) ย่นหรือขยายกำหนดระยะเวลาซึ่งกำหนดโดยบทบัญญัติฉบับนี้หรือโดยข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ

(c) ดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริงในข้อพิพาท

(d) ออกคำสั่งกำหนดให้คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดส่งมอบสิ่งใดๆ ที่อยู่ในความครอบครอง เพื่อให้องค์คณะอนุญาโตตุลาการดำเนินการตรวจสอบ

(e) ออกคำสั่งหมายเรียกกำหนดให้คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดส่งมอบสำเนาเอกสารใดๆ ซึ่งอยู่ในความครอบครองส่งมายังองค์คณะอนุญาโตตุลาการและคู่ความอีกฝ่ายเพื่อดำเนินการตรวจสอบ

(f) ตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทตามที่ได้รับฟังและชั่งน้ำหนักความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน

(g) ยกเลิกคำร้องขอหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ในกรณีที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือมากกว่านั้นขาดนัดพิจารณาหรือในกรณีที่มิได้รับความร่วมมือจากคู่ความในการออกคำสั่งใดๆ ที่ออกโดยองค์คณะอนุญาโตตุลาการ

(h) รวมการดำเนินกระบวนการพิจารณาในกรณีพิพาทที่มีประเด็นอย่างเดียวกันเข้าด้วยกันเมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากคู่ความทุกฝ่ายในทุกกรณี

(i) อนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้ามาเป็นคู่ความในกรณีพิพาทที่อยู่ในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาเมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากคู่ความ

(j) ออกคำสั่งกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวในคำตัดสินหรือคำสั่งขาด ออกคำสั่งทุเลาการบังคับ รวมทั้งออกคำสั่งคุ้มครองทรัพย์สิน บัญชีเงินฝาก การชำระหรือ โอนเงินใดๆ หรือ ออกคำสั่งให้คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกระทำการหรืองดเว้นการกระทำการ

24) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณา²¹⁵

ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการ ค่าธรรมเนียม ค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายต่อองค์คณะอนุญาโตตุลาการและพยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการแต่งตั้งโดย องค์คณะอนุญาโตตุลาการซึ่งกำหนดโดยผู้อำนวยการสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษ ตามบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการฉบับซึ่งใช้บังคับอยู่ในระหว่างที่มีการดำเนินกระบวนการ กระงับข้อพิพาทเว้นแต่คู่ความหรือองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นหรือ มีบทบัญญัติใดซึ่งเกี่ยวข้องกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นก็ให้คู่ความแต่ละฝ่ายต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ทั้งหมดดังกล่าวตามส่วนเท่ากัน

เว้นแต่คู่ความได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นหรือองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นหรือมีบทบัญญัติใดซึ่งเกี่ยวข้องกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นคู่ความแต่ละฝ่ายจะต้อง รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายส่วนของตน

25) การรักษาความลับในการดำเนินกระบวนการพิจารณา²¹⁶

เว้นแต่จะได้มีบทบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การดำเนินกระบวนการพิจารณาต้องรักษาไว้เป็น ความลับเกี่ยวกับคู่ความทุกฝ่าย ซึ่งสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษและองค์คณะ อนุญาโตตุลาการต้องไม่เปิดเผยไม่ว่าจะเป็นส่วนรวมทั้งหมดและพยานหลักฐานใดๆ ที่ใช้ในการ ดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการเว้นแต่เป็นกรณีที่มีบทบัญญัติกำหนดให้ต้องเปิดเผย หรือเป็นเอกสารหลักฐานมหาชน อย่างไรก็ตามสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษอาจ ประกาศผลคำตัดสินหรือคำวินิจฉัยชี้ขาดขององค์คณะอนุญาโตตุลาการพร้อมเหตุผลประกอบ คำตัดสินได้เว้นแต่คู่ความจะได้กำหนดกันไว้โดยชัดแจ้งก่อนที่องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะได้ทำ คำตัดสินหรือคำวินิจฉัยชี้ขาดว่าให้ปกปิดไว้เป็นความลับ

26) บทบัญญัติที่นำมาใช้บังคับในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการทำคำตัดสินชี้ขาด²¹⁷

สถานที่ดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการจะอยู่ที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ เว้นแต่องค์คณะอนุญาโตตุลาการจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นอย่างไรก็ตามองค์คณะอนุญาโตตุลาการ อาจใช้ดุลยพินิจกำหนดสถานที่อื่นใดซึ่งเหมาะสมก็ได้

²¹⁵ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 13.

²¹⁶ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 14.

²¹⁷ Arbitration Rules of Sport Resolutions (UK), Article 15.

การดำเนินกระบวนการอนุญาตโตตุลาการภายใต้บทบัญญัติฉบับนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของพระราชบัญญัติอนุญาตโตตุลาการฉบับปี ค.ศ. 1996 เว้นแต่องค์คณะอนุญาตโตตุลาการจะได้กำหนดเอาไว้เป็นอย่างอื่น

การดำเนินกระบวนการอนุญาตโตตุลาการภายใต้บทบัญญัติฉบับนี้จะตัดสินชี้ขาดตามกฎหมายแห่งอังกฤษและเวลส์เว้นแต่คู่ความจะได้กำหนดกันไว้เป็นอย่างอื่นหรือองค์คณะอนุญาตโตตุลาการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

บทที่ 4

ปัญหาในการระงับข้อพิพาทในฟุตบอลอาชีพโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ

การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ เป็นวิธีระงับข้อพิพาททางเลือกหนึ่งซึ่งทำหน้าที่ กิ่งศาล อีกทั้งมีความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นของฟุตบอลอาชีพในต่างประเทศดังที่ได้ศึกษามาแล้วในบทที่ 3 ซึ่งเห็นได้ว่าวิธีอนุญาโตตุลาการ เป็นการระงับข้อพิพาทที่ถือได้ว่าเป็นแนวทางปฏิบัติในระดับสากลของวงการฟุตบอลอาชีพซึ่งเป็นที่ยอมรับแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการฟุตบอลทั่วโลก แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเปรียบเทียบเรื่อง การระงับข้อพิพาทในฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยกับการระงับข้อพิพาทในฟุตบอลอาชีพ ของต่างประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการนำไปปรับใช้และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการ อนุญาโตตุลาการในกรณีที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ผู้เขียนจึงได้นำประเด็นปัญหาที่ สำคัญมาเสนอเพื่อให้เห็นข้อดี ข้อบกพร่อง และข้อแนะนำบางประการที่เห็นว่าอาจมีประโยชน์ต่อ การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในวงการฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับความตระหนักในความสำคัญและความเหมาะสมของระบบอนุญาโตตุลาการ ในกีฬาฟุตบอลอาชีพ

ฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยไม่ได้รับความนิยมนและอยู่ในสถานะชะลอตัวในการ พัฒนามาเป็นระยะเวลานานพอสมควรแม้ว่าการฟุตบอลอาชีพในปัจจุบันนี้กลับค่อนข้างที่จะได้รับความ นิยมเป็นอย่างมากภายในระยะเวลาอันรวดเร็วเนื่องจากความร่วมมือของภาคเอกชนต่อสมาคม ฟุตบอลแห่งประเทศไทยและฝ่ายดำเนินการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพส่งผลให้ฟุตบอลอาชีพใน ประเทศไทยมีลักษณะความนิยมและพัฒนาอย่างก้าวกระโดดแต่องค์กรที่รับผิดชอบในการดำเนิน จัดการยังไม่อยู่ในสถานะที่พร้อมที่จะจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพได้อย่างเต็มรูปแบบไม่ว่าการ ควบคุมการจัดการแข่งขันในสนามแข่งขันและการจัดการปัญหาใดๆ ทั้งก่อนและหลังการแข่งขัน เพื่อให้ฟุตบอลอาชีพดำเนินไปอย่างบริบูรณ์ดังในประเทศที่พัฒนาแล้วในการจัดการแข่งขัน ฟุตบอลอาชีพ

เมื่อความนิยมและการพัฒนาในกีฬาฟุตบอลอาชีพได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วแม้ว่าการกีฬา ฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยยังประสบปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดของฝ่ายจัดการแข่งขันที่ไม่อาจ

ดำเนินการเพื่อรองรับฟุตบอลอาชีพได้อย่างสมบูรณ์แบบทำให้อาจเกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นตามมาได้ รวมถึงข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยตรงหรือเกี่ยวเนื่องกับกีฬาฟุตบอลอาชีพที่หากเกิดขึ้นแล้วยังไม่มีการจัดวางระบบเพื่อรองรับการระงับข้อพิพาทอย่างเป็นระบบระเบียบและมีการดำเนินการแบบบูรณาการเพื่อให้การระงับข้อพิพาทสอดคล้องกับลักษณะแห่งข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพซึ่งส่วนหนึ่งอาจเกิดจากทรัพยากรบุคคลกล่าวคือบุคลากรของฝ่ายจัดการแข่งขันที่ส่วนมากเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินการและจัดการแข่งขันเท่านั้นแต่ขาดแคลนผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทเมื่อเกิดข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันฟุตบอลอาชีพนอกเหนือจากกฎกติกาที่เกิดจากการแข่งขันจึงเน้นการจัดการเกี่ยวกับการจัดการแข่งขันมากกว่าให้ความสำคัญกับกำหนดแนวทางเพื่อระงับข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นในกีฬาฟุตบอลอาชีพทำให้เมื่อเกิดข้อพิพาทใดๆ ขึ้น โดยเฉพาะข้อพิพาททางแพ่งในกีฬาฟุตบอลอาชีพขึ้น ฝ่ายจัดการแข่งขันไม่มีทรัพยากรบุคคลและงบประมาณเพียงพอที่จะระงับข้อพิพาทดังกล่าวได้ เป็นเหตุให้ปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นและเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินการจัดการของตนในหลายกรณีที่ไม่สามารถระงับลงได้ภายในองค์กรจึงต้องเป็นปัญหาและภาระให้กับบุคคลและองค์กรอื่นๆ ที่มีอำนาจและหน้าที่ในการระงับข้อพิพาทดังกล่าวนั้นต่อไปอีก

การระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพภายในสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยนั้นยังไม่มีรูปแบบที่เป็นบรรทัดฐานและมีมาตรการบังคับที่ชัดเจนซึ่งจะเห็นได้จากแม่แบบแห่งสัญญามาตรฐานที่สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยกำหนดให้ใช้กับองค์กรและบุคคลผู้ที่เข้าร่วมการแข่งขันเช่นสัญญา “ข้อตกลงระหว่างบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดกับองค์กรสมาชิกเพื่อเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย รายการไทยพรีเมียร์ลีกและลีกดิวิชั่น 1 ข้อที่ 6.4(4)” และใน “สัญญาว่าจ้างนักฟุตบอลอาชีพ ข้อที่ 9” แห่งระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ซึ่งหากพิจารณาโดยละเอียดจะเห็นได้ว่าฝ่ายจัดการแข่งขันยังไม่ได้ให้ความสำคัญมากนักกับปัญหาเกี่ยวกับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นว่าหากเมื่อเกิดข้อพิพาทใดๆ ที่เกิดขึ้นหรือเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินการจัดการของตนแล้วควรจะมีกระบวนการจัดการอย่างไรในการจัดการโดยมีผลบังคับใช้ได้จริงและเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาใช้ในกระบวนการจัดการข้อพิพาท

ซึ่งเหตุผลหนึ่งที่ฝ่ายจัดการแข่งขันยังไม่ให้ความสำคัญกับแนวทางในการจัดการปัญหาข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพเพราะมีบุคลากรจำกัดอีกทั้งฟุตบอลอาชีพเพิ่งพัฒนาและเป็นที่ยอมรับตลอดจนการจัดวางระบบฟุตบอลอาชีพบางครั้งต้องจัดดำเนินการให้สอดคล้องธรรมเนียมและข้อกำหนดตามวิสัยทัศน์และนโยบายที่สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติหรือสมาพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย โดยการกำหนดนั้นสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยอาจดำเนินการเพียงเพื่อจะให้ผ่านเกณฑ์การประเมินของทั้งสององค์กรเพื่อสิทธิของวงการฟุตบอลไทยในการแข่งขันระดับนานาชาติเท่านั้นอีก

ทั้งภายในระยะเวลาที่ค่อนข้างจำกัดจึงอาจไม่มีเวลาเพียงพอที่จะตรวจสอบรายละเอียดแห่งข้อบกพร่องหรือบางครั้งอาจได้พิจารณาตรวจสอบแล้วแต่เนื่องจากยังมีปัญหาต่างๆ ที่รอการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาอีกหลายประการฝ่ายจัดการแข่งขันจึงอาจเห็นว่าหากเป็นกรณีปัญหาที่อยู่ นอกเหนืออำนาจจัดการของตนและควรให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมเป็นฝ่ายที่มีหน้าที่ไปจัดการเองเช่นในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการชี้ขาดโดยการอนุญาโตตุลาการโดยเห็นได้จาก “ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย” จะกล่าวถึงแนวทางในการจัดการข้อพิพาทเพียงคร่าวๆ เท่านั้นอันมีลักษณะกล่าวเพื่อให้เห็นว่าหากเป็นข้อพิพาทอันมิได้อยู่ในอำนาจของตนซึ่งต้องการคำชี้ขาดให้นำข้อพิพาทนั้นเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยองค์กรอื่นที่มีอำนาจต่อไปโดยไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดมากนัก อย่างไรก็ตามก็ยังคงปรากฏในแบบแห่งสัญญาบางฉบับเช่น “สัญญาจ้างนักฟุตบอลอาชีพ” อันมีสาระสำคัญอยู่ว่าสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยจะรับหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการผิดสัญญาจ้างให้เนื่องจากแนวทางในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทยังคงถือเป็นกระบวนการเบื้องต้นในการระงับข้อพิพาทอยู่และเป็นแนวทางที่ยึดถือมาตั้งแต่ในอดีตเพราะถือเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทของผู้ที่อยู่ในอำนาจปกครองของตนและมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างน้อย สำหรับผู้ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก็อาจเป็นใครก็ได้ที่ไม่ได้มีข้อจำกัดเกี่ยวกับคุณสมบัติเพียงแต่ต้องเป็นที่เคารพของกลุ่มความ มีความเป็นกลางและที่สำคัญคือสามารถประสานความต้องการของกลุ่มได้เท่านั้นก็จะเพียงพอแล้ว แต่ก็ยังมีได้ให้ความสำคัญกับปัญหาที่ว่าหากข้อพิพาทที่เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยแล้วข้อพิพาทดังกล่าวนั้นจะดำเนินต่อไป เช่นไรเช่นการใช้กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยศาลที่มีปัญหาว่าต้องมีค่าทนายความที่สูงเมื่อเทียบกับทุนทรัพย์ที่พิพาทและค่อนข้างล่าช้าอย่างมากเมื่อเทียบกับระยะเวลาที่การแข่งขันในช่วงเวลาปกติประมาณเพียงไม่เกิน 9 เดือนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการอนุญาโตตุลาการที่ประเทศไทยยังไม่มีสถาบันระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการทางด้านกีฬาโดยเฉพาะเหมือนดังในต่างประเทศที่มีความเจริญในการจัดการฟุตบอลอาชีพและการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพ เช่นในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ซึ่งเป็นที่ตั้งของศาลกีฬาโลก (COURT OF ARBITRATION FOR SPORT) อันเป็นสถาบันระงับข้อพิพาทด้านกีฬาโดยเฉพาะที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลก แม้กระทั่งสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) และ SPORT RESOLUTIONS (UK) ซึ่งเป็นสถาบันระงับข้อพิพาทด้านกีฬาที่ได้รับความนิยมเช่นกันในประเทศอังกฤษรวมถึงสถาบันระงับข้อพิพาทด้านกีฬา “JUST SPORT IRELAND (JSI)” แห่งประเทศไอร์แลนด์ซึ่งองค์กรทั้งหลายดังกล่าวข้างต้นจะมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการเพื่อรองรับการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬา โดยเฉพาะซึ่งจะมีการจัดการอย่างเป็นรูปแบบในลักษณะที่เป็นรูปแบบคล้ายคลึงกันในการทำงานเดียวกันเริ่มตั้งแต่กระบวนการรับข้อพิพาทที่มีลักษณะที่เกิดขึ้นหรือเกี่ยวเนื่องกับกีฬาไว้พิจารณา

และดำเนินการระงับข้อพิพาททางเลือกอื่นนอกจากศาล โดยวิธีการที่คู่ความเสนอซึ่งอาจเป็นผู้จัดเตรียมสถานที่และจัดการใดๆ เพื่อรองรับการเจรจาหรือการทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยและยังรวมถึงการทำการชี้ขาดข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการอีกด้วยซึ่งการใช้วิธีการระงับข้อพิพาทจะขึ้นอยู่กับปัจจัยบางอย่างเช่นลักษณะแห่งข้อพิพาท ข้อตกลงล่วงหน้าในสัญญาว่าหากมีข้อพิพาทใดๆ เกิดขึ้นจะให้ระงับข้อพิพาทโดยวิธีการใดตลอดจนความสมัครใจและความประสงค์ของคู่ความซึ่งกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการถือเป็นกระบวนการที่ค่อนข้างได้รับความนิยมแต่มักจะดำเนินการหลังจากที่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่อาจตกลงกันได้เพราะจะทำให้ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นสามารถยุติลงได้ภายใต้กระบวนการจัดการระงับข้อพิพาทขององค์กรเดียวและข้อพิพาทก็จะได้รับการชำระสะสางให้เสร็จสิ้นโดยไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายใดๆ อีก

สำหรับการอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยแล้วแม้จะมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับไม่ต่างจากระบบการระงับข้อพิพาทโดยศาลมากนักแต่ก็คงได้รับความนิยมและเข้าสู่กระบวนการที่เฉพาะข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศหรือในเชิงพาณิชย์เท่านั้น แต่ปัจจุบันในประเทศไทยก็ยังไม่มียุติบัตรหรือองค์กรที่มีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาฟุตบอล โดยเฉพาะดังเช่นในต่างประเทศตามที่กล่าวข้างต้นแต่อย่างไรและยังไม่มียุติบัตรใดที่ตระหนักถึงปัญหาว่าการดำเนินการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาโดยเฉพาะวิธีการอนุญาโตตุลาการนั้นควรดำเนินไปในทิศทางใดไม่ว่าจะเป็นสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นดำเนินการแข่งขันฟุตบอลอาชีพหรือสถาบันอนุญาโตตุลาการใดๆ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการระงับข้อพิพาทที่ต้องอาศัยการชี้ขาดเหตุแห่งคดี ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาเกี่ยวกับความตระหนักในการนำกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการมาใช้ในการระงับข้อพิพาทอันเนื่องมาจากกีฬาฟุตบอลอาชีพยังเกิดจากหลายๆ ปัจจัยด้วยกัน ซึ่งต้องมีการวางแผนทางในการจัดการอย่างเป็นระบบร่วมกันในลักษณะบูรณาการระหว่างหลายฝ่ายทั้งนักฟุตบอลและองค์กรหรือบุคคลใดๆ ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพ สโมสรฟุตบอล สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ฝ่ายจัดการแข่งขันรวมถึงสถาบันอนุญาโตตุลาการในการร่วมกันหารือและอบรมเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการระงับข้อพิพาทอย่างเป็นระบบและนำไปใช้ได้จริงในทางปฏิบัติโดยเฉพาะกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการนำข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการ

สำหรับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพมีทั้งที่ฝ่ายจัดการแข่งขันสามารถและไม่สามารถดำเนินการระงับลงได้เป็นการภายใน โดยแนวทางในการระงับข้อพิพาทที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะแห่งข้อพิพาทและคู่กรณี ซึ่งปัจจุบันก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับความสับสนในทางปฏิบัติต่อการดำเนินการหาแนวทางในการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพเพราะบางกรณีเช่นการผิดข้อตกลงในสัญญาหรือกรณีอื่นๆ อันมิใช่การผิดสัญญาที่เกี่ยวกับสัญญาจ้างนักฟุตบอลก็สามารถระงับข้อพิพาทได้โดยกระบวนการใดก็ได้ขึ้นอยู่กับแนวทางในการจัดการของคู่กรณีว่าจะดำเนินการเช่นใดแต่บางกรณีก็มีการวางแผนแนวทางในการระงับข้อพิพาทไว้ในสัญญาจ้างนักฟุตบอลอาชีพซึ่งฝ่ายจัดการแข่งขันได้กำหนดแนวทางในการระงับข้อพิพาทไว้ในต้นแบบแห่ง “สัญญาว่าจ้างนักฟุตบอลอาชีพข้อที่ 9” แห่งระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยซึ่งกล่าวว่า “ในกรณีที่คู่สัญญาทั้ง 2 ฝ่ายไม่สามารถบรรลุข้อตกลงข้อใดๆ ตามที่ระบุไว้ในสัญญานี้ได้ก็ให้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการที่สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยแต่งตั้งขึ้นเพื่อหาข้อสรุป หากไม่สามารถตกลงกันได้ก็ให้ทั้ง 2 ฝ่ายดำเนินการไปตามแนวทางอนุญาโตตุลาการหรือตามกฎหมายของประเทศไทยต่อไป ”

โดยปกติแล้วการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพตั้งแต่ในอดีตที่ผ่านมาจะมีแนวทางปฏิบัติในการระงับข้อพิพาทเบื้องต้นด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยผู้ไกล่เกลี่ยของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยซึ่งปกติกรณีพิพาทที่เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก็จะได้ผลสำเร็จแต่ก็ยังมีข้อพิพาทอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถเจรจาตกลงและไกล่เกลี่ยกันได้ผลสำเร็จทำให้เกิดปัญหาตามมาว่าข้อพิพาทต่างๆ เหล่านี้จะดำเนินไปในแนวทางใดเพื่อให้ข้อพิพาทยุติลงได้

ในกรณีที่ข้อพิพาทมิได้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยหรือไม่สามารถไกล่เกลี่ยกันได้แนวทางในการดำเนินการเพื่อระงับข้อพิพาทต่อไปของคู่กรณีนั้นก็ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของคู่กรณีว่าเป็นอย่างไรซึ่งโดยปกติสำหรับข้อพิพาทโดยทั่วไปซึ่งมักเกี่ยวกับการผิดสัญญาหรือละเมิดในทางแพ่งเช่นผิดข้อตกลงในสัญญาจ้างหรือไม่อาจบรรลุข้อตกลงตามสัญญาร่วมกันได้วงการกีฬาฟุตบอลอาชีพของไทยก็จะเลือกใช้วิธีการฟ้องศาลอาจเนื่องมาจากการเห็นว่าเป็นองค์กรที่บุคคลทั่วไปให้ความเชื่อถือและมีรูปแบบขั้นตอนที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมและมีบรรทัดฐานในการดำเนินงาน อีกทั้งยังมีที่ปรึกษาทางกฎหมายจำนวนมากที่มีความรู้และเชี่ยวชาญต่อกระบวนการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการนี้แต่หากเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มีการวางแผนแนวทางในการจัดการและการระงับข้อพิพาทฟุตบอลอาชีพอย่างเป็นระบบแล้วจะทราบถึงความแตกต่างอย่างชัดเจนเนื่องจากแนวทางในการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพของต่างประเทศเช่นในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ไอร์แลนด์ อังกฤษและรวมถึงประเทศอื่นๆ หากจะต้องเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทที่ต้องอาศัยคำชี้ขาดก็จะ

เลือกที่จะเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการทางด้านกีฬาอาจเนื่องจากเป็นธรรมเนียมปฏิบัติและแนวทางที่ยึดถือสืบต่อกันมาในการระงับข้อพิพาทและเห็นว่าข้อพิพาททางด้านกีฬาก็ควรมีการจัดการด้วยวิธีการแบบวงการกีฬาซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับวิธีการระงับข้อพิพาทโดยทางศาลซึ่งจะเหมาะสมกับข้อพิพาทในลักษณะอื่นมากกว่า

สำหรับวงการกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยนั้นไม่นิยมที่จะใช้การอนุญาโตตุลาการเนื่องจากเหตุผลหลายประการอาทิผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการกีฬาฟุตบอลอาชีพทั้งในระดับผู้บริหารในฝ่ายจัดการแข่งขัน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในสโมสรฟุตบอล นักฟุตบอลรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในระดับรองลงมามีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการอยู่ไม่มากเท่าที่ควร อีกทั้งยังขาดการดำเนินการผลักดันและส่งเสริมให้มีการอนุญาโตตุลาการในฟุตบอลอาชีพอย่างจริงจังนอกจากนั้นเมื่อหากคู่ความประสงค์ที่จะเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการแล้วก็ยังประสบปัญหาอีกว่าปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีสถาบันระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาโดยเฉพาะที่จะเป็นองค์กรหลักในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาแต่ก็ยังไม่ถึงกับเป็นปัญหาที่ใหญ่มากนักเนื่องจากสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรมที่มีถือเป็นสถาบันอนุญาโตตุลาการที่เป็นที่เชื่อถือและมีกระบวนการจัดการที่ดีในลักษณะทำนองเดียวกับสถาบันศาลแต่สิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญคือการจะอย่างไรให้ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นนั้นได้เข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการเนื่องจากไม่มีข้อกำหนดและการทำสัญญาใดๆ ตกลงกันล่วงหน้าไว้ก่อนของฝ่ายดำเนินการจัดการแข่งขันต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องและสโมสรฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันนอกจากนั้นในระหว่างสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันกับนักฟุตบอลรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในสโมสรที่ต้องส่งรายชื่อให้ฝ่ายจัดการแข่งขันก็ไม่ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนเช่นในสัญญาจ้างว่าหากมีข้อพิพาทใดๆ ที่ไม่อาจตกลงกันได้หรือที่ได้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยแล้วไม่สำเร็จให้นำข้อพิพาทเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการยิ่งไปกว่านั้นหากเป็นผู้ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของฝ่ายจัดการแข่งขันแล้ว หากมีข้อตกลงร่วมกันล่วงหน้าในสัญญาว่าถ้ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นให้นำข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการได้ในกรณีที่มีข้อพิพาทใดๆ เกิดขึ้นหรือเมื่อข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้วก็ยังเป็นเรื่องยากที่จะให้คู่ความมาทำข้อสัญญาตกลงกันให้เข้าสู่การอนุญาโตตุลาการเนื่องจากผู้ที่อยู่ในภาวะขัดแย้งกันและทราบดีถึงฐานะในความรับผิดชอบของตนว่าฝ่ายใดถูกฝ่ายใดผิดมักจะไม่นิยมเสียเวลามาทำในสิ่งที่ต้องยุ่งยากอื่นๆ อีกและหากเป็นฝ่ายที่ได้เปรียบก็อาจเห็นว่าควรนำเวลานั้นไปเตรียมคดีกับทนายความเพื่อฟ้องศาลจะดีกว่าเมื่อได้ประเมินแล้วเห็นว่าฝ่ายตนมีโอกาที่จะชนะคดี

นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาจากสัญญาว่าจ้างนักฟุตบอลอาชีพ ข้อที่ 9 แห่งระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยแล้วยังเห็นได้ชัดว่าแม้ในสัญญาที่เป็นแม่แบบแห่งสัญญาก็ยังไม่ได้กำหนดในลักษณะที่ถึงกับเป็นสัญญาอนุญาโตตุลาการที่

จะให้นำข้อพิพาทเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการได้หากมีกรณีพิพาทเกิดขึ้นและมีลักษณะที่เป็นการเสนอแนะแนวทางระงับข้อพิพาทเสียมากกว่าและมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้คู่ความที่อยู่ภายใต้บังคับเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยเป็นการภายในเพียงเท่านั้น ส่วนการจะไประงับข้อพิพาทด้วยวิธีอื่นใดที่ต้องอาศัยการชี้ขาดนั้นก็ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของคู่กรณีและส่วนใหญ่ก็จะเลือกที่จะใช้วิธีการทางศาลซึ่งสาเหตุประการหนึ่งที่คู่ความไปใช้วิธีการทางศาลเนื่องจากฝ่ายจัดการแข่งขันมิได้ดำเนินการสนับสนุนหรือส่งเสริมการอนุญาโตตุลาการเท่าที่ควรจะเป็นซึ่งขัดกับแนวทางในระดับสากลที่คู่ความจะใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการและศาลจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับเฉพาะในกรณีที่มีการตัดสินนั้นมีประเด็นเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตลอดจนนโยบายของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและฝ่ายจัดการแข่งขันที่กล่าวว่าสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดยอมรับในศาลอนุญาโตตุลาการด้าน (COURT OF ARBITRATION FOR SPORT) ซึ่งหากฝ่ายที่มีอำนาจในการจัดการได้มีการดำเนินการแก้ไขและหาแนวทางในประเด็นที่เกี่ยวกับว่าหากเมื่อมีข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพเกิดขึ้นจะมีแนวทางในการดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คู่ความที่เข้าสู่การไกล่เกลี่ยแล้วแต่ไม่อาจตกลงร่วมกันได้หรือต้องการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการที่ต้องอาศัยคำชี้ขาดเสียได้เข้าสู่กระบวนการที่สอดคล้องเป็นไปตามหลักสากลตลอดจนวิถีทางที่ยึดถือในวงการกีฬาฟุตบอลอาชีพทั่วโลกและเห็นได้จากสถาบันอนุญาโตตุลาการต่างๆ จะให้ความสำคัญกับสัญญาอนุญาโตตุลาการเป็นสำคัญดังเช่นศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา (COURT OF ARBITRATION FOR SPORT) กล่าวในมาตรา 27 แห่ง CAS ARBITRATION RULES ซึ่งมีสาระสำคัญว่าศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะดำเนินการอนุญาโตตุลาการให้โดยใช้บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาในกรณีที่คู่ความซึ่งพิพาทกันได้ตกลงร่วมกันเสนอให้มีการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาต่อศาลอนุญาโตตุลาการกีฬาแห่งสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งข้อพิพาทดังกล่าวนี้คู่ความอาจจะขอให้มีการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการโดยกำหนดไว้ในข้อสัญญาหรืออาจทำข้อตกลงให้มีการระงับข้อพิพาทโดยใช้วิธีการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการขึ้นในภายหลัง เช่นเดียวกันกับสถาบันอนุญาโตตุลาการ JUST SPORT IRELAND (JSI) แห่งประเทศไอร์แลนด์ที่กล่าวไว้ในมาตรา 1 แห่ง JSI ARBITRATION RULES และในมาตรา 1 แห่ง SPORT DISPUTE RESOLUTION CODE (UK) ซึ่งมีข้อความกล่าวไว้ในทำนองเดียวกันแต่มีสาระสำคัญที่สอดคล้องกันในจุดที่สถาบันอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาแต่ละสถาบันจะรับข้อพิพาทใดๆ ให้เข้าสู่การระงับข้อพิพาทได้นั้นคู่ความที่เสนอข้อพิพาทเข้ามาจะต้องมีข้อตกลงร่วมกันให้สามารถนำข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการได้แต่หากไม่มีข้อตกลงทางสถาบันก็ต้องจำหน่ายข้อพิพาทออกไปเพราะไม่มีอำนาจในการระงับข้อพิพาท ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากไม่ดำเนินการแก้ไขเกี่ยวกับการกำหนดให้มีข้อตกลงให้นำข้อพิพาททางในกีฬาฟุตบอล

อาชีพเข้าสู่กระบวนการอนุญาตตุลาการแล้วย่อมเกิดปัญหาซ้ำซ้อนอีกในการนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทของสถาบันอนุญาตตุลาการเนื่องจากสัญญาและข้อตกลงให้มีการอนุญาตตุลาการนั้นถือเป็นสาระสำคัญแห่งการเริ่มต้นกระบวนการอนุญาตตุลาการ

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีบทบัญญัติในการอนุญาตตุลาการที่เฉพาะสำหรับการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพ

การแข่งขันฟุตบอลที่ก้าวเข้าสู่การเป็นฟุตบอลอาชีพย่อมมีลักษณะที่ต่างจากการแข่งขันในลักษณะทั่วไปซึ่งถึงแม้ภาพรวมจะมีลักษณะที่คล้ายกันที่ดำเนินการแข่งขันเพื่อหาผู้ชนะเลิศและได้รับเงินรางวัลจากการแข่งขันซึ่งโดยปกติทุกอย่างจะเกิดขึ้นเมื่อการแข่งขันได้เริ่มต้นและจบลงเมื่อการแข่งขันได้สิ้นสุดลงเมื่อเปรียบเทียบกับฟุตบอลอาชีพซึ่งเป็นการแข่งขันที่ต่อเนื่องแต่มีการกำหนดเวลาในการแข่งขันในแต่ละช่วงไว้เรียกกันว่า “ฤดูกาลแข่งขัน”

ในการแข่งขันฟุตบอลอาชีพแต่ละช่วงนั้นย่อมอาจเกิดข้อพิพาทต่างๆ ได้ตลอดเวลาที่มีการดำเนินการแข่งขันทั้งที่เป็นข้อพิพาทอันเกิดจากการแข่งขันโดยตรงและที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการแข่งขันบางกรณีก็อยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของฝ่ายจัดการแข่งขันและบางกรณีก็ไม่อยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของฝ่ายจัดการแข่งขันแต่อย่างไรก็ดีข้อพิพาททั้งหมดก็ล้วนมีที่มาจากกีฬาฟุตบอลทั้งสิ้น

ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในฟุตบอลอาชีพมีปริมาณและความซับซ้อนที่มากกว่าการแข่งขันฟุตบอลสมัครเล่นและข้อพิพาททางแพ่งหรือทางการค้าทั่วไป อันมีลักษณะผสมระหว่างข้อพิพาททางแพ่งหรือทางการค้ากับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลและในบางกรณีก็สามารถระงับลงได้โดยกระบวนการและกฎระเบียบข้อบังคับภายในของฝ่ายจัดการแข่งขันเนื่องจากแต่บางกรณีก็ไม่สามารถระงับลงได้เนื่องจากอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ในความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการแข่งขัน

สำหรับฝ่ายจัดการแข่งขันทั้งสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดแล้วควรมีอำนาจหน้าที่เพียงแก่การระงับข้อพิพาทตามกฎระเบียบการแข่งขันที่ได้กำหนดไว้เท่านั้นเว้นแต่ในกรณีที่สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ยซึ่งต้องอาศัยความสมัครใจของคู่ความและหากมีการตกลงกันก็จะมีผลเพียงเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความนอกศาลเท่านั้นแต่หากเป็นข้อพิพาทนอกเหนือจากนั้นก็จะต้องถือเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรอื่นดำเนินการต่อไป

สำหรับการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพซึ่งไม่ต้องอาศัยคำชี้ขาดอย่างการเจรจาต่อรองและการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความนั้นคงไม่มีข้อขัดข้องใดๆ มากเพราะเป็น

กระบวนการที่สามารถทำได้โดยไม่จำกัดตัวบุคคลและสถานที่ในการทำหน้าที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยก็มีนโยบายและแนวทางหลักในการดำเนินการทั้งสองกรณีดังกล่าวอยู่แล้วแต่ในบางกรณีที่เป็นข้อพิพาทที่ไม่อาจหาข้อยุติตามแนวทางข้างต้นได้และคู่ความประสงค์ที่จะเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทที่ต้องอาศัยคำชี้ขาดก็มีข้อขัดข้องอยู่หลายประการทั้งการเข้าสู่กระบวนการศาลซึ่งแม้จะเป็นสถาบันที่มีความยุติธรรมเป็นกลางและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปตลอดจนมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายและกฎระเบียบที่ชัดเจนแต่ก็มีกระบวนการที่ล่าช้าเนื่องจากหากนำข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพก็จะต้องดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวเช่นข้อพิพาทในทั่วๆ ไปอีกทั้งการดำเนินการระงับข้อพิพาทก็ต้องใช้ระยะเวลาเนื่องจากปริมาณข้อพิพาทที่มีอยู่จำนวนมากเมื่อเทียบกับอัตราส่วนของตุลาการและบุคลากรของศาลที่มีอยู่จำกัดทำให้บางครั้งข้อพิพาทอาจไม่สามารถหาข้อยุติได้ทันเวลาอีกทั้งกระบวนการนี้ก็ไม่เป็นที่นิยมและยอมรับในระดับสากลด้วยเหตุว่าคู่ความแต่ละฝ่ายย่อมอาจมาจากหลายประเทศทั้งมีสัญชาติและภูมิลำเนาที่ต่างกันทำให้หากใช้กระบวนการทางศาลแล้วย่อมอาจเกิดความกังวลถึงการทำหน้าที่ของตุลาการในคดีได้เนื่องจากสถาบันศาลถือเป็นส่วนหนึ่งของรัฐประเทศดังนั้นศาลอาจตัดสินใจชี้ขาดไปในทางที่คุ้มครองบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจแห่งรัฐประเทศได้อันอาจส่งผลให้อีกฝ่ายอาจเสียเปรียบหรือไม่ได้รับความยุติธรรมอย่างบริบูรณ์ ในระดับสากลจึงนิยมใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพ

สำหรับการอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยนั้นแม้จะได้รับความนิยมและใช้กันในช่วงเป็นเวลานานพอสมควรแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งเป็นสถาบันหลักในการระงับข้อพิพาทอันเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือมากที่สุดสถาบันหนึ่งสำหรับการอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยในปัจจุบันแต่จากการค้นคว้ากลับยังไม่เคยปรากฏว่ามีการนำข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพเข้าสู่การระงับข้อพิพาทโดยตรงเลยแม้แต่กรณีเดียวทั้งที่ในวงการธุรกิจและการค้าระหว่างประเทศนิยมการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาเป็นอย่างยิ่งและในการดำเนินการก็เป็นที่พอใจของผู้เข้าสู่กระบวนการ สำหรับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพแล้วแม้มีอยู่พอสมควรและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามความก้าวหน้าและความนิยมของวงการกีฬาฟุตบอลอาชีพแต่การระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการกลับยังมีปัญหาที่ทำให้กระบวนการนี้ไม่ได้รับความนิยมด้วยเหตุผลหลายประการ โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับสถาบันอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาและแนวทางในการดำเนินกระบวนการซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญในอันจะขับเคลื่อนการระงับข้อพิพาทโดยประเทศที่แนวทางการอนุญาโตตุลาการมีพัฒนาการมาเป็นเวลานานและเป็นที่ยอมรับนอกจากจะมีสถาบันอนุญาโตตุลาการดำเนินการระงับข้อพิพาททั่วไปแล้วก็จะมีสถาบันอนุญาโตตุลาการด้านต่างๆ โดยเฉพาะเช่นประกันภัย การแพทย์ รวมถึงกีฬาซึ่งแนวทางในการ

ดำเนินการก็จะมีลักษณะคล้ายๆ กันแต่จะมีจุดที่ต่างกันอย่างชัดเจนคือบทบัญญัติที่ใช้ในการดำเนิน กระบวนการพิจารณาซึ่งสถาบันที่อนุญาโตตุลาการด้านกีฬาจะมีบทบัญญัติที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการ ดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะแห่งข้อพิพาทเพราะในบางครั้งหากนำ บทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการทางการค้าหรือพาณิชย์ทั่วไปมาใช้ก็อาจจะไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับลักษณะพิพาทในกีฬาฟุตบอลเช่นเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองชั่วคราวหากเกิด กรณีที่นักฟุตบอลรายหนึ่งกำลังมีข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้างกับสโมสรต้นสังกัดและขอย้าย สโมสรไปยังอีกสโมสรหนึ่งแล้วในช่วงเวลานั้นก็อาจมีการแข่งขันเพื่อชิงชนะเลิศระหว่างสอง สโมสรที่ต่างอ้างสิทธิในตัวนักฟุตบอลนั้นหากต้นสังกัดเดิมร้องขอคุ้มครองชั่วคราวห้ามนักฟุตบอล สามารถลงแข่งขันได้ในระหว่างนั้นแต่กลับมีการให้ลงแข่งขันแล้วนักฟุตบอลดังกล่าวเป็นปัจจัย สำคัญที่ทำให้สโมสรใหม่ชนะและต่อมาภายหลังมีการตัดสินชี้ขาดว่านักฟุตบอลนั้นยังถือว่าอยู่ ภายใต้วงกวดเดิมอยู่แล้วสิทธิเหนือนักฟุตบอลของแต่ละสโมสรจะเป็นเช่นใดรวมถึงผลการแข่งขัน ซึ่งนักฟุตบอลที่มีปัญหามีส่วนสำคัญในแพ้ชนะหรือหากในทางกลับกันหากเป็นกรณีที่ต้นสังกัด เดิมหมดสัญญากับนักฟุตบอลแล้วเนื่องจากการเขียนสัญญาที่ไม่ตรงกับที่ตกลงไว้เพราะนัก ฟุตบอลอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจในภาษารวมถึงสัญญาหรืออาจมีการฉ้อฉลและเข้าใจผิดด้วยเหตุ ที่นักฟุตบอลมีเชื้อชาติ ภาษาและภูมิลำเนาจากที่อื่นจากสโมสรต้นสังกัดซึ่งนักฟุตบอลมีสิทธิที่จะ ย้ายไปเล่นให้กับสโมสรใหม่ได้แต่สโมสรเดิมกลับนำสัญญานั้นไปบังคับและขอคุ้มครองใน ระหว่างที่มีกรณีพิพาทกันซึ่งหากใช้กระบวนการในการคุ้มครองชั่วคราวหรือบทบัญญัติทั่วไปอาจ ส่งผลเสียให้กับนักฟุตบอลและต้นสังกัดใหม่ได้เนื่องจากฟุตบอลอาชีพมีการแข่งขันตลอดเวลา และฤดูกาลแข่งขันค่อนข้างสั้นเมื่อเทียบกับระยะเวลาที่ข้อพิพาทอยู่ระหว่างการดำเนินกระบวนการ พิจารณารวมถึงช่วงเวลาในการย้ายสโมสรก็มีจำกัดไม่ได้เปิดโอกาสให้กระทำได้อย่างต่อเนื่องเช่นการ ซื้อขายสินค้าและธุรกิจทั่วไปซึ่งอาจกล่าวในเชิงเปรียบเทียบได้ว่า “แม้กรรมสิทธิโอนแต่ก็ไม่อาจใช้ สอวยวัตถุแห่งสิทธิได้หากยังอยู่ในเงื่อนไขเวลาที่กำหนด” ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากข้อพิพาทในกีฬา ฟุตบอลอาชีพได้เข้าสู่กระบวนการจัดการตามแบบลักษณะของตนเองแล้วย่อมอาจเกิดความ เหมาะสมและใช้ได้ดีกว่าการอนุญาโตตุลาการ โดยทั่วไปซึ่งบทบัญญัติที่ใช้ในการอนุญาโตตุลาการ สำหรับฟุตบอลอาชีพที่ใช้เป็นบทบัญญัติหลักและเป็นแม่แบบให้กับสถาบันอนุญาโตตุลาการกีฬา อื่นๆ ศึกษาแล้วนำไปเป็นแบบอย่างคือ CAS ARBITRATION RULES ซึ่งเป็นบทบัญญัติเฉพาะ สำหรับใช้ในการอนุญาโตตุลาการทางด้านกีฬาโดยมีการกล่าวถึงกระบวนการตั้งแต่การรับข้อพิพาท ไว้พิจารณา การเริ่มต้นดำเนินกระบวนการพิจารณา การดำเนินกระบวนการพิจารณา การวินิจฉัยชี้ขาด การอุทธรณ์คำวินิจฉัยและการกำหนดถึงรายละเอียดทางปฏิบัติที่ใช้ในการดำเนินการกระบวนการ พิจารณาอย่างละเอียด รวมถึงการกำหนดให้ข้อพิพาทที่อยู่ระหว่างการพิจารณาสามารถเข้าสู่

กระบวนการไกล่เกลี่ยได้ด้วยหากคู่ความมีความประสงค์เพื่อเป็นการลดความตึงเครียดและสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาในลักษณะที่ยืดหยุ่นได้มากกว่าการอนุญาโตตุลาการ ถือเป็น การประสมประสานกันระหว่างกระบวนการพิจารณาในการอนุญาโตตุลาการสำหรับข้อพิพาททั่วไปกับข้อพิพาทด้านกีฬาเป็นบทบัญญัติที่เหมาะสมทำให้เกิดกระบวนการที่ค่อนข้างจะสอดคล้องเป็นที่ยอมรับในการระงับข้อพิพาทด้านกีฬาอีกทั้งบทบัญญัติและการดำเนินกระบวนการ CAS ARBITRATION RULES ของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา (COURT OF ARBITRATION FOR SPORT) ได้รับการยอมรับถึงการดำเนินการและในคำวินิจฉัยชี้ขาดจากสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ(FIFA)ด้วย นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติที่ใช้ในการอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาโดยเฉพาะของสถาบันอื่นๆ ซึ่งนำมาใช้แก่การระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพอีกเช่น JUST SPORT IRELAND ARBITRATION RULES ของสถาบันอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาแห่งไอร์แลนด์รวมถึง SPORT DISPUTE RESOLUTION CODE (UK) ของสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งประเทศอังกฤษซึ่งทั้งสององค์กรมีบทบัญญัติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันคงมีความต่างกันแคในรายละเอียดและสอดคล้องกับบทบัญญัติของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นแบบแห่งบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาที่เป็นที่ยึดถือและยอมรับที่สุดในวงการกีฬาฟุตบอลอาชีพในปัจจุบัน

ปัจจุบันนี้แม้ในประเทศไทยจะยังไม่ถึงกับประสบปัญหาขึ้นวิกฤตในการอนุญาโตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพซึ่งส่วนหนึ่งก็อาจสืบเนื่องมาจากไม่เคยมีกรณีพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการเลยทำให้ไม่อาจประเมินได้ว่าการไม่มีบทบัญญัติที่เฉพาะนั้นร้ายแรงขนาดไหนแต่สิ่งที่ปรากฏได้ชัดเจนทั้งในทางกฎหมายและทางปฏิบัติคือหากเมื่อมีข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการแล้วก็ต้องดำเนินการในลักษณะเดียวกับข้อพิพาททั่วไปเนื่องจากสถาบันอนุญาโตตุลาการในไทยโดยเฉพาะสถาบันอนุญาโตตุลาการแห่งสำนักงานศาลยุติธรรมก็มีบทบัญญัติที่ใช้เป็นแนวทางดำเนินกระบวนการหลักๆ คือพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 และข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการแห่งสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่มีบทบัญญัติหรือระเบียบข้อบังคับใดที่มีลักษณะเฉพาะต่อการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพเมื่อพิจารณาประกอบกับข้อพิพาทอื่นๆ ซึ่งมีทั้งอาจเข้าสู่อนุญาโตตุลาการได้และไม่ได้แต่ก็มีบทบัญญัติเฉพาะที่นำมาใช้กับข้อพิพาทที่มีลักษณะเฉพาะของตนเช่นข้อพิพาทเกี่ยวกับเยาวชนและครอบครัวก็จะมีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ใช้บังคับหรือเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศก็จะมีพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติการรับขนทางทะเล พ.ศ. 2534 ตลอดจน INCOTERM 2010

ดังนั้นหากปัญญาเกี่ยวกับการกำหนดให้มีบทบัญญัติเฉพาะเพื่อใช้ในการอนุญาตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพแล้วนอกจากจะเป็นการดำเนินการเพื่อให้ข้อพิพาทได้รับการแก้ไขสอดคล้องกับบทบัญญัติที่ใช้ปฏิบัติแล้วก็ยังส่งผลในด้านอื่นๆ อีกหลายประการอาทิการดำเนินการและแนวทางที่เป็นมาตรฐานสากลกับการอนุญาตตุลาการในฟุตบอลอาชีพระดับโลกทั้งเป็นการส่งเสริมให้คู่ความในกีฬาฟุตบอลอาชีพเข้าสู่กระบวนการอนุญาตตุลาการอันถือเป็นแนวทางในการระงับข้อพิพาทที่ได้รับการยอมรับและนิยมในวิถีทางของกีฬาฟุตบอลอาชีพระดับนานาชาติโดยเฉพาะกลุ่มประเทศชาติตะวันตกซึ่งได้รับการยอมรับถึงการดำเนินการในกีฬาฟุตบอลอาชีพและในการอนุญาตตุลาการ

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการอนุญาตตุลาการ

บุคลากรที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการแข่งขันฟุตบอลอาชีพทั้งของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดถือว่าค่อนข้างมีอยู่อย่างจำกัดทำให้การบริหารจัดการฟุตบอลอาชีพยังไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างดีเท่าที่ควร แม้กระทั่งในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขันก็ยังไม่เป็นระบบอาชีพอย่างสมบูรณ์เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับในต่างประเทศทั้งในเอเชียและยุโรป เมื่อเกิดปัญหาข้อพิพาทใดๆ ขึ้นไม่ว่าจะเป็นข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการแข่งขันหรือข้อพิพาทในทางนิติกรรมสัญญาที่เกิดขึ้นหรือเกี่ยวเนื่องกับกีฬาฟุตบอลอาชีพแล้วการดำเนินการเพื่อหาทางออกก็ยังไม่เป็นที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมแม้สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยจะมีกระบวนการระงับข้อพิพาทเป็นการภายในด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยซึ่งอาจได้ผลดีและเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่งแต่ก็ยังไม่อาจเป็นกระบวนการที่จัดการข้อพิพาทได้ทั้งหมดเนื่องจากข้อพิพาทที่เข้าสู่การไกล่เกลี่ยบางกรณีอาจไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จหรือบางกรณีก็ไม่อาจที่จะไกล่เกลี่ยได้ด้วยเหตุผลหลายประการเช่นข้อพิพาทนั้นต้องการคำชี้ขาดเท่านั้นหรือมีระเบียบข้อบังคับภายในองค์กรของคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่กำหนดให้ข้อพิพาทนั้นต้องมีคำชี้ขาดก่อน

ข้อพิพาทที่ต้องอาศัยคำชี้ขาดก็มีแนวทางดำเนินการอยู่2ทางด้วยกันคือด้วยการอนุญาตตุลาการและทางศาลแต่การดำเนินการทางศาลนั้นมักไม่ได้รับความนิยมในระดับสากลเพราะโดยลักษณะข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพจะมีผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นคู่ความซึ่งมีเชื้อชาติ สัญชาติ ภูมิลำเนา ภาษาและวัฒนธรรมตลอดจนการอยู่ในบังคับรัฐประเทศที่แตกต่างกันการเข้าสู่กระบวนการศาลอาจทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับความได้เปรียบหรือเสียเปรียบในการพิจารณาของศาลและการดำเนินกระบวนการพิจารณาก็ได้ คู่ความในข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลจึงนิยมเข้าสู่กระบวนการอนุญาตตุลาการมากกว่าโดยเฉพาะในประเทศที่มีการจัดการฟุตบอลอาชีพอย่างเป็นระบบและมีสถาบันอนุญาตตุลาการสำหรับกีฬาโดยเฉพาะ

ในประเทศไทยมีสถาบันระงับข้อพิพาทอยู่หลายแห่งแต่สถาบันที่ดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการซึ่งเป็นที่ยอมรับและนิยมคือสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งนิยมระงับข้อพิพาททางแพ่งเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศหรือทางพาณิชย์เป็นต้น แต่กลับยังไม่เคยปรากฏว่ามีการนำข้อพิพาททางด้านกีฬาในประเทศไทยเข้าสู่การระงับข้อพิพาทของสถาบันอนุญาโตตุลาการเลยอาจด้วยเหตุผลหลายประการเช่นประเทศไทยยังไม่มีสถาบันอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาโดยเฉพาะดังเช่นในต่างประเทศหรือวงการกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยยังไม่คุ้นเคยและเข้าใจในการอนุญาโตตุลาการเท่าที่ควรรวมทั้งยังไม่มียุติบัญญัติเฉพาะสำหรับการอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาฟุตบอลและอีกปัจจัยที่สำคัญคือมีผู้ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลโดยการอนุญาโตตุลาการน้อยมากเพราะในส่วนของบุคลากรจากสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยส่วนมากก็จะมีความรู้ความสามารถด้านการจัดการและการดำเนินการแข่งขันฟุตบอลอาชีพเสียเป็นส่วนใหญ่หากจะมีผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านกฎระเบียบข้อบังคับรวมถึงข้อกฎหมายก็จะมีอยู่น้อยมากและมีภาระหน้าที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับอัตราส่วนของบุคลากรที่มีอยู่และหากจะนับว่ามีผู้ที่มีความรู้ความสามารถทั้งในกีฬาฟุตบอลและกฎหมายอาจกล่าวได้ว่ามีจำนวนอยู่น้อย สำหรับสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรมแม้จะมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการอยู่จำนวนมากแต่ก็จะมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อพิพาทในทางการค้าและพาณิชย์ที่เป็นทางแพ่งเสียเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากข้อพิพาทที่มักเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการจะเป็นเกี่ยวกับข้อพิพาททางธุรกิจอันอาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับความทับซ้อนกันของบุคลากรในการทำหน้าที่ของแต่ละกระบวนการระงับข้อพิพาทซึ่งบุคลากรในการทำหน้าที่ใกล้เคียงข้อพิพาทของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยค่อนข้างมีอยู่มากแต่กระบวนการใกล้เคียงก็ไม่อาจบังคับใช้ได้หมดในทุกกรณีและส่งผลให้หากมีการนำข้อพิพาทบางกรณีที่ใกล้เคียงไม่สำเร็จหรือได้เข้าสู่การอนุญาโตตุลาการของสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรมโดยตรงกลับมีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่ค่อนข้างจำกัดเนื่องจากข้อพิพาทที่เข้าสู่การอนุญาโตตุลาการต้องการคำวินิจฉัยชี้ขาดทำให้ผู้ทำหน้าที่เป็นองค์คณะอนุญาโตตุลาการจะต้องมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษยิ่งกว่าโดยต้องมีทั้งความเชี่ยวชาญด้านกีฬาฟุตบอลและยังจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลและข้อพิพาทด้วยและที่สำคัญอีกประการคือต้องมีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริงเกี่ยวกับบทบัญญัติและกฎหมายที่จะใช้ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทด้วย

สำหรับสถาบันอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาในต่างประเทศจะมีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการระงับข้อพิพาทด้านกีฬาของแต่ละองค์กรอยู่ซึ่งแต่ละสถาบันก็จะสรรหาและเชิญผู้ที่มี

ความสามารถเข้ามาในองค์กร โดยมีการจัดการเกี่ยวกับบุคลากรผู้ทำหน้าที่ระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการอย่างเป็นระบบเริ่มตั้งแต่การเชิญให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเข้ามาเป็นบุคลากรขององค์กรในการทำหน้าที่ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีการฝึกอบรมข้อปฏิบัติในการทำหน้าที่ พร้อมทั้งมีการจัดทำบัญชีรายชื่อของอนุญาโตตุลาการพร้อมประวัติที่แสดงถึงความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเพื่อให้คู่ความซึ่งพิพาทกัน ได้พิจารณาเสนอรายชื่อผู้ที่ฝ่ายตนเห็นว่ามีความเหมาะสมแก่การทำหน้าที่ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนหนึ่งในการเตรียมการเพื่อระงับข้อพิพาทของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา (COURT OF ARBITRATION FOR SPORT) และสถาบันอนุญาโตตุลาการด้านแห่งไอร์แลนด์ (JUST SPORT IRELAND: JSI) รวมถึงสำนักกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาแห่งอังกฤษ (SPORT RESOLUTION (UK)) ซึ่งมีการจัดการในลักษณะเช่นเดียวกันทำให้กระบวนการระงับข้อพิพาทเป็นไปอย่างมีระบบตั้งแต่การเตรียมการ ไปจนถึงขั้นดำเนินกระบวนการเนื่องจากมีบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการระงับข้อพิพาทที่เหมาะสมรวมถึงบุคลากรอื่นๆ ภายในองค์กรซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในการระงับข้อพิพาทเป็นอย่างดีส่งผลให้การทำหน้าที่ของผู้ทำหน้าที่เป็นองค์คณะในการอนุญาโตตุลาการเป็นไปโดยสมบูรณ์

จึงเห็นได้ว่าเมื่อพัฒนาการของกีฬาฟุตบอลอาชีพมีความก้าวหน้าไปยังจุดที่สูงขึ้นเพียงใด ข้อพิพาทอันเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลอาชีพก็ยิ่งมากขึ้นตามไปด้วยเพียงนั้น ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นนั้นเมื่อพิจารณาแนวทางระงับข้อพิพาทที่มีประกอบด้วยจำนวนบุคลากรผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการระงับข้อพิพาททุกขั้นตอนแล้วหากไม่เร่งหาแนวทางแก้ไขหรือกำหนดยุทธศาสตร์ในการหาผู้ที่สามารถระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรและผู้ทำหน้าที่เป็นองค์คณะอนุญาโตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพได้ตลอดจนการจัดการด้านบุคลากรอย่างเป็นระบบเช่นการจัดการอบรมบุคลากรที่มีให้มีความรู้ที่ทันสมัยในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและลักษณะแห่งข้อพิพาทอีกทั้งการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้บุคลากรพร้อมประวัติอันแสดงถึงความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์แล้วปัญหาข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพย่อมส่งผลกระทบต่อวงการกีฬาฟุตบอลอาชีพเพิ่มขึ้นเป็นแน่แท้ สมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งแก้ไขและดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการระงับข้อพิพาทในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการที่ต้องมีคุณลักษณะที่รอบรู้ในทุกด้านและมีความน่าเชื่อถือตลอดจนมีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาทั้งต้องมีความยึดมั่นในความยุติธรรมไม่เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดและสามารถวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทได้เป็นอย่างดีถูกต้องก็จะทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพ โดยการอนุญาโตตุลาการเป็นไปอย่างสมบูรณ์ที่สุด

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการภายในประเทศไทยแม้จะมีสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นสถาบันหลักที่ทำหน้าที่ในการอนุญาโตตุลาการข้อพิพาทต่างๆ ที่อยู่ในเขตอำนาจ แต่กระบวนการนี้ยังไม่เป็นที่นิยมแพร่หลาย และถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดในทางปฏิบัติเนื่องจากยังมีเหตุขัดข้องบางประการอาทิ ปัญหาเกี่ยวกับความตระหนักในความสำคัญและความเหมาะสมของระบบอนุญาโตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพ การนำข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการ การไม่มีกฎระเบียบอันเป็นบทบัญญัติในการอนุญาโตตุลาการที่เฉพาะสำหรับการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพ และบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการอนุญาโตตุลาการซึ่งอาจกล่าวได้ว่ายังมีความไม่สอดคล้องและเป็นไปตามแนวทางระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพของสถาบันอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาในระดับนานาชาติและของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาโลกด้วย

5.1 บทสรุป

ฟุตบอลอาชีพภายในประเทศไทยมีความก้าวหน้าและได้รับความนิยมนั้นเป็นอย่างมาก ซึ่งหากมีข้อพิพาทเกิดขึ้นก็จะมีแนวทางในการระงับข้อพิพาทที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาคือกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแต่หากไม่อาจหาข้อยุติในกระบวนการนี้ได้ก็จะเลือกที่จะใช้กระบวนการทางศาลเนื่องจากคู่ความซึ่งมักมีแต่คนไทยจะมีความคุ้นเคยกับกระบวนการทางศาลมากกว่าการเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการอันเป็นกระบวนการที่ได้รับการยอมรับและยึดถือปฏิบัติกันในระดับสากลซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยแก้ปัญหาข้อพิพาทได้เป็นอย่างดีเนื่องจากสะดวก รวดเร็ว มีกระบวนการที่ยืดหยุ่น และที่สำคัญคือคู่ความไม่ต้องวิตกกังวล ความยุติธรรมในการดำเนินกระบวนการแม้มีความต่างกันในชาติพันธุ์ ภาษา วัฒนธรรมกับคู่ความอีกฝ่ายที่มีสัญชาติอยู่ในรัฐประเทศแห่งสถาบันอนุญาโตตุลาการที่ตนเข้าสู่การดำเนินกระบวนการด้วยเหตุที่ฟุตบอลอาชีพสมัยใหม่และภายในประเทศไทยปัจจุบันมีทั้งนักฟุตบอล เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องจากหลายประเทศ ทั่วทุกมุมโลกไม่ได้มีแต่เฉพาะคนไทยอย่างเดียวหรือเล่นเพื่อให้ได้รับชัยชนะอย่างในอดีตที่ผ่านมา

เท่านั้น จึงเห็นได้ว่าในทางปฏิบัติแล้วการดำเนินการอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพยังประสบปัญหาอีกหลายประการกล่าวคือ

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการแข่งขันฟุตบอลอาชีพและองค์กรที่ดำเนินการระงับข้อพิพาทด้านฟุตบอลอาชีพยังมิได้แสดงถึงความตระหนักในความสำคัญและความเหมาะสมของระบบอนุญาโตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพซึ่งเห็นได้จากการดำเนินการที่เกี่ยวกับการกำหนดแนวทางในการระงับข้อพิพาทยังไม่มีมติชัดเจนหรือกำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้การระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพสามารถดำเนินการได้จริงและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติในระดับสากลซึ่งเห็นได้จากการกล่าวเพียงสั้นๆ ใน “ข้อตกลงระหว่างบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดกับองค์กรสมาชิกเพื่อร่วมการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย” ที่กล่าวเพียงสั้นๆ ในข้อตกลงข้อที่ 6.4 ว่า ยอมรับในบทบาทของอนุญาโตตุลาการสำหรับภารกิจกีฬา (Court of Arbitration for Sports) แต่ก็ไม่ได้มีการกล่าวหรือกำหนดรายละเอียดและแนวทางระงับข้อพิพาทอื่นๆ ไว้แม้แต่ในสัญญาจ้างนักฟุตบอลอาชีพซึ่งฝ่ายจัดการแข่งขันได้กำหนดแนวทางในการระงับข้อพิพาทไว้ในต้นแบบแห่ง “สัญญาว่าจ้างนักฟุตบอลอาชีพ ข้อที่ 9” แห่งระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย เมื่อพิจารณาแล้วก็จะเห็นได้ว่าการกล่าวถึงการอนุญาโตตุลาการไว้เพียงเท่านี้ โดยไม่ได้แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการอนุญาโตตุลาการอย่างแท้จริงอีกทั้งก็ยังไม่อาจถือเป็นมาตรการบังคับหรือมีมาตรการที่เหมาะสมในการนำข้อพิพาทเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการแต่อย่างใดอาจด้วยเหตุที่ฝ่ายดำเนินการแข่งขันเห็นว่าต้องดำเนินการตามแผนงานให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติและสมาพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชียแต่ในระยะเริ่มแรกที่มีการกล่าวถึงและกำหนดแนวทางในการระงับข้อพิพาทไว้ อาจยังไม่ปรากฏปัญหาในทางปฏิบัติมากเนื่องจากฟุตบอลอาชีพเพิ่งจะได้รับความนิยมและปัญหาข้อพิพาทก็ยังอยู่ในระดับที่ไม่รุนแรงมากนักแต่ต่อมาเมื่อฟุตบอลอาชีพมีความนิยมและมีลักษณะที่เป็นฟุตบอลอาชีพอย่างครบวงจรทำให้ข้อพิพาทมีระดับที่สูงขึ้นและความร้ายแรงมากขึ้นแต่การเตรียมแนวทางระงับข้อพิพาทกลับไม่ทันต่อปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นฝ่ายจัดการแข่งขันซึ่งนำโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยก็ได้ให้ดำเนินการหาแนวทางรองรับเพื่อให้คู่ความซึ่งเกี่ยวข้องกับการแข่งขันฟุตบอลอาชีพเข้าสู่การอนุญาโตตุลาการตามวิธีการในแบบสากลและหารือความร่วมมือกับองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาโตตุลาการเพื่อให้ประเทศไทยมีแนวทางในการระงับข้อพิพาทสอดคล้องและเป็นไปตามรูปแบบการอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพในระดับนานาชาติ

นอกจากนั้นข้อขัดข้องที่สำคัญอีกอย่างที่จะนำคู่ความเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลอาชีพได้คือผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการฟุตบอลอาชีพยังอาจความรู้ความเข้าใจในการหา

แนวทางระงับข้อพิพาทที่เหมาะสมกับข้อพิพาทด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพ โดยเฉพาะในกรณีเกี่ยวกับการอนุญาตโศตลาการด้วยเหตุที่วัฒนธรรมไทยยังไม่คุ้นเคยกับการระงับข้อพิพาทด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดโดยองค์กรอื่นที่ไม่ใช่ศาล อีกทั้งที่ในระดับสากลกระบวนการอนุญาตโศตลาการด้านกีฬานี้เป็นนิยมนและได้รับการยอมรับในทางปฏิบัติ สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ข้อพิพาทไม่ได้รับการเสนอเข้าสู่กระบวนการอนุญาตโศตลาการคือปัญหาเกี่ยวกับการทำสัญญาอนุญาตโศตลาการไว้ล่วงหน้าก่อนข้อพิพาทได้เกิดขึ้นหรือเมื่อข้อพิพาทได้เกิดขึ้นแล้วเพื่อให้คู่ความสามารถระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาตโศตลาการ นอกจากนั้นแม้ฝ่ายจัดการแข่งขันอย่างบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดที่มีอำนาจกำหนดมาตรการเชิงบังคับในการระงับข้อพิพาทเบื้องต้นก็ไม่ได้กำหนดหรือส่งเสริมการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาตโศตลาการเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางระดับสากลอันเห็นได้จากต้นแบบแห่ง “สัญญาว่าจ้างนักฟุตบอลอาชีพ ข้อที่ 9” ก็ไม่ได้บังคับว่าหากข้อพิพาทที่ใกล้เคียงไม่สำเร็จให้นำข้อพิพาทเข้าสู่การอนุญาตโศตลาการเลยโดยไม่ต้องไปศาลและในสัญญาอื่นที่เป็นนิติกรรมหรือบันทึกลงข้อตกลงในระหว่างบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดกับองค์กรและผู้เข้าร่วมการแข่งขันรวมทั้งไม่มีมาตรการเชิงบังคับให้มีการนำข้อพิพาทด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพเข้าสู่กระบวนการอนุญาตโศตลาการ หากไม่มีการกำหนดมาตรการเชิงบังคับให้ข้อพิพาทเข้าสู่การอนุญาตโศตลาการจากภายในฝ่ายจัดการแข่งขันแล้วรอเวลาให้วงการฟุตบอลอาชีพมีวัฒนธรรมทางปฏิบัติในการระงับข้อพิพาทด้านกีฬาฟุตบอลโดยการอนุญาตโศตลาการดังเช่นในต่างประเทศคงเป็นเรื่องที่ยากยิ่งนักที่การอนุญาตโศตลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพจะเกิดผลบังคับได้จริงในประเทศไทย

กรณีที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติอีกประการคือการอนุญาตโศตลาการในประเทศไทยนั้นยังไม่มีสถาบันอนุญาตโศตลาการด้านกีฬา โดยเฉพาะดังเช่นในต่างประเทศประกอบกับสถาบันอนุญาตโศตลาการและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตโศตลาการที่มีอยู่ในประเทศก็ไม่มีบทบัญญัติที่ใช้บังคับแก่การอนุญาตโศตลาการทำให้หากมีการนำข้อพิพาทเข้าสู่การดำเนินกระบวนการพิจารณาแล้วข้อพิพาทอาจไม่ได้รับการดำเนินกระบวนการที่สอดคล้องกับลักษณะแห่งข้อพิพาทซึ่งแตกต่างจากข้อพิพาทโดยทั่วไปเพราะข้อพิพาทเกี่ยวกับฟุตบอลอาชีพมีลักษณะพิเศษซึ่งเป็นการประสานกันระหว่างข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลกับข้อพิพาทอันเกิดจากการละเมิดทางนิติกรรมและนิติเหตุรวมกันโดยไม่อาจแยกจากกันอันมีลักษณะเฉพาะแห่งข้อพิพาทซึ่งหากใช้บทบัญญัติในการอนุญาตโศตลาการสำหรับข้อพิพาทโดยทั่วไปหรือเพียงเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วอาจส่งผลร้ายแรงถึงขนาดให้การวินิจฉัยข้อพิพาทในบางกรณีเป็นไปได้ในอีกทิศทางจากที่ควรจะเป็นก็ได้

นอกจากปัญหาที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วกลไกสำคัญที่จะทำให้กระบวนการอนุญาตโศตลาการสัมฤทธิ์ผลได้อย่างสมบูรณ์คือผู้ทำหน้าที่ต่างๆ ในกระบวนการระงับข้อพิพาทตั้งแต่ในองค์กรของฝ่ายจัดการแข่งขันตามลำดับไปจนถึงกระบวนการอนุญาตโศตลาการของสถาบันอนุญาตโศตลาการ

ซึ่งจะต้องมีความรู้ความสามารถในกีฬาฟุตบอลอาชีพและกระบวนการระงับข้อพิพาทเป็นอย่างดี ยิ่งโดยเฉพาะผู้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการนอกจากต้องมีคุณสมบัติดังกล่าวมาแล้วยังจะต้องมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกีฬาฟุตบอลอาชีพ กฎหมายทั่วไปและกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องรวมถึงบทบัญญัติหรือข้อตกลงพิเศษซึ่งใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาด้วยซึ่งผู้ที่มีลักษณะเช่นนั้นมิใช่น้อยและไม่มากนักและยิ่งข้อพิพาทในกีฬาฟุตบอลมีมากขึ้นเรื่อยๆ หากไม่มีมาตรการเตรียมการและแก้ปัญหาให้มีบุคลากรผู้ทำหน้าที่ระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการที่เพียงพอและมีจัดการอย่างมีระบบแล้วกรณีดังกล่าวนี้ก็จะถือเป็นอีกเหตุผลสำคัญที่ทำให้กระบวนการอนุญาโตตุลาการไม่อาจเป็นไปตามเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของทุกฝ่ายก็เป็นได้เช่นกัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากระบวนการอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย และของสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรมเห็นได้ว่าการอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพยังต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนา

5.2.1 สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดควรให้ความสำคัญและวางแนวทางรองรับในการอนุญาโตตุลาการดังต่อไปนี้

1) สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัดต้องหันมาให้ความสำคัญอย่างจริงจังกับการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการในกีฬาฟุตบอลอาชีพด้วยการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดรายละเอียดในการนำข้อพิพาทด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพเข้าสู่การระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการเช่นการกำหนดในสัญญาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการแข่งขันฟุตบอลอาชีพให้มีความชัดเจนและใช้บังคับในลักษณะสัญญาอนุญาโตตุลาการได้จริงตามกฎหมาย

2) ควรมีการจัดให้มีการสัมมนาเพื่อหารือกันระหว่างบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันฟุตบอลอาชีพและเกี่ยวข้องกับการระงับข้อพิพาทอันเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลอาชีพ โดยเฉพาะสถาบันระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการในการดำเนินการเสนอแนะ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ตลอดจนปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของตนโดยจำแนกผู้เกี่ยวข้องตามประเภทและขั้นตอนในการจัดการข้อพิพาทตั้งแต่ผู้ที่เป็นคู่ความในกรณีพิพาทว่าอาจมีข้อพิพาทในลักษณะใดเกิดขึ้นได้บ้างและฝ่ายควบคุมและดำเนินการจัดการแข่งขันก็จัดวางแนวทางในการระงับข้อพิพาทให้เป็นไปตามแนวทางและรูปแบบซึ่งสอดคล้องตามหลักประเพณีปฏิบัติของสากลและความถูกต้องในรูปแบบแห่งการระงับข้อพิพาทของกฎหมายในประเทศตลอดจนฝ่ายที่ทำหน้าที่ในการระงับข้อพิพาท โดยเฉพาะสถาบันอนุญาโตตุลาการที่ร่วมกำหนดรูปแบบในการระงับข้อพิพาทให้สอดคล้องกับแนวทางในการดำเนินการอนุญาโตตุลาการ

ของสมาคมกีฬาโลกและของสถาบันอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาในต่างประเทศซึ่งเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือในวงการกีฬาฟุตบอลอาชีพ

3) ให้จัดการประชุมร่วมกันของฝ่ายจัดการแข่งขันและผู้เข้าร่วมการแข่งขันในทุกปีก่อนที่การแข่งขันในแต่ละฤดูกาลจะเริ่มขึ้นเพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทที่เหมาะสมโดยเฉพาะการอนุญาโตตุลาการ และกำหนดมาตรการบังคับในระยะยาวไว้ว่าให้บุคคลและองค์กรใดๆ ที่จะเข้าร่วมและเกี่ยวข้องกับการแข่งขันฟุตบอลอาชีพรวมถึงเจ้าหน้าที่และบุคลากรของฝ่ายดำเนินการจัดการแข่งขันภายใต้การควบคุมของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยจะต้องผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทเบื้องต้นซึ่งรวมถึงการอนุญาโตตุลาการด้วยจึงจะได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมในการแข่งขันฟุตบอลอาชีพ

5.2.2 สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยควรกำหนดมาตรการบังคับเพื่อให้ข้อพิพาทด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพที่เกิดขึ้นเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการดังต่อไปนี้

1) ควรกำหนดมาตรการบังคับในสัญญาเข้าร่วมการแข่งขันว่าให้ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นหรือเกี่ยวเนื่องกับการแข่งขันฟุตบอลอาชีพจะต้องเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาท โดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและฝ่ายจัดการแข่งขันโดยวิธีการไกล่เกลี่ยแต่หากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่บรรลุผลก็ต้องเข้าสู่การระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการเท่านั้นโดยไม่ต้องใช้กระบวนการทางศาลพร้อมกำหนดมาตรการลงโทษในกรณีที่มีการฝ่าฝืน

2) ควรกำหนดให้สโมสรและบุคคลหรือองค์กรที่อยู่ภายใต้บังคับของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและฝ่ายจัดการแข่งขันหากจะทำนิติกรรมใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการดำเนินการแข่งขันฟุตบอลอาชีพจะต้องกำหนดไว้ในท้ายสัญญาว่าหากมีข้อพิพาทใดๆ ก็ให้นำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทภายในก่อนโดยการไกล่เกลี่ยแต่หากการไกล่เกลี่ยไม่บรรลุผลก็ต้องเข้าสู่การระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการโดยไม่ต้องใช้กระบวนการทางศาลเช่นกัน

5.2.3 สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรมควรกำหนดบทบัญญัติกฎหมายและข้อบังคับให้สอดคล้องกับข้อพิพาทด้านฟุตบอลอาชีพและแนวทางระงับข้อพิพาทของสถาบันระงับข้อพิพาทด้านกีฬาของสากล

1) สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งมีบทบัญญัติกฎหมายและข้อบังคับในการอนุญาโตตุลาการสำหรับกรณีพิพาท โดยทั่วไปอยู่แล้วแต่ยังไม่มีบทบัญญัติเฉพาะที่จะใช้ในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาโดยเฉพาะข้อพิพาทที่เกิดขึ้นหรือเกี่ยวเนื่องกับกีฬาฟุตบอลอาชีพเป็นของตนเองควรจัดตั้ง “แผนการระงับข้อพิพาทด้านกีฬา” ในการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นหรือเกี่ยวเนื่องกับกีฬาฟุตบอลอาชีพ

2) ควรกำหนดให้มีบทบัญญัติที่จะใช้ในการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ เป็นเพื่อใช้บังคับแก่การอนุญาโตตุลาการสำหรับข้อพิพาทเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลอาชีพ โดยเฉพาะ โดยนำต้นแบบมาจากบทบัญญัติที่ใช้ในการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการสำหรับกีฬาของ สถาบันที่ดำเนินการในการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาจากทั่วโลก โดยเฉพาะจาก COURT OF ARBITRATION FOR SPORT มาปรับเข้ากับบทบัญญัติและข้อบังคับเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ ที่มีใช้อยู่เพื่อใช้ในการระงับข้อพิพาทและการอนุญาโตตุลาการสำหรับกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยต่อไป

5.2.4 กรณีเกี่ยวกับบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการอนุญาโตตุลาการนั้นองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1) กำหนดให้ “องค์กรที่เกี่ยวข้องการจัดการแข่งขัน” เช่น สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด ทำบันทึกความร่วมมือกับ “องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่และหน้าที่ในการระงับข้อพิพาท” เช่น กระทรวงยุติธรรม ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง สถาบันอนุญาโตตุลาการ เพื่อวางแนวทางจัดการข้อพิพาทเบื้องต้นให้มีรูปแบบและแนวทางที่สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันและกำหนดบุคลากรได้อย่างเหมาะสม

2) ข้อพิพาทที่ไกล่เกลี่ยได้หรือข้อพิพาทที่มีข้อตกลงให้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนให้ “องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขัน” เป็นองค์กรหลักในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและจัดบุคลากรเพื่อไกล่เกลี่ยข้อพิพาท โดยกำหนดให้ “องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการระงับข้อพิพาท” เช่น ศาลยุติธรรม หรือสถาบันอนุญาโตตุลาการ ดำเนินการอบรมแนวทางและข้อปฏิบัติ ที่ถูกต้องในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้กับบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยและ บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด

3) ข้อพิพาทที่ไม่อาจไกล่เกลี่ยได้หรือข้อพิพาทที่มีข้อตกลงให้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนแล้ว แต่ไม่อาจตกลงกันได้รวมถึงข้อพิพาทที่คู่ความประสงค์ให้มีการชี้ขาดให้ “องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการระงับข้อพิพาท” คือสถาบันอนุญาโตตุลาการ เป็นองค์กรหลักรับผิดชอบในการระงับข้อพิพาทโดยการชี้ขาด

อย่างไรก็ตามเนื่องจากสถาบันอนุญาโตตุลาการ ยังขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่มีความรู้ด้านกีฬาและกฎหมายในบุคคลคนเดียวกัน สถาบันอนุญาโตตุลาการ จึงต้องแก้ปัญหาเบื้องต้น โดย จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการข้อพิพาทด้านกีฬาฟุตบอลอาชีพด้วยการอบรมความรู้เกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทด้านต่างๆ โดยเฉพาะอนุญาโตตุลาการและ อบรมความรู้เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลอาชีพ ซึ่งอาจเชิญจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิหรือมีความรู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีอาวุโสและประสบการณ์จากสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย และเมื่อสามารถสร้างบุคลากรที่

ทำหน้าที่อนุญาตตุลาการได้แล้ว ก็ให้นำรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนดังกล่าวเบื้องต้นจัดทำบัญชีรายชื่อของอนุญาตตุลาการแผนกระงับข้อพิพาทด้านกีฬาขึ้นและแสดงประวัติที่ให้คู่ความและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตรวจสอบพิจารณาความรู้ความสามารถเพื่อสะดวกในการเสนอรายชื่อเลือกอนุญาตตุลาการต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- Christopher W. Moore. (2542). *กระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง ยุทธศาสตร์การนำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง*. แปลจาก “The Mediation Process: Practical Strategies for Resolving Conflict. วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ. (ผู้แปล). ขอนแก่น: ศิริภักษ์ออฟเซต.
- กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. (2544). *การระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการไกล่เกลี่ย*. กรุงเทพฯ: ร.ส.พ.
- ควอริช เวลล์. (2527). *การปกครองและการบริหารของไทยสมัยโบราณ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาญณรงค์ ปราณจิตต์ และคณะ. (2543). *การวิจัยเพื่อหาวิธีลดปริมาณคดีที่มาสู่ศาลและความรวดเร็วในการดำเนินคดี* (รายงานการวิจัย).
- คำรน์ สุตเตมีย์. (2541). *การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยองค์กรฝ่ายบริหารศึกษาเฉพาะกรณีการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทของสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด* (รายงานการวิจัย) หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่นที่ 3. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม
- เชียร เจริญวัฒนา. (2528). *ระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- ปริญญา จิตรกรานทีกิจ. (2536). *สรุปวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- พรรณงษ์ พุฒิกาย และคณะ. (2547). *การปฏิบัติงานของอาสาสมัครไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน* (อ. ก.ช.): *ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการแก้ไข* (รายงานการวิจัย).
- พิพัฒน์ จักรางกูร. (2531). *คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง*. สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- _____. (2539). *คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร.
- มอริส, แคทเธอริน. (ม.ป.ป.). *การจัดการความขัดแย้งและการขอโทษ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ:
 นานมีบุ๊คส์.
- วรรณัฐ ตั้งซ์ใหม่. (2550). *การบริหารจัดการระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล*. กรุงเทพฯ:
 ธนาเพรส
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2544). *ความรู้เบื้องต้นกระบวนการแก้ปัญหาข้อพิพาทที่เหมาะสม*.
 _____. (2548). *ความขัดแย้ง หลักการ และเครื่องมือแก้ปัญหา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- วิชัย อริยันทกะ. (2540). “การระงับข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาการค้าระหว่างประเทศ.” รวม
 บทความข้อบังคับ ข้อตกลงระหว่างประเทศ กฎหมายและคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับ
 อนุโตตุลาการ เล่ม 2 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักอนุญาโตตุลาการ.
 ศาลแพ่ง. (2539). “แนวคิดของการไกล่เกลี่ย.” *เทคนิคการไกล่เกลี่ยในศาล*. กรุงเทพฯ: อทตยา.
 สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักระงับข้อพิพาท. (ม.ป.ป.). *คู่มือการอนุญาโตตุลาการในศาล*.
 กรุงเทพฯ.
- สรวิศ ลิมปริงยี. (2550). *การจัดการความขัดแย้งกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท: ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการ
 การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักระงับข้อพิพาท สำนักงานศาล
 ยุติธรรม.
- สรารุช เบญจกุล. (2539). *เทคนิคการไกล่เกลี่ย: ยุทธศาสตร์และทฤษฎีการเจรจา*. กรุงเทพฯ:
 ศาลแพ่ง.
- สำนักระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม. (2547). *คำแนะนำและประมวลจริยธรรมผู้ไกล่เกลี่ย*.
 กรุงเทพฯ: สำนักระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม.
 _____. (2548). *รวมบทความการไกล่เกลี่ย และประนอม ข้อพิพาทและความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ
 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ: สำนักระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม.
 _____. (2549). *คู่มือการจัดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล*. กรุงเทพฯ: สำนักระงับข้อพิพาท
 สำนักงานศาลยุติธรรม.
- สุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย. (2547). *แนวคิดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท*. กรุงเทพฯ.
- สุวิทย์ ชีรพงษ์. (2539). *หลักง่ายๆ ของระบบไกล่เกลี่ย” ในการระงับข้อพิพาทคดีแพ่ง (พิมพ์ครั้งที่ 2)*.
 กรุงเทพฯ: อทตยา.
- เสาวนีย์ อัสวโรจน์. (2543). *คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีการระงับข้อพิพาททางธุรกิจโดยการ
 อนุญาโตตุลาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสาวลักษณ์ สุดสวาท. (2529). *การพัฒนาและความขัดแย้ง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บทความ

- ไชยยศ วรรณทีศิริ. (2539, มกราคม-มีนาคม). “ความล่าช้าของความยุติธรรมเปรียบประดุจการปฏิบัติความยุติธรรม.” *คูลพาท*, 43 (1). หน้า 162-164.
- บุญรอด ต้นประเสริฐ. (2544, กันยายน). “การบริหารคดีเพื่อพิจารณาคดีต่อเนื่อง.” *บทบัญญัติ*, 57 (3). หน้า 27-28.
- วรวิทย์ ทวาทสิน. (2538, กันยายน). “การนำกระบวนการระงับข้อพิพาทของศาลในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้เพื่อลดปัญหาปริมาณคดีของศาลชั้นต้น.” *บทบัญญัติ*, 51, (3). หน้า 130.
- วิชัย อริยะนันท์ทกะ. (2540, กรกฎาคม-กันยายน). “การระงับข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาการค้าระหว่างประเทศ.” *คูลพาท*, 44 (3). หน้า 106.
- สุวิทย์ ชีรพงษ์. (2538, ตุลาคม-ธันวาคม). “ระบบไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิดการประนีประนอมยอมความของศาลแพ่ง.” *คูลพาท*, 42 (4). หน้า 48.

วิทยานิพนธ์

- ณัฐวรรณ พุทธเจริญลาภ. (2546). *การไกล่เกลี่ยในศาลฎีกา: ปัญหา อุปสรรค และแนวทางไกล่เกลี่ย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชนพงษ์ กุลนพคุณ. (2545). *อนุญาโตตุลาการในศาล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สมชาติ โลกสันติสุข. (2546). *การบริหารงานคดี: ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยในศาล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุนาฎ หาญเพียรพงศ์. (2550). *กฎหมายคุ้มครองนักกีฬาอาชีพ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรเชษณ์ เณรบำรุง. (2552). *ปัญหาการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีผู้บริโภค: ศึกษาเฉพาะกรณีการไกล่เกลี่ยในชั้นของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

เอกสารอื่นๆ

- บรรพต ต้นธีรวงศ์. (2549). *เอกสารการบรรยายวิชาทฤษฎีความขัดแย้ง*. ม.ป.ท.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

Footballsiamtv. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2555, จาก <http://www.footballsiamtv.com>
 Mthai. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2555, จาก <http://www.mthai.com>
 SiamSport. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2555, จาก <http://www.siamsport.co.th>
 Songkhlafc. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2555, จาก <http://www.songkhlafc.com>
 Sportphet. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2555, จาก <http://www.sportphet.com>
 Tas-cas. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2555, จาก <http://www.tas-cas.org>
 Thaichamber. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2555, จาก <http://www.thaichamber.org>
 Thaipremierleague. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2555, จาก www.thaipremierleague.co.th
 Wikipedia. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2555, จาก <http://www.th.wikipedia.org>

กฎหมาย

พระราชบัญญัติกึ่งกีฬา พ.ศ. 2542.

บทสัมภาษณ์

จิรัฏฐ์ จันทะเสน ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานฟุตบอลแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2555.
 ชนะ คณะเนเสน. ฝ่ายกฎหมายบริษัทไทยพรีเมียร์ลีกจำกัด. สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2555.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Christopher W.Moore. (1996). *The Mediation Process Practice Strategies for Resolving Conflict*
 (2 nd ed). U.S.A.: Jossey-Bass Inc Publishers.
 David M.Engel. (1978). *Code and Custom in a Thai Provincial Court*. Published for the
 Association for Asian Studies by the University of Arizona Press.

Fred Riggs. (1964). *Administration in Developing Countries: The Theory of Prismatic Society*.

Boston: Houghton, Mifflin.

Gregory K. Burton and Robert S. Angyal. (1994). "Australia." *In Dispute Resolution Methods*.

(The Comparative Law Yearbook of International Business). London: Graham & Trotman.

Henry J. Brown and Arthur L. (1999). *Marriott, ADR Principles and Practice*. London: Sweet &

Maxwell.

Nolan-haley, Jacqueline M. (1992). *Alternative Dispute Resolution in a nutshell*. Newyork: West

Publishing.

West Group. (1999). *Black's Law Dictionary*. Second Pocket Edition. U.S.A.: West Publishing

Company

William Chambliss and Robert Seidman. (1971). *Law Order and Power*. Mass: Addison.

California: Weisley Publishers.

ELECTRONIC SOURCES

Justsport. Retrieved August 25, 2012, from <http://www.justsport.ie>

Sportdispute. Retrieved August 25, 2012, from <http://www.sportsdispute.co.uk>

The Alliance for Education in Dispute Resolution, "What is Court-Annexed Arbitration?" Retrieved August 25, 2012, from <http://www.ilr.cornell.edu/alliance/Arbitration%20%20Court-annexed.htm-11k>, 3 February 2003.

Treaties: From Crolinens the New Book of Knowledge, Retrieved July 14, 2012

http://teacher.scholastic.com/newszone/specialreports/cold_war/treaties.asp, June 5, 2002.